ז' בתמוז תשמ"ח, 22.6.1988 מיספר 2651 שנה 52 המחיר 5.00 שקל חדש (כולל מע"מ)

העולם הזה

הפאשלה של ה"מוסד"

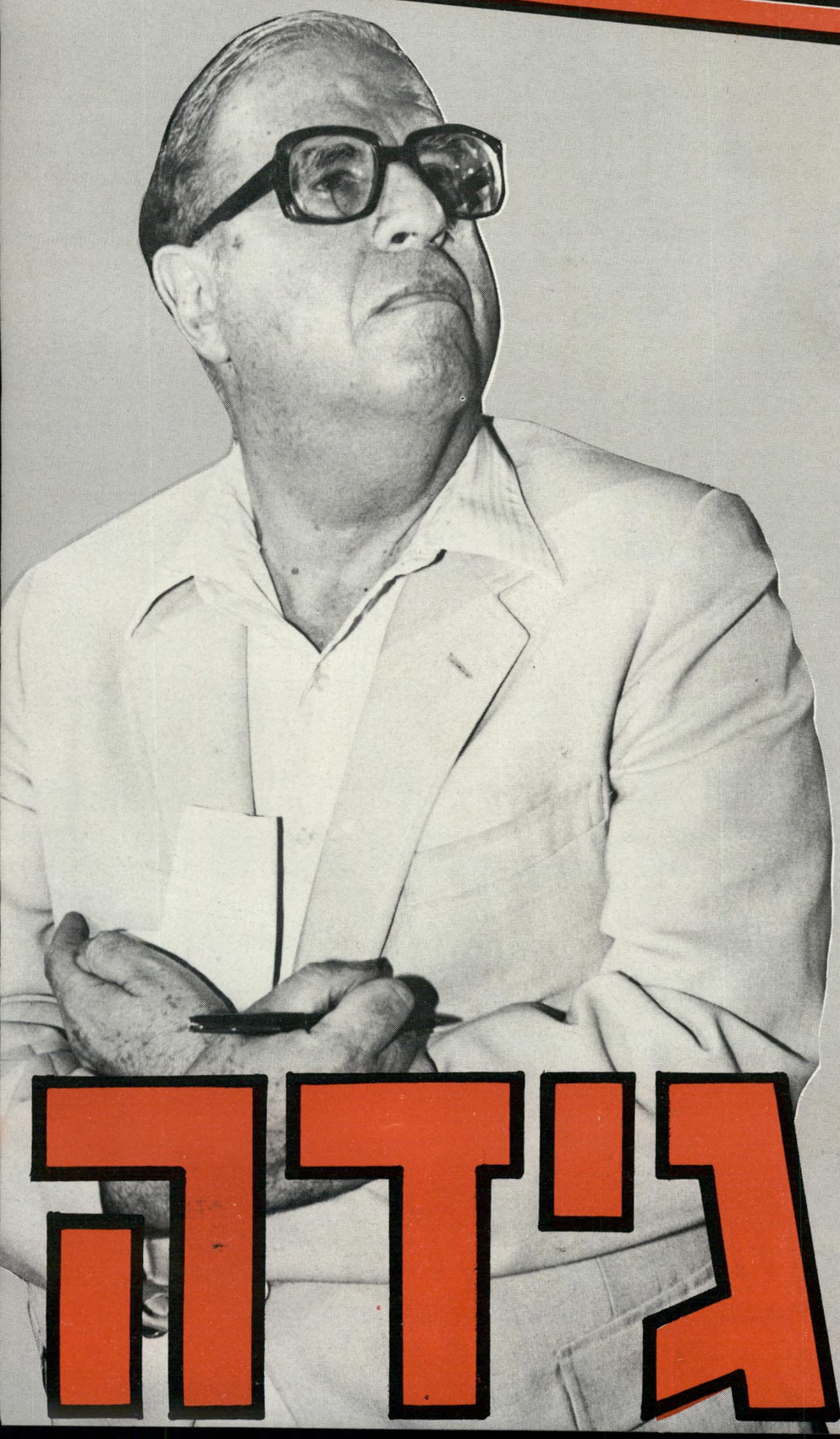

שיחה עם אבא אבן אחרי הדחתו

הנגידה

ניתם מערכת תדמית

כשאני חושב בירה
אני מֵרִים גולדסטאר.

מכתבים

אין אנלוגיה

על טיב הכותרת מתחת לתצלום („הפגנות", העולם הזה 8.6.88).

אסור לרמוז, כפי שעושה הכותרת מתחת לתצלום שבו אני מופיעה בהפגנה נגד הכיבוש, כאילו יש אנלוגיה בין הכיבוש הנאצי ובין הכיבוש הישראלי.

הכיבוש הנאצי הביא לעם היהודי באירופה השמדה טוטאלית ושיטתית. אין כל השוואה בין השמדה זו, שאין לה את ורע בהיסטוריה, ובין הכיבוש הישראלי של השטחים.

אם כי כיבוש זה, ה„גורמאלי" כביכול, הוא כיבוש קולוניאלי על כל המשתמע מכך — דיכוי וזרעית־מבוכה בקרב אוכלוסיה אזרחית.

לוסי ארנון, ירושלים.

● ● ●

חבלה בכרם ישראל

על הפרדת הדת מהמדינה („הנדון", העולם הזה 25.5.88).

1. מהיכן להעולם הזה השינאה לדתיים? למה הדתיים לא מקבלים בהעולם הזה פינה חמה בלב כמו שמקבלים הערבים?

2. **ובאשר להפרדת הדת מהמדינה:** בהחלט כן! הדת והמדינה הם שני נפרדים שאינם יכולים לחיות בכפיפה אחת. לפי דת תורתנו הקדושה אסור להקים מדינה לפני ביאת המשיח.

אבל העניין הוא שהפוליטיקאים מנסים לחבר את שני העניינים האלה והם המחבלים בכרמים, בכרם ישראל. **משה פרנקל,** ניו־יורק.

● ● ●

עצת־אחיתופל

על חשיבותה של קופת־החולים הכללית („אתה והשקל", העולם הזה 8.6.88).

העצה שמשיא לנו יגאל לביב, „למסור את קופת־חולים למישרד־הבריאות," היא עצת־אחיתופל תופל וכמותה שמענו כמעט מאז ייסודה של קופת־חולים ואיש לא מתייחס אליה ברצינות, לרבות שר־האוצר מהליכוד.

גם אין כל קשר בין תביעתו הצודקת של מז"כ"ל ההסתדרות, ח"כ ישראל קיסר, להשתתפות משמעותית של האוצר בתקציב קופת־חולים, המעניקה שרותי בריאות ואיספוז ל־83% מכלל אוכלוסיית ישראל, לבין חילופי־הגברי בראשות שרות־התעסוקה. ההנחה כאילו תמורת „ראשו של (ברוך) חקלאי" יזרים שר־האוצר משאבים לקופת־חולים היא הנחה מגוחכת.

ולבסוף, קופת־חולים איננה „גיבנת על גבו של קיסר". נהפוך הוא: קופת־חולים היא נכס שאין לו תחליף וגולת־הכותרת במיפעלי העזרה ההדדית, שהיא מעקרונות־היסוד שעליו מושתתת ההסתדרות.

שמואל סילר, דובר ההסתדרות, תל־אביב.

● ● ●

חומר־נפץ לחרקים

על כינויי־סתר מן הימים שלפני הקמת המדינה („מיכתבים", העולם הזה 15.6.88).

אני לא הסתפקתי בעילעול בסיפרים של גרשון ועליזה ריבלי — זר לא יבין — ספר המפרט כינויי־סתר שהיו נהוגים במחתרות שלפני המדינה, אלא גם רכשתי אותו וגיליתי בו דברים מעניינים מאוד.

כך אפשר למצוא שם, בין אלפי כינויי־הסתר לאישים, מקומות, מיבצעים וכלי־נשק, גם את כינוי־הסתר של אירגון ההגנה לחומר הנפץ טי־אן־טי: זה היה ד"ר־טי, שהוא, למי שכבר שכח, קוטל־החרקים שהומצא במילחמת־העולם השניה. **שימחה פלג,** קריית־מוצקין.

● *זוכרים ועוד איך. אפילו את שמו המלא של הדי־טי־טי בלועזית: דיכלורו־דיפניל־טריכלורותן.*

● ● ●

והדרת פני עוגה

על תגובה לעוגה לא כל כך טרייה („תמרורים", העולם הזה 18.5.88).

זלמן לביוש המנוח לא היה רק שחקן־תיאטרון מן השורה הראשונה, אלא גם אישיות שהיה ידוע בהומור המקורי שלו.

מספרים עליו שבאחת הפעמים, כאשר ישב עם חבר לבימה באחד מבתי־הקפה התל־אביביים, דחף לפתע, משרק נגס נגיסה ראשונה מן העוגה שהוגשה לו במקום, את כסאו וקם ממקומו. משהביע חברו את הפתעתו על קימתו הפתאומית, הסביר לביוש, בהצביעו על העוגה שהוגשה לו: „הלא כתוב אצלנו 'מפני שיבה — תקום'!"

אתי יצחקי, תל־אביב.

העולם הזה 2651

מוסד על הכוונת

כמה פרטים מרתקים על שיטות־העבודה של המוסד, שיתוף־הפעולה בין שרותי־הביטחון של העולם המערבי, כמו במיקרה של מרדכי וענונו, ועל חפרפרות ופאשלות מודיעיניות.

9

ניתוח קוסמטי

על דגים ויונים בסופר־מרקט של רשימת־המערך לכנסת הבאה. ועל הניתוח הקוסמטי המוצלח – שינוי האף, מתיחת העור והחלפת הצבע. לב חדש עדיין לא הושתל, גם לא מוח. קנה עכשיו, שלם אחר־כך.

5

נסיכה בעל כורחה

רחל קרמרמן לא מסכימה עם ההגדרה המקובלת של „נסיך", בהקשר לפוליטיקה הישראלית. דווקא מאיר שיטרית הוא לגביה סמל לנסיך. בראיון להעולם הזה היא מספרת על ילדותה, על מוצמדותה לרשימת חרות ועל התגובות שקיבלה מבית.

36

דף חדש

ומי לא בא?

על טכס חתימתו של הסכם־שלום סימלי בין ישראל למדינת פלסטין העתידה. ומי לא בא? על „יהודים טובים, זה לא יכול להיות!" על „אנצאר", „שמירון" ו„כהנרון", על שנות ה־60 של יהונתן גפן, על הרפלקטיביות של רוברט ולטש ואילן בושם בשישה שירים.

16

הפיראטים

הטלוויזיה הישראלית והתחנות השכנות אינן מצליחות לספק את רצונו של האזרח, ולראייה, אלפי מטרים של כבלים פרושים היום לאורכה ולרוחבה של המדינה. תחנות הכבלים, שמעמדן עדיין לא מוסדר בחוק, כבר התחילו להנפיק חשבוניות־מס ולשדר סירטוני־פירסומת עלילתיים.

32

חיים הסוערים של בני אלבז

אמצעי־התיקשורת לא אוהבים את בני אלבז. זה לא מפריע לו למלא אולמות ולמכור אלפי קלטות. בראיון להעולם הזה הוא מסביר את הצלחתו בקרב עדת־המעריצות שלו ומביע את דעתו על הומו־סכסואלים, קטינות ועל נשים נשואות.

28

כתבת השער הקדמי:

מיקלחת קרה

ביום הרביעי שעבר החליטה מיפלגת־העבודה על הדחתו של אבא אבן. לא במילים, אלא במעשים. אבן, שם נרדף להשכלה עשירה, ניסיון מדיני, הומור שנון וכושר־ביטוי חריף ויצא־דופן, מגיב על התבוסה, והמיקלחת הקרה שזכה בה.

7

כתבת השער האחורי:

מזונות – כן או לא?

המאבק בין מריאן נלסון, אלמנתו של רפי נלסון, לבין בנו לירון צובר תנופה. מריאן, שלא זכתה לדבר בצוואה, מנסה לזכות בנתח מהעוגה שנפלה לרשותו של לירון. בתצהיר שהוגש לבית־המישפט מנמק לירון מדוע אין למריאן כל חלק בירושה. כך גם עולה מהסכם החיים־המשותפים שנחתם בין מריאן לרפי.

38

רשלנות פושעת

השריפה בבניין־המגורים בבית־שמש חושפת שורה של מיפגעים בטיחותיים. בבניין אין כל אמצעי־כיבוי, למכבי־האש של בית־שמש אין ציוד בסיסי לחילוץ אנשים ולהתמודדות מהירה עם האש ואילו ראש־המועצה תולה האחריות בגורמים אחרים.

40

אין הכשר בוועדת אשר

כללי ועדת־אשר אוסרים על שר בממשלה להיות מעורב בעסקים שהיו לו קודם למינויו. באחרונה החלו צצות ראיות למעורבותו העמוקה של ייגאל הורוביץ בעיסקי בניו, עוד בתקופה שבה כיהן כשר.

15

על קצה המזלג

130 סרטים יוקרנו בשבועות הקרובים בי־רושלים בפסטיבל ירושלים. לישראלי היושב בציון תהיה זו הזדמנות ראשונה לטעום משהו מן החדשות הקולנועיות של השנה האחרונה, ובייחוד הקולנוע הרוסי. העולם הזה מביא על קצה המזלג את הבולטים שבסרטים המוצגים בפסטיבל ירושלים.

26

אתה והשקל

המענק והעלמות־המס

כונס־נכסים זמני למנור שרותי־ים ● אולטימטום אמריקאי דורש ביטול המיסים העומדים בניגוד להסכם־הסחר ● בתי־הקולנוע ריקים, אבל הייצור גדל ● בית־המישפט המחוזי דחה את טענות יאיר קולטון נגד אלי אפרתי ● שווי־נכסים שלילי לקנון ● הסיבה למענק האמריקאי.

14

שיילוק היה מחבייש

סוניה פוקס בוודאי לא תיארה לעצמה מה יהיו השלכות מעשיה. 2000 דולר, שהוציאה מחשבונו של בנה החייל, בכוונה להשיבם עד מהרה, תפחו תוך שנתיים לחוב של עשרות אלפי שקלים, שבעיקבותיו נדרשה למכור את דירתה, ללא ידיעת בעלה.

31

בפנוכו

סטריפטיזאית מתאבדת ומתכתבת, קוסינל ערבי וזמרת־אופרה רדופת־שואה בסטריפטיז אחרון ● שיש קולר – נשוי לקולנוע, מכור לפסטיבלים, עכשיו גם מפיק ● ורקוויאם לוואדי סאליב.

35

רינגו רון

נחמד, אבל צעיר מדי, נשוי מדי וזמר מדי ● אשה תמורת 100 אלף דולר ● מעשה בשחקנית ובסרטן צוואר־הרחם ● והדימיון, המעורר טעויות, בין מירי ניסני, חברתו של צבי לידסקי, לעורכת־הדין אורלי קעטבי ● הנוסחה הנכונה של דני וברוריה מס – לעבוד ביחד ולבלות לחוד.

25

רחל המרחלת מדווחת:

מסעותיה של סיביל ראוך, כוכבת הסכס האירוטי ● מיסעדה לערב שלם וכנר אישי לטדי שאולי ולא־ביטל חן ● על אבי־בה, אלמנתו של נחמן ורנר והקשר שלה לעיתונות ● נילי פלד עברה לרוני סובוטקה. מה עושה בינתיים יהודה ברקן? ● ומי היא האלמונית ששידכה בין לי־און צ'רני ושוש עטרי?

24

המדורים הקבועים:

מיכתבים — עצת אחיתופל	3
איגרת העורך — פגישה בהר־כנען	4
הנדון — מתיחה פנים	5
מדינה — תאוות הרס	6
תשקיף — הדשא של השכנים	10
יומן אישי — החיים בפיגשנג	11
אנשים — דיוקן תעשייתי	12
אתה והשקל — שווי־נכסים שלילי	14
תמרורים — הדוגה	14
דף חדש — פונקסנות כפולה	16
מה הם אומרים — מאיר שיטרית, שאול עמור, אהרון הראל, יצחק („פיצלה") צבי, ציפי גון־נרוש, גד יעקובי	18
הוריסקופ — שנת הסרטן	20
זה וגם זה — צו התנועה	21
לילות ישראל — מהצבא למיטבח	22
רחל מרחלת — על כל העולם	24
רינוני רון — אוהב מבוגרות	25
קולנוע — פסטיבל ירושלים	26
תשבץ —	34
בפנוכו — נשוי לקולנוע	35
חשבון־נפש — רחל קרמרמן	36
מיכתבים לרותי — מחפש נחמדה	42

קוראים יקרים,

הגליון האחרון של העולם הזה, שהופיע ביום ג' בערב, נשא את כותרת־השער: „ילדת בראזיל — הביתה!".

רק יומיים אחרי הופעת הגליון קיבל בית־המישפט הגבוה לצדק את החלטתו המרעישה להחזיר את ברונה־קרולין להוריה הביולוגיים בבראזיל.

כמה קוראים שאלו אותי לאחר־מכן: איך יד עתם האם השופטים הדליפו לכם מידע מוקדם? לא הייתה כאן נבואה, וגם לא הדלפה פסולה. מסקנת העולם הזה נבעה מן החקירה המישפטית שערכה אילנה אלון, הכתבת שלנו לענייני־מישפט. היא בדקה את הפסיקה הקודמת, בחנה את התקדימים, והגיעה למסקנה שלא תהיה לשופטים העליונים כל ברירה אלא לפסוק כפי שאכן פסקו.

זהו אחד היתרונות הנובעים מכך שהכתבת לענייני־מישפט אינה רק עיתונאית, אלא גם מישפטנית מוסמכת.

שער הגליון הקודם
לא ובואה, לא הדלפה

פגישה על הר־כנען

המיטולוג של רב ירמיה בגליון האחרון, שבו התייחס גם לפרשת־האהבים של משה דיין עם אשתו־דאז של ירמיה, הדסה מור, העלה אצלנו זיכרונות רבים.

חליפת־המיכתבים פוקחת־העיניים בין דויד בן־גוריון וירמיה, על פרשת אוריה החיתי, היתה בירינו כבר בסוף שנות ה־50. רב ירמיה עצמו מסר אותה לנו, להבנת הדברים.

לא פירסמנו אז את המיסמכים, אף שהיו בגדר סקוופ עולמי. נבנענו מכך הן מפני שירמיה ביקש זאת, הן על פי בקשתה של רות דיין, שלא רצתה שי־שפתחה תיפגע. המיסמכים היו גנוזים אצלנו במשך שנים רבות.

יש לנו קשר מוזר למיכתבים אלה.

מיכתבו הגדול של בן־גוריון נושא את התאריך ושם־המקום: „הר־כנען, 19.9.59". כל המיכתב כתוב בכתב־יד.

בשבילי יש משמעות לתאריך, וגם למקום. כי שהייתי יחד עם בן־גוריון באותו בית באותו היום, וגם שהייתי שלי היתה קשורה במישפחת־דיין. זה היה צירוף־מיקרים מוזר.

זה היה כך: לקראת החגים, בסתיו 1959, החליטנו לבחור ביעל דיין כבאשת־השנה תשי"ז. יעל הצעירה עוררה אז סערה במדינה כאשר פירסמה את טיפרה הראשון, פנים חדשות במראה. שאותו כתבה בשפה האנגלית דווקא. ראינו בה סמל לבעיית הדור השלישי — לעומת סבה, חבר־הכנסת שמואל דיין, ואביה, הרמטכ"ל־בר־מזל משה דיין.

בתום עבודות־ההבנה לכתבה, ביקשתי להתיבודד במשך כמה ימים כדי לכתוב אותה סופית,

דויד בן־גוריון בארוחת־בוקר
באותו הבית, באותו היום

ובחרתי במקום האהוב עלי: בית־המלון פ'נס בהר־כנען, ליד צפת. כשהגעתי לשם קרצה לי בעלת־המקום בעיניה ואמרה: „אני יודעת לשם מה באת". הסתבר כי גם דויד בן־גוריון בא לשם, יחד עם פולה אשתו. הוא ניהל משם את מערכת־ההבחירות לכנסת הרביעית.

בן־גוריון ואני לא דיברנו זה עם זה, מפני שתיעב את העולם הזה והתייחס אליו רק בשם „השבועון המסויים". כפי שאנחנו יודעים ביום, הוא התיר את הפעלת שרות־הביטחון נגדנו, נוסף על הטלת חרם כלכלי ופוליטי מוחלט על השבועון.

למחרת בואי, ביום הרביעי בבוקר, אחרי שאכלנו ארוחת־בוקר ליד שני שולחנות סמוכים, כשבן־גוריון מעלעל בכל עיתוני־הבוקר במהירות, הדליף לי אחד המלצרים שגליון העולם הזה מונח על מיטתו של הזקן — שעות רבות לפני שעותקי הגליון מגיעים לצפת. נראה כי קיבל את העותק במישלוח מיוחד.

בעוד שבן־גוריון לא הפריע לי להתרכז בכתיבת הכתבה, עשתה זאת פולה, אשתו, שעימה הייתי בידידות. היא ארבה לי אחרי ארוחת־הבוקר, וגילגלה עימי שיחה במשך שעות. מכיוון ששמעה מפי שאני כותב משהו על דיין, שפכה עליה קיתונות של רותחין. היא שנאה את יעל, אהבה את רות דיין וביקרה קשה את עיסקי־האהבים של משה דיין. לא יכולתי או לנחש שבאותו היום עצמו עסק בן־גוריון בחיבור מיכתב, שכל־כולו עוסק בעניינים האינטימיים של דיין, בן־טיפוחו.

את חליפת־המיכתבים פירסמנו, בסוף, אחרי גירושיה של רות ממשה.

חן שלים

מיכתבים

תשלום חוב

על יחס אנושי לנהג בצרה („גם זה וגם זה", העולם הזה 15.6.88).

מדי פעם אני משתכנע מחדש, כי, בכל זאת, יש סדר בעולם. כך ארע לי גם השבוע, כאשר קראתי את הקטע על בעלה של דניאלה שמי, שנחלץ לסייע, באישון־לילה, לנהג עזתי שנתקע עם מכוניתו בלב תל־אביב.

הוא בוודאי לא ידע על כך, אבל בזאת הוא שילם חוב שאני חב זה 20 שנה לכמה צעירים ערביים מהכפר שווייכה, המצוי כמה קילומטרים צפונית לטול־כרם.

ביום שבת אחד של 1968 נסעתי בכביש הצר המוביל מטול־כרם צפונה, ביחד עם אשתי ושני ילדיי, בחיפוש אחר קררית אחת, ששם קררותיה יצא באותם ימים לפניה. במבואות שווייכה עמדה המכונית, אפילו שהיתה פאלקון אמריקאית, מלכת (אני מתכוון, מנסוע).

משך שעה ארוכה קיווינו שיעבור איזה רכב שלפחות ינסה לדחוף אותנו או משהו, מה, שכמובן, לא קרה באותו כביש צדדי ושומם למדי ואז יצאו, לפתע, שלושה צעירים מן הבית שבשולי הכפר והציעו לי הצעה פשוטה: בוא, נדחוף ביחד את האוטו לטול־כרם, למוסך.

וכך היה. בחום היום הם צעדו עימי לטול־כרם, דוחפים את הפאלקון הישר למוסך, שבו תוקן עד מהרה מה שהיה צריך לתקן.

דויד שטרן, אבן־יהודה

● ● ●

הגואל מן השכונה

על תושביה של שכונה מיזרח תל־אביבית („אבא מת בשקט", „אנשים", העולם הזה 15.6.88).

אני מוחה בכל תוקף על המשתמע מן הכתבה על מותו של אבי אשת־העסקים, המתגוררת בחווילת־פאר בסביון.

אפשר לחשוב כי יש בכך משום אי־כיבוד אב שאותה גברת נתנה לאביה לגור בשכונת מונטפיורי שבשוליה המיזרחיים של תל־אביב.

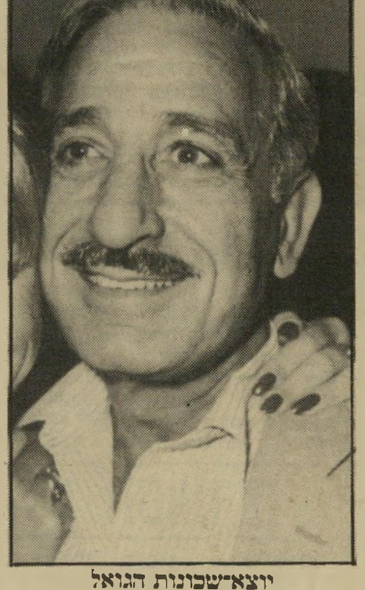

יוצא־שכונות הגואל
רק לשם דוגמה

ואוליי דווקא ביקש האב לגור בשכונה זאת, שבה חיו וחיים לפחות שני דורות של יהודים טובים ונכבדים?

אחד מהם, רק לשם דוגמה, הוא תת־אלוף (מיל') דויד („ג'ואלי") הגואל, מי שהיה מושל הגדה המערבית, מנכ"ל מישרד־האנרגיה, יו"ר מועצת־המנהלים של חברת־החשמל וכו' וכו'.

דויד ברדה, תל־אביב

● ● ●

מה שבטוח, ביטוח

על שכיחותן של שניאות־דפוס („תשקיף", העולם הזה 15.6.88).

מי שאמר 'טול קורה מבין עיניך' ידע מה שאמר. מה למדור תשקיף כי ילין על עיריית חיפה שבחוזר שהוצא מטעמה נפלה שגיאת־דפוס ושמו של אלכסנדר זייד, השומר משייך־אברך, נשתבש לאלכסנדר זיית.

הלא באותו מדור, באותו גליון, נקרא המנכ"ל היוצא של חברת־הביטוח הסנה, ששמו בישראל הוא אלפרד גולץ — אלפרד גולף!

דן רוזן, תל אביב

● ● ●

נשים בשלות מאוד

על מראן של נשים בגיל מסויים (העולם הזה 15.6.88).

מזל טוב! העולם הזה גילה שאנחנו, הנשים הבשלות (מה שנקרא בלשון המרושעים נשים מבוגרות), מראינו עדיין איתנו.

כך החליט העולם הזה, במדור אנשים, כי אמה של השחקנית קרוליין לנגפורד נראית „כמו אחותה" ובמדור לילות ישראל, כי אמה של שירלי ברנר בת ה־14 נראית „כמו חברתה".

ואני יודעת זאת מזמן. אנחנו, הנשים בנות 40, 45, נראות טוב. טוב מאוד. **מרים חזן**, ירושלים

● ● ●

הגיבור האמיתי

על הגדרות קדומות לגיבורים („יומן אישי", העולם הזה 25.5.88 והלאה).

אני מצטער שעליי לנתץ אשליות כאילו חז"לינו היו כולם עדיני־נפש, טובי־לב, אלטרואיסטים ומי יודע מה עוד. נכון שהיו ביניהם כאלה שהגדירו גיבור כאחד העושה שונאו אוהבו, אבל היו גם כאלה שניסחו בהקשר זה הגדרה הרבה יותר כוחנית.

וכך כתוב במישנה (במסכת קידושין):

„איזהו גיבור? כל שחבריו מתייראין ממנו מפני גבורתו!" **ראובן שנקר**, תל־אביב

● ● ●

יופי מקומי

על ייחוד נוסף של דוגמנית צעירה („הילדה הכי יפה בגן", „לילות ישראל", העולם הזה 8.6.88).

נכון שאלונה פרידמן שלנו (הדוגמנית המשגעת בבגדי־העור, המושכת את חברה משולחן הביליארד בסרט־הפירסומת שבו היא משתתפת) היתה הילדה הכי יפה בגן, בבית־הספר, בתיכון ותהיה כזאת גם בצבא, אבל בנוסף לכל זה חייבים להזכיר גם כי היא הילדה הכי יפה בכפר־סבא.

אריה לוי, כפר־סבא

●

מיכתבים למערכת

העולם הזה **שומר לעצמו את הזכות לערוך מיכתבי קוראים מסיבות לשוניות, מישפטיות או טכניות.**

■ ■ ■

כתובת המערכת

קוראים המבקשים לכתוב למערכת העולם הזה מתבקשים לדייק בכתובת המערכת: רחוב גורדון 3, תל־אביב, מיקוד — 63458.

בשעת הצורך ניתן גם לפנות בטלפון — 232262 (03), בפקסימיליה — 972־3־245242. מנוי 2009, ובטלקס — RMYM IL 341667.

על הדבש ועל העוקץ

שבוע לאחר שהוכתר בטלוויזיה חתן הלשון העברית, במיסגרת התחרות עברית שפה יפה, שבה דובר בהרחבה על חירושי־לשון, מותר להזכיר חירוש־לשון משעשע, שאותו טבע, בשעתו, אחד מגדולי המשוררים העבריים, אברהם שלונסקי.

וכך דווח בגליון העולם הזה שהופיע השבוע לפני 25 שנה:

● **השבוע הוסיף אברהם שלונסקי מונח חדש לשפה העברית. אחרי שמבקר, שנחשב בעיני שלונסקי מאז ומתמיד כמובשר ביותר, פירסם סידרת רשימות־ביקורת קטלניות ביותר על שלונסקי, לא התאפק זה והעניק לאותו מבקר תואר חדש, שאמנם לא התעלם מדעתו הראשונית של שלונסקי על המבקר, אבל גם הביע את דעתו המעודכנת עליו.**

התואר החדש, שהעניק שלונסקי למבקר האהוד והמאוס עליו גם יחד: מוכשרלטן.

הנדון:

הניתוח הקוסמטי הצליח. אך לא ברור מה שלום הפאציינט

מחיתת פנים

ה שמצה מחפירה בפי דוברי הליכוד. בניסיונם הנואש להבאיש את ריחה של מיפלגת־העבודה בעיני הבריות, הם מטיחים בפניה האשמה נוראה:

מיפלגת־העבודה, כך הם טוענים, הפכה יונית.

אין השמצה גרועה מזו. בצדק יוצאים נגדה דוברי מיפלגת־העבודה בשצף־קצף. הרי אין בה שמץ של אמת!

■ ■ ■

א יך אפשר לראות מהפכה יונית, רחמנא ליצלן, בתהליך שתוצאתו העיקרית היא גירושו של אבא אבן מגן־הערן הפרלמנטרי?

אפשר לאמר על אבא אבן הרבה דברים — באמת אפשר! — אבל דבר אחד אי־אפשר לאמר עליו: שהוא ניץ.

אמנם, כאשר הוא היה שר־החוץ של ממשלה ניצית, הוא נשא נאומים ניציים והצדיק מדיניות ניצית.

ואמנם, כימי כהונתו של מנחם בגין יצא אבן בשליחות־הסברה לארצות־הברית, כדי לשפר את תדמיתה של ממשלת־ישראל, שהיתה ניצית שבניצית.

אבל אין פירושו של דבר שאבן היה נץ. הוא פשוט שליח נאמן. כאשר הוא בשליחות ניצית, הוא ממלא את תפקידו נאמנה. כראש מישלחת ישראל באו"ם, ייצג נאמנה את המדיניות הסופר־ניצית של דויד בן־גוריון ומשה דיין. כשר־החוץ של גולדה מאיר הצדיק את מעשיה, שהובילו למילחמת ששת־הימים.

אבל זה בשליחות. כשאבא אבן אינו בשליחות, כאשר הוא מייצג את הדיעות שלו עצמו, הוא יונה.

אני משוכנע שאילו היה פותח את סגור־ליבו כלי חשבון, היה מטיף כיום לשלום עם הפלסטינים ולתהליך מדיני בהשתתפות אש"ף.

עוד בכירות, ב־1982, שיבח יאסר ערפאת באוזניי את הצעתו של אבא אבן להקים מעין "בנלוכס". ("בנלוכס" הוא צירוף של ראשי־התיבות של בלגיה, הולנד ולוכסמבורג, שלוש מדינות שביניהן קיימת מעין קונפדרציה. אבן הציע ליצור מיבנה דומה של שלוש מדינות — ישראל, פלסטין וירדן.)

בקיצור, בנן־הציפורים של ישראל, אבן הוא יונה. לא יונה קיצונית, לא יונה טורפת, לא יונה שכל־כולה צחורה, אבל יונה. סילוקו מן הכנסת בוודאי אינו יכול לשמש סמל לניצחון היונים.

(אך אולי מעז ייצא מתוק. כשהוא משוחרר מכל תפקיד, יוכל אבא אבן להגיד בפעם הראשונה בחייו בפה מלא את מה שהוא חושב באמת. אני מקווה שיעשה זאת. אבן מאסו הבונים יכול להיות לראש־פינה.)

■ ■ ■

ב מקום אבן נכנסו לרשימה יונים אחרות, לובה אליאב, למ־של. יונה אמיתית. צחורה.

ולא רק הוא. עמיר פרץ נחשב כיונה, וכך גם אלי דיין. ויש עוד.

אבל את התוספת יש לשקלל. כמה יונים יצאו, כמה יונים נכנסו?

יצאו מרשימת־המערך שיבעת אנשי מפ"ם, יוסי שריד, אבא אבן, יעקוב גיל, אהרון הראל, ועוד אחד או שניים המוגדרים כיונים. נכנסו לרשימה עזר וייצמן (שני חבריו ב־"יחד" רחוקים מלהיות יונים), לובה אליאב, ועוד שניים־שלושה יונים.

במאזן הסופי, ייכנסו לכנסת הבאה פחות יונים מטעם המערך מכפי שנכנסו לכנסת הנוכחית.

(המישחק בין לובה ושריד הוא משעשע, כשלעצמו. ב־1977 עמד לובה אליאב בראש רשימת של"י, ויוסי שריד היה ח"כ מטעם המערך. אז קרא שריד לציבור היונים שלא להצביע בעד רשימה קטנה, שלא תוכל להועיל, אלא בעד המערך. עכשיו יהיה המצב בדיוק הפוך: שריד מייצג מיפלגה קטנה, ולובה יקרא להצביע בעד המיפלגה הגדולה.)

השאלה היא: האם זה בכלל חשוב?

■ ■ ■

א חד מן היונים של מיפלגת־העבודה, שעברו השבוע את מירוץ־המשוכות של העשיריות, לא הצהיר על עצמו כעל יונה.

זהו הדבר הקובע.

איש מהם לא קם לפני הציבור ואמר: הנה ה"אני מאמין" שלי, בעד פיתרון זה אני עומד להילחם במיפלגה ובכנסת, ועל סמך דרך זו אני מבקש את אמונכם.

אף לא אחד.

הם אמרו: אני נחמד. מגיע לי. יש לי זכויות. אני צעיר / אשה / מארוקאי / איש השכונות / נציג סניף איקס.

המוצא העדתי והגיאוגראפי מילא תפקיד חשוב מאוד בבחירה. הזהות הרעיונית לא מילאה שום תפקיד בכלל.

כאילו המאבק המכריע במדינת־ישראל בשעה זו הוא בין הנגב והגליל, או בין מארוקאים ועיראקים — ולא בין מי שחותר לשלום לבין מי שמוביל את המדינה למילחמה הבאה.

גם מועמדים בעלי חזות יונית מובהקת, כמו אליאב, עשו כמיטב יכולתם כדי לטשטש אותה ככל האפשר. כאשר נחל הישג מרשים בסיבוב הראשון מיהר אליאב להדגיש שהצביעו בעדו ניצים רבים (ואכן, אלמלא כן לא היה יכול להשיג הישג כזה).

איש לא נבנס לרשימה כיונה, ובשל היותו יונה. זוהי העובדה הקובעת.

■ ■ ■

ל יוניותן של היונים יש מיבחן פשוט מאוד.

מזה שישה חודשים וחצי סוערת בארץ ההתקוממות הפלסטינית. האינתיפאדה עומדת במרכז כל ההתרחשויות.

„זה מקולקל!"

מה עשו היונים של מיפלגת־העבודה מול פני ההריגות, הפיצועות, ריסוק העצמות, הרעלות־הגאזים, הריסת הבתים, עקירת העצים, הגירושים והמעצרים ההמוניים — הנעשים כולם בפקודתו של יצחק רבין, מנהיג מיפלגתם ושליחה בממשלה?

אפשר להציג שאלה זו ליונים בכנסת הנוכחית, שיש להן קול ויש להן מיקרופון.

מי מהן הרים את קולו? חיים רמון? אורה נמיר?

מבחינת רמת־הקול, הם לא דמו ליונים הומות. הם דמו יותר לדגי־זהב. הם שתקו.

הוא הדין לגבי היונים, שאינן חברות בכנסת הנוכחית, אך שיש להן קול ומעמד בחוץ. כולן קיבלו על עצמן את דין השתיקה. הן הבינו שאם יקומו וימחו, יאבדו כל סיכוי להיבחר במרכז מיפלגתם, ולהופיע ברשימת המיפלגה לכנסת הבאה.

גם זוהי עובדה.

■ ■ ■

א ך כל העובדות האלה אינן רלוונטיות לגבי התנהגותה של מיפלגת־העבודה בתקופת־כהונתה של הכנסת הבאה.

מיפלגת־העבודה אינה „מונהגת מלמטה". היא „מונהגת מלמעלה".

הדמוקרטיה החדשה במרכז המיפלגה היא יפה מאוד. נערכו שני קרנבאלים תיקשורתיים מוצלחים וססגוניים, שהתקבלו יפה בציבור. זה בהחלט יכול לשפר את מצבה של המיפלגה בבחירות. אך מה השפעת הדברים על קו המיפלגה?

אפס.

המיפלגה מונהגת ביד חזקה על־ידי שימעון פרס ויצחק רבין, התאומים הסיאמיים הניצחיים.

הם קיבלו פחות או יותר את הרשימה שהם חפצו בה. הם הכניסו בה את מי שרצו (שניהם יחד וכל אחד מהם בנפרד), והם הוציאו מתוכה את מי שרצו (אבא אבן, למשל, שנוכחותו האי־טלקטואלית היוותה להם גירוי מתמיד.)

קו המיפלגה, כפי שהוגדר על־ידי עוזי ברעם הנאמן, משקף בדיוק את השקפת־עולמם. שגם היא כפולה־סיאמית:

עידוד תהליך־השלום ויד קשה לדיכוי ההתקוממות.

החצי הראשון הוא ערטילאי, חזון־לעתיד, מליצה ריקה בהווה, האופציה הירדנית ז"ל.

החצי השני הוא ממשי, מיידי, ברוטאלי, וניצי. הוא קרוב יותר לאריאל שרון מאשר ללובה אליאב.

תחת הדגל הזה צועדת המיפלגה אל הבחירות. כ ל המיפלגה. גם לובה אליאב. גם חיים רמון. גם אורה נמיר.

■ ■ ■

ה שבוע דובר הרבה על הפנים החדשות, הפנים הצעירות, הפנים היפות של רבים מן המועמדים.

מבחינה קוסמטית, זה נכון. המיפלגה עברה ניתוח קוסמטי מוצלח. שינוי האף. קילוף העור. מתיחת העור. החלפת הצבע. אבל לא הושתל בה לב חדש, וגם לא מוח חדש.

יתכן שבעתיד הרחוק יתגלה כי אחד מן המועמדים החדשים, או כמה מהם, הם בעלי שיעור־קומה וכריזמה. אולי. השבוע זה לא נראה כך.

אנשים טובים ונחמדים? כן. בן־גוריון חדש? לאו דווקא.

מן הרשימה הזאת לא יצמח שום איום על המשך מנהיגותם של התאומים הסיאמיים. היא לא תוליד מתוכה, בעתיד הנראה־לעין, מנהיגות אלטרנטיבית.

גם בכנסת ה־12 תתייצב סיעת העבודה מאחורי שימעון פרס ויצחק רבין, כאשר פרס יטבע את הסיסמות ורבין יקבע את המעשים.

■ ■ ■

א ין טעם להינבא היום מה עשוי ועלול להתרחש בארבע השנים שלאחר־הבחירות.

יש המקווים להסכמה אמריקאית־סובייטית, ול־הפעלת לחץ מאסיבי על ישראל למען השלום. כלו־מר: שלום כפוי.

במיקרה כזה, כך אומרים, מוטב שמיפלגת־העבודה תהיה בשילטון. היא גמישה יותר. אין לה מחוייבות מקודשת לשלמות ארץ־ישראל. היא תוכל להיענות ללחצים ולעלות סוף־סוף על דרך השלום.

יש הטוענים את ההיפך: במיקרה כזה, מוטב דווקא שהליכוד יהיה בשילטון. גם הליכוד יצטרך להיכנע ללחץ מאסיבי של שתי המעצמות. לא תהיה לו ברירה. ואם הליכוד ייכנע, לא תהיה לו אופוזיציה, בעוד שכניעת המערך תגרור אחריה עימות חריף עם אופוזיציה ימנית.

לדעתי, זהו ויכוח־סרק. השלום הכפוי רחוק. ספק אם תקום בכלל יוזמה כזאת.

ההברעה הלאומית צריכה לבוא מבפנים.

עם־ישראל צריך להחליט, בתהליך הדרגתי, שאי־אפשר להמ־שיך ולשלוט על עם אחר. שהדבר יקר מדי, מבחינה חומרית ומוסרית. שהדבר יוביל למילחמה, שבה יופעל בפעם הראשונה נשק־השמדה המוני נגד ערי ישראל בעורף. שטובת ישראל וביט־חונה יהיו מובטחים יותר במצב של שלום, אחרי החזרת השטחים הכבושים, מאשר במצב של המשך הכיבוש.

מבחינת התהליך הזה, אין הרבה משמעות למה שהתרחש השבוע במיפלגת־העבודה. הוויכוח יתנהל ברחוב, בבית, במקו־מות־העבודה, בכל חוג ומסיבה.

למה שיתרחש בכנסת תהיה מעט מאוד השפעה על כך, אם בכלל.

■ ■ ■

ה משמעות של הרכב הרשימה החדשה של מיפלגת־הע־בודה היא שונה: הוא נועד להשפיע על קהל־הבוחרים.

מיפלגת־העבודה תופיע בבחירות כסיפר־מא־קט, שיש בו הכל, לכל לקוח ולכל טעם.

רוצים בבוסים אשכנזיים? יש.
רוצים במארוקאים / בעיראקים / בערבים? יש.
רוצים בנשים? יש.
רוצים בקשישים מנוסים? יש.
רוצים בצעירים טריים מהתנור? יש.
רוצים במרסק־עצמות? יש רבין.
רוצים במנשק תינוקות? יש פרס.
רוצים בניצים? יש בשפע.
רוצים ביונים? יש בשפע.

קח מה שאתה רוצה. קנה עכשיו. שלם אחר־כך.

זהו הסיגנון של ישראל 1988. המערך התאים את עצמו לסיג־נון זה.

הניתוח הקוסמטי הצליח. בעיד כמה חודשים נדע מה גורל הפאציינט.

מאת **אורי אבנרי**

העם עוגות וספורט

בין „עושלת" ותחרויות־ספורט מכל העולם, בורח הישראלי מן המציאות ומן האחריות.

אם הטלוויזיה הממלכתית היא בבחינה של עם־ישראל, הרי המסקנה היא עגומה.

בימי השקיעה של רומא העתיקה נולדה הסיסמה „פאנם את קירקנזס". מקובל לתרגם אותה לעברית כ„לחם ושעשועים". אולם תרגום זה אינו מדויק. הכוונה היא לתחרויות־הספורט שנערכו ברומא בזירה העגולה. האספסוף הרומאי, שחרב מלעבוד ומלייצר, תבע מן הממשלה לספק לו לחם־חינם ושעשוע־ספורט.

הטלוויזיה הישראלית מקרישה זה כמה שבועות חלק גדול של זמנה לספורט. ההתעניינות בספורט היא תחביב טיבעי של חלק גדול מן הציבור, וביחוד החלק הגברי. אולם נראה כי התעניינות זו הפכה באחרונה להתמכרות, עד שהיא מקיפה לא רק ענף ספורט אחד בארץ אחת, אלא את כל סוגי הספורט בכל הארצות. כך ניתן לברוח מן המציאות בארץ.

אין בארץ רעב ללחם. אבל יש תאווה לעוגות — לרמת־מחייה ראוותנית ומפוארת. אצל העשירים („העשירונים העליונים") זה מתגלה בסיגנון־חיים, המזכיר את „ימי פומפיאה האחרונים". מנהלי־בנקים מקבלים הטבות של מיליונים, וגם סתם מנכ"לים של חברות כושלות משתכרים כיום עשרות אלפי דולארים בחודש. הפחות־מאושרים יכולים לספק את תאוותם בצפייה בסידרה שושלת. המוקדשת לחיי העשירים, ובעיקר העשירות.

כל זה יוצר תמונה של עולם רימוני. בין חיי־הפאר בסידרה שושלת לבין שידורי־הספורט, חי חלק גדול של הציבור בגן־עדן של כסילים. מנוי וגמור עם ציבור זה שלא לראות את המציאות — את סכנות־המילחמה, את האינתיפאדה, את **המצב הכלכלי** האמיתי. **ההתפטרות מן המציאות** מאפשרת גם **התפטרות מן האחריות.**

הטלוויזיה הישראלית, **שהפכה** עתה לגמרי למכשיר של השילטון, מספקת תאווה זו, והכל מרוצים.

עלי הסירובניקים החדשים

האם יסרבו היהודים להגר מברית־המועצות, אם יכריחו אותם לבוא לישראל?

אם יש תופעה המרגיזה את צמרת ישראל יותר מכל אחרת, הרי זו תופעת ה„נשירה".

אין היא גורמת רק נזק ישיר למדינה. היא גם מהווה סטירת־לחי יומיומית לדוקטרינה הציונית, שעליה מבוסס כל המיבנה הרעיוני של המדינה.

לפי החוק שהתקבל בכנסת, מדינת־ישראל היא „מדינת העם היהודי". היא קיימת, על פי הדוקטרינה הזאת, כדי לרכז בתחומה את כל היהודים בעולם, ובראש־וראשונה את היהודים הנרדפים הנמלטים מארצות־הגלות.

הנשירה מפריכה תורה זו. היהודים הבורחים מברית־המועצות אינם באים לישראל. רובם העצום מגיע הישר לארצות־הברית. למדינת־העם־היהודי מגיעים כל היותר 10% עד 20%.

אהבה כפוייה. השבוע החליטה הקבוע: הרב משה רוזן, המקורב לשילטון הקומוניסטי.

בושה בלוד. כנגד תוכנית זו הובאו הרבה נימוקים. בין השאר:

● עצם ההחלטה יוצרת לישראל תדמית של מדינה טוטאליטרית־אידיאולוגית, שאינה שונה בהרבה מן התדמית של ברית־המועצות עצמה. מי שרוצה לברוח ממדינה כזאת, לא ירצה להגיע למדינה אחרת, הדומה לה. הוא יעדיף להישאר בברית־המועצות.

● בתקופת הגלאסנוסט והפרסטרויקה, נחלש ממילא דחף ההגירה. יהודים רבים ירצו להמתין ולראות מה יקרה בברית־המועצות. במצב כזה עלול המצב החדש להרתיע את היהודים עוד יותר מלהגר.

● רוב היהודים המבקשים להגר אינם פועלים מתוך מניע ציוני, אלא רוצים פשוט להגיע לארצות־הברית, המצטיירת להם כארץ החופש והשיגשוג הכלכלי. אלה לא יבואו לישראל. ייווצר מעמד חדש של סירובניקים — היהודים שישראל מסרבת לאפשר להם להגיע לארץ־החלומות־שלהם, ארצות־הברית.

● עלולים להיווצר מצבים מביישים מאוד. למשל: אם מהגרים מברית־המועצות יגיעו ללוד ויסרבו לרדת מן המטוס. יהיה זה קל לקגב לארגן בעצמו מעמד כזה.

● הדבר יביא לסיכסוך בין המימסד היהודי האמריקאי ובין ישראל.

כל הנימוקים האלה כבר נדונו בהרחבה. אם החליטה ממשלת־ישראל לנקוט בכל זאת פעולה כואת, הרי זה ניק אשרות־יציאה לארצות־הברית. גם היהודים הרוצים להגיע לארצות־הברית, צריכים להעמיד פנים כאילו הם מצטרפים למישפחותיהם בישראל. דווקא השילטונות הסובייטיים דורשים זאת מהם.

אך כיום רוצה ברית־המועצות למצוא חן דווקא בעיני הציבור האמריקאי. הסכמה לצעד שיעורר זעם אצל יהודי ארצות־הברית, והתנגדות מצד וושינגטון, עשויה להיות בלתי־מעשית.

גם השגרירות ההולנדית, המייצגת את ישראל במוסקווה, אינה נוטה לשתף פעולה במיבצע הנראה כנוגד את זכויות־האדם.

אם כן, יהיה צורך להמתין עד שתפעל על במוסקווה קונסוליה ישראלית — וגם זה אפשרי רק אחרי שינוי גדול ביחסי ירושלים־מוסקווה.

ההתקוממות תאוות ההרס

בתים נהרסים. עצים נעקרים. יערות עולים באש. שני הצדדים אחוזים בבולמוס של הרס. המסמל את המילחמה כולה.

בחודש השביעי של ההתקוממות הפלסטינית, נראה כאילו שני הצדדים אחוזים בתאווה של הרס.

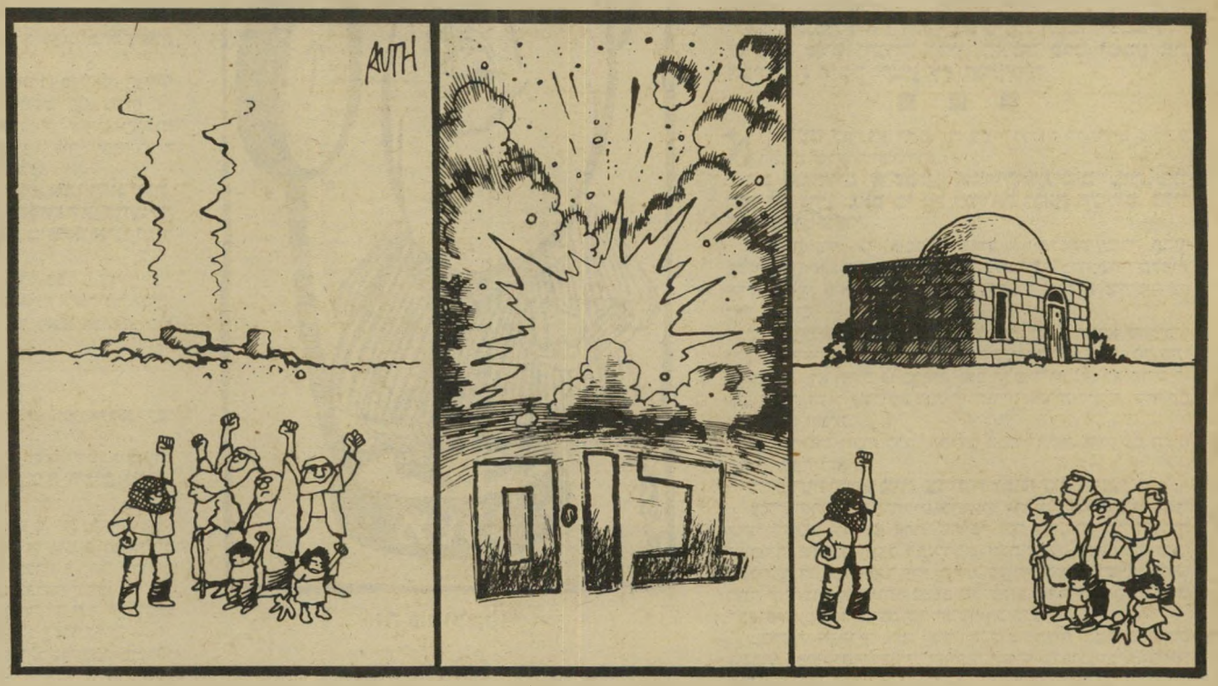

קריקטורה של רות ב„הראלד טריביון"

הפלסטינים שורפים יערות. היהראלים עוקרים עצי־פרי. הפלסטינים פוגעים ברכוש יהודי. הישראלים הורסים בסיטונות בתים ערביים.

היה זה כאילו החליטו שני הצדדים במאבק זה להתחרות ביניהם על כתר האליפות של הרס הארץ, ששניהם רואים בה את מולדתם האחת והיחידה.

חודשים, שנים. כצד הפלסטיני, פעולות־ההרס נובעות מן ההרגשה של „אין ברירה", בתוספת רגש גובר של שינאה.

האינתיפאדה נמשכת זה החודש השביעי, ואין ספק שהיא תימשך בלי הגבלה של זמן. גם הצמרת הביטחונית הישראלית, שהבטיחה במשך חודשים „רגיעה" ו„החזרת החוק והסדר על כנם" בכל רגע, התחילה בימים האחרונים לשנות את הסיגנון. רובריה מכמעט צעד של יאוש. במצב של אינתיפאדה, כאשר ישראל מצטיירת באמצעי־התיקשורת העולמיים כמדינה העולה בלהבות, עלולה העליון, מברית־המועצות להצטמצם עוד יותר.

פצצה למישטר. השאלה היא אם החלטה כזאת יכולה בכלל להתגשם בפועל.

לשם כך דרושה, קודם כל, הסכמת ברית־המועצות. הסכמה כזאת לא תינתן בחינם.

אמנם, לכאורה אין הדבר צריך להפריע לסובייטים. הגירת היהודים (וגם הגרמנים, היושבים ברוסיה מזה דורות) אפשרית רק מפני שנשמרת הפיקציה כאילו זהו עניין של „חזרה למולדת" ו„איחוד מישפחות". אחרת עלולים מיליוני אזרחים סובייטים, בני לאומים שונים, לדרוש גם הם את הזכות להגירה, והדבר יפוצץ את המישטר.

לכן אין ברית־המועצות יכולה להעמשלת־ישראל, ברוב גדול, לשים קץ לעלבון מתמשך זה על־ידי אמצעי מיני־הלי: להביא את היהודים ישר מברית־המועצות לישראל.

אם תתגשם החלטה זו, יועמדו שואפי־ההגירה בברית־המועצות לפני ברירה פשוטה: להישאר במדינה הסובייטית או לבוא למדינה היהודית.

המחשבה שמאחורי הצעה זו אומרת שכל אדם נוטה להישאר במקום שהוא מגיע אליו. אם יובאו היהודים לארץ־ישראל, ולוא גם בכוח, הם יתאהבו בארץ, או לפחות יתרגלו אליה. אחרי זמן־מה יפסיקו לחלום על אמריקה ויהפכו ישראלים מן המניין.

באופן מעשי יוטסו היהודים מברית־המועצות לרומניה, שבה קיימת דיקטטורה קומוניסטית קשוחה. משם יוטסו ישר לישראל. לא תהיה להם אפשרות לברוח ולעלות בבוקרשט למטוס אחר. הדבר סוכם בין ישראל והשילטונות הרומניים, באמצעות המתווך הסובייטי.

אבא אבן

בשיחה עם דפנה ברק

אבא אבן הגיע כשגיליון של „מעריב" מקופל בידיו. הוא הראה לי סקר שנערך בחודש שעבר. על־פי הסקר, חושבים יותר מ־28% מתושבי־ישראל שאבא אבן מתאים לתפקיד שר־החוץ. שימעון פרס ויצחק שמיר צוערים אחריו.

לפני שהתחילה השיחה, ניגש עובר־אורח ולחצו את ידיו של אבן בהתרגשות שהדביקה גם אותו. מרכז מיפלגת־העבודה חשב אחרת.

כיצד זה לנחול במעמדו תבוסה כזאת? אבן, סגוץ־סגוץ, נמצא עדיין בשלב של התמודדות עימה, עדיין לא עיכל אותה. בשבוע הבא, סיפר בהקלה (או שמא זה היה נדמה לי), יסע ללונדון, להרצות. שם, בוודאי, יציג אותו המנחה כ„אבא אבן", ולא כמי שנכשל בעשיריה השניה ברשימת מיפלגת־העבודה לכנסת ה־12.

● נתחיל מהסוף — רגע ההפסד.

סוזי ואני היינו בחדר, לבדנו. ניתן היה לשכור חדר ברמת־אפעל ב־30 שקלים. אז ניצלנו זאת כדי לנוח.

אמרתי לעוזר שלי לדווח על המתרחש. הוא אמר שאינו אופטימי.

היה ידוע על ארבעה מקומות בסיבוב השני שהובטחו מראש. קודם־לכן באו אלי גד יעקובי ושושנה ארבלי־אלמוזלינו. זה היה אחרי הסיבוב הראשון (שבו נכשל אבן). הם אמרו: „אנחנו נסדר הכל. אל תדאג..." זה קרה כשכבר התחילה ההצבעה לעשיריה השניה. מה כבר ניתן היה לעשות?

● זה כבר נכנס לפולקלור — המישפט המפורסם שאמרת לאשתך: „סוזי, אנחנו הולכים הביתה!" מדוע נטשת?

אני זוכר איך, אחרי הסיבוב הראשון, ישבתי באולם. כל הטלוויזיות, המצלמות מרחבי העולם התנפלו עלי. עשרתי מין חיוך מאולץ...

● מדוע היה לך כה חשוב, לחייך, להעמיד פנים?

אני לא יודע. בדרך־כלל רוצים מאוד לראות, מקרוב, איך אדם מגיב במצבים כאלה. יש בזה משהו מקאברי. אחרי הסיבוב לא ישבתי להצטלם.

עוד לפני היוודע התוצאות הריש־מיות, הלכנו — סוזי ואני — הביתה. שבתי מאוחר יותר, בלילה, כדי להציע עבור יעקב גיל. הבטחתי לו וכך נהגתי.

● מה הרגשת מיד אחרי הי־וודע התוצאות? בעם? ההרגשה שאתה דחוי?

חשבתי על כך שאולי מייחסים יותר מדי חשיבות לפגיעות לחברים. לי — אולי בגלל שזה אני — כל התשובות מאלה שאליהם פניתי היו „כן!"

את מבינה? 100% מהאנשים שעימם דיברתי אמרו שיצביעו בעדי.

חשבתי לעצמי: איך זה יכול להיות? יש מקומות, כמו באנגליה, שם אומרים למועמד: „אני מעריך אותך, אבל יש לי מחוייבות קודמת."

● כולנו מעדיפים לנטוש מאשר להינטש. לא הרגשת חרטה עליכך שהתמודדת ולא הודעת, בעדי אמותאי, אריה נחמקין ואחרים, שאתה פורש?

לא. אני לא הפסדתי שום־דבר מכך שרצתי.

הכבוד? קצת, קצת נפגעתי. זה פוגע, מפני שביקשתי משהו ונתקלתי בסירוב, ולא ביקשתי מייוודע־מה.

מה ביקשתי בסך־הכל? ביקשתי

(המשך בעמוד 8)

„הם היו צריכים לשרין גם אותי!"

שאם יש 44 חברים, אז יתנו לי מקום אחד ביניהם. לא באתי להדיח ראש־ממשלה או שר־ביטחון.

● מה עוד פוגע בך?

כל הדיבורים בעיתונות ש„מחפשים תפקיד לאבן!"

לא ביקשתי שיחפשו לי תפקיד. לא ביקשתי כלום מאף־אחד! להיפך — בגלל ההתמודדות דחיתי הצעות.

אני מכין עכשיו ארבעה פרקים נוספים למורשת (סידרת־הטלוויזיה היוקרתית, שאותה הנחה), ווויתרתי על כמה מעמדים מעניינים.

למשל, אני נוסע להרצות בלונדון בשבוע הבא. ומה אני קורא? שמחפשים לי איזה תואר... זה אבסורד!

אתמול (יום ראשון) קיבלתי שיחת־טלפון מעמיר פרץ (ראש־מועצת שר־רות, שנבחר לרשימה לכנסת). הוא כמ־עט בכה: „שמע," אמר, „תוסיף להנהיג את הקבוצה שלנו." אני דווקא חושב שיש לי כעת הזכות להתרחק.

● להתרחק מהקורה במיפ־לגה? נסה להגדיר את רגשותיך כלפי המיפלגה, אחרי רמת־אפ־על.

אני, בכל זאת, אצביע מערך. יש לי קצת תימהון על מה שקרה. היה מעבר חד מדי לפנים רעננות. זה נעשה על חשבוני, מפני שעם אחרים לא יכולים היו להתחשבן — הם היו משוריינים...

● כיצד נפקד מקומך בין המ־שוריינים, בכירי המיפלגה?

טוב, ההצדקה היתה כאילו פונק־ציונלית — מוכיר־המיפלגה, מזכיר־הסתדרות, שני אנשים ששימעון פרס בחר — יצחק נבון ויצחק רבין.

בכל המדינות אנשים כאלה עומדים לבחירה. אני מכיר שרי־חוץ באנגליה שנכשלו במחוזותיהם.

אבא אבן

„זה פוגע מפני שביקשתי ונתקלתי בפעם הראשונה בסירובו"

הייתי נגד השיריון, אבל אם יש גלריה כזאת — מקומי שם. אם רצו לחסוך מאנשים ותיקים מאמץ פיסי, אז מדוע לא לחסוך לי?

● אמרת זאת לפרס?

אמרתי זאת לעצמי: אם המשהו הזה קיים, אני רוצה להיות בפנים.

● מדוע לא מחית כשהור־כבה רשימת המשוריינים?

שאלה!

„יש בי מין דווקאיות"

● מה הריץ אותך „לריץ"?

ברור שבשנה־שנתיים הבאות תהיה פתיחה של הנושא הפלסטיני, יעלו אפשרויות של משא־ומתן, יעלה נושא הוועידה הבינלאומית — זה בעצם החומר שאני נולדתי בשבילו: חשבתי שהשנה־שנתיים האלה אינן מתאימות כדי לשבת ולכתוב ספרים.

יש כמה דברים שאני יכול לעשות ואחרים — לא.

אני מכבד מאוד את החברים הח־דשים שנכנסו בשבוע שעבר לרשימת המיפלגה לכנסת, אבל לא כולם יכו־לים לבוא במגע בלתי־אמצעי, כמוני, עם כל מנהיגי העולם. אלה הם נכסים שלי, שהייתי מוכן להעמיד בידי המיפ־לגה: אילו היתה רוצה בכך...

משונה: המישפט האחרון („אילו הי־תה רוצה בכך") הופיע גם בפניות שלי לחברים. פסיכולוגית, זה משונה. זה פשוט יצא כך.

עם שימעון פרס

„לא באתי להדיח ראש־ממשלה או שר־ביטחון!"

● סיפרת עד כמה אתה פגוע מכך שאמרן לך „לא!" הפחד להיות דחוי לא הרתיע אותך?

באו שימעון ועוזי (ברעם) ואמרו לי: „אין שום בעייה!"

השיקול שהכריע היה, שכפי ששנת 1967 ושנת 1973 (ועידת־ז'נבה) היו שנים סוערות עבורי, חשבתי — אולי תהיה שנה נוספת.

רווקא הייתי מעורה במה שקורה בתוך המיפלגה. ראו בי מרכז־הקבוצה של היונים, שנהגה להתכנס במלון דן (הקבוצה כללה את אורה נמיר, עמיר פרץ, דויד ליבאי, אפרים זינגר ואח־רים). אני הבנתי שהמטרה של הבחירות במיפלגה היא שלא להביא לידי ביטוי פופולריות של חברים בתוך התנועה, אלא למשוך קולות אליה. הנה, בסקר, שפורסם היום, כל גדולי ההצבעה אינם מופיעים בכלל...

● עוד לפני הסיבוב הראשון (הפאנל) הילכה שמועה שאינך עומד לעבור. איך זה השפיע עליך?

היה מיתוס כזה. זה חזר על עצמו ארבע פעמים. כך התייחסתי לכך גם הפעם.

היה לי רושם שאעבור. לא הייתי אמנם בשורה הראשונה, בגלל הרילים — לא הייתי כלול בשום דיל.

● בכל זאת, איך אדם בעל־מוניטין כמוך — שיש לו מה להפסיד! — הולך להתמודדות, כשמנבאים לו כישלון?

אז זהו: זה אחד הדברים שהביאו אותי להתמודד: את מבינה? יש בין מין דווקאיות כזאת. הרגשתי כאילו כלל הכישורים שלי תפורים לשנה הזאת, שנת 1989.

● איך עבדת לקראת הבחי־רות במיפלגה?

נו, אז יש שיגרה: כתבתי בקיצור את כל קורות־חיי...

● אתה?

כן, זה נראה לי משונה, אבל אמרו לי: „ככה אתה חייב!"

אז כתבתי — קיימברידג', אוניבר־סיטה, 20 דוקטוראטים...

הייתי בכל מיני כנסים — למשל, כנס בצפון, של דור־ההמשך. האם טיל־פנתי לחברי־מרכז? פחות. ניהלתי, כל הזמן, את ועדת־החוץ־והביטחון. אולי זה התנקם בי.

כמה ממקבלי שיחות־הטלפון היו במבוכה. לאחד אמרתי: „שלום, מדבר אבא אבן." אז הוא ענה לי: „ואני נפול־יוז!" וטרק.

אחרים אמרו: „אתה מעליב אותנו, ש א ת ה חושב שאתה צריך לצלצל..."

יש, כנראה, פער בין מעמדי במדינה בכלל ובין מעמדי במיפלגה.

הנרי קיסינג'ר אמר לי: „אתה מת־מודד? נו, לא יכולה להיות לך איזושהי בעייה..."

היו כמה מעמדים, לפני הבחירות, שהעניקו לי סיפוק: באתי לכנס־סופ־רים, ובאתי לתיזמורת הפילהרמונית, שם הצגתי את ליאונרד ברנשטיין, נא־מתי בטכס חלוקת־תארים במדעי־הם־דינה באוניברסיטת תל־אביב. אמרו לי: „אבא אבן, אתה מבזבז את זמנך! במקומות האלה לא תצבור קולות בהצ־בעה במרכז!"

● מתי הרחת שמצבך אינו מלבב?

אני זוכר את הרגע: זה היה בכנס של התק"ם.

ראיתי שנרקמו שם כל מיני עיס־קות. אהרון ידלין קם והגן עליהן. חברים הראו לי שהם קיבלו רשימות של שיבעה שמות. אז חשבתי שאם יש כבר שיבעה מועמדים מגובשים —

(המשך בעמוד 8)

אבא אבן

(המשך מעמוד 7)

נותרו שלושה מקומות בשבילי, בשביל חיים בר־לב, בשביל לובה אליאב, גד יעקובי. אז ראיתי שזה לא מישחק פתוח.

קודם־לכן לא הבאתי בחשבון איך העיסקות האלה — רק שמעתי עליהן — פועלות סטאטיסטית. שמעתי שיש כמה חוגים, בקרב הצעירים, שקבעו: „כל מי שעבר את גיל ה־60...״

● חיסלו אותו?

בהתהלה חיסלו. אחר־כך אמרו: „או־לי נוציא מהכלל את אבא אבן...״ בכלל נוצרה לי בעייה — עם כל השיריונים לערבי, לדרוזי, לאשה, לע־רות.

אני לא אשה, לא דרוזי, לא ערבי...

פרס היה נבוך

● אומרים שפרס העביר את מי שבאמת רצה ביקרו.

שימעון העריך שהכל איתי בסדר. כל־הזמן אמר לי: „אין שום בעייה:״.

בשלב הראשון היה פעיל, ואז עבר־תי. בשלב השני חשב שזה כבר בסדר, ועבר כדי להעביר את אלה שלא היו בטוחים. היתה איזו אשה ערביה (נלי כרכבי, שנכשלה) שהוא עבר בשבילה.

● הוא טילפן אליך אחרי התיצאות?

לא. אני באתי כ־1 בלילה להצביע, והוא היה עדיין שם (ברמת־אפעל). הוא כתב את המיכתב הזה, שבו הוא מתאר אותי כמי שלא היה אי־פעם על־יי־אד־מות... היתה גם התוספת הזאת, שה־מיפלגה תינצל...

● הרגשת שהוא נבוך?

הוא נראה לי עצוב, נבוך. הוא אמר שהוא עודד את מועמדותי, ואני צריך להאמין לו.

מיקלחת קרה

● מהשיחה נותר לי מישפט אחד — ביקשתי ונתקלתי בסי־רוב. זהו גם הטעם שנותר לך מהמיפלגה?

עובדה היא שביקשתי משהו לא־מופרז, ולא קיבלתי.

● בדרך־כלל, הורגלת לקבל את מה שרצית בו?

כן, בדרך־כלל כן. תמיד הערכתי נכון מה לבקש: ביקשתי להיות שר־חינוך — וקיבלתי. ביקשתי שר־חוץ — קיבלתי. את צודקת בכך שאת מד־גישה את הראשוניות. זאת הפעם הרא־שונה שלא קיבלתי.

● איך הגיבה סוזי?

טוב, סוזי כמובן מאוד נרגשת. היא באה איתי לכל המהלך. יש תמונה של שנינו עוזבים את המרכז מאחור, כאילו נסוגים. יהודי שלה לי תמונה וכתב שזוהי נסיגת־תרבות שלמה.

● יש גם צדדים מאירים יו־תר בכישלון?

אסרר לך שיריחו אותך ותדעי... בדרך־כלל אדם צריך לעבור מהעולם, כדי לזכות בכל ההספדים האלה.

● אתה בוודאי עסוק בהפ־קת־לקחים: אולי אין נביא בעי־רו?

כן, אבל כנראה שבעיר יש לי מעמד. המיפלגה היא הפורום היחידי שבו קי־בלתי מיקלחת.

● מיקלחת קרה?

מיקלחת קרה ואנונימית, מאוד אנו־נימית. כולם אומרים לי עד עצם היום הזה: „אנחנו הצבענו בשבילך! הם המ־נולים, אבל אנחנו...״

„אני לא הולך לדוג!״

● מה תפקידה של ועדת־פו־לארד שעמדת בראשה, בכיש־לונך?

זה קצת נחלת־העבר, אבל יש איזה חוט של נון־קונפורמיזם. יש רבים שהיו מרוצים אילו הייתי יותר תוקפני. במיפלגה חשבו רבים שהייתי נועז מדי.

● תירתם לעזור למיפלגה בבחירות הקרובות?

אני לא החלטתי מה יהיה תפקידי, אבל אני רוצה בהחלט בהורדת הליכוד מהשילטון. אם כי באו רבים מהליכוד ואמרו לי: „אצלנו זה לא היה קורה!״

● חשבת כבר על השינוי שיחול בחייך?

לא חשבתי. אני לא הטיפוס שיילך לדוג דגים.

● ואם יציעו לך, מטעם המיפלגה, תפקיד כלשהו?

אני לא חושב שהם מוסמכים להציע. אין בידה של המיפלגה להציע לי שום־דבר, פרט למה שביקשתי ולא קיבלתי. שר בממשלה־הבאה? אני כבר למוד סבל מהעניין הזה:

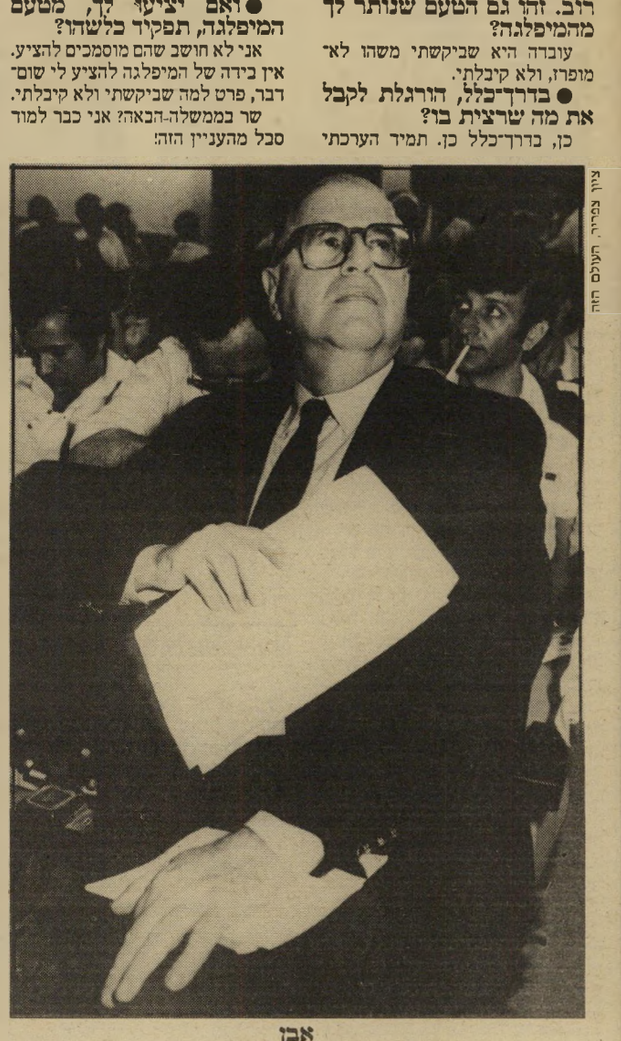

ציון צפריר, העולם הזה

אבן

„הם קבעו שכל מי שעבר את גיל ה־60...״

(המשך מעמוד 6)

שירים עכשיו את הקרקע למאבק ממו־שך מאוד, שיימשך חודשים ושנים.

● איך הגיבה סוזי?

במאבק זה עומדים לרשות מערכת־הכיבוש אמצעים רבים, והם מופעלים כיום ביד רחבה — החל בטירטור האוכלוסיה והפיכת חייה היומיומיים לגיהינום, וכלה בהריגת מפגינים וה־ריסת בתים. ואילו לרשות המתקוממים עומדים אמצעים מצומצמים ומוגבלים יותר.

משום כך, כאשר אמצעי מסויים אחד של המתקוממים הופך יקר או קשה מדי, בגלל תגובת השילטונות, עוברת האינתיפאדה באופן ספונטאני לאמצעי אחר. שריפת היערות היא אחד השלבים האלה. סוג זה של הרס קל, יחסית, לבי־צוע.

שיגרה של הרס. ההרס הנגדי נובע גם הוא מאובדן־עצות, המלווה בכעס.

שילטונות־הכיבוש יודעים כיום ששום אמצעי אינו מסוגל לשים קץ לאינתיפאדה, מכיוון שהיא מצב־רוח לאומי. הדבקות בשיטות כמו הרס הבתים ועקירת העצים נובעת מחוסר־תשובה.

כל בר־דעת מבין כי בשלב הנוכחי של האינתיפאדה איבדו אמצעים אלה את כושר־ההרתעה שלהם (אם בכלל היה קיים אי־פעם) וגורמים לתוצאה הפוכה: ליכוד הציבור בגדה וברצועה מאחורי ההנהגת ההתקוממות. עובדה פשוטה זו בוטאה השבוע בקאריקטורה עיני. תחת להתחרות בה בתחום יקר זה, מתרכזות המדינות הערביות בטיפוח נשק־השמדה מסוג אחר, זול בהרבה: טילים קרקע־קרקע הנושאים ראש־חץ של גאזים רעילים.

ידוע מזמן כי יש לסוריה ולעיראק טילים המסוגלים להגיע עמוק לשטח ישראל, וגם סעודיה הזמינה טילים כאלה מסין. ידוע כי ברשות סוריה ועיראק גאזים רעילים. עיראק כבר השתמשה בהם במילחמתה בעיראן וב־מורדים הכורדיים שלה.

השבוע פירסם השבועון האמריקאי ניוזוויק כי סוריה עומדת לקבל טילים חדשים מסין, שיגבירו את הכושר שלה להפציץ את העורף הישראלי בגאזים.

לוחמה פוליטית. הפירסומים האמריקאיים אינם באים בעיתוי זה במיקרה.

מזה כמה שבועות חוזרים הדוברים האמריקאיים כמעט מדי יום על האז־הרה שאם לא תתמוך ישראל בתוכנית־שולץ, היא תסתכן במילחמה שבה ייפגעו המוני האוכלוסיה האזרחית. טי־לי־הרעל הסוריים מופיעים בהטפה זו בהבלטה.

אולם השימוש בידיעה זו לצורך לוחמה פוליטית־פסיכולוגית אינו פר־סל את נכונותה. לישראל אכן צפוייה סכנה כזאת.

הסיבה העיקרית להצטיידות הסו־רים, הסעודים ואחרים בנשק זה היא הגנתית. בעיני הערבים זהו נשק־הר־תעה, מול הנשק הגרעיני המצוי, לד־עתם, בידי ישראל.

אולם גם נשק־הרתעה יכול לשמש להתקפה, במצב מתאים. בכל מילחמה, המטרה הראשונה של כל אוייב תהיה לפגוע בעקב־אכילס של ישראל: הצו־רך בגיוס כוחות־המילואים. לכן טיבעי הדבר שכל אוייב פוטנציאלי מתכנן התקפת־פתע על מרכזי־האוכלוסיה הישראליים בדקות הראשונות של כל מילחמה, כדי לשבש את הגיוס הזה.

„ספיגה״. כפי שאמר השבוע הר־מטכ״ל, דן שומרון, לכל נשק יש תשר־בה. במיקרה זה: חיסול הנשק של היריב לפני הפעלתו, השמדת הטילים על הקרקע או במעופם.

אולם גם הרמטכ״ל הזהיר שיש להתכונן לפגיעה המונית ולהכין את העורף הישראלי ל„ספיגה״.

האמריקאים מקווים כי תיאור הת־מונה המבהילה הזאת כאפשרות מע־שית יביא את הישראלי הממוצע לכך שיתייחס, לפעם הראשונה, ברצינות לסכנת המילחמה ולכדאיות השלום.

השבוע אכן נראו הסימנים הראשו־נים לכך.

ביטחון גאזים!

הרקות הראשונות של המילחמה הבאה יראו ניסיון מרוכז לפגוע במרכזי האוכלוסיה.

הישראלי חושב על המילחמה הבאה כעל תופעת־טבע. כאשר תבוא, תבוא. אין מה לעשות.

יתכן שגרמה לכך ההיסטוריה רבת־המאבקים של ישראל. מעולם לא היה שלום. היו הרבה מילחמות. הישראלי רגיל למצב של מילחמה, ואין זה מפ־חיד אותו. הוא יודע איך להתנהג במיל־חמה. מפחיד אותו רווקא השלום, הא־מור ליצור מצב בלתי־מוכר.

סיבה אחרת לאדישות כלפי אפש־רות של מילחמה נעוצה בעובדה שעד כה פונק העורף הישראלי בכל המיל־חמות. במילחמת־העצמאות היו כמה הפצצות קלות בעורף. במילחמות האח־רות לא נפגע העורף כלל. הדבר נראה לישראלי כדבר מובן מאליו — בניגוד לחוויות של בני־אירופה, למשל, הזוכ־רים את הרס עריהם והשמדת האוכ־לוסיה בעורף.

ראשי־נפץ רעילים. יתכן כי עכשיו התהילה בישראל, בפעם הרא־שונה, התפכחות.

גורמות לכך הידיעות על הצטיידות הצבאות הערביים בנשק של השמדה המונית, העלולה, במילחמה הבאה, לע־שות שמות בעורף הישראלי.

הערבים משוכנעים כי לישראל יש זה־מכבר כמויות גדולות של נשק גר־אמריקאית, שהיכתה גלים בארצות־הברית (ראה ציור).

שום סוף לתהליך ההרס אינו נראה בעין. היה זה כאילו נגזר על שני העמים להמשיך בדרך זו ולהרוס את הנכס האחד המשותף לשניהם, וששני־הם מכריזים על אהבתם הניצחית אליו: הארץ.

אסירים איידס כונקמה

מיכתב אישי מזעזע ששלח אסיר ל.העולם הזה״.

אילנה אלון

לפני חצי שנה עזר ע״מ (האסיר ביקש לשמור על עילום־שם, מכיוון שהוריו ואשתו אינם יודעים על מחלתו) למישטרה לפענח פרשה של עבריינים, שהתחזו כחוקרי מע״מ, ושנהגו לשדוד סוחרים. הפרשה שודרה בזמנו בשידור חוקר. הוא עזר למיש־טרה גם במיקרים אחרים, ולכן קנה לו שונאים רבים בעולם התחתון.

לע״מ יש עבר פלילי עשיר, ובאחרונה נתפס כשהוא נוהג במכונית גנובה. הוא נעצר, אך מכיוון שהוא נחשב כאסיר טעון־הגנה, ביקש להיות בתנאים מיוחדים, כדי שאסירים אחרים לא יתנכלו לו. ע״מ סובל מסרטן הבלוטות, וזקוק לטיפול רפואי מיוחד.

בפברואר, בהיותו עציר באבו־כביר, הועבר, עקב מצבו הרפואי, לבית־החולים של כלא־רמלה.

הוריו לא יודעים. וכך מספר האסיר במיכתב להעולם הזה:

„הוכנסתי לחדר עם עוד שני אנשים. אחד מהם, כאשר שמע את שמי, קפץ עלי עם מזרק ודקר אותי (באותו זמן הוא קיבל אינפוזיה איושהי).

„הגנתי על עצמי. תוך כדי מאבק הוזעקו הסוהרים, וגילו את הטעות שלהם, שהכניסו אסיר טעון־הגנה יחד עם אסירים אחרים.

„הפרשה נשכחה. אחרי חודש ימים הובאתי לפני השופטת דבורה ברלינר, וקיבלתי חמש שנות מאסר בפועל...

„עקב מחלתי (סרטן בלוטות הלימ־פה) אני נמצא בטיפול אצל רופאה קבועה, המטפלת בי כבר כמה שנים. בינואר השנה נערכה לי בדיקת־דם, ולא אובחן שום דבר. יותר מאוחר, בבדיקות־דם שנערכו לי בחודש אפ־ריל, התגלו אצלי נוגדני מחלת־האיידס.

„התברר כי האסיר שדקר אותי במזרק היה חולה־איידס, וכך הועברה המחלה אלי.

„ניסיתי להתלונן לפני רשויות הכלא, שלחתי מיכתב־תלונה למיש־טרה, אבל דוחים את תלונתי בטענה שהמיקרה אינו חמור דיו.״

בעירעור על הרשעתו ועל העונש שהוטל עליו, ביקש ע״מ שהטיעון על מצבו הרפואי יישמע בדלתיים סגורות. הוא הסביר במיכתבו:

„אני לא יכול לפנות להוריי ולספר להם שבגם גוסס במחלה הנוראה. כל אשר ניתן לי הוא לפנות אל עורך־דיני, מנחם רובינשטיין, ולעיתונות.

„מכיוון שמחלת־הסרטן פגעה גם במערכת החיסונית של גופי, נגזר עלי גזר־דין מוות.

„אין כל סיכוי שאשלים את המאסר הזה בחיים. אבל לפחות אני רוצה שהאנשים שגרמו למחדל הזה ייענשו:

„האם אין אנו חיים במדינת צדק? מחדל של שרות בתי־הסוהר יעלה לי כעת בחיי. זוהי רק שאלה של זמן.

„אני מפחד לפנות לגורמים אחרים, מכיוון שאז ייחשף הסיפור הנורא של מחלתי, והחברה תנדה אותי.״

לא קדוש מעונה. האסיר מתחנן לעזרה. הוא מספר במיכתבו על כמה מיקרים שבהם נשלח לטיפול רפואי, אך סוהריו שכחו לקחת איתם את המפתח לכבלים ולאזיקים שעל ידיו ורגליו. על כן לא הצליחו הרופאים לטפל בו ולערוך לו את הבדיקות הדרושות.

„אנא, עיזרו לי: אמנם קיבלתי עונש־מאסר, אבל עונש־מוות עדיין לא קיבלתי: אין לי למי לפנות. אודה לכם מאוד אם לא תמסרו את שמי המלא, כדי שהוריי לא יידעו. אני לא יכול לשתף אף אדם אחד בבעייה החמורה הזאת, ומכיוון שאינני יכול להילחם במערכת עצומה כזאת, העיתונות היא המיפלט היחידי שלי. אני מייפה את כוחכם להסיר את החסינות הרפואית שלי, כי אני הולך וגווע כאן ללא שום טיפול רפואי.

„אינני רוצה לעשות את עצמי קדוש מעונה ואינני כזה. אבל לפחות את זכויותי האלמנטריות אני מבקש:״

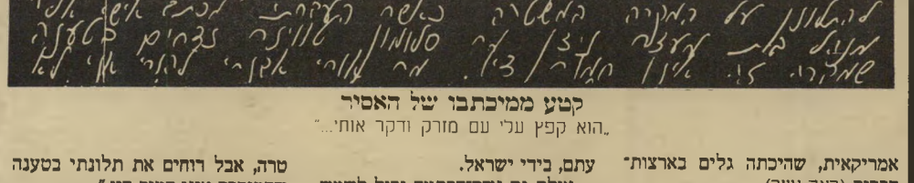

קטע ממיכתבו של האסיר

„הוא קפץ עלי עם מזרק ודקר אותי...״

המוסד: הישג ופאשלה

כאשר מחדיר המוסד סוכנים למוקד האירגונים הפלסטיניים — היכן גבול פעילותם? האם הם גם שותפים לייזום ולביצוע פיגועים, כפי שחושדים הבריטים?

ד בריטים כועסים על ה„מוסד". בגלל הכעס הזה, נחשפו כמה פרטים מרתקים על שיטות־העבודה של המוסד. יש לכך השלכות פוליטיות מרחיקות־לכת.

כעסם של הבריטים אינו נובע מכך שהמוסד פעל על אדמת בריטניה.

אריה רגב — גורש עתה רישמית.

הכעס הבריטי נבע מכך שה־מוסד לא הודיע לשרותי־הביון הבריטיים את הפרטים שנודעו לו על תאי־מחתרת פלסטיניים שפעלו בבריטניה. בכך ראו הבריטים הפרת־הסכם ומעיד לה־באמון.

ואילו התגובה הישראלית הלא־רישמית היתה לגלגנית: אי־אפשר למסור שום־דבר לשרותים הבריטיים, מפני שהם מלאים בסוכנים סובייטיים. היה זה רמז דק לא רק לפרשת קים פילבי, הסוכן הסובייטי במוסד הבריטי (אם־איי־6) שנפטר לא מכבר במוסקווה, אלא גם לטענתו של פיטר רייט, אחד הבכירים־לשעבר בשב"כ הבריטי (אם־איי־5) כאילו ראש הגוף הזה היה גם הוא סוכן סובייטי. הספר של רייט, המכיל את הגילוי הזה ואת ההוכחות לכך נאסר להפצה בבריטניה.

מיזוודות מלאות נשק

ד גילויים באו במישפט שנערך לצעיר הפלסטיני איסמאעיל חסן סוואן בבית־המישפט „אולד ביילי" ב־לונדון, ובעיקבותיו. הם נבעו משורה של פאשלות.

● המוסד הישראלי הפעיל בבריטניה את האיש הזה, שחדר למוקד פעולות־המחתרת הפלסטיניות בבריטניה. סוואן היה מקורב לאחד עבד־אל־רחמן מוצטאפה, המזוהה כאיש כוח 17, אחת הזרועות הצבאיות של פת"ח. הוא ידע מראש על כוונת מוצטאפה להרוג את הקאריקטוריסט הפלסטיני הנודע עלי אל־אדמי בלונדון. הוא גם החזיק בביתו מיזוודות מלאות נשק וחומר־נפץ, שהיו שייכות לאירגון הפלסטיני.

● המוסד לא העביר מידע זה לשרותים הבריטיים, ועל כן גורש רגב מבריטניה. רגב, נציג המוסד, הפעיל גם את סוואן.

● עוד לפני כן גורש מבריטניה, בצורה לא־רישמית, איש אחר של המוסד, יעקב ברד, שהפעיל בבריטניה סוכן אחר, בשאר סמארה, דרוזי מרמת־הגולן, שגם הוא חדר למוקד האירגונים הפלסטיניים בבריטניה. גם הדרוזי גורש חזרה לישראל.

גילויים אלה אינם צריכים להסתיע איש המצוי בעולם־הסתרים של הריגול הבינלאומי. חלק מהדברים נחשפו כבר קודם לכן, חלק אחר אפשר היה לנחש בנקל.

בעיקבות פרשת מרדכי וענונו נודעו פרטים על שיתוף־הפעולה העולמי של שרות־ההריגול. עוד לפני שוועננו נסע מאוסטרליה לאנגליה, נודע לשרות־הביון האוסטרלי כי יש בידו סודות גרעיניים של ישראל, שאותם הוא עומד למסור לפירסום בלונדון. כפי שגילתה הטלוויזיה האוסטרלית, הודיע המוסד האוסטרלי על כך למוסד הבריטי, וזה מסר על כך למוסד הישראלי. כאשר דרך וענונו התמים על אדמת בריטניה, כבר היו שלושת המוסדות בעיקבותיו.

מכאן שהיה למוסד הישראלי די זמן כדי לארגן את המלכודת באמצעות נערת־הפיתוי „סינד". כפי שרמזו הוסטרלים, ידעו שרותי־הביון של בריטניה ואיטליה על הכוונה לפתות את וענונו לעבור לרומא, ולחטפו שם ליש־ראל. מאחר שוועננו היה בלי ספק תחת עיקוב השרותים הבריטיים, ומכיוון שיש שיתוף־פעולה הדוק בין השרות הבריטי והשרות האיטלקי, יש להניח כי כל אלה ידעו על החטיפה.

כפי שגילה איש השב"כ הבריטי בסיפרו, קיים שיתוף־פעולה הדוק בין כל שרותי־הביון של העולם המערבי. במערכת עולמית זו נהנה המוסד הישראלי ממעמד מכובד.

להגיע אל הצמרת

מ כיוון שהמאבק המזויין בין ישראל ואש"ף ממלא תפקיד כה חשוב במערכות ישראל, מובן מאליו שחלק ניכר מן המאמץ המודיעיני היש־ראלי מוקדש לתחום זה.

בישפט סוואן בבריטניה גילה טפח משיטות־העבודה הנהוגות בתחום זה: גיוס סוכנים והחדרתם לאירגונים הפלסטיניים. מטרתו של כל סוכן כזה היא, כמובן, להגיע לדרגה הגבוהה ביותר באירגונים הפלסטיניים, ולחדור למוקד קבלת־ההחלטות. מובן שאף סוכן אחד אינו יודע על רעהו. זהו כלל בסיסי הנקוט בכל מוסד־ביון בעולם.

השאלה המרתקת ביותר היא, במובן: עד לאיזו קירבה לצמרת הגיעו סוכני ישראל?

בפרשת אלי כהן, התגלה כי סוכן ישראלי הגיע למוקד הצמרת הסורית.

במישפט הבריטי התעוררה שאלה המתנקשת כמעט מאליה: כאשר סוכן ישראלי מצליח לחדור למוקד של פעילות פלסטינית, היכן מסתיים תפקידו?

האם הוא רק משיג מידע ומעביר אותו למפעיליו, או ש־הוא גם שותף לפעולות, ואולי אף יזום אותן, ביוזמת מפעיליו?

מי שרוצה להתקדם באירגון מחתרתי לוחם, חייב להיות קיצוני מחבריו, להציע פעילות, לבצע ולהצליח, כדי להוכיח את עצמו. זוהי שיטת־פעולה כלל־עולמית.

הנאשם בלונדון, למשל, היה מקורב מאוד לאותו מוצטאפה, והחזיק בביתו את מחסן־הנשק של התא. הוא ידע מראש על הכוונה לרצוח את הקאריקטוריסט. מפעיליו לא מנעו את הרצח. אילו עשו זאת, היו שורפים את המרגל שלהם. מכאן רק צעד קטן לפעילות־יתר, ייזום וביצוע של פעולה כזאת. עד היום לא ברור מדוע נרצח הקאריקטוריסט. הטענה שנרצח מפני שגילה את שם המאהבת של יאסר ערפאת מגורחכת בעליל.

מוצטאפה זה נכנס ויצא בבריטניה באופן חופשי, מבלי ששילטונות בריטניה ידעו על כך. במי הוא נעזר? המוסד הישראלי ידע על כך, לפחות מפי הסוכן שלו. הבריטים תמהים: אולי היה גם מוצטאפה עצמו קשור בישראל?

מתנות מן השמיים?

ד דבר מזכיר ויכוח ישן לגבי טיבן של כמה פעולות שבוצעו על־ידי אירגונים פלסטיניים קיצוניים.

מזה שנים עורך אירגונו של אבו־ניראל פעולות־טרור באירופה, שהביאו לישראל תועלת שלא תסולא בפז. בין השאר: פעולות אנטי־שמיות נגד בתי־כנסת ובתי־יתומים ישראליים בחצי־תריסר ארצות. פעולות אלה שחזירו את העניין הפלסטיני בעולם כולו, ועזרו לישראל להציג את התנועה הלאומית הפלסטינית כולה כאירגון־טרור בזוי.

לשיא הגיע אבו־ניראל בניסיונו־ה־התנקשות בחיי השגריר הישראלי בלונדון, ארגוב, שסיפק ברגע הנכון את האמתלה הדרושה לפלישה הישראלית ללבנון.

גם אירגונו של אבו־אל־עאבס, הקשור בעיראק, ביצע פעולות שהועילו מאוד לישראל. למשל: חטיפת האוניה אכילה לאורו, שהנחיתה מכה נוראה על מערכות אש"ף בעולם, והיתה מתנה מן השמיים לישראל.

יש בצמרת אש"ף אנשים התוהים אם כל המתנות האלה לישראל אכן באו מהשמיים.

עיצאם אל־סרטאווי, לוחם־השלום הפלסטיני המנוח שגם ראשי ישראל חולקים לו עתה כבוד, טען פומבית כי אירגונו של אבו־ניראל מופעל על־ידי המוסד הישראלי. טענתו: המוסד חדר לצמרת האירגון, ומפעיל אותו לצרכיו. כך הסביר את ההתנקשות בחיי ארגוב ופעולות אחרות.

לסרטאווי לא היו הוכחות חותכות וחד־משמעיות לטענתו, אך היו לו כמה וכמה ראיות נסיבתיות, שאותן פירט לא־אחת בשיחות פרטיות. יש באש"ף הסבורים כי סרטאווי לא נרצח על־ידי אבו־ניראל רק בשל מגעיו עם פעילי־שלום ישראליים, אלא גם בשל ניסיונו להוכיח שיש קשר בין אבו־ניראל והמוסד הישראלי. (בפירסומיו טען אבו־ניראל כי סרטאווי ובעלי־שיחו הישראליים הם־הם סוכני המוסד הישראלי והסי־איי־אי האמריקאי.)

דבר אחד ברור ובטוח, לאור הגילויים בבריטניה: המוסד פרץ על באופן שיטתי, מתוחכם ומוצלח כדי להחדיר את סוכניו לאירגונים הפלסטיניים.

עולם של פאשלות

ד בריטים טוענים שבעוד שה־מוסד שיתף פעולה עם השרותים הבריטיים, הוא גם הונה אותם ופעל מאחורי גבם.

למשל: בגרמניה נמצאה חבילה של דרכונים בריטיים מזויפים, שהוכנו על־ידי המוסד הישראלי. הדרכונים הגיעו לבריטניה (כנראה בעזרת השרותים הגרמניים, שגם הם משתפים פעולה בתוך המערכת). הבריטים מחו על כך נמרצות והזהירו את ממשלת־ישראל.

אולם גם בכך אין המוסד יוצא־דופן בעולם אפלולי זה. מקובל בו שמותר הכל, אך אסור בשום פנים להיתפס. רק מי שנתפס אשם בפאשלה.

פיטר רייט, המומחה הבריטי שסיפר נאסר להפצה בבריטניה, גילה כי השרות החשאי הבריטי אם־איי־5 השתיל באופן שיטתי מכשירי־האזנה בשגרירויות של מדינות ידידותיות, ריגל אחרי ידידיו והונה אותם.

לכן לא חששו השבוע בירושלים מפני התגובה הבריטית. היה ברור כי זו תהיה פורמלית בלבד, כדי להרגיע את דעת־הקהל בבריטניה. האינטרס של שתי הממשלות בהמשך שיתוף־הפעולה המודיעיני ביניהן הוא כה חזק, עד כי אין להניח שפאשלה כלשהי של צד אחד תביא את הצד השני לניתוק היחסים.

מה גם שבעולם של פאשלות מודיעיניות יכולים הבריטים לתפוס מקום נכבד ב„ספר־הי־שיאים של גינס".

** אם־איי־5 ואם־איי־6 — ראשי־התיבות של „ארמי אינטלי־ג'נס". השמות עובנים מן העבר הרחוק, כאשר שרותים אלה היו שייכים בבריטניה למודיעין הצבאי. הם הופרדו מזמן מן הצבא, ומיקומם במערכת־השילטון דומה לזה המקובל בישראל, שבה כפופים המוסד והשב"כ במישרין לראש הממשלה.*

משקיף

עימות בין נתניהו למילוא

בימים האחרונים התפרסמו ידיעות הטוענות כי מחנה שמיר־ארנס אינו מעוניין בקידומו של בנימין נתניהו. **בחרדת יש מי שטוענים שהמקורבים לרוני מילוא דואגים להפצת השמועות, מפני שהם חוששים מירידת קרנו של מילוא, הנחשב כמקורב לראש־הממשלה, ומסחדים שנתניהו יתפוס את מקומו.**

מחיר החוקה

מחיר ממע"הפירסום לחוקה ושינוי שיטת־הבחירות, שניהל הפרופ' אוריאל רייכמן, הגיע למיליון דולר ויותר.

מגייסי הכספים הם נגיד בנק־ישראל לשעבר, משה זנבר, הממונה על גיוס הכספים בארץ, ואל שווימר, ידידו של שימעון פרס, האחרא לגיוס הכספים בחו"ל.

גבי גזית ל„ממני"

גבי גזית יחליף את מני פאר בהגשת תוכנית־האירוח „ממני".

התוכנית, שהורדה לפני מיספר שבועות, תחזור למסך לקראת חודש ספטמבר הקרוב.

לקוחות גובו מבנק

אחד הבנקים הגדולים מנהל חקירה פנימית, בחשד שלקוחות גנבו ממנו במה מיליוני דולארים.

החקירה מנוהלת על־ידי מישרד־חקירות חיצוני.

השריפות — עוגש משמיים!

לשריפות הרבות, שפרצו בשבועות האחרונים בכל חלקי־הארץ, אין כל קשר ישיר לאינתיפאדה — כך עולה מדבריו של רב העיר רחובות. הסיבה לשריפות, לדעתו, היא דווקא חילול השבת הגובר והולך.

חילול השבת נובע, בין היתר, גם מעידודו של צה"ל, המוכר, באמצעות מישרדי קצין־העיר בערים השונות, כרטיסים מוזלים לסרטים ולמופעים המתקיימים בלילות־שבת.

מחסור במידע על ח"כים

כניסתם של פנים חדשות לרשימות המועמדים לכנסת גורמת להתרוצצות־יתר של פעילים מרכזיים במיפלגות בין חוקרים פרטיים, בדי לאסוף עליהם חומר.

שתי המיפלגות הגדולות מבקשות להיות ערוכות לקראת מערכת־הבחירות, ולצורך זה הן אוספות מידע על יריביהם החדשים.

מניחים ששליש מהח"כים יתחלפו בבחירות הקרובות.

הפיצוץ בשוק — פלילי

יש ראיות לכך שהפיצוץ בשוק הסיטונאי בתל־אביב, שפורסם בתחילת השבוע בהרחבה בפיגוע חבלני, לא נעשה על רקע לאומני.

חקירת המישטרה מתרכזת בחשדות לסיכסוך פלילי.

הדשא של השכנים

הדשא של המיפלגות הגדולות קורץ לליברלים.

המיפלגה הליברלית, המקיימת את ועידתה במלון רמדה, התקנאה, כנראה, במיפלגת־העבודה, שקיימה את ועידתה ברמת־אפעל, ובחרות, המקיימת בשבוע הבא את ועידתה בקאנטרי־קלאב בהרצליה.

הליברלים ניסו לבטל את שכירת המלון, שתמורתו כבר שילמו 20 אלף דולר, ולהחליפו בדשא של בפר־המכביה, אולם הדבר לא עלה בידם.

ועד יהודי שיחרר ערביה הרה

הכסף שנדרש לשיחרורה בערבות של עיישה אל־בורד, שנעצרה בשל חשד להשתתפות לא־ישירה בפיגועים, נאסף על־ידי „ועד הנשים למען אסירות פוליטיות", שהוקם לפני כמה שבועות.

עיישה אל־כורד שוחררה ממעצרה בשל הריונה המתקדם.

„התעשייה האווירית" מתקשה לשלם משכורות

„התעשיה האווירית" מתקשה לגיים כספים כדי לשלם לעובדים את משכורות יוני.

העובדים, המקבלים, בדרך־כלל, מיקדמות באמצע החודש, עדיין לא קיבלו את המגיע להם.

תפוז ענק בוועידת החרות

הגימיקים בוועידת החרות, שתתקיים בשבוע הבא, לא יכישו את אלה של תנועת־העבודה.

בין הגימיקים המתוכננים — ליצנים, חולצות מרדפסות ותפוז־ענק, בגודל חדר, שמתוכו יחלקו דיילות מיץ־תפוזים טיבעי ל־2200 המשתתפים.

218

לפי המיספרים הקודמים שמסר דובר צה"ל, ומיספר ההרוגים שעליהם נמסר השבוע, עד היום השני, ה־20 ביוני, עומד מיספר ההרוגים על 218.

דובר צה"ל מסר השבוע על 159 הרוגים, שהוכח כי נורו על־ידי חיילי צה"ל. מיספר זה אינו כולל את ההרוגים מירי המתנחלים ואת ההרוגים מסיבות אחרות.

לעומת זאת, מוסרים מקורות פלסטיניים על 283 הרוגים, לפי הפירוט הבא:

- **190 הרוגים מירי חיילי צה"ל ומתנחלים.**
- **55 הרוגים כתוצאה משאיפת גאז מדמיע.**
- **17 הרוגים ממכות ומהתחשמלות.**
- **21 הרוגים מסיבות בלתי־ברורות.**

מגראפולוגיה למכונות־אמת

בתקופת האחרונה מפנים מנהלי־חברות רבים מועמדים לתפקידי־ניהול ועובדים בכירים לבדיקות־פוליגרף.

הבדיקות נעשות כדי לגלות פרטים סמויים בעברם של העובדים, שלא התגלו במיסגרת הבדיקה הגראפולוגית, שהיתה רווחת עד היום.

בית חם בקריית־מלאכי

יוסי ונונו, ראש מועצת קריית־מלאכי, בודק בימים אלה את האפשרות לארגן שבוע־אירוח למישפחת תורג'מן ולהוריה של הילדה מבר־אוזל, רוסילדה קונפלוס ואמריקו ואסקונסלוס, בבתי מישפחות בקריית־מלאכי.

בכך הוא רוצה להקל על שתי המישפחות את התקופה הקשה, שהן עוברות עכשיו.

טייסים במיבצע הסברתי

בעיקבות פירסומים על ירידה של 30 אחוזים במיספר הנוסעים באל־על, פנה הקברניט יצחק גונן, יו"ר איגוד הטייסים, ל־180 טייסי אל־על בבקשה להידתם למיבצע הסברתי למען העלאת תפוסת הנוסעים בחברה.

גונן מבקש מהטייסים שינצלו את שהותם בחו"ל לקשרים עם ראשי הקהילות היהודיות, כדי שאלה ישפיעו על היהודים בקהילות אלה לטוס ב„אל־על".

מי ראשון?

בראיונות הנערכים באחרונה עם צמדים של פוליטיקאים משני צידי הקשת הפוליטית מתגלעים, לעיתים קרובות, חילוקי־דיעות מי יהיה הראשון שיפתח את הראיון.

כך קרה בראיון משותף לצחי הנגבי ומיכה גולדמן, ראש מועצת בפר־תבור. הראיון הגיע כמעט לידי פיצוץ. במיקרה אחר, בראיון שבו השתתפו מיכה חריש ובני שליטא, הוחלט להטיל מטבע.

חריגות־בנייה בתל־אביב

חריגת־בנייה חמורה, בהיקף של 7000 מ"ר, בפרוייקט יוקרתי במרכז העיר, תסיר בימים הקרובים את עיריית תל־אביב.

בוטל רישיון לביליארד

עיריית תל־אביב ביטלה באחרונה רישיון־העלה למועדון־ביליארד, שעמד להיפתח במקום ה„שקם" הישן בתל־אביב.

לדיברי מקורות יודעי־דבר הושקעו במקום קרוב ל־600 אלף דולר.

מעמד בשטח כבוש

האגודה לזכויות האזרח מקיימת השבוע את האסיפה השנתית שלה. היא גם מנהלת בימים אלה לובי בכנסת, למען חקיקה שתאמץ את פעיפי אמנת־ג'נבה הרביעית, המתייחסת למעמד אוכלוסייה בשטח כבוש.

עד כה קבעה הממשלה כי לאמנה אין תוקף בגדה וברצועה, אך שחלקים ממנה יושמו בשטחים הכבושים בכל זאת.

חופשות במימון עורכי־דין

ועד מחוז תל־אביב בלישכת עורכי־הדין תרם כסף למימון של 500 חופשות, כל אחת בת שבוע, לחיילים המשרתים בשטחים הכבושים, מאחר ולצה"ל לא היה תקציב למימון החופשות.

100 החופשות הראשונות כבר נתרמו על־ידי נציגי הוועד, ובימים הקרובים יחולקו 400 החופשות הנותרות.

גידול בתיירות־הפנים

גידול בתיירות־הפנים מזכיח כי אין כל קשר בין האינתיפאדה ובין תיירות־הפנים בארץ. בניגוד לתיירות הנכנסת, שנפגעה קשות בעיקבות ההתקוממות בשטחים הכבושים, לא מסתמנת כל פגיעה בתיירות־הפנים, למעט אתרי־תיירות הנמצאים במנוקד האירועים, כמו ירושלים וסביבותיה. להיפך, 1988 תירשם בשנת־חישיא בממדי תיירות־הפנים הישראלית.

חברות העוסקות בשיווק חבילות־נופש ותיירות־פנים בארץ דיווחו על עליה ריאלית של 11 אחוזים במחזור־הכספים בין החדשים ספטמבר 1987 למרס 1988 לגבי קבוצות, ועליה של 37 אחוזים, במחזור־הכספים באותם חודשים, לגבי בודדים.

אין ביקוש לתערוכת ה־40

תערוכת ה־40 אינה בגדר הצלחה מסחררת. כך עולה ממיספרם המועט של המבקרים בתערוכה.

מלבד קבוצות מאורגנות של תלמידים או פנסיונרים, המגיעות בבוקר, התפוסה בשעות אחרי־הצהריים והערב היא נמוכה מאוד. מעידים על כך גם מיגרשי־החנייה הריקים.

העירייה של איזבל

כמה מידידי הטובים ביותר הם חתולי־אשפתות.

היו.

באחד הימים, לפני כמה שבועות, מצאנו דבוק לדלת־הכניסה של הבית כרוז עירוני, שהודיע על הפצת רעל בסביבה. האמתלה: השמדת עכברים. בעלי חיות־בית הוזהרו לבל יניחו לחיות לצאת.

בסביבה שלנו אין עכברים. ידענו היטב למה כוונת הדברים: השמדה המונית של חתולי־רחוב.

ואכן, מאז אותו יום נעלמו כל החתולים שהיכרתי. הג'נג'י השמן, שהיה מסייר בררך קבועה, כבעל בעמיו. בעל־הפסים הירקרק, שהיה ממתין לי ליד פחי־האשפה מבלי לברוח, אף שהיה דרוך לכל צרה שלא תבוא.

נעלמו. בוודאי מתו, אחרי גסיסה קשה.

עכשיו אני רואה בעיתונים מודעה אנטי־שמית. הנושאת את הכותרת „כשיש יותר זבל. איזבל."

המודעה היא מטעם עיריית תל־אביב־יפו, והיא באה להודיע לאזרחים שעליהם לרכוש שקיות־ענק לסילוק־אשפה.

אני בעד סילוק אשפה. אני בעד שקיות־ענק. אני נגד מודעות אנטי־שמיות.

כאשר הגיעו הנאצים לשילטון, הם הפיקו סרט שבו נראו היהודים בדמות עכברושים. כבר אז היו הכל צריכים להבין שפני המישטר מועדים להשמדה פיסית. מי שמכניס לראשי אזרחים שבני־המיעוט הם עכברושים, מכשיר את הקרקע להשמדה שיטתית.

עכשיו באה עיריית תל־אביב־יפו ומציגה לעיני האזרחים מין חתול שחור מיפלצתי. בשיטה של שטיפת־מוח מכניסים לאזרחים לראש: חתול=זבל=ליכלוך=מחלות.

זוהי, כמובן, קריאה מוסווית להשמדה.

לא במיקרה החתול הוא שחור. חתול שחור מביא מזל רע. אמונה טפלה זו חבוייה בליבם של רבים.

אינני יודע מה מתרחש בראשם של פקידי העירייה. כבר לפני 25 שנה, בטרם הגיע צ'יץ' לראשות העירייה, פירסמנו מאמר של זיוה יריב על „הגסטאפו של החתולים", אחרי מיבצע של השמדה המונית ואכזרית של חיות־חמד אלה. מאז נמשך לסרוגין המיבצע של השמדת־עם־החתולים.

בימי הביניים עברו על אירופה גלים של שינאת־חתולים. בתקופות ובארצות מסויימות פשטה לפתע כמגיפה האמונה כי

המודעה של איזבל

החתולים הם שליחי־השטן, והם הושמדו בהמוניהם, תוך עינויים נוראים. בתקופות אחרות — למשל במצריים העתיקה — ראו בחתול אלוהים.

נראה שיש משהו בחיה יפהפיה ונבונה זו המעורר אינסטינקטים עמוקים בלב האדם הפרימיטיבי. אחרת אין לי הסבר למודעת איזבל.

החתול הוא חיה נקיה מאין כמוה. הוא מנקה את העיר ממזיקים שונים. אין הוא מלכלך. אין הוא מעביר מחלות, אלא במיקרים נדירים ביותר. הוא מכניס אור וחיבה לחיי אנשים לאין־ספור. הוא משמש חברה לקשישים וידיד לילדים. אין שום סיבה הגיונית להשמידו.

אך כאשר מדובר על חתולים, ההגיון נאלם. וכאשר גם מחיר חיי־אדם יורד אצלנו לאפס, מי יתקומם נגד רצח החתולים?

החיים כמישגל

אני חושש לכתוב על הסרט הקלוּת הבלתי־נסבלת של הקיום. על פי סיפרו של מילן קונדרה — שמא יקלקלו המילים את המירקם המיוחד של הסרט, הדובר בשפה משלו, שפה קולנועית יפהפיה.

למראית־עין, זהו סרט ארוטי. כך גם התייחסו אליו רבים מן המבקרים בעולם. יש בו סצנות ארוטיות רבות, והוא כולו טבול באווירה חושנית־מינית, הממשיכה ללוות את הצופה במשך ימים. „אווירה המעוררת את הלב, ההורמונים והראש," כתבה מבקרת אמריקאית.

מבחינה אחרת, זהו סרט פוליטי. הוא נפתח בימים המשכרים של החרות החדשה, ימי „האביב של פראג" 1968, והוא מסתיים בפראג המדוכאת, המושפלת, המשועבדת לעריצות אפורה, אחרי הכיבוש הסובייטי.

הסצנות של הכיבוש והמרד הן מן החזקות בסרט, ודי בהן לברון כדי להפוך אותו לחווייה. הצילום הוא ריאליסטי, כאילו צולם בעצם הימים ההם.

ברגעים המדשימים ביותר מראה הסרט את התקרבות הצבא הסובייטי. אין רואים דבר, רק חשים כי הקירות מתחילים לרעוד, וקול רחוק ועמום מתחזק בהדרגה, קול המנועים של הטנקים הקרבים. לבסוף מופיעה הצללית האפלה והאימתנית של טנק־ענק הנכנס לסימטה צדה ועתיקה של פראג. ולאחר מכן — ההתפוצצות.

אך אין זה סרט של מין, וגם לא סרט פוליטי. הוא הרבה יותר מזה.

במרכזו עומד רופא צ'כי צעיר, תומאש, שיש לו כוח־משיכה מגנטי כלפי הנשים. המילה „התפשטי!" משמשת לו כמעט

כבירכת־שלום. הוא שוכב עם כל דבר נשי שזז, ושום אשה אינה יכולה לעמוד בפניו, תרתי משמע.

אך אהבותיו הגדולות הן שתיים. סבינה, צעירה חופשית, שאינה יכולה ואינה רוצה להתקשר, הבורחת מכל אדם ומכל ארץ ברגע שהיא חשה במחוייבות. היא אמנית, המשתמשת במראות לצורך עבודתה, ונראה שהיא רואה את החיים כולם מבעד למראה. גם בסצנות־המין הרבות היא מתעלסת בעיקר לפני המראה ומעל למראה.

הקוטב השני מיוצג על־ידי תרזה, בת־עיירה הבאה לעיר הגדולה, וכובשת את ליבו של תומאש. גם היא מינית, גם היא אוהבת שהגבר ישתלט עליה, אך היא ארצית. היא מונוגמית, קשורה למקום, קשורה לאנשים, קשורה לחיי היומיום. יש בה שלמות של רגש ומחשבה.

תומאש מתנדנד בין שתיים אלה. בתחילת הסרט הוא מייצג „קלות בלתי־נסבלת" — היחס הקל אל החיים, בלי התקשרות של ממש, נוסח סבינה, קלות שתרזה אינה יכולה לסבול. בסוף הוא נאלץ להחליט.

הדמויות כל־כך משכנעות, עד שכמעט אי־אפשר להאמין שאף אחד מן השלושה אינו צ'כי.

הבימאי־התסריטאי, פיליפ קאופמן, אמר שזהו „סיפור־אהבה ארוטי יוצא־דופן שאליו פולשים טנקים, אך זה נשאר תמיד סיפור־אהבה... הגיבורים ממשיכים בחיפושיהם אחר סכם ואהבה." לדעתי הוא לא הבין את הסרט שלו.

מארשאל קדימה

לכל אדם יש שיגעונות משלו. גם לי יש.

אחד השיגעונות שלי הוא שאיני סובל מילים לועזיות, כשאין מבטאים אותן נכונה. כמעט לכל מילה לועזית יש מילה פראללית (מקבילה) בעברית. ואין כל סיבה שלא להשתמש בה. התוכנית המצויינת, עברית לשון יפה, הרגימה זאת בצורה אמיוואנטית (משעשעת).

אבל יש סנובים (?) המעדיפים באופן פרינציפיוני (עקרוני)

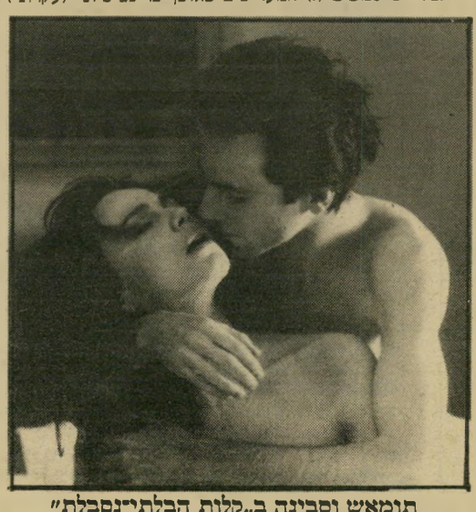

תומאש וסבינה ב„קלות הבלתי־נסבלת"

מילים לועזיות. לרוב הם גם איגנוראמוסים (בורים), ומשתמשים בהן במקום הלא־נכון ותוך טעות בהיגוי. והרי מי שקורא מילים לועזיות רק בכתיב עברי, בהיעדר הווקאלים (התנועות), טיבעי שיטעה.

בליכר

אפשר למחול לכל אלה — אך לא לקרייני הרדיו והטלוויזיה. להם אין סליחה ואין מחילה. הרי זה המיקצוע שלהם, ותמורתו הם משתכרים. אפשר לדרוש מהם לקרוא את הדברים מראש, לברר את ההיגוי הנכון, להתייעץ עם מי שצריך להתייעץ, ולבטא נכונה מילים ושמות. אחרת הם עושים את מלאכתם רמייה, ומגדלים דור נוסף של בורים.

מדי שבוע אני נתקל בכמה וכמה שגיאות מרגיזות מסוג זה.

האחרונה שהרגיזה אותי: קריין־מבט בטלוויזיה (הייתי מעדיף מילה עברית גם על מילה ארוכה ומגושמת זו) סיפר על שיחזור הקרב ליד ווטרלו. תוך כדי כך דיבר על „גנרל רוסי" בשם פון־בלאייכר. כוונתו היתה כמובן לפלדמארשאל פון־בליכר, המצביא הפרוסי שהכריע את הקרב. הגרמנים קוראים לו „מארשאל קדימה".

עונש צריך להיות

היא היתה צעירה יפה. אך היא הקרינה אווירה כל־כך צוננת של שרירה סמכותית, עד שגם היופי שלה לא היה נעים.

היא היתה שוטרת במדי הרפובליקה הדמוקרטית הגרמנית, והיא שלחה בנו מבט עויין.

זה היה כך:

עמדתי לטוס מהנובר לברלין, שם עמד להתקיים כנס ישראלי־פלסטיני. ברגע האחרון הציעה לי ידידה גרמנית טרמפ. היא עמדה לנסוע במכוניתה לברלין.

קפצתי על המציאה. הנסיעה דרך שיטחה של הרפובליקה הא־דומה (הכל קורא"ם לה דה־דה־אר, ראשי־התיבות של שמה הרישמי) הבטיחה עניין.

עלי להודות: מעולם לא שהיתי במדינה קומוניסטית, מלבד שני ביקורים קצרצרים בברלין המיזרחית, כל אחד בן כמה שעות בלבד. נכנסתי למכונית, הצטיידנו בבנזין ובסנדוויצ'ים, ויצאנו.

בגבול, ליד העיירה הלמסטד, עוברים את עמדות המישטרה המערב־גרמנית, ומתחיל עולם אחר. משני הצדדים חומות — חלק מן החומה הגדולה שבין שתי הגרמניות. משני הצדדים מיגדלי־שמירה מכוערים במיוחד, עשויים מבטון גס, בלתי־צבוע. נדמה כאילו נשמר כיעורם האיימתני בכוונה תחילה, כסמל של משהו.

עוברים מין שער גדול, ובו מסלולים אחדים למכוניות — כמו בכביש־אגרה אמריקאי. ליד כל מסלול יש תא, ובכל תא יושב שוטר או שוטרת. היפהפיה היתה השוטרת שלנו.

חיכינו בתור. לפנינו היו כתריסר מכוניות. העניינים התנהלו באיטיות.

היה לנו נוסע גרמני נוסף, שידע מהניסיון שעליו להצטייד בתצלום כדי להשיג רישיון מיוחד. לצד הכביש עמדה סוכה, ובה מיתקן לצילום אוטומטי. כדי לחסוך זמן ירד מן המכונית והלך להצטלם. זאת היתה טעות.

הגענו אל השוטרת, הגשנו לה את מיסמכינו. גם את מיסמכיו של הנוסע השלישי.

„איפה האיש?" שאלה השוטרת בקול מישטרתי קשות.

„הוא הלך להצטלם," חייכה הנהגת.

„מי אמר לו להצטלם?" געירה השוטרת, „הוא צריך להתייצב קודם כל כאן, ואני אגיד לו להצטלם!"

„אני מבקשת סליחה," אמרה הנהגת. „הוא פשוט לא ידע."

„עמדו בצד," פקדה השוטרת.

עמדנו.

כעבור כמה דקות הגיע הנוסע, והגיש את התצלום, כשחיוך על פניו. החיוך נמחק מיד.

„היה עליך לבוא קודם כל אלי, ולחכות עד שאני אגיד לך להצטלם," זעמה השוטרת. „עמוד בצד!" ולשם הסבר הוסיפה: „עונש צריך להיות!"

האיש עמד בצד, כמו ילד נזוף בפינת הכיתה. המכוניות עברו. אנחנו חיכינו.

אחרי רבע שעה אמרה השוטרת לאיש לעבור. הוא נכנס למכונית ונסענו — כמה עשרות מטרים. שם היה עוד שוטר בתא, שבדק את התעודות עוד פעם, ואז נתן לנו לעבור. הפרוצדורה כולה ארכה שעה. אמרו לי שזה יכול גם להימשך שעתיים ויותר.

משם היתה הנסיעה נעימה. הנוף הגרמני יפה, ירוק־ירוק. רוב המכוניות בכביש היו כמונו ב„טראבזיט" (כך נאמר בשלטים), אך היו גם כמה מכוניות מיזרח־גרמניות. קל להכיר אותן, כי גם הן מכוערות במיוחד. לא רק קטנות, אלא גם כעורות, כאילו נזהר המתכנן במיוחד לבל תהיה הצורה נעימה לעין.

(זוהי חווייה די משונה, לעבור בארץ זרה בין שני חלקים של מדינה אחת. אם אי־פעם תקום מדינה פלסטינית, אולי יהיה כביש כזה בין עזה וחברון, דרך שטח ישראל. אלא שהשוטרות שלנו תהיינה אז, מן הסתם, נחמדות יותר. כיום גם הן אינן הכי נחמדות על גשרי הירדן.)

אחרי שעתיים הגענו לברלין. שוב עברנו דרך שער, שוב בדקו שוטרים את התעודות, ויצאנו לברלין המערבית — עולם אחר.

אומרים שגרמניה המיזרחית תהיה האחרונה שתקבל את עיקרון הגלאסנוסט' מידי מיכאל גורבאצ'וב. אבל גם שם כבר מתחילים לנשוב רוחות חדשות. אולי בעוד כמה חודשים תלמד גם השוטרת ההיא לחייך.

אנשים

אדם — לא מסכים להצטלם בעירום! ★ הפיתות של רוזנבלום — הסבה מיקצועית, או גימיק?

■ ביום הרביעי, יום המהפך ברשימת מיפלגת־העבודה לכנסת הבאה, ישב השר **עזר וייצמן** („יחד") בצד במירשאה הירוקה ברמת־אפעל. לצידו ישב עמיתו ל„יחד", **בנימין בן־אליעזר**. השניים השקיפו על המתרחש בשביעות־רצון. רבים ניגשו אליהם, לחצו את ידיהם, החליפו רשמים. מה שרבים לא ידעו היה שבאותו היום חגג וייצמן את יום־הולדתו ה־64. אמנם גילו של וייצמן השרמנטי לא ניכר בו, אולם הוא סיפר שהוא נאלץ, באחרונה, להיזהר מקרני־השמש — צו הרופא. בכל זאת, סממני הגיל.

■ **יעקב גיל** הירושלמי אמנם לא שב לכנסת, וכשל במאמציו להיבחר למקום ריאלי ברשימת מיפלגת־העבודה. אבל בכל זאת הצליח לגייס כמה דמויות מוכרות, שיעבדו למענו. דמות בולטת כזאת היתה **טובה זבאי**, אשתו החינגית של **יחזקאל זבאי**, מנכ"ל מקורות. היא סבבה, בחולצה ארומה, במידשאת רמת־אפעל ועשתה נפשות למען גיל.

אחים שונים הפסל בן ה־71 המתגורר בפאריס זה עשרות שנים, הגיע ארצה בחברת אשתו הצרפתיה, אודיל, כדי להסיר את הלוט מעל פסליו, שאותם הוא מכנה „הימנון לאהבה". הפסלים, העשויים ברונזה, מתנשאים לגובה של שני מטרים, וממוקמים במוסיאון תפן בגליל העליון.

■ מי שהסתובב מוטרד, ביום המהפך במיפלגת־העבודה היה ח"כ־לשעבר ויושב־ראש הוועד־המנהל של רשות־השידור, **אהרון הראל**: באותו היום פורסם דבר התפטרותם של מנהל־הרדיו **גידעון לב־ארי** ושני כתבים בכירים — **דויד מרגלית** ו**שלום קיטל**. הראל הצהיר שהתחיל לעשות סדר בר־שות, ולכן אירעו התפתחויות כאלה.

■ לא היה מאושר מחברי־הכנסת **דוב בן־מאיר** ביום הרביעי: אמנם הוא לא הציג את מועמדותו לכנסת הבאה, אך משנודע לו שיריבו המושבע, **אליהו שפייזר**, הציג־גם־הציג ונכשל — לא הסתיר את שימחתו ותהה בקול־רם מי היו המעטים שהצביעו בעדו.

■ כשנשאל **אורי עמית**, ראש עיריית רמת־גן, על כישלונו בבחירות לרשימת המערך לכנסת, הוא השיב: „אני אריה־פוליטיקה ותיק. ידעתי בחיי על־יות וירידות. כעת אקח את העיר רמת־גן כפרוייקט לטווח ארוך. ברצוני להפוך את רמת־גן לאימפריה כלכלית."

■ **משה גביש**, סגן נציב מס־ההכנסה, הוא מפקד־פלוגה במילואים, בדרגת סרן, בחיל־האוויר. כימים אלה הוא נמצא בשרות מילואים. ביחידתו יש לא־מעט אנשי־עסקים, ביניהם **אורי שחם**, ברוקר בבורסה, **חיים לירן**, שעבד בעבר עם **שאול אייזנברג** ושהוא כיום יועץ פיננסי. יש ביחידה הזאת גם כמה יבואנים, כמה יצואנים ושניים־שלושה קבלני־בניין. רוב הזמן מדברים שם על ביזנס — מחזורי־כספים, רווחים, תשואות. כאשר גביש בסביבה, החברה שותקים. מה שבטוח.

■ איש־העסקים **שמואל פלאטו־שרון** נכנס למיסעדה בוונציה בחברת מזכירתו הנאמנה, **קלרה חורי**. העיתונאי **דידי מנחי** ניגש אליו לברכו, ולחץ את ידו. **עמוס קינן**, שישב בסמוך, לא אהב את המעמד הזה. הוא קם ממקומו ואמר בקול רם ליושבי־הפאב „בואו ונמחא כפיים למעמד המביש הזה!"

■ הצייר **עימנואל קימינים** מציג את תערוכת עבודותיו

עזר וייצמן הגיע לאירוע חברתי במצב־רוח מרומם, כשהוא מלווה בשתי נשים, אשתו ראומה (משמאל) וגיסתו רות דיין (מימין). כשהתחילה התיזמורת לנגן, הוא הזמין את רעייתו לרקוד טנגו. דיין צפתה בהם בהנאה. היא סיפרה שהיא מצפה כעת בקוצר־רוח לנסיעתה לנאמיביה שבאפריקה הדרומית, לפרוייקט שהיא אמורה „להרים" שם, הקשור בתחום האמנות.

אפילו על הדשא

סי היימן
סעיף בחוזה

לפני שנתיים נחתם הסכם בין מנהלי המועדון פינגווין, **טל אפל** וגונן **סטקלוב**, לבין הזמרת **סי היימן**, שהיתה אז בראשית הקאריירה שלה. על פי ההסכם התחייבה הזמרת להופיע ארבע פעמים במועדון, ועל כל הופעה היתה אמורה לקבל 300 ש"ח. היא גם התחייבה להופיע פעם אחת ללא שכר, אחרי צאת תקליטה, עולם תעשייתי. את הסעיף הזה בחוזה היא לא קיימה.

לפני חצי שנה יצא תקליטה לאור, והיא זכתה בעיקבותיו בהצלחה אדירה. טל אפל שלח לה מיכתב ודרש לקיים את החוזה על כל סעיפיו, כפי שסוכם בכתב ובעל־פה. כשלא קיבל תשובה, הוא פנה לעורך־הדין **רמי דקל**, ששלח מיכתב למפיקתה של הזמרת, האמרגנית **טמירה ירדני** מטדי הפקות. גם אז לא קיבל תשובה. הוא התקשר עם מישרדה של ירדני, ונדחה בהלוך ושוב כמה פעמים.

בימים אלה הוא החליט שנמאסו לו ההתחמקויות של הזמרת ומישרד־ההפקות שלה. הוא מגיש תביעה מישפטית על הנזק שנגרם לו עקב אי־מילוי החוזה. אומר אפל: „לא איכפת לי איפה שתופיע. אפילו אצלי בבית על הדשא לפני תריסר אנשים. אבל חוזה היא צריכה לקיים."

אלי דסה, העולם הזה

בנצי וינר מפקד הנח"ל, חגג את יום־הולדתו ה־40 בחברת בני־משפחה וחברים, שבאו מרחבי הארץ לתל־אביב. ידידו, גדי שפי, אירגן לו גם את הבידור בדמות שפנפנה צעירה, שהגיעה לקראת חצות והתיזה עליו חומר נוזלי, המתקשה כשהוא בא במגע עם האוויר. וינר נאבק דקות ספורות כדי להסיר את סבך החוטים, אך כיאות ללוחם – הצליח במשימה, ולאחר מכן הצטרף לאורחיו.

דן קדר ערך במוסיאון רמת־גן תערוכה מרשימה. אורח־הכבוד היה מורהו הוו־תיק, יחזקאל שטרייכמן (למעלה מימין), ששומר על חיוניות ושימחת־חיים. יחד עימו חגגו שתי בנותיו (למעלה משמאל) חגים משלהן: תאיר (מימין בתמונה), חלילנית, הופיעה הופעת־בכורה כשניגנה בטכס חלוקת־הפרס לאמן הצעיר, ואילו יסמין, חיילת ב־להקת חיל־האוויר, השתתפה למחרת היום בהופעת־בכורה של להקתה. (למטה מימין:) יובל, בנו של קדר ואשתו הראשונה, נוגה אשל (אחותו של נימרוד אשל), גם הוא צייר. הוא ערך בפעם הראשונה תערוכה לפני כמה חודשים. בפתיחה בלטה גם אוהלה הלוי (למטה משמאל) שתמונות אמה, השחקנית המנוחה לאה דגנית, יוצגו בתערוכה בסוף החודש.

רחל אבנרי, העולם הזה

בליבה של חוות כרי־צאן ליד ראש־העין. לפתיחת התערוכה הגיעו רבים מידידיו, וביניהם האורטופר הפרופסור **הנרי אור־רשובסקי**, מנכ"ל חברת כנס. **גידעון ריבלין** ו**רות דיין**. במהלך האירוע חש ברע, ו**א־בירם אלכס**, מנהל בית־החו־לים אסותא, שהיה בין המבקרים, יעץ לו לגשת לחדר־מיון. קיפ־ניס סירב. אך למחרת היום חש בהטבה ניכרת, ואז שוכנע על־ידי בני־ביתו לעבור בדיקות רפואיות.

■ בהופעה שלו במוצאי־שבת, לפני שבוע, בקריית הנו־פש והספורט בבת־ים, נאלץ הז־מר חיים (**"אדם"**) כהן להתחפש לשוטר כדי להגיע בשלום מח־דר־ההלבשה לבימה. המון מערי־צות צעירות חסמו את השטח ליד חדר־ההלבשה, כשמתנות ופר־חים בידיהן. השוטרים, שהיו צמודים לזמר, נתנו לו חולצת שוטר וכובע, וכך, מחופש ביני־הם, הוא הגיע לבימה.

■ הירחון מוניטין הציע באח־רונה לערוך **לאדם** ראיון גדול, מלווה בצילומים. הומר ומנהלו האישי, **שלמה צח**, נענו להצ־עה, אולם זו התבטלה ברגע האח־רון ממש, כאשר התברר לצח ש־התנאי לכתבה הוא שאדם יצולם בפוזות נועזות למדי, בחצי גוף עירום, או בעירום שלם (אבל עדין, נוסח תמונתו של הזמר האמריקאי **פרינס** על עטיפת אריך־הנגן האחרון שלו). צח טוען שהזמר שלו הוא סנסציוני גם בלי תמונות־עירום, ו־יש בו מספיק סכס גם בלי שהוא יראה את גופו. פרינס יכול להרשות את זה לעצמו, בארצות־הברית מקבלים את זה, אבל אנחנו יודעים באיזו ארץ אנחנו חיים — ישראל שמרנית הרבה יותר."

■ רקדנית־הבטן **גילה סינ־חם**, שהיתה בזמנו רקדנית־הבית של מועדון אריאנה ביפו, שאלה את בתה **עידית** איזו מתנה היא רוצה לכבוד מסיבת בת־המיצווה שלה, שתתקיים בשבוע הבא. הנערה, המעריצה את **ירדנה ארזי**, אמרה שהיא רוצה שימלה „כמו של ירדנה באירוויזיון". פינחס לא היססה, ולקחה את בתה למעצבת־האופנה **סרח ראובן**, שעיצבה את שימלתה של ארזי. במסיבה שלה תלבש עידית שימלה זהה לזו של ירדנה, בסיגנון צועני, בגוונים אדום ושחור, חשופת־כתפיים. מחיר התענוג: 1000 שקל.

■ במכירה הפומבית, במיסג־רת תערוכת ה־40 למדינה, ש־אורגנה על־ידי **יעקוב בן־הרצל**, היו הפתעות. ספר עתיק־יומין בן 350 שנה, בשם נובלות חובמה ונובלות אורה ש־19 עמו־דים שהיו חסרים בו הושלמו על־ידי **חיים נחמן ביאליק** בכ־תב־ידו, שהוצע למכירה במחיר 4000 דולר, לא מצא קונים. בן־הרצל סיפר שהוא פנה ל**נאווה דיסנצ'יק**, עוזרת ראש־העיר, וביקש את עזרתה, אך נענה של־עירייה אין כסף לרכישת הספר עבור בית ביאליק. לאחר־מכן פנה ל**זיווה שמיר**, ממוסד בן לחקר הספרות העברית, וגם שם נענה שמחוסר־תקציב אין באפ־שרותו לרכוש את הספר הנדיר.

בין שאר הפריטים יש פקסימיל־יה של מגילת־העצמאות, שעליה חתימות של מי שנותרו בחיים, שיבעה במיספר, ביניהם איש־המפד"ל **זרח ורהפטיג**, שהת־בקש לחתום על שלושה העתקים ושחתם על אחד בלבד, בטענה שרק העתק אחד הוא בעל־ערך. **אבא אבן** הבטיח לתרום העתק של מיכתב שכתב למדען **אל־ברט איינשטיין**, ובו הוא מציע לו להיות נשיא מדינת־ישראל, אך מכיוון שאבן היה עסוק בבחירות הפנימיות במיפ־לגת־העבודה לא התאפשר לו הדבר.

■ ביום־הפתיחה של חנות התכשיטים שבבעלותה של מל־כת־היופי־לשעבר, **יפעת שכ־טר**, ניגשה אליה אשה שעשתה רושם אמין, וביקשה לרכוש תכשיטים. שכטר הראתה לה כמה תכשיטים יקרים, ולבסוף בחרה האשה בתכשיט יקר, שאת תמורתו שילמה בהמחאה על סך 5000 שקל. מאחר שזה היה בשעת־ערב, כשהבנקים כבר היו סגורים, היא לא הספיקה לברר אם להמחאה יש כיסוי. למחרת היום התחוור לה שלצ'ק אין כיסוי. כשהמישטרה הצליחה לא־תר את הנוכלת, הסתבר שהיא נרקומנית, שרכשה את התכשיט כדי לממן קניית־סמים.

■ לפני כמה ימים נערך כנס בוגרי בית־הספר היסודי על שם צבי שפירא בשכונת־הטייסים ב־תל־אביב. ההפתעה הגדולה הי־תה אשת־העסקים **פנינה רוזנ־בלום**, שעמדה ומכרה לבאים פיתות, סלטים ומשקאות. הקהל במקום לא ידע אם היא על תקן של גימיק או שהיא עשתה הסבה מיקצועית.

■ לפני שנה קיבל העיתונאי **שאול אברון** זר־פרחים ליום־הולדתו, אך על כרטיס־הברכה נכתב בטעות „לשושה היקרה". במקביל קיבלה העיתונאית **שו־לה קיסרי** זר דומה, שאליו צורף כרטיס־ברכה „לשאול היקר". בירור מהיר של העניין העלה שידיד משותף שלח להם זרי־פר־חים, אך בחנות־הפרחים טעו ו־הצמידו את כרטיסי־הברכה בצו־רה הפוכה. השנה הסתבר להם שהם חוגגים את יום־ההולדת שלהם באותו המקום. המיסעדן **אריק לביא**, ידידם של הש־ניים, החליט להפתיעם, והזמין אותם ואת חבריהם.

■ ראש הממשלה **יצחק שמיר** ערך ביקור במיפעל סאי־טקס, שאותו מנהל בנו **יאיר**. מכל המוצרים שהוצגו לו הוא עמד משתאה ונפעם מול הסקנר, מכשיר המשמש לתעשיית הגר־פיקה והצילום. המפעילים הראו לו איך לוקחים פנים של אשה ושותלים לה, בעזרת הסקנר, את העין באמצע המצח. לאחר צאתו התברר: כמה מהמלווים שלו שבעזרת הסקנר ניתן להגביה או להנמיך את קומתו של כל אדם.

■ מנהלת ואריטי בישראל, **יונה קלימוביצקי**, נסעה ל־ארצות־הברית בענייני־עבודה. היא הוזמנה להופעה של הברדן הכושי **סמי דייווים** ג'וניור, חבר פעיל באגודת וארייטי. אחרי ההופעה אמר לה הברדן: „אוי, כמה קשה לעבוד עם גויים, ועוד כאלה שהם איטלקיים!" הוא הסביר לה שבהופעותיו משתת־פים גם הזמרים **דין מרטין** ו־**פרנק סינטרה**, ובהופעות ה־אחרונות הם נעדרו מפני שמרטין עובר כעת טיפול־גמילה מאל־כוהול, וסינטרה נעדר מסיבות אישיות. בגללם יש שינויים לא־צפויים בתוכניות. בפגישה שער־כה עם **ארט לויט**, עוזרו הרא־שי של **מייקל אייזנר**, נשיא חברת דיסני־לנד, אמר לה לויט שבחברה שלו כועסים על נסיו־נותיהם של פוליטיקאים ישרא־ליים לגייס כספים למיפלגות בארץ.

דפנה ברק, זוהר אוהליאב ונעמי רון ■

אתה והשקל

מאת יגאל לביב

מיתון או שיגשוג?

בתי־הקולנוע ריקים. הופעות־בידור פופולריות חצי מלאות. חנויות אינן מוכרות. המטוסים חצי־ריקים. מי שיו־צא בערב אל מחוץ לתל־אביב כאילו יצא למידבר. פתח־תיקווה, רמלה, בארי־שבע — הכל מת. רק בתל־אביב עדיין יש פעילות צרכנית ברמה סבי־רה, אם כי גם כאן השפל הוא של שליש לפחות בכל, כולל מיסעדות.

מצד שני, הכלכלנים טוענים כי נתוני־התעסוקה מצביעים על המשך הגידול בייצור. האבטלה שומרת על שיעור של 6% בלבד, ולכן אין כל מיתון, אלא להיפך.

ומצד שלישי, מרבית החברות לאש־ראי חדלו לעבוד בגלל התמוטטות לקוחות, הבנקים מוצפים בהמחאות שלא־נפרעות, עסקים נופלים כזה אחר זה.

מה ההסבר לניגודים הללו? כולם צודקים. האינתיפאדה גרמה למשבר חמור בשורה של ענפים. היא והידיעות על סגירת מיפעלים (אי־אנס. משבר כור, משבר המושבים) הניעו את מרבית הצרכנים להפסיק את ההוצאות הלא־הכרחיות. המשבר הכלכלי הוא עמוק, מתעצם — אולם הוא מחוץ לתל־אביב.

מול זה קיימת שיכבת העשירונים העליונים, הממשיכה לצרוך ולבזבז כמו קודם. מקורות־המימון של עשירו־נים אלה הם כסף שחור, דהיינו אי־תש־לום מס־אמת.

דוגמה: לפני שבועיים גילה הכל־כלן־עיתונאי **סבר פלוצקר** כי הליש־כה המרכזית לסטאטיסטיקה פירסמה באחרונה נתונים חדשים, המראים כי בשנים האחרונות היו ההכנסות הנקיות של הישראלים גדולות בארבעה מיל־יארד דולר ממה שחשבו קודם לכן, לפי סקרי־הוצאות־המישפחה הקודמים.

דהיינו: לשכבות העשירות של הישראלים היו ארבעה מיליארד דולר יותר כסף מכפי שהיה ידוע, והכוונה לכסף שרובו שחור, שהרי אם לא ידעו עליו, הוא לא דווח לרשויות־המיסוי.

עיתונאי פלוצקר
נתונים חדשים

רובו של כסף זה ברח לבנקים בחו"ל, אבל די בחלק ממנו כדי שתימשך זרימת האינפוזיה המדומה לחייה של ישראל, כדי שימשיכו להיראות ורו־דים.

שופט אבן־ארי
דחה את מרבית התביעות

שופט בית־המישפט המחוזי **אריה אבן־ארי** דחה את מרבית תביעותיו של איש־העסקים **יאיר קולטון** נגד איש־העסקים **אלי אפרתי**, ואיפשר לאפרתי להפעיל ערבויות בנקאיות שנתן קולטון לאפרתי כנגד חובות שחב לו, בשיעור 24 אלף דולר, ב־1979.

הפרשה התפרסמה בשעתו, אחרי סירובו של אפרתי להכיר בתביעות קולטון. סנסציה אחרת היתה קשורה בהנחת רימונים־יד במכוניתו של אפרתי ובדירתו. נערכה גם פגישת־צמרת של עבריינים שניסו לסייע לקולטון בת־ביעותיו.

פסק־הדין, המתאר את ההשתלש־לות, קובע כי בית־המישפט מאמין לגירסתו של אפרתי ולא של קולטון, כי אפרתי החזיר בזמנו לקולטון 24 אלף דולר על חשבון חוב של 30 אלף דולר. הסכום נוכה בצו השופט מערבות בנקאית שנתן קולטון לאפרתי על חוב.

איש־עסקים קולטון
24 אלף דולר —

איש־עסקים אפרתי
— על חשבון 30 אלף

יאיר קולטון הפסיד בגדול לאלי אפרתי

דחה קניות לספטמבר

אם אתה מתכנן רכישת מכונית או מוצרים יקרים אחרים, עשה זאת בספטמבר.

ממשלת ארצות־הברית הודיעה אולטימטיבית לישראל כי עד אוגוסט חייבת ישראל להודיע על ביטול המיסים על הייבוא מאמריקה, שהם בניגוד להסכם־הסחר, כמו מיסי־קניה, מיסי־תמא ועוד מיסים בשמות משונים. על מוצרים כמו מכוניות או מכשירי־טלוויזיה ווידיאו יש כיום מיסים של עד 300 אחוזים. אין ספק כי ישראל תוריד משמעותית את המיסים כדי להימנע מביטול הסכמי־הסחר החופשי.

ההודעה תפגע קשות בשורה של תעשיות, המוגנות כיום מפני ייבוא אמריקאי, בעיקר טקסטיל, ריהוט, ביגוד ומוצרי מתכת ואלקטרוניקה. אין ספק כי מאות מיפעלים ייסגרו, אם לא יצליחו לשנות את סדרי העבודה בצורה משמעותית.

כמעט ודאי כי לאחר הוזלת המיסים לאמריקאים תיאלץ ישראל לעשות אותו הדבר לגבי הייבוא מארצות השוק המשותף.

בעל־הבית חוזר

מישפחת גולדשטיין שולחת ליש־ראל אחד מבניה לנהל את עיסקי פיאט כאן.

אבי־המישפחה **אברהם גולד־שטיין** ובנו **אלכס** יצאו מכאן אחרי שצמרת פיאט נעצרה על הונאות המ־כס. מאז נמנעים אברהם ובנו אלכס, שניהל את פיאט כאן, לבוא ארצה.

החברה נוהלה על־ידי **שלמה ארד**, שאף הוא נעצר בזמנו.

מישפחת גולדשטיין ניסתה בשנים האחרונות למכור את פיאט. אולם ללא הצלחה.

עתה הוחלט כי הבן השני, **ג'ימי**, המתגורר באמריקה, יבוא לישראל לנ־הל את העסקים.

כונס זמני לחברת־אוניות

בית־המישפט בחיפה מינה כונס־נכסים זמני לחברת מנור שרותי־ם. המפעילה שלוש אוניות־משא, העוס־קות בעיקר בהובלות פרי עבור המו־עצה לשיווק פרי־הדר. בקשת הפירוק הוצאה לבקשת הבנק הבי־נלאומי הרא־שון, אחרי שהחברה פיגרה בתשלומים תמורת דלק.

גורמים בענף מסרו כי בעל החברה, רב־החובל **משה מנור**, נפגע מן הש־

איל־ספנות עופר
ניסה לעניין משקיעים

פל בספנות ומהתרחבות מהירה מדי של עסקיו ללא הון עצמי מספיק. בחו־דשים האחרונים הוא ניסה לעניין מש־קיעים במתן סיוע, ביניהם איל־הספנות **יולי עופר**.

מנור אמר בתגובה כי הקשיים הם זמניים, ותוך זמן קצר יחלץ את החברה מצרותיה. הירידה בהכנסות נבעה מש־ביתת נמל במרסיי, שהיא נמל־היעד העיקרי שלו, ומאי־הבנת הבנק בעיס־קי־ספנות, שבהם יש עליות וירידות. הוא אמר כי עופר לא יכול היה לסייע לו, בגלל קשריו של עופר עם צים, שהיא מתחרה של מנור.

המעוק האמריקאי

למה האמריקאים נותנים כל שנה שלושה מיליארד דולר ליש־ראל? הם מגלמים את העלמות מס־ההכנסה של הישראלים.

„הוליוד רפורטר": „קנון" בסכנת הכרזה כחדלת־פירעון

חברת קנון הודיעה לרשות ניירות־הערך האמריקאית כי שוויה הנקי הוא שלילי, ועודף ההתחייבויות על הנכ־סים, ביום 2 בינואר 1988 הוא 22.5 מיליון דולר. אם החברה תישאר עם שוויי־נכסים שלילי עד מחצית 1988, עלולים להכריז עליה כעל חדלת־פירעון.

בניסיון למנוע זאת ולהגדיל את הונה היא הנפיקה מניות מבוכרות בשווי 48 מיליון דולר לקבוצת בעליה האירופיים, בראשות **זאן־קרלו פארטי ופלוריו פיוריני**. אולם ני־סיון זה נכשל, והחברה לא הצליחה להגיע לרמה הדרושה של הון חיובי כדי למנוע את הכרזתה כחדלת־פי־רעון. נוסף על כך היא תחוייב לשרוע מיידית לבנקים 25 מיליון דולר, ועוד 20.7 מיליון דולר לבקלי אנטרטיינמנט שלה. התחייבויות אלה נמשמשות במיקרה של יריידה בשווי החברה.

קנון גם תוריעה לבורסה כי בניגוד להודעות קודמות שלה על גיוס 300 מיליון דולר ממכירת נכסים לחברת רונה, היא תמכור נכסים רק ב־100 מיליון דולר. ובניגוד להודעות קוד־מות, קנון גם מוותרת על זכויות־הני־הול ברשתות־הקולנוע שלה באמריקה.

משקיע מארטי
הניסיון נכשל

חמרורים

הפסנתרנית

נפטרה ♦ מסיבוך בעיקבות ני־תוח, בגיל 55, **רות מנזה**, הפסנתר־נית־המלווה הישראלית מס' 1. הקאריי־רה של מנזה, אם לשני בנים, מבעלה, שחקן התיאטרון הקאמרי אלברט כהן, ואחותם של שני נגנים, כמוה חברי התזמורת הפילהרמונית, אחיה המנוח, הצ'לן יעקב ואחותה, הבאסאית טליה. הגיעה לקיצה לפני חודשים מיספר, עת גרמה לה מחלתה, הטרשת הנפוצה, לחוסר־תחושה בקצות־אצבעותיה.

● ● ●

הפסלת

נפטרה ♦ בגיל 83, **אנה מהלר**, פסלת ובתם הבכורה של גדול המוסי־קה, המלחין ומנהל האופרה הווינאית, היהודי (שהתנצר בסוף ימיו) גוסטאב (שיר האדמה) מהלר ואשתו, אלמה. כמו אמה, שהרבתה בפרשיות־אהבים (בין השאר: עם הצייר אוסקאר קוקו־שקה ועם, לימים חתן פרס־נובל לספ־רות, היהודי יוצא בולגריה אליאס קאנטי) ושניישאה, אחרי מותו של מהלר, פעמיים נוספות (לוולטר גרו־פיוס, אדריכל העידן החדש בבנייה העירונית של ראשית המאה, הבאו־האוס, ולאחר מכן לסופר היהודי פרנץ (40 הימים של מוסה דאג) ווירפל, נישאה גם אנה, שגדלה באוסטריה וחייתה שנים רבות באנגליה, פעמים מיספר ובפעם האחרונה, בניגוד לרצון אמה, דווקא למזכירו של ווירפל, בעלה האחרון של אמה.

● ● ●

הרודה

נפטרה ♦ בגדרה, בגיל 86, **יהו־דית רוזנר**, שהתפרסמה, בתום מיל־חמת־העולם השנייה, במאבקה הממו־שך, שהסתיים בהצלחה ובהעלאתם ארצה, של שני אחייניה, רוברט וגד פינאלי („האחים פינאלי"), שעוכבו על־ידי הכנסייה הנוצרית הקאתולית בצרפת, שבמינזריה גדלו שני האחים, משהופרדו מהוריהם שנספו בשואה. היום האח רוברט הוא רופא בבאר־שבע והאח גד איש־עסקים בחיפה.

● ● ●

הציירת

נפטרה ♦ בגיל 89, **ציונה תג'ר**, הציירת הישראלית הראשונה, שנודעה במיוחד בציורי הפורטרטים והנופים שלה. ציוריה של תג'ר, ילידת יפו ואחת מתישעת ילדיו של סוחר עורות ורהיטים יוצא בולגריה, שהיה בין מייסדי העיר תל־אביב, הוצגו ב־עשרות תערוכות־יחיד, וביניהן מיספר תערוכות בצרפת ובמצריים שלפני מילחמת־העצמאות. בנה היחיד של תג'ר, שהתגרבה בגיל 40 לחיל־הנשים הבריטי של מילחמת־העולם השנייה, הוא ח"כ המערך אברהם כץ־עוז, סגן שר־החקלאות וחבר קיבוץ נחל־עוז.

● ● ●

איש־המצות

נפטר ♦ בגיל 91, **ישראל דני־ברג**, מחלוצי תעשיית המצות בארץ. דננברג, יליד יפו ואב לארבע בנות, יסד לפני 60 שנה את מיפעל המצות הראשון הגדול שלו בבני־ברק, עת הביא אליה מכונות חדישות לאפיית־מצות מגרמניה.

● ● ●

המוכתר

נפטר ♦ בכפר־סבא, בגיל 95, **דויד לונברג**, אחד מעשרת ראשוני העיר השרונית. לונברג, יליד ראש־פינה ואיש מכבי טבריה בנעוריו, הגיע לכפר־סבא ערב מילחמת־העולם הרא־שונה, כדי להשגיח על מטעי־השקדים של המישפחה (שניסתה את מזלה גם ברפיח שבדרום וגם ביבנאל שבצפון), והיה, לאחר המילחמה, למוכתר הראשון של המקום ויותר מאוחר ייסד את שרות האוטובוסים האזורי השרון. שהיה, משך השנים, לאחר מיספר מיזוגים עם שרותי אוטובוסים אזוריים נוספים, לאגד של היום.

האם הפר ייגאל הורביץ את כללי ועדת אשר, האוסרים על שרים לעסוק בעסקים? הדבר נובע מדו"ח של מפרק עיסקי בניו

עסקים של שר

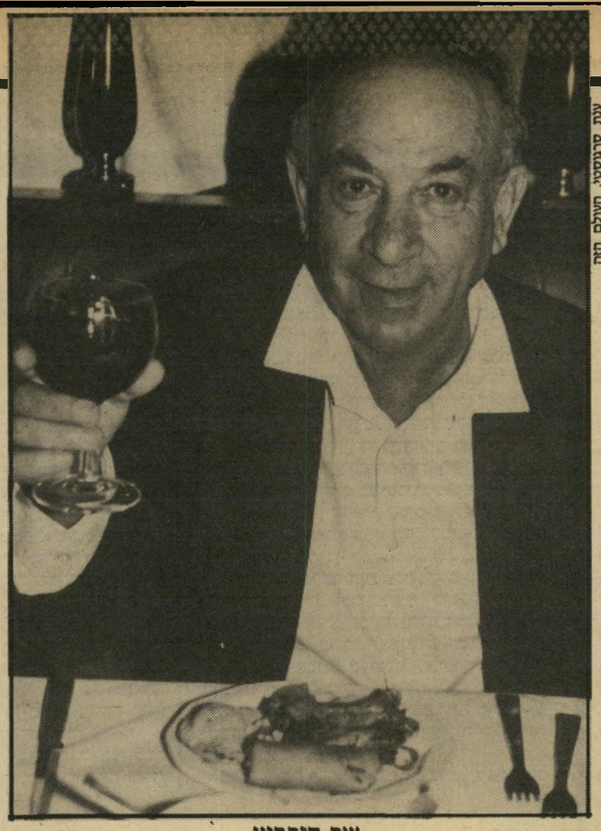

שר הורביץ
„הנברת לא עבדה בפועל באף אחת מן החברות..."

כללי ועדת־אשר אוסרים על שר בממשלה להיות מעורב בכל צורה שהיא בעסקים שהיו לו קודם למינויו כשר. מי שמתמנה כשר חייב למסור למבקר־המדינה דין־וחשבון מלא על כל עסקיו, למכרם או להעבירם לניהול עיוור, כך שלא תהיה לו כל מעורבות או נגיעה בהם. לכן העביר השר אריאל שרון את תוותו לניהול עיוור.

כאשר התמנה השר ייגאל הורביץ כשר־התעשיה, ולאחר מכן כשר־האוצר, הוא העביר את כל רכושו לבעלות חברות בשליטת בניו, והצהיר כמה וכמה פעמים כי אינו מתערב בעיסקי בניו. היו כמה מיקרים, ביחוד כאשר היה שר־התעשיה, כשהחלטות כלליות שלו קידמו בצורה משמעותית את האינטרסים של עיסקי מישפחתו, אולם קשה היה לשים אצבע על ראייה למעשה מכוון.

אחרי התמוססות עיסקי בניו לפני שנה, הקפיד הורביץ להצהיר כי אינו מתערב ואינו עושה דבר לסייע להם.

התביעות שהגיש כונס־הנכסים, עורך־הדין ישראל קנטור, היו נגד שני בניו, יואב ויונתן, ושמו של ייגאל לא הוזכר כלל.

לפתע החלו צצות ראיות למעורבות עמוקה של ייגאל הורביץ, בתקופת היותו שר, בעיסקי בניו.

כבר לפני שנה התפרסם בבית־המישפט כי ייגאל הורביץ ערב אישית להלוואה של בנק לאומי לעיסקי בניו, בסך שני מיליון דולר. למרות ערבות זו סירבו הבנק וכונס־הנכסים לתבוע גם אותו, כשם שנתבעו בניו, שערבו לאותה הלוואה. כאשר נשאל הכונס לסיבת ההימנעות, השיב כי בין כה נהנה הורביץ מחסינות, ולכן לא ניתן יהיה לעשות לו כלום. (טעות: אין חסינות מפני תביעה כספית.)

על ראייה בודדת זו למעורבות השר הורביץ ניתן היה לעבור לסדר־היום, כחריג חד־פעמי. אולם בשבוע שעבר הגיש כונס־הנכסים לבית־המישפט את הדין־וחשבון הרביעי של המפרק לעיסקי הורביץ.

חומר זה, בצירוף העיון בתביעות שהוגשו לבית־המישפט נגד עיסקי הורביץ, מגלה תמונה שונה לחלוטין.

ייגאל צריך לחתום

יורא דיבון היה במשך שנים רבות, עד 1973 אחראי מטעם משרד ראש־הממשלה, לדרום־אמריקה. מאז ועד סוף 1981 היה נציג בנק הפועלים ביבשת זו.

בתצהיר שהגיש לבית־המישפט בינואר השנה, במיסגרת התביעות שמנהל כונס־הנכסים נגד עיסקי הורביץ, סיפר כי בסוף 1981 פנה אליו ייגאל הורביץ, שהיה אז חבר־כנסת, וביקשו להיכנס לעסקים עם בניו בוונצואלה. בתחילת 1982 נחתם הסכם בין דיבון להורביצים. העסקים הלכו לאיד, והוקמו כמה חוות חקלאיות במדינה :.

כאשר תפס כונס־הנכסים את עיסקי בני־הורביץ, החל גם לממש את העסקים הללו. וכך נכתב בדו"ח כונס הנכסים:

„בהקשר לעיסקת דיבון, כאן המקום לציין את פנייתו של עורך־הדין הד"ר אמנון גולדנברג אל המפרק, בשם מרשו, מר דויד וייס מוונצואלה. לט"ע ענת הד"ר גולדנברג, במיכתבו אל המפרק מיום 10.1.88, ערב מרשו, מר וייס, לבקשת האחים הורביץ ואביהם, מר ייגאל הורביץ, לחיזוק של חברת יריב בע"מ (בבעלות מישפחת הורביץ) לטובת בנק הפועלים בסך כולל של 200 אלף דולר."

דויד וייס הוא נשיא הקהילה היהודית בוונצואלה. הוא נתן את הערבות אחרי שבני־הורביץ הצהירו לפניו כי מניותיהם בחברות בוונצואלה משועבדות לאבטחת הערבות. הערבות ניתנה באשר ייגאל הורביץ היה שר, וברור כי וייס הרשפע מסמיותו של שר אליו.

פרשה שניה, חמורה הרבה יותר, נחשפת אף היא בדו"ח הכונס.

קבוצת־הורביץ, עם שותפים ישר־אליים, הקימו עסקים שונים בקליפורניה, בשותפות עם קבוצת חברות אמריקאיות בראשותו של הוארד מרגוליס. לפני שלוש שנים פרץ סיכסוך בין הישראלים למרגוליס, והוסכם על פירוק השותפות ותשלום פיצוי בסך 1.4 מיליון דולר על־ידי מרגוליס. מסכום זה היה כונס־הנכסים צריך לקבל, על חשבון חלקם של בני־הורביץ, יותר מ־650 אלף דולר. וכך כתוב בדין וחשבון:

„ואולם קבוצת מרגוליס התנתה את הסכמתה לחתום על הסכם־הפשרה הנ"ל גם בחתימתו של ייגאל הורביץ, כמי שנתבע על־ידי הקבוצה האמריקאית, נוכח טענתה בדבר מעורבותו (של הורביץ) בעיסקי בניו וחברותיהם בחו"ל.

„מר הורביץ סירב לחתום, למרות שהתבקש לעשות כן עוד בחודש דצמבר 1987. לטענתו, יש לו עילת־תביעה נגד קבוצת מרגוליס, שעיקרה עיזבון שמו שלא־כדין בהליכים אלה, ובחתימתו על הסכם־הפשרה הוא נאלץ, לדבריו, לוותר על עילת־תביעה זו.

„עד היום, למיטב ידיעת המפרק, לא הוגש כתב־תביעה נגד הקבוצה האמריקאית על־ידי ייגאל הורביץ. המפרק נפגש עם ייגאל הורביץ וביקש להעמידו על חומרת הנזק שהוא מסב לקופת־הפירוק. עד למועד הגשת דו"ח זה לא חתם ייגאל הורביץ על הסכם־הפשרה, מטעמים שפורטו לעיל, ואשר המפרק אינו יכול להסכים להם. המפרק סבור כי אין בחתימתו של ייגאל הורביץ כדי להטיל עליו חבות, ומאידך היעדר חתימתו מונע מקופת־הפירוק לקבל כ־600 אלף דולר.

משכורת לאשת־השר

„אור האמור לעיל בכוונת ה' מבקש להגיש לבית־המישפט בקשה למתן הוראות בעניין סירובו של ייגאל הורביץ לחתום על ההסכם."

אם כן, מיסמכי בית־המישפט חושפים לראשונה שלוש פרשיות של מעורבות ייגאל הורביץ, בהיותו שר, בעיסקי בניו.

הדין־וחשבון של כונס־הנכסים חושף עור קטע לא־נאה לגבי משיכות הכספים מן החברות על־ידי מישפחת הורביץ.

אורה הורביץ, אשתו של השר ייגאל, קיבלה מאפריל 1982 ועד 1987 סך בשקלים השווה ל־120 אלף דולר. וכך נאמר בדין וחשבון (עמוד 10):

„למיטב בדיקת המפרק, הגברת אורה הורביץ לא עבדה בפועל באף אחת מן החברות בקבוצה, ואף־על־פי־כן קיבלה משכורת ותשלומים נלווים ממנה. לדברי האחים טיפלה אמם בהסקרת המחאות בחשבונות הקבוצה, שהתנהלו בסניף ,בנק הפועלים' בקריית־מלאכי."

לגבי האח השלישי של המישפחה, יאיר, שלא היה קשור מעולם בעיסקי בני־הורביץ, ושניהל כל השנים את מישקו בכפר־זורבורג, נכתב כך:

„יאיר הורביץ, אח, עלה מ־אפריל 1983 ועד 1987 למעט רקת סך בשקלים השווה ל־18 אלף דולר ברוטו. למיטב בדיקת המפרק, יאיר הורביץ לא עבד בסועל אף לא באחת מן החברות שבקבוצה, ועצם ה־תשלומים לו מעורר אף הוא שאלה."

על הבנים יואב ויונתן, שניהלו את מנהלים בחברות הקבוצה, היו אמורים לדעת את מצבה החמור של הקבוצה, ומן הבחינה העובדתית עולה, כך הנראה, כי אכן ידעו את המצב לאשורו בסועל.

„לטענת האחים, משיכות אלה נעשו כנגד יתרת־זכות שהיתה להם בגין כספים שהכניסו לחברות השונות בזמנים שונים. האחים טוענים שסך הסכומים שהשקיעו בחברות עולה כדי מיליון דולר.

„המפרק מבקש לציין כי לא מצא כל דו"חות כספיים ניהוליים בגין שנת־הכספים 1984 ואילך. כשביקש המפרק לדרוש לחקר השאלה מדוע לא נערכו כל דו"חות כספיים פנימיים משנה זו ואילך, נמסר לו על־ידי אנשי־הכספים של החברות כי בשלב מסויים, בשנת 1985, הורו האחים לאנשי־הכספים שלא לערוך עוד כל דו"חות כספיים פנימיים, כדי שמצבה החמור של הקבוצה לא ידלוף החוצה, וכדי שאנשי המינהלה של הקבוצה לא יידעו אל־נכון את המצב. האחים מכחישים שהוראה כזו ניתנה על־ידם."

„אין לי!"

לאחים הורביץ אין לראות בניגוד לנהגו כלפי חייבים אחרים. נוהג בנק לאומי כלפיהם וכלפי אביהם בכפפות של משי. הם חזרו למשקים שיש להם בכפר־זורבורג.

באחרונה הורה שר־החקל־

בנים יונתן ויואב הורביץ
„עצם התשלומים לו מעורר אף הוא שאלה..."

אות, אריה נחמקין, להקציב להם מיכסת־חלב בסך כמה מאות אלפי ליטר לכל משק. הוראה כזו כמוה כתשלום סכום קבוע בכל חודש.

ייגאל הורביץ עצמו — מקומו בכנסת מובטח, ואף את ידידו זלמן שובל הצליח להכניס למקום בטוח. ייתכן כי יוכה להיות שר גם בממשלה הבאה, ואולי גם שר־אוצר. אחרי הכל, העוברות על מעורבותו בעיסקי בניו, בניגוד לכללים, אינן מרשימות איש.

ואולי הסיבה לכך שבנק לאומי החליט שלא לפעול נגדו בגלל הערבויות שנתן לעסקים שהתמוטטו, היא כי הבנק יודע שתשובתו של שר־האוצר־לשעבר תהיה: אין לי!

יגאל לביב

לא זכור!

מבקר־המדינה לשעבר, יצחק טוניק, מסר כי כללי ועדת־אשר קיבלו תוקף בהחלטת־ממשלה מיוחדת, ופורסמו ברשומות כדי להגביר את חשיבותם.

אם שר עובר על הכללים, חייב מבקר־המדינה לדווח על־כך לראש־הממשלה ולוועדת הכנסת לענייני־ביקורת. מבקר־המדינה מופקד על שמירת הכללים בהסכם מיוחד, שנחתם בין המבקר הקודם, יצחק נבנצאל, ובין הממשלה.

ב־1979 התגלו חריגים חמורים של שרים, ולפי דרישתם הוקמה ועדה מיוחדת, בראשות השופט המנוח מקס קנת, שדנה בעייה ושחייבה כי תקום ועדת־חיתרים מיוחדת, בראשות שופט בית־המישפט העליון, והיא תהיה מוסמכת לאפשר לשרים חריגים מהכללים, לפי בקשתם.

טוניק אומר כי לא זכור לו כי מישרדו דיווח אי־פעם לראש־הממשלה או לוועדת־הביקורת של הכנסת על חריגים.

כנגד

מי לא היה שם?

מי באמת לא היה שם? שני ציוות־טלוויזיה מהולנד ומגרמניה, כתבי רויטרס ואסושיייטד פרס, שני כתבי העיתונים הנפוצים ביותר באי־טליה, העיתונאית־הסופרת השוודית קורדליה אדוורדסון שספרה ילדה שנכוותה נמשכת לאש — סיפור אוטוביוגראפי שראשיתו בברלין של ויימאר והנאצים וסופו בירושלים, תורגם לעברית ויצא בהוצאת הקיבוץ המאוחד. סלומון באומן המייצג כאן את היוקרתי והנפוץ בעיתוני הולנד, נחום פונדק הישראלי־הדני, עמוס ווליין כתבם של מיספר עיתונים חשובים במערב־גרמניה, כ־20 צלמים וכתבי־עיתונות ערבית ועברית, איזי אב־רהמי, המצלם סרט תיעודי על ישראל בשביל הטלוויזיה ההולנדית, וכמובן — למעלה מ־20 מחברי ועד היוצרים הישראלים והפלסטינים נגד דיכוי וכיבוש ובעד חופש היצירה."

מי לא היה שם — והפעם לא כשאלה רתורית.

ובכן, בראש וראשונה לא היו שם אנשי הטל־וויזיה־מטעם והרדיו־מטעם שלנו. ולא היה — האם באמת אך מיקרה הוא? — כתבו של העיתון שבעבר הלא־רחוק עריין נראה בעיני רבים כמב־צרו של הליבראליזם הישראלי והוא הולך היום, יותר ויותר, ולובש את צורתו של מתנה־ההסגר לאותו ליבראליזם: העיתון שהפסיק באמצעה סידרת־מאמרים מוזמנת בנושא ספרות ופולי־טיקה בניימוק כי היא...פוליטית מדי!

וכך, כאשר כמעט כל עיתוני ישראל, בשלוש שפותיהם, דיווחו על האירוע המרגש שאירע בירושלים, אירוע שספק אם היה לו א־פעם את־ורע ואשר אפילו הנבונים שבעיתונאינו עוד לא השכילו לעמוד על מלוא חשיבותו, פירסם אותו עיתון, בעמודו הראשון, במיסגרת שמתחת לכו־תרת הראשית, ידיעה שכותרתה: "פסטיבל עוואד" בכל התיקשורת בארה"ב.

האם נתתם דעתכם על כך, קוראים יקרים של עיתון הטוען שהוא מיועד לכם ולאנשים חושבים שכמותכם?

"פסטיבל עוואד".

כמה קהות־רגש, אטימות, חוסר טעם טוב, ליגלוג למישבתו של אדם שגורש מן הארץ ומן העיר שבהן נולד — ניתן לרכז בצירוף־מילים בן שתי תיבות בלבד.

"פסטיבל עוואד".

אני מציע לאנשים החושבים שבקרב אותם אנשים חושבים לטכס עצה, שמא עוד לא מאוחר לעצור בעד הסחף והמפולת, אלה המתחילים דוו־קא מבית, וסופם שהם הורסים את הבית.

חוזה שלום

מה שהביא לבית־העיתונאים על־שם אגרון בירושלים את כל צבא העיתונאים, הכתבים וה־צלמים המקומיים והזרים ורשתות הטלוויזיה הזרות היה כמובן טכס חתימתו של "הסכם שלום" סימלי בין ישראל לבין מדינת פלסטין העתידה לקום בינינו ובין הירדן, במוקדם או במאוחר, אם נרצה ואם נמאן.

ואכן, היה זה מעמד מרגש במיוחד שקדמה לו עבודת־הכנה מתישה של חודשים רבים. סופרים, אמנים ואקדמאים ישראלים ממוצא ערבי ויהודי — ולאו דווקא מן הנמושות — יושבים בחברת סופרים, אקדמאים ואמנים פלסטיניים מן השט־חים הכבושים וחותמים על מיסמך — הגיוני, סביר, הגון — שאילו נתקבל בשעתו על ידי הפוליטיקאים של שני העמים, היה חוסך מאיתנו את מילחמת יום־הכיפורים הנוראה, את מילחמת "שלום הגליל" הנתעבת והנוראה לא־פחות, את האינתיפאדה ואת התנחלויות הביריונים החמו־שים בכיפות הסרוגות. הרי בהינף קולמוס אחד ניתן היה לשים קץ לכל הטבח ההדדי, ההשפלה, השבול, הנכות, צילומי התינוקות שעיניהם נעק־רו בידי כדורי־גומי. אפשר היה לגייס את המש־אבים הדרושים להצלתה ולתיגבורה של מערכת־הבריאות, אפשר היה למנוע את ירידת האקר־מאים והתמוטטותן הצפויה של האוניברסיטות ועימן כל מערכת־ההשכלה בישראל, אפשר היה להקטין דראסטית את התלות במענקים זרים ובמדינות זרות, להקטין את החוב הלאומי ואת מס־ההכנסה, לאפשר לאנשים לנשום לרווחה באי־רץ הזאת. סוף־סוף. אחרי 40 ואולי 2000 ו־40 שנה.

אילו ואילו ואילו.

חילופי־דיעות. לא מהלומות

אבל העובדה שהפוליטיקאים עוד אינם בש־לים לקבל את שהשכל הישר מכתיב, את הפיתרון היחיד האפשרי, המוכרח, את מה שהמציאות תכפה ביום מן הימים גם על החשוכים והקנאיים שבהם, לא מנעה בעד היוצרים מלעשות את אשר עשו. אדרבה, "במקום שאין אנשים — השתדל להיות איש," אמרו קדמונינו. ובמקום שיש רק פוליטיקאים, על כל ההבלותות שלהם על דבר "אופציה ירדנית" (צירוף מגונה כשלעצמו) או הכרזות אימתניות על "אף שעל" ברוח ה"רק כך" המוכר, נטלו על עצמם סופרים ואמנים לעשות את מה שבימים כתיקונם ואף בימים שאינם כתיקונם אינו בתחום ההתמחות שלהם.

והם עשו זאת, כמו שאומרים באנגלית.

ישבו אנשים זה עם זה, יהודי עם מוסלמי ועם דרוזי ועם נוצרי, ישראלי עם פלסטיני, קומוניסט עם ליברל בנוסח הישן ועם מפ"מניק וו"צניק ובלתי־מיפלגתי, מאמין עם אתיאיסט, מי שלשונו עברית ומי שלשונו ערבית והשפה המשותפת להם אנגלית, ישבו זה עם זה שבועות וחודשים. והחלפו ונחלקו דיעות, אבל מעולם לא הוחלפו מהלומות וכינויי גנאי ועלבון, ונערכו ישיבות שאת תוכנן עוד לא הגיעה השעה לגלות. והיו חילוקי־דיעות קשים, דראמתיים, אבל היו אלה חילוקי־דיעות של אנשים־אחים, לא של שונאים, לא של יריבים, לא של בני־אדם, מזה, ו"חיות דו־רגליות" או מקקים למיניהם, מזה.

כאשר גונב לעיתונות העברית, לפני כמה חודשים, דבר קיומם של חילוקי־דיעות אלה, ארצם ולגורל עמם והם יודעים כי חובתם לצאת נגד "ההסכמה הכללית" של פטריוטיות הפחד, ההתנכרות והשינאה.

העיתון ההולנדי החשוב אמסטרדמסקה הנד־לסבלאד כתב עלינו השבוע שאנו מוררכים על־ידי חרדה עמוקה לגורל הדמוקרטיה הישראלית. למה להכחיש זאת? אמנם כך הוא. אותו עיתון חלק לנו שבח גדול בהכתירו את מאמרו בכותרת: "משוררים הם המחסום האחרון כנגד הברבריות."

נכון, לא כל המשוררים. אולי אפילו לא רובם. גם בכך היתה לנו הזדמנות להיווכח באחרונה. אבל אין צורך בגדוד. די בבודדים שאליהם יצ־טרפו סופרים בודדים וכמה אקדמאים ואנשי־רוח. לפעמים ניתן להשיג במיסגרת מצומצמת, ורק בה, מה שלא ניתן להשיג בשום פורום המוני.

והמיסגרת המצומצמת היא המראה לפורום הגדול את הדרך.

בכנס ישראלי־פלסטיני שהתקיים לפני שבוע בברלין המערבית, בחסות המכון להגנה על ערכי הדמוקרטיה ואיכות הסביבה והליגה הבינלאומית לזכויות האדם, כתבו העיתונים המקומיים כי אנשים כאורי אבנרי, העורכת והסופרת יעל לוטן והסניגורית לאה צמל — כולם ממשתתפי הדי־אלוג הברליני — מכבידים מאוד על אלה המ־בקשים להשמיץ את ישראל "בסיטונות" ולהציגה כמדינה שכולה פאשיסטית.

ארץ שאנשים כאבנרי, יעל לוטן, לאה צמל ודומיהם חיים ופועלים בה, כתבו העיתונים הגר־מניים, עדיין אינה אבודה לגמרי.

אפשר שמבלי דעת — ואולי מתוך מחשבה תחילה — שימשנו שגרירים "פטריוטיים" ליש־ראל באותו דיאלוג. אפילו הערבי הפלסטיני הי־חיד שדיבר באותו כינוס בגנות הדיאלוג הודה בסופו של דבר בטעותו.

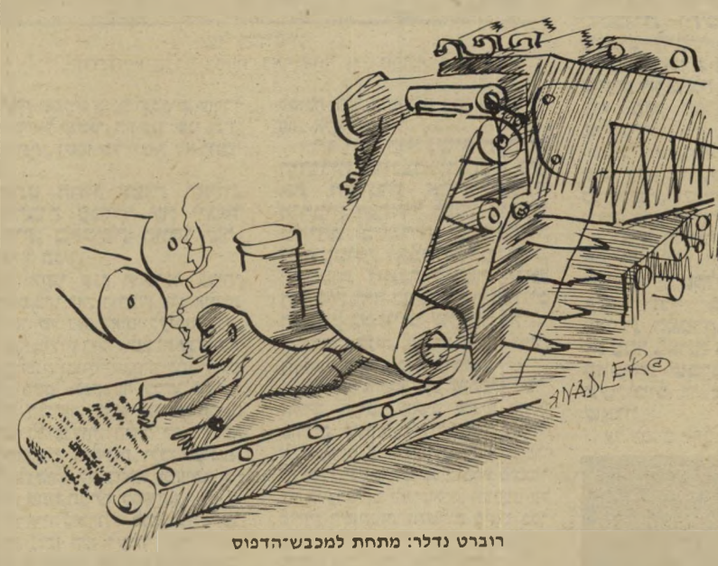

רוברט נדלר: מתחת למכבש־הדפוס

פנקסנות כפולה

מעניינת הפנקסנות הכפולה הנהוגה בארצנו בשנים האחרונות — כמעט בגלוי. והכוונה אינה לדוגמות שהובאו באחרונה — והן מחרידות באמת — מתחומה של הרשות השופטת, הצבאית כאזרחית.

אותם אנשי־מצפון אשר בהימצאם באומות אחרות ובארצות אחרות אנחנו מכנים בשם "חסידי אומות העולם" ומעניקים להם מדליות ומשפיעים עליהם רוב כבוד, אותם אנשים עצמם — או לפחות אחיהם־לרוח־זולמצפון — הופכים אוטומטית ל"בוגדים", "מרעילי בארות" ו"יפי־נפש" בלשון זילזול והמעטה, כשהם מתגלים אצלנו.

לפי שעה אין לקואליציה הבלתי־קדושה של שמיר־שרון־רבין־הרצוג שום יסוד לראגה. מיס־פרם של "יפי־הנפש" במקומנו עוד אינו גדול דיו לסכן את שילטונם.

אבל — לתשומת־ליבם: — הוא הולך וגדל בהדרגה ובהתמדה. באירופה כבר יודעים זאת ואף מכבדים זאת. כאן עוד לא.

מי היה זה שאמר: 2000 שנות־גלות לא הצליחו להביא לעולם יהודי מטומטם. 40 שנות ממלכתיות, קוממיות וגאולה הצליחו. מעבר למשוער.

סיפור פשוט

גם לי יש סיפור פשוט שאין לו כל קשר ל"פסטיבל עננון" הנערך בשבועות אלה באוני־היתה השימחה במחנה־הימין שלנו רבה. אז גם זכינו בשיבחי כתבם של העיתון לאנשים החוש־בים, ששיבח אותנו, קרי: הישראלים שממוצא יהודי, על היותנו "פטריוטים".

אבל לשבח זה לא היינו ראויים, ובעצם גם לא רצינו בו. לפיכך, הבהרנו הבהר היטב לאותו כתב, בפרשת פסטיבל השירה הבינלאומי, כי הקדים מעט בשבחיו, והוא אכן חזר בו מהם.

השבוע נאלם קולו כליל? האם רק לאיד הוא יודע לשמוח?

על אפו ועל חמתו, "עשינו זאת." הדיאלוג בין שני העמים נמשך ויימשך — ולא רק בתיווכם של האלה, האבן ורימוני־הגאז. הקנאות המטורפת לא תנצח. לא במחנה האחד, אף לא בחברו. גם אם אין שום סיבה לאופטימיות מופרזת ביחס לעתיד הנראה לעין.

שני סוגי פטריוטיות

כבר אמרתי שאיננו פטריוטים כהוראת המושג בפיהם של יובל נאמן וגאולה כהן ועמיתיהם בעיתונות ובטלוויזיה. אבל יש גם פטריוטיות מסוג אחר.

יש פטריוטיות שכולה חשד ושינאה לזר, צרות־עין ואלימות, בקשת עריפות ועליונות — מיספרית, כמותית, כוחנית. פטריוטיות ממין זה מוליכה הישר למחנות־הריכוז. במאה ה־20 למדנו זאת שוב.

זוהי הפטריוטיות של מי שמדמה שהוא אוהב ארצו ועמו אבל הוא מביא עליהם פורענות גדולה ונוראה. בראש וראשונה לבני עמו שלו, אבל גם לבני עמים אחרים, העמים שהוא פטריוטי נג־דם...

אבל קיימת גם פטריוטיות של "חיה ותן לחיות", זו המכירה בך שאם שכנך ויריבך והגר והמיעוט אשר בתוכך לא יחיו — גם אתה לא תחיה. מכל מקום לא חיים הראויים לשם זה. והיא הפטריוטיות של אנשים החרדים באמת לגורל ברסיטות שלנו, במלאות 100 שנה להולדתו של הסופר הגדול.

לאחר אותה מסיבת־עיתונאים ירושלמית, ישבתי במיסעדה סמוכה לצידו של מורה בבית־ספר במיזרח ירושלים — אינני מציין את שמו כי אינני רוצה שייעצר מחר — והוא סיפר לי את הסיפור הבא.

לפני כשבוע ימים, באחד הבקרים, נכנסה לבניין בית־הספר שבו הוא מלמד כיתת חיילים ישראליים חמושים ברובים ובראשם סרן. המורה, ועימו מנהל בית־הספר, קידמו את פני הבאים ושאלו אותם למבוקשם. תשובתו של הקצין היתה חד־משמעית וכנראה גם אופיינית: זאת הארץ שלנו ואנחנו רשאים לעשות בה כראות עינינו. ואם זה לא מוצא חן בעיניכם, אתם יכולים להזיז את התחת שלכם ולעבור אל חוסיין.

כל זה — דיאלוג לא־שייקספירי בהחלט — לעיניהם של עשרות התלמידים הסקרנים שיצאו מכיתותיהם כדי לעקוב אחר המתרחש.

סיפור פשוט. לא דראמתי, לא מסעיר, לא כרוך באבידות, בראשים מפוצחים ובעיניים שפוכות.

סתם סיפורה של השפלה קטנה ויומיומית של מורה ומחנך ערבים — ערבים, לא נורא: — לעיני תלמידיהם. סתם יום של חול באלטנוילנד של הרצל.

בעיקבות הסיפור, שנראה היה כי אפילו הנוגע בדבר עצמו רואה בו מכה שאין מה לעשות כנגדה, סיפר לי אותו מורה על קושי פראגמטי שהוא נת־קל בו באחרונה.

הוא מתקשה, כך אמר, להסביר לתלמידיו שיש גם יהודים טובים.

לא... מגיבים הנערים והנערות בתמיהה ובאי־אמון. יהודים טובים, זה לא יכול להיות...

אילן בוושם

שישה שירים

שתה כוס קפה

שתה כוס קָפֶה או תאכל אֲרוּחה
כאלו זו הִיתָה בְּקִשְׁתְךָ הָאַחֲרוֹנה.
מצה עַד תָּם (אל תמהר) דִּין כְּבָר יש
(ואין דִּיָן) ואַתָּה עומד לְגוּרָלְךָ,
אֲז לִפְעָמִים אַתָּה יושב שָׁנִים בְּאוֹתָהּ דִּירה
ולִפְעָמִים עובר מִדִּירה לְדִירה (או מעיר
לעיר או מִמְּדִינה לִמְדִינה), תָּמִיד לָבוּש
בְּגָדִים, אוּלַי, אוּלַי, יִשְׁתַּנֶּה מִזֶּלְךָ.
את חֲמוֹר מִי לא לָקַחְתָּ וְאת שׁוֹר מִי לא
לָקַחְתָּ!
נִדּוֹן לָמוּת עַל חַיִּים, עַל סְתָם חַיִּים.

קניתי

קָנִיתִי שני סִפְרֵי־שִׁירה שֶׁל מְשׁוֹרְרִים
שונים
וְהִתְעַצַּלְתִּי לְבַדֵּק אֶת מְחִירָם בְּקוּד;
הַמּוֹכֶרֶת נָקְבָה בְּמְחִיר שֶׁל עֶשְׂרִים
וְאַרְבָּעה
שְׁקָלִים לְשִׁנֵיהֶם וְרָצִיתִי לִשְׁאל אוֹתָהּ עַל
מְחִירוֹ שֶׁל כָּל סֵפֶר לְחוּד, וְלא שָׁאַלְתִּי;
חָשַׁבְתִּי, בְּלִבִּי, אַאֲמֵד שׁוּי כָּל אֶחָד מֵהֶם
בְּעַצְמִי.

פרפר־שיר

פִּתְאם הוא מִרְחֵף צִבְעוֹנִי כְּנֶגֶד עֵינִי;
כָּל עוֹד נְשָׁמָה בִּי אֲנִי עוֹלֶה גַּבְעות
יוֹרֵד בְּקָעות; עִתִּים חָלָף עִתִּים נִתְפָּס.

קטן וגדול

כַּמָּה קָטָן הָיָה הָאָרוֹן בּוֹ
נִצְרַר, לְלא שִׁיוּר, הָאִישׁ הַגָּדוֹל.

הכל

אִמִּי לא הֵכִירָה אֶת בְּנֵי הַקָּטָן;
אִמִּי שִׁיְּדָעה הַכֹּל.

צרה צרורה

אֲנִי מֵת...פּוּ...צַץ!!!
מִשִּׁירִים.

וכאשר הוא מתעקש וחוזר ומסביר ומבחין הבחנות ומבדיל הבדלות וכמעט שהוא משכנע אותם, הם מנצחים אותו במישפט אחד ויחיד: אם היו, כדבריו, יהודים טובים, הרי היינו רואים אותם. ואנחנו הרי רק רואים כאן יהודים עם רובים ואלות.

מה באמת לענות לנערים?

הבטחתי לאותו מורה שאבוא לבקר את התל־מידים שבבית־סיפרו. לא, לא כדי לשמש „מוצג חי" של „יהודי טוב", כי אם כדי להבהיר לשומעי כי כל הפורענויות הגדולות ביותר בהיסטוריה ראשיתן בהכללות ובהסכמה כללית, מה שמכנים היום על דרך החיוב בשם „קונסנסוס", בניגוד גמור למאמרו הידוע (ידוע עדיין?) של אחד העם. ערבי טוב, יהודי טוב.

המורה שלהם, של אותם נערים ונערות, הוא מכל מקום אדם טוב. כך אומר להם, לתלמידים. אולי אצליח במקום שלא הצליח הוא.

אנצאר 3

רגישות לשונית מופלגת לא היתה למי שקרא למחנות המעצר הפלסטיניים בשם אנצאר או, בלשון רבים, אנצארים. אנצאר 1, אנצאר 2, אנצאר 3. האם שמתם ליבכם כי כל אותיותיה של המלה „נאצים" מצויות במילה זו „אנצארים". בהיפוך־אותיות, כמובן. קוראים לכך בשם אנאג־ראם.

במסיבת־העיתונאים שבה פתחנו לא חסר רגע בלתי צפוי מראש. היה זה הרגע שבו הגיענו באורח פתאומי (רק אחר־כך למדתי שהדברים כבר נתפרסמו קודם לכן באחד העיתונים), שרר המופנה לוועד היוצרים הישראלים והפלסטינים מאת 4 סופרים ומשוררים פלסטיניים הכלואים במחנה אנצאר 3, ובראשם מי ששימש עד יום מעצרו יושב־ראש התאחדות הסופרים הערבים בשטחים הכבושים, טאהה אל־מתווכל.

הם כותבים לנו כי חטאם היחיד הוא שהיו „פעילים" (והכוונה אינה לפעילות בהנחת מיט־עני־חבלה, כמובן). ואני מאמין להם. הם כותבים לנו כי חטאם הכבד ביותר היה שנפגשו איתנו, הסופרים הישראלים, במיסגרת הדיונים על „הס־כם השלום". ואינני רואה שום סיבה להטיל ספק בדבריהם.

דיבריהם גלויים, יוצאים מן הלב, תמימים — בהוראה היפה של מילה זו. אשרי העם שסופרים ומשוררים כאלה לו. ביני לביני הירהרתי לא־אחת כיצד הייתי אני מחזיק מעמד במין „שמירון 1" (מלשון שמיר ושרון) או „כהנרון 2" (כהנא ושרון), אם נזכה, חס וחלילה, לראות גם שכאלה בארצנו ביום מן הימים.

אינני מצטט את דיבריהם הנוראים על בית־מעצר המתואר בשדר כ„שערו הראשי של הגי־הינום". היד רועדת כשהיא מעתיקה את הדברים על „חיים על פירורי־לחם ועל שרידי־חמאה עם ריבה וקצת שעועית ומים חמים." אני משתדל שלא להאמין להם כשהם כותבים כי „יותר מ־60 יום לא הורשינו להחליף את בגדינו."

אני יודע כעת שיותר מ־15 סופרים ומשוררים פלסטיניים חיים במחנה ריכוז או מעצר הנקרא בשם אנצאר 3 בנגב. אני מפנה את תשומת־ליבה של אגודת הסופרים העברים בישראל, את תשו־מת־ליבה של התאחדות הסופרים הכללית בישׂ־ראל ואת תשומת־ליבו של מועדון פא"ן לעובדה זו ומבקש לשמוע מהם את תגובתם ומה בכוונתם לעשות בנידון.

כאן ארשה לעצמי לצטט רק פיסקה אחת ממיכתבם: „כולנו הושטנו לכם יד כדי שנרשום יחד דף חדש בהיסטוריה של שני עמינו וכדי להביא קץ לשפיכות הדמים. נכון שאנחנו כלואים במידבר הנגב אך למרות החום הכבד והמייבש אנחנו מבטיחים לכם כי הדיו בעטינו לא יתייבש ושנמשיך לכתוב למען הצדק והשלום... נכתוב תמיד כדי לבטא את שאיפתנו הכנה לראות את שלמה ואחמד משחקים יחד ולא את שלמה מוביל את אחמד אל הכלא באמצע הלילה."

בשבוע הבא אקרא דברים אלה מעל בימת פסטיבל השירה הבינלאומי ברוטרדאם שבהולנד. ואעשה זאת כפטריוט ישראלי.

נתן זך ■

אמנון אחינעמי

רוק בבית־הסוהר

רוק בבית הסוהר
מאת: יהונתן גפן
הוצאת „ספרית מעריב"

הקושי הראשון שאני נתקל בו הוא בתיאור היצירה הזאת, מפני שלמיטב זכרוני לא נתקלתי עדיין בשום דבר דומה. אולי לא אחטא לאמת אם אומר שזאת אוטוביוגרפיה קצרה של יונתן גפן, הכתובה בצורה של פיזמון ללא מוסיקה. הוא עצמו מתאר את הספר כך:

„רומן בפואמות, סיפור בשירים / על חייל שהשתחרר ישר לתוך / תל־אביב של סוף שנות השישים / וחיפש לו אב רוחני שיגיד / לו על מה החיים / בזמן תוסס, בעיר בלי אלוהים...

רוק בבית הסוהר. כיוון שהוא ספר אוטוביו־גרפי, נוטה להיות נוסטאלגי. כיוון שכתב אותו יונתן גפן, הוא גם מצחיק, משעשע, נחמד, קל לקריאה, קצת עצוב, אירוני ולפעמים סאטירי.

זהו סיפורו של ישראלי צעיר, ילד־תנובה ממישפחה טובה בעמק יזרעאל, הגומר את הצבא ב־1969. הוא בא לתל־אביב, עיר האפשרויות הבלתי־מוגבלות, כשלפניו שתי מטרות מוגדרות ביותר: ראשית, לחרות את ראשי־התיבות שלו על אילן הנצח של השירה העברית, ושנית, מה שאולי דחוף יותר: לאבד את בתוליו המתאחרים במהירות האפשרית ובאווירה תרבותית (כיאה למשורר בעל סטנדרטים גבוהים).

משוררנו מחפש את דרכו הנבונה בג'ונגל הקטן של תל אביב בשילהי שנות ה־60, שנים הנראות ליונתן גפן ולבני דורו, כשנים הנפלאות. שנות ה„רוק", שנות ילדי־הפרחים, תקופת התיקוות ללא־מצרים, המגיעות לחופי־הארץ, באיחור־מה, מאמריקה הנועשת במרד־הנעורים.

יונתן השקט התאכזב בין ריגבי אדמת־העמק מאביו, שיצא בצוו התנועה לתרבות רעה של „שליח" ונמק בגולה הדרויה במלונות־פאר ויתר המלכודות שהקפיטאליזם הבינלאומי לוכד בהן

יהונתן גפן: משורר ראשון לא שוכחים

את האידיאל־סטים שנתלשו מן ההגשמה וטבעו בעסקונה.

מאוכזב מן הצביעות בחיי אביו־מולידו — הוא מחפש חלקי־חילוף אבהיים בין כסיח לכיכר־דיזנגוף. נפשו הצעירה והרגישה נקרעת בין זיו פניהם של משוררינו הלאומיים, הטובלים בקוניאק זול, לבין קיסמם הניהיליסטי של מיני „גורו" אוואנגרדיים יותר, האפופים עשן חשיש משעע. ברקע לבטיו המיטאפיזיים מהמם אותו קצב הרוק, המבטיח גאולה מיידית בדציבלים גבוהים. אחרי השקט הפאסטוראלי של ילדותו החקלאית, שנים שבהן שמע את היבול החלוצי צומח, בין געיה של פרה ציונית לרחש ברוח, נכנס גיבורנו ברגל רועדת, אך חפצה, לדור הרעש הבלתי־נסלח. כל העניין מקסים אותו.

תיפושיו של המשורר אחרי אבות רוחניים ש־ימציאו לו תשובות מן המוכן, יפגישו את הקורא הסקרן ברמויות מפורסמות, המוסתרות בצעיפים שקופים של והירות מו"לית, כנתן אלתרמן, יונתן רטוש ואורי זוהר. וכמובן, באותה הזדמנות, גם ב„חצרות" המקיפות אותם רבנים.

אך, אללי לי: שנות ה־70 הרעות אורבות בפתח: דור הרוק וה„נפס" נבלע בגלי המאטריא־ליזם וההתבגרות. הגורו הפסיכאדלי והמסטול חוזר בתשובה... ההבטחה הוורודה של הפיתרון הקל והמיידי נמוגה. משוררנו מוצא את עצמו מאחורי סורגיה האיתנים של המציאות (שהצליח להסיח דעתו ממנה בשנת 69 הנפלאה). בקיצור: רוק בבית הסוהר.

צפריר גוטליב: שחי רשימות

המילה של רוברט ולטש

רוברט ולטש* המנוח שאל אותי פעם (כשעל שפתיו חיוך דק שנסתר לגמרי מעיני באותו רגע), „כיצד אומרים בעברית רפלכסיה, או רפ־לקטיביות?"

חשבתי וניסיתי למצוא מקבילה ומשלה הצ־לחתי הבטחתי לו שתוך כמה ימים אמצא את המילה הנכונה והמתאימה ביותר, שנשמטה מזיכרוני. כמובן, הדבר לא עלה בידי ובשום מילון לא מצאתי תרגום מספק. כשנפגשנו, אמרתי לו זאת והוא הצניע חיוך ולא אמר דבר.

כיום, כשאני מהרהר בכך, אני מקשר את השיחה הזו באחרת, כמה שנים לאחר מכן, עם שני סופרים ישראלים, אחד מהם מתרגם מחונן, אשר טענו כי לכל מילה לועזית יש מקבילה בעברית, או שבמיקרה יוצא־הדופן, ניתן להח־ליף מילה במישפט או צירוף זה או אחר שישקף באופן נאמן את המקור. זכרתי את השיחה עם ולטש, אשר נפטר בינתיים בבית־אבות בי־רושלים, ודחקתי את אחד הסופרים (המתרגם) אל הקיר. שאלתי אותו מדוע לא ניתן לתרגם את „רוח הדברים", את האירוניה של אוסקר ויילד, למשל, לשפה אחרת. האין זאת משום שלכל שפה יש אופי מסוים ומשוקעים בה מירבצים של היסטוריה ותרבות המקנים לה את אופיה המיוחד וכו' וכו'. הלה השיב לי בתנופה גדולה ובהתרגשות כנה, פאטריוטית, כי „גם את שיר השירים אי אפשר לתרגם, במלואו, לשום שפה." בכך הסתיים כמובן הוויכוח משום שהוא הוכיח את טענתי.

באשר למילה רפלכסיה, על הטיותיה, הד־ברים מורכבים עוד יותר, כפי שרמז ד"ר ולטש, בחיוכו הרפלקטיבי. הרי אחד הטיעונים האנטי־שמיים המובהקים של אנשים כריכארד ואגנר היה שהיהודים הם עם רפלקטיבי, שניתק מה־קרקע, שאיבד את שורשיו, את הספונטאניות היצירתית, את החיוניות הבריאה, האורגנית של גזעים חזקים יותר. היהודי מסובך מדי, מלאכותי, במילה אחת: רפלקטיבי. ההאשמה הזו מדברת כמובן לליבנו, מדוע נסתיר זאת?

הרי אנו כולנו בעלי־השראה, מהמלאכותיות הצבועה התנערנו משכבר ועתה אנו גורסים סיגנון של כנות ברוטאלית נוסח „אז בוא ואני אגיד לך" (עם טפיחה מלווה על השכם). מה לנו וליהודים הללו. אנשים פשוטים וישרים אנחנו. ביתר רצינות, כיצד נפטרנו מהתכונה המיוחדת הזו, שיוחסה לנו, שהיתה — **לטוב ולרע** — באמתחתנו?

בשורש התופעה יש אולי צירוף של כמה גורמים: השפה עצמה, אשר, לטענתי המפול־פלת בפפריקה של ארתור קסטלר, הסרות לה 1000 שנות תרבות אירופה. יש בכך מידה של אמת. הוסף על כך את העמדה הנפשית של העם היהודי אחרי (אך גם לקראת) השואה: תפישת הממד הרפלקטיבי — בצדק: אז! — כמין מו־תרות לנוכח הצורך בפעולה, בסידרה של פעו־לות רחופות, וסכנת המוות הכרוכה בהירהורים האמלטיים ושירטוט מעגלים ארכימדיים בחול.

לשני הגורמים האלה ראוי אולי להוסיף אחד נוסף: האופנה האקסיסטנציאלית של שנות ה־50 וה־60 שמצאה לה אחיזה נאמנה, במובן מסוים, במקומותינו.

אולי הדבר מסביר מזווית חדשה גם את החי־בה והאהדה של סארטר, בשעתו, לישׂראל. מי שיקרא את חיבורו המפורסם על היהודי „האו־תנטי" ו„הבלתי־אותנטי", בימים אלה, יופתע אולי להיווכח שאותה חיבה מפורסמת לעם היהודי אינה כה חד־משמעית ופשוטה. הרי סארטר היה בן אלזס. מישהו כבר עמד פעם על התכיפות המשונה של הביטוי „ארי" — עם ובלי מרכאות — בעיקר בלעדיהן, באותו חי־בור, אשר נכתב במהלך מילחמת־העולם הש־ניה. (אך זו רק דוגמה אחת: יש שם שפע הערות מדהימות. בין השאר, על כיעורו של היהודי, על אוזניו הבולטות, על היערי־החן אצל האשה היהודיה. פתאום אתה נזכר בהערה קצרה, ביו־

מן־המילחמה שלו שהופיע רק באחרונה, על „היהודי קטן", אומלל, שראה ברכבת לחזית).

פתחתי במילה „של ולטש" ולא הצגתי מקבילה עברית, ל„רפלכסיה". שהרי מדובר בעולם ומלואו שמילה אחת, צנועה, מייצגת. הלוך־רוח, תכונת־נפש ואופי שהאקדמיה לל־שון אינה יכולה לשנות בקולמוסה, למצוא ול־תקן באחת. משהו עמוק וסבוך שהתיעדר הל־שוני־סמנטי רק מעיד על חסרונו, כמעין סימ־פטום. אך מי שיתבונן במילה זו בתשומת־הלב שלה היא ראויה, מי שיבחן את הממד הרפ־לקטיבי של הספרות והיצירה בכלל (מהאופי ה„מהורהר" של המסות של מונטיין ועד אריג השתי וערב — רפלקטיביות/ספונטאניות — שבבסיס ספרו הגדול של פרוסט) ממילא יעלה בחכתו את משמעותו של המושג.

בעייתיות השיבה

מי שמצוי בספריו של ז'אק דרידה, הוגה־הדיעות הצרפתי (יהודי, יוצא צפון־אפריקה), יודע מן הסתם כי אחד העיסוקים החביבים עליו הוא ניתוח כתביו של ז'אן ז'אק רוסו. לכאורה, החשיבות שמיחס דרידה להיעיונותיו של רוסו והשיטה הדקדקנית־פילפולית שבה הוא חוזר ודש בהם שוב ושוב (כאילו היה איש מעבדה השב ללא לאות על אותו ניסוי, או, בהתחשב ברקע המסורתי שלו, תלמיד־ישיבה המשנן דף־גמרא), מעידות על בפייתיות לשמה. אולם דרידה, כמו הצרעות של מנדלשטאם, נוקב חו־רים עמוקים ומרוייקים בקרקע שעליה הוא עומד ומצליח לדלות משהו משמעותי בכל קי־דוח.

בעיית השיבה אל הטבע, אל המקור ואל הפשטות האונטית, נושא רוסואי מובהק מאין כמוהו, מהווה דוגמה אופיינית לשיטתו של ז'אק דרידה, לאופן שבו הוא ממיס ומפרק לגור־מיה תפישה, או בעצם, רעיון, שהוא מרכזי כל־כך לתקופתנו: שהרי כל התנועות המהפכניות גרסו שיבה כלשהי אל טבע כלשהו. מהבחינה המופשטת (להבדיל מההיסטורית והמוסרית), אין פגם משמעותי בין כל אותן שיבות ות־שובות והאידיאלים שהעמידו לנגד עיניהן: הרומאנטיציזה והאידיאליזציה של האיכר הרו־סי, או, מאוחר יותר, פועל־התעשיה, אינה שונה מההטפה לשיבה לאותנטיות רתית צרופה, בקום שבאיראן או בקריית־ארבע שביהודה (אין זה אלא שיא האירוניה, אם כן, שהחזרה־בתשובה, היהודית והמוסלמית, הינה מהבחינה העקרונית בעלת אופי מודרני ומערבי מובהק!).

אם נשוב, עם הדלי והכף למיגרש־המשחקים שלנו, ניווכח כי המאבק הגדול בין הכנענים והורם המרכזי בשנות ה־50 נסב אף הוא סביב השאלה: עד היכן (לאיזו תקופה היסטורית) יש לשוב. כלומר, המגמה עצמה לא הועמדה בספק והכנענות מיקמה אף היא את מוקד הישות באיזה שהוא דגם ארכאי אידיאלי, אשר, לאחר שיוסרו ממנו כל הסיגים שרבקו בו במהלך ההיסטוריה, יבער מחדש וילהיט לבבות שהועם בירקם (האם הפרספקטיבה ההיסטורית מציגה את הכנענות כלהטוט טרפז פרדוקסאלי שבו היהדות עצמה מוקעת כהתבוללות?). דומני שהבעייתיות של השיבה היא הגלעין האירוני, המריר, של הסרט הצרפתי ז'אן דה פלורט: הס־כם אינו מרפה מהשאלה: האם השיבה אל הטבע — אל חיי־הכפר ועבודת־האדמה שהם, כביכול, נפלאים, פשוטים ובעיקר ישרים ומוסריים כל־כך, לעומת חיי־הכרך המלאכותיים הפוג־מים בגוף ובנפש — היא מן האפשר?

בתחום הספרות החדשה, גם כשאין מדובר בהטפה נאיבית לשיבה זו או אחרת, ניתן לזהות תפישה, או מגמנון חשיבתי, הנובעים מאותו מקור, בכל פעם שאנו מגלים כי הנוכחות החד־זקה ביותר, מוקד הישות, מזוהה עם דמויות פשוטות, מוצקות יחסית, הניצבות בלב ליבה של צנטריפוגה דימיונית המפיצה לכל עבר „סורות מנוכרים („מסובכים"), שהם, משום כך, בעלי מישקל סגולי נמוך ואופי שולי. אני מהרהר, למשל, בהצגה השלילית של הדוד המשונה ש„פרש מהציבור" למקום נידח ואיבד את תגי הזיהוי והשיוך היהודיים ביציתו האח־רונה של יעקב שבתאי; או, דוגמה נוספת, בה־טסת/השלכת העולה המכוערת מרוסיה אל מע־בר לחומת ברלין המזרחית במוזכנו. היה כמובן מי שמצא בקטע אחרון זה ביטוי לסובלנות חדשה.

* *רוברט ולטש: מסאי, עורך והוגה־דיעות. מהחוג הפראנאי שהעודדים ביוצאיו הם פרנץ קפקא, הוגו ברגמן ומאכס ברוד. אחיו של הפי־לוסוף והמסאי פליכס ולטש. שנים רבות כתב ל„הארץ" ממקום שיבתו בלונדון.*

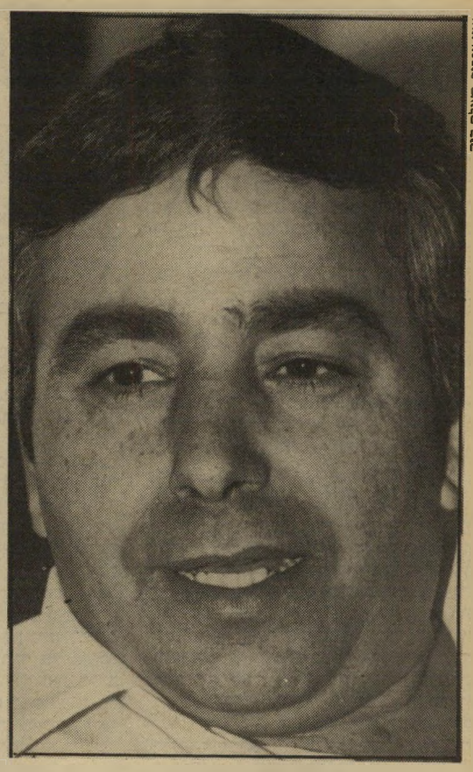

צלם העולם הזה

שאול עמור:

„המהפך במערך ידחוף אותי קדימה בליכוד!"

מיד אחרי היום הרביעי, שייזכר כ„יום המהפך" במיפלגת־העבודה, התחילו מכרזי מהמיפלגה המתחרה להיבנא: „זה יכניס את שאול עמור לכנסת הבאה!"

ההסבר נשמע הגיוני: שאול עמור, העומד בראש מועצת מיגדל־העמק, הוא־הוא התשובה הנראית־לעין מבין המועמדים לרשימת־חרות לכנסת הבאה. עמור, כנראה, אינו שאנן: את השיחה קבע בשיחת־טלפון ממכוניתו, תוך כדי חריש עמוק בסניפי־חרות בארץ. אשתו האקזוטית, סוזן, סיפרה שהיא צמודה אליו לאורך כל המירוץ.

● **אז מה? המערך הגדיל את סיכוייך להיות חברי־כנסת מטעם הליכוד?**

אני מסכים עם זה שהמערך עשה מהפך מבחינת פנים חדשות. נכון הוא שיש כמה נציגים בולטים של ערי־פיתוח: אלי דיין, עמיר פרץ. לכן אין כל ספק שגם הליכוד חייב להכניס פנים חדשות, כתשובה.

● **האתה חש טוב יותר אחרי היום הרביעי?**

מיפלגות

אני מרגיש שמה שקרה עשוי לדחוף אותי קדימה. המערך הבין, כנראה, שהקולות של ערי־הפיתוח יכריעו את הבחירות. הליכוד הבין זאת כבר לפני 10 שנים. אני מאמין שבליכוד יבינו ששאול עמור, כמי שעומד בראש ערי־הפיתוח, מייצג חצי מיליון תושבים!

● **כמה שנים אתה מבהן בראש מועצת מיגדל־העמק?**

10 שנים, שבהן עבר המקום מהפך: נוסדה בו תעשייה, השקענו בחינוך. ביום הרביעי יגיע ראש־הממשלה יצחק שמיר ויכריז על מיגדל־העמק כעל עיר — לא עוד מועצה!

● **איחוליי. זה בוודאי יגביר עוד יותר את סיכוייך.**

כן, אבל אני לא מפסיק לרוץ ברחבי הארץ — אני ממשיך במלוא המרץ! (דפנה ברק)

עמי סגל, צלם העולם הזה

מאיר שיטרית:

„המערך מנסה לבנות מודל בדגם שלי!"

שאול עמור, אין זה סוד, עתיד להיכנס לרשימת חרות לכנסת במישבצת שפינה מאיר שיטרית מיבנה לטובת גיזברות הסוכנות. במשך שנים רבות, משרצו להדגים את הצלחת הליכוד בקריאת המפה הפוליטית ובהכרת החשיבות של ערי־הפיתוח, הציבור המיזרחי, הצעירים, אנשים שאפתניים, אמרו שתי מילים: „מאיר שיטרית". גם השיחה עם הגיזבר הטרי התנהלה ממכוניתו. אלא מה.

● **המערך מנסה לחקות את הצלחתך?**

כן, אין לי ספק. זה בדיוק מה שהם מנסים לעשות — לבנות מודלים על פי הדגם שלי. הרי אני כמעט הגעתי בזמנו למערך, אלא שאז המערך סגר את הדלתות לפניי ולפני אנשים כמוני.

האמת היא שאני שמח שהחבר'ה האלה ואלי דיין, עמיר פרץ, שימעון שיטרית) נכנסו לרשימת־המערך לכנסת. סוף־סוף קיבלו שם שכל!

● **אינך מודאג שזה יעלה את סיכויי המערך בבחירות הקרובות?**

לא, מפני שרוב החבר'ה שהזכרת מזוהים כיונים, יונים מובהקות. יוניות לא מדברת לקהל שאני מדבר אליו. למערך יקח עוד 10 שנים, לפחות, כדי שהחבר'ה האלה יהוו, כמו בליכוד, את השיכבה הממשיכה.

מיפלגות

● **בעצם נוצר מצב אבסורדי: רשימת־המערך לכנסת משופעת בנציגי ערי־פיתוח והציבור המיזרחי, ואילו רשימת הליכוד עשויה להיות גדושה בנסיבים — דן מרידור, בני בגין, בנימין נתניהו ועוד.**

ראשית, נסיכים אינם פסולים. אבל ניזכר בבחירות הקודמות בחרות: אף נסיך אחד לא עבר את השביעיות!

● **היית מכנה את מה שקרה שמערך „הצתה מאורחרת"?**

זוהי בהחלט הצתה מאוחרת, הצתה מאוחרת מאוד. סוף־סוף הבינו שם שערות־המיזרח שינו את אורח־ההצבעה שלהם, והם שיקבעו את התוצאות בבחירות. השילטון אינו מובטח לנצח לשום מיפלגה, ואני מאמין שנרכיב רשימה שתתחרה ברשימת המערך. (דפנה ברק)

אהרון הראל:

„לא הערכתי שיהיו כאלה התפתחויות דראמתיות!"

מאז נכנס אהרון הראל לתפקידו – או שמא זה צירוף מיקרים – רועשת רשות־השידור, שעליה הופקד. בשבוע האחרון התפטרו מתפקידיהם, בקולי־קולות, מנהל הרדיו גידעון לב־ארי ושני כתבים בכירים – שלום קיטל ודויד מרגלית. שאלתי את הראל לשלומו, אחרי השבוע הסוער בממלכתו.

שלומי לא עד כדי כך גרוע.

● **נראה כאילו כולם נוטשים את הספינה, מתפטרים.**

לא כולם! האמת היא שהצטרפו כאן שני גורמים.

ראשית, אנחנו לפני בחירות. על פי חוק־הבחירות, היינו חייבים להוריד כמה תוכניות ולשנות את תוכנן של תוכניות אחרות. למשל, שינינו את אופייה של מסך־אישי בטלוויזיה. זה תהליך הקורה לפני כל מערכת־בחירות, ובכל פעם שוכחים מה קרה בפעם שעברה. פתאום מציגים זאת כ„פגיעה בדמוקרטיה".

שנית, התחלנו — אורי פורת ואני — לעשות בדק־בית ברשות. הרעיון הוא בעצם לקצץ באבטלה הסמויה, לקצץ בשעות הנוספות, להוריד את מיספר העובדים ברשות.

● **אתה מתכוון לאמר: „לפטר!"**

כן, כן, לפטר, בהחלט. המגמה היא, לאו־דווקא, לפטר, אלא לאפשר לחלק מהעובדים לפרוש מרצון.

● **אתה מבוהל מההתפתחויות הרעשניות?**

מבוהל? מעולם לא!

● **צפית שכך יגיבו לפעילותך?**

לא, לא. לא חשבתי שכבר בחודש הראשון אצטרך לטפל בכאלה משברים. אני מצטער מאוד מעזיבתו של מנהל הרדיו, גידעון לב־ארי. הופתעתי מכך מאוד. לא מכבר ביקרתי עם אורי

שידור

פורת ברדיו והשניים — לב־ארי ופורת — שפעו מחמאות זה כלפי זה.

בכנות, לא הערכתי שיהיו כאלה התפתחויות דראמתיות. אני מופתע מעוצמת־המשבר.

● **זה מרתיע אותך מפעילות מוגברת?**

לא!

● **פעילותך היא חלק מתוכנית־הבראה מוגדרת ברשות?**

מה שקרה לא היה חלק מתוכנית־הבראה, אבל מכיוון שזה כבר התחיל לקרות, אפעל למען קיצוץ במיספר העובדים, כדי שאוכל לשלם תוספות־שכר לעובדים אחרים. כך לא ייאלצו עובדי־הרשות לעסוק בחלטורות. זהו הכיוון של תוכנית־ההבראה המתגבשת. (דפנה ברק)

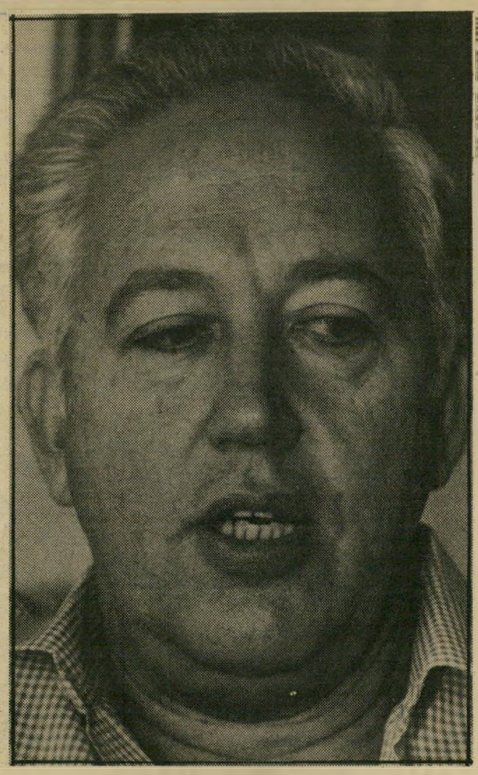

גד יעקובי:

„שילמנו אז את אותו המחיר כמו האחרים!"

הסיפור האחרון שעובר מפה לאוזן הוא הסיפור של שתי הדירות בבית „גן העיר", אשר ניתנו לשרים גד יעקובי ויצחק מודעי במשהו כמו חצי־חינם.

פרשות

עם־ישראל אוהב סיפורים כאלה, ולא תמיד טורח לבדוק אותם. מי שלקח על עצמו את הבדיקה באופן אישי הוא עקיבא נוף, שהחליט להתלונן.

ביקשתי את תגובתו של השר יעקובי על תלונתו של עקיבא נוף.

אני מייעץ לעקיבא נוף שיחפש לו מרכבה בטוחה ומהירה יותר, שאולי תוביל אותו לפאנל, במרכאות, של תנועת־החרות בכנסת, מאשר החמור הצולע הזה.

● **חמור?**

הדברים הובהרו לא פעם, הן על־ידי החברה והן על־ידי. בתקופה שבה קנינו את הדירה, כלומר לפני שנתיים, היה המחיר שאנחנו שילמנו בדיוק המחיר אשר נתבע מכל קונה אחר בבית הזה.

(דניאלה שמי)

ציפי גון־גרוס:

„אם לא מתכננים, זו התעצבנות־נטו!"

הם יוצאים לחופש בהמוניהם. השבוע – תלמידי חטיבת־הביניים והתיכון, ובשבוע הבא – כל שאר תלמידי־ישראל.

איך מתארגנים ההורים לתישעה שבועות חופש! איך זה משנה את חיי היום־יום, שאלתי את ציפי גון־גרוס, אשת־עובדת ואם לארבעה ילדים.

ברגע שמתחיל החופש יוצאים מהדעת. אבל תיכף אחרי זה יושבים לקבל החלטות.

אצלנו הילדים מסודרים לשלושת השבועות הראשונים של החופש. מיספר אחת יוצאת למחנה של הצופים. מיספר שניים יוצא לקייטנה, ומיספר שלוש וארבע לקייטנה עירונית.

שלושה שבועות שקט להורים, ואחר־כך מתחיל המדור לחיפוש קרובים. נזכרים בכל הקרובים והידידים שאי־פעם עברו להתיישבות העובדת, ושולחים את הילדים לכמה ימים לכל אחד מהם. אחר־כך, כשכולם שוב בבית, מתחיל הסיפור. פעמיים בשבוע הולכים לבריכה, ופעם לקולנוע ופעם לתיאטרון, וחוזר חלילה.

● **כמה ימי־עבודה תפסידי בגלל חופשת הילדים?**

כבר ביקשתי חופשה של שבועיים ממקום־העבודה שלי, אבל אני מניחה שמלבר החופשה אצטרך להיעדר פה ושם מן העבודה.

● **ומה בקשר לבעל, באותו העניין? גם הוא יפסיד ימי־עבודה?**

אני לא יודעת אם הוא יפסיד, אבל ברור שלפעמים, כשלא

חופש

תהיה ברירה, הוא ייאלץ לסחוב איתו למקום־עבודתו ילד אחד או שניים.

● **כמה יעלה לך החופש הזה?**

עוד לא עשיתי חשבון מדוייק, אבל ברור שהוא יעלה הון. הקייטנות יקרות, ואחרי הקייטנות באים הסרטים וההצגות והטיולים והגלידות והתערוכות ודמי־הכיס המוגדלים.

● **יש לך איזו עצה לאמהות חדשות, שילדיהן יוצאים לחופש?**

העצה היא לתכנן את החופשה. אם יש חודשיים בלתי־מתוכננים, זה הופך להתעצבנות־נטו גם מצד ההורים וגם מצד הילדים. אבל אם מתכננים ומפריידים בין המחנות, אפשר אפילו ליהנות מחלקים של החודשיים, ולראות באופק איך ה־1 בספטמבר מתקרב.

(דניאלה שמי)

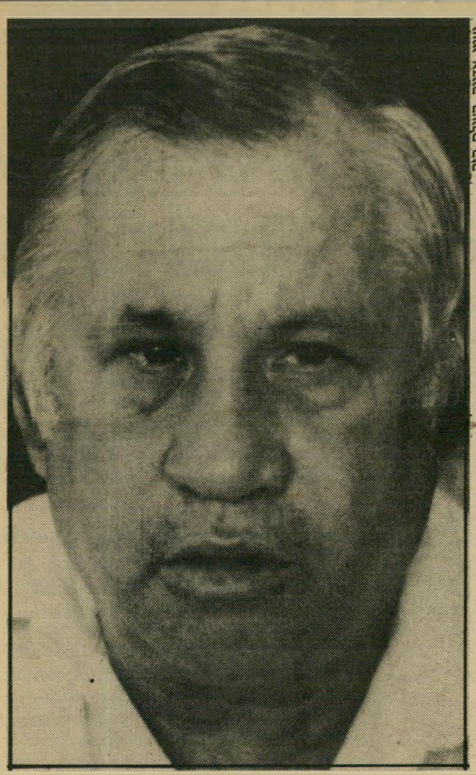

יצחק („פיצלה") צבי:

„גם הרבי מלובביץ שותה וודקה ,סמירנוף'!"

כאשר אנחנו אוכלים בביתנו סטיק מבשר אוסטרלי או קציצה מבשר רומני, זה סימן שכמה רבנים־מכשירים מטיילים להם באוסטרליה וברומניה.

הרבנות שלנו אינה סומכת על זרים, והיא שולחת את נציגיה לטיולים בעולם כדי שיבדקו מאכלים המיובאים ארצה.

עכשיו שמעתי שגם על משקאות אלכוהוליים הם התלבשו. פניתי אל יצחק („פיצלה") צבי, ייבואן משקאות אלכוהוליים, ושאלתי אם פנו אליו בדרישות.

כמובן, עכשיו הם החליטו שהוודקה סמירנוף והוויסקי ג'ני אנד בי זקוקים לבריקה יסודית בחו"ל, לפני הבאתם ארצה.

● **נו, מה איכפת לך שיסעו קצת לבלות?**

איכפת לי מאוד וגם לך, אם את שותה משקאות אלכוהוליים, צריך להיות איכפת. על כל טיול שלהם את משלמת. באופן אוטומטי מחיר המשקה עולה. וזה רק דבר אחד. מה שמעצבן אותי במיוחד זה שירדו לכולם כבר שנים רבות שהרבי מלובביץ שותה

דת

כל הזמן וודקה סמירנוף, ועד עכשיו זה היה די כשר בשבילו. אבל החברה'ס מכאן מחפשים להם אפיקי־טיול חדשים בעולם.

● **ואם תגיד שאתה מצפצף על הכשרות?**

אני יכול לצפצף, אבל אז כל בתי־המלון יפסיקו לקנות אצלי, וגם כל מי שנחשבים מסורתיים, שהם קהל־קונים נכבד מאוד.

● **במילים אחרות, אין לך דרך להתנגד להם.**

מוכרחים למצוא דרך, כי אחרת בכל יום הם ירצו הכשר למשהו אחר. שמעתי שעכשיו מתחשק להם לנסוע קצת לצרפת, ועל־כן הם החליטו לברוק את הכשרות של המים המינראליים.

● **אז תעשו משהו, אתם, הייבואנים?**

עכשיו אנחנו חושבים, ואני מניח שלא תהיה ברירה אלא לפנות לבג"ץ.

(דניאלה שמי)

מרים בנימיני

מזל החודש:

סרטן

מה צפוי השנה לסרטנים?

זה זמן רב נאבקים בני מזל סרטן ומתמודדים עם חיי היומיום. בשנים האחרונות זה כבר הפך להרגל. בכל פעם צץ אישהו קושי ממקור לא צפוי ושוב מוצאים את עצמם בני מזל סרטן צוללים לקראת המשימה הבאה, שאותה עליהם לעבור. בשנים האחרונות הם סבלו מבעיות בריאות שלהם ושל בני־משפחה קרובים. ולגביהם לא רק שאין הבדל אם זה קורה להם או לבן משפחה, הם היו מעדיפים שזה יפגע בהם ורק לא ביקרים להם.

נקודה נוספת שהיוותה לגביהם בעייה היתה העבודה. גם בשטח זה לא חסרו בעיות. הם אמנם ניסו לעבור את התקופה ללא שינויים, ולהמשיך כאילו כלום לא קרה, אך זו היתה משימה בלתי־אפשרית, ובסופו של דבר רבים מהם אכן ביצעו שינוי מהותי במקום־העבודה, בתפקיד, וחלק מהם גם שינו את עיסוקם.

הצורך לשינוי גורם להם להמשיך להתלבט ולחפש את דרכם. חלקם כבר מצא את הכיוון, האחרים עדיין מתקשים למצוא את מקומם. כישרון ודימיון לא חסרים להם, ובעזרתם הם יצליחו לבסס שוב את מקומם וליהנות מהצלחות חדשות, אלא שהפעם יהיו אלה כיוונים או תחומים אחרים מאלה שבהם עסקו קודם לכן. דרושה רק סבלנות ואמונה.

מה עומד לקרות לבני מזל סרטן בשנת 88־89?

בחודש פברואר היה מעבר דראמתי וחשוב של הכוכבים שבתאי ואוראנוס, ממזל קשת למזל גדי. כלומר מהבית השישי שלהם (בית העבודה והבריאות) לבית השביעי (שותפויות, נישואין, אויבים גלויים והתייחסות לזולת). למעבר כה חשוב אי־אפשר שלא לייחס משקל. ואכן, בני סרטן הרגישו היטב את השפעת המעבר, למרות שהתבצע במעלות הראשונות של מזל גדי.

בימים אלה נמצאים שבתאי ואוראנוס בנסיגה. הם חוזרים למזל קשת לכמה חודשים, לפני שיעשו את המהלך הסופי למזל גדי. אוראנוס ישהה שם שבע שנים ואילו שבתאי – שלוש שנים. מכיוון שמדובר בשטח כל־כך רגיש כמו נישואין ושותפויות, כדאי להבין מה באמת הולך לקרות להם ולמה עליהם להתכונן.

שבתאי זקוק למיסגרת קבועה, יציבה ומוכרת. לעומתו שובר אוראנוס ומנתץ כל מיסגרת. זהו הכוכב המפעיל את המרדנות, את חיפוש החופש, העצמאות והאינדיווידואליות. הוא אינו מוכן ללכת בתלם ומחפש דרכים חדשות. לשם כך הוא עושה מהפכות, ומביא לניתוקים ושינויים בלתי־צפויים.

איך יושפעו בני מזל סרטן משני גורמים אלה, המנוגדים באופיים, אשר ישבו בבית השביעי שלהם! שהרי בני סרטן מחפשים ביטחון, שייכות, יציבות וקביעות. השנים הבאות יהיו מאופיינות בסתירות. הם ימצאו שהדברים אינם פשוטים כל־כך וההתלבטות בין שני צרכים מנוגדים, בין אהבת־הבית והמיסגרת הקבועה לבין הצורך בעצמאות, לא תהיה קלה.

שבתאי ואוראנוס עוברים לבית השביעי של סרטן. שבתאי זקוק למיסגרות. אוראנוס מנתץ אותן. איך יתיישבו הדברים?

איך תיראה, אם כך, שנת 89־88 לבני מזל סרטן?

● עבודה וקאריירה

בשנים האחרונות ביצעו הסרטנים שינויים בתחום המיקצועי. זה אמנם היה קשה, אך ב־1987 ניתנה להם הזדמנות למצוא להם כיוון חדש ולמצוא לעצמם מעמד, או תפקידים יוקרתיים יותר. ההשפעות שהיו אז לא הבטיחו יציבות לאורך ימים, כך שלמרות ההישגים שהיו להם, קשה להם לשמור על מה שכבר השיגו, וגם בעניין זה הם נאבקים ומתקשים ליהנות מביטחון ומקביעות.

קשיים אובייקטיביים אינם מאפשרים להם לקום בבוקר, לצאת לעבודה ולשכוח את הדאגות. בכל יום הם נתקלים בבעיות אחרות. אולם הם יצליחו להתגבר על הקשיים וימצאו מקום־עבודה ותנאים נוחים שבהם יוכלו לתפקד ביתר ביטחון וליהנות מהרגשת קביעות. לפני כן, כאשר יכנס מרס למזל טלה, הבית העשירי (בית הקאריירה), הם יעברו תקופה לא־קלה, וצפויים להם מאבקים לא־קלים.

מרס קשור במילחמות ובמאבקים ועל־פי־רוב הוא מעניק לאדם את הכוח להיאבק

(המשך בעמוד 33)

ה־22 או ה־23 מפגישים אתכם עם בני המין השני, אך הפגישה גורמת לתיסכול ולמבוכה. היחס אליכם אינו ברור, וצריך להמתין ב־סבלנות כשבועיים לפני שהדברים ביניכם יתבררו. בתחום הכספי עדיף מד לחול שיפור באופן מפתיע והוא יבוא ממקור רחוק. כל מה שקשור לענייני בריאות שלכם יהיה בעייתי במיוחד. עליכם להתייעץ עם רופא ולעשות בדיקות רפואיות ולטיפול.

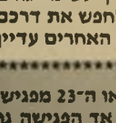

עלה
21 במרס – 20 באפריל

* * *

הבריאות שוב ספרידה אתכם בין ה־22 ל־24 ב־חודש. רצוי להתייחס ברצינות לתופעות חדשות. פגישה מחודשת ב־25 או ב־26 תגרום לכם לחשוב ברצינות על חידוש קשרים שנותקו. אך ברגע זה לא רצוי לבצע צעד כזה, כי סופו יהיה פרידה. אם תסתירו שלושה שבועות, התמונה תהיה ברורה, ול־פחות לא יגרם נזק לשאר הקשרים שבהם אתם מ־עורבים. הכספים שאתם מוציאים נורמים חוץ בתקציב. מומלץ להדק את החגורה ולהימנע מרכישות לא־הכרחיות.

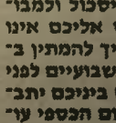

שור
21 באפריל – 20 במאי

* * *

המתח שבו אתם חיים בתקופה האחרונה עולה השבוע ואתם מתלבטים בקשר לעתידכם המיקצועי ובקשר לבריאותם של בני־משפחה. המתח הרב גורם לכם להתפרץ ולקלקל יחסים, במיוחד עם אנשים שהשפעתם חשובה. ה־26 וה־27 יהיו קשים במיוחד. מתלקחות מריבות בגלל עניינים פעוטים ופרחי־חשיבות. התקופה המלחיצה עומדת לחלוף תוך זמן קצר וייטב פיתרונות לבעיות שמציקות לכם.

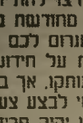

מאזנים
21 במאי – 20 ביוני

אתם מוכרים כבעלי זיכרון טוב. אולם השבוע אתם שוכחים וסתבלבלים ומכעיסים בכך את הקרובים אליכם. ממהרים להאשים אחרים בהאשמות שאין צודקות. הרגישות שלכם, ומצב־הרוח הכבד מקשים עליכם לקבל ביקורת. ילדים, שנרטו לדאוג במשפחה, הוכיחים ומחמקים ואתם יכולים להיות רגועים יותר. יש לעשים לב שלא להשאיר תרופות במקום שאליו יוכלו להגיע יש ופיה להתבלבל ולחת סימן לא־נכון או למעות בתרופה. הקפידו מאוד והיו זהירים!

סרטן
21 ביוני – 20 ביולי

* * *

נסיעה שתקיימו ב־22 או ב־23 בחודש עלולה לגרום אכזבה. תקלות ואי־הבנות מונעות את ההישגים שלכם. אתם עלולים מענם חתרתם. אתם עייפים, חלשים ומחוסרי־מרץ. קצת קשה לכם שכנע את האנשים הקובעים את עתידכם המיקצועי שהצעותיכם אמנם טובות. אתם מרגישים שאיבדתם מעט מהשליטה שהיתה לכם בחודשים האחרונים. למרות הקשיים, העיכובים והתקלות אינם רציניים ולא ישפיעו על עתידכם המיקצועי.

אריה
21 ביולי – 21 באוגוסט

* * *

סכום־כסף עשוי להגיע בין ה־22 ל־24 בחודש. זה אמנם ילווה בבעיה ובהרגשת־קיפוח, אבל לאחר בירור תקבלו את המגיע לכם, מה שמאד יעזור לכם, לאחר הקשיים הכלכליים שעברתם בתקופה האחרונה. ה־25 בחודש אינו מתאים לוסיעות, אירוח או ביקורים. זהו יום לא־קל ורצוי להישאר בבית ולנוח. ביחסים עם הסביבה אתם ממהרים להתפרץ ולהגיע למסקנות נמהרות וקיצוניות מדי. נסו להיות רגועים ולשמור על עצבים. אין זה הזמן לבצע שינויים בשום שטח בחיים.

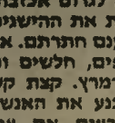

נחולה
22 באוגוסט – 22 בספטמבר

בשורה לא־קלה עלולה להגיע בין ה־24 ל־26 בחודש. אתם חשים עייפות ודאגה לבריאותכם או בריאותם של הורים. בעבודה אתם נדרשים לעבוד שעות נוספות ואולי גם למלא תפקיד של מי שנעדר מהעבודה, אך דעו שבקרוב תיזכו להצעה מעניינת ויוקרתית, הקשורה לקידום כם. ביחסים עם החברים הלה או כל סמכות שהיא כדאי שתהיו זהירים. הסקטן, תכונה שבת אתם מצטיינים, תשוב בתקופה זו.

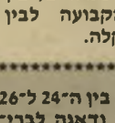

מאזניים
23 בספטמבר – 22 באוקטובר

* * *

נסיעה לחו"ל עולה על הפרק. יתכן שתסצאו דרך סובה להנעים תוכניות ושאיפות ישנות. אך צריך לתכנן הכל בסיודיות ובאי־מיוחס מסוימים רואים את התמונה רק בחלקה. לעומת זאת, בחודש הבא יהיו הדברים קלים יותר. לימודים באים עכשיו בחשבון ואתם יכולים לחשוב על תחום חדש ומעניין שבו תוכלו להשתלם. אלה שעקשורים במשפטים צריכים להיות זהירים מאוד. אי־הבנות יכולות לעלות לכם ביוקר. מומלץ להיזהר שלא לעבור על החוק.

עקרב
23 באוקטובר – 22 בנובמבר

* * *

בעיות כספיות שבות להטריד אתכם. הלחץ שבו אתם נתונים יכול להביא אתכם לידי החלטות לא נכונות. כספי המישפחה אמורים לעזור לכם. אל תנסו להיעזר במקורות אחרים. אין זה הזמן לבצע עיסקות או לרכוש רכישות חדשות. יתכן ששילמתם הרבה יותר ממה שדרוש ולא תוכלו ליהנות מהרכישה. בריאותם של קרובים דורשת התייחסות. הנטיה להשמין גוברת השבוע, וכדאי להקפיד על מישטר.

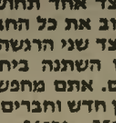

קשת
23 בנובמבר – 20 בדצמבר

ענייני עבודה ירמו להתרוצות ורוגז ב־22 עד ה־24 בחודש. מישהו מוסה לקחת סכם את הסכוכות והאחריות על פרוייקט שבו היתה לכם שליטה מלאה. ידידים יבואו לעזרתכם ב־26 או ב־27 בחודש, והם יוכלו להשפיע לטובתכם. בני־הזוג מבלבלים אתכם. יחסם משתנה מיום ליום. הם נחונים למצב־רוח. אל תתרגשו. כדאי להמתין מלהגיב. יחס חובנוי מצידכם יכול להביא לצעד קיצוני שאינו רצוי ושמסנו אין בכוח חזרה דרושות לבריאותכם מנוחה ושינה רבה.

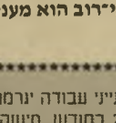

גדי
21 בדצמבר – 19 בינואר

* * *

מיפגש חברתי יגרום לכם להרגשה מעורבת. מצד אחד תחושו שימחה אמיתית לראות שוב את כל החברים ומצד שני הרגשה שמשהו השתנה ביחס שלכם. אתם מחפשים כיוון חדש וחברים שונים. ב־25 וב־26 בחודש צפויה הצעה מעניינת וחשובה בענייני עבודה. יתכן שהפעם תוצע לכם הצעה שציפיתם לה זמן ממושך. אל תמהרו לקבל התלהב. צריך לשקול את העניין לפני שממהרים להשיב. זוהי תקופה די מבלבלת.

דלי
20 בינואר – 18 בפברואר

* * *

מתיחות בבית. בני־הבית אינם מוכנים להתחשב בבעיות שלכם וזה מקשה עליכם גם בשאר התחומים. אבזרים שונים מתקלקלים וגורמים לכם להוצאות לא־צפויות. ה־27 וה־28 לא נוחים. צפוי סיכסוך בענייני עבודה. מישהו שאליו הייחם קשורים תקופה ארוכה בא ב־דרישות די מוצדקות, אך אתם אינכם מוכנים לבוא לקראתו, מה שגורם למתח. בעסק והתפרצויות קוליות. בתחום הרומאנטי, הקשרים החדשים מבטיחים. חישבו על חידוש הקשרים שנותקו.

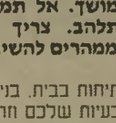

דגים
19 בפברואר – 20 במרס

איך תיראה, אם כך, שנת 89־88 לבני מזל סרטן?

● עבודה וקאריירה

בשנים האחרונות ביצעו הסרטנים שינויים בתחום המיקצועי. זה אמנם היה קשה, אך ב־1987 ניתנה להם הזדמנות למצוא להם כיוון חדש ולמצוא לעצמם מעמד, או תפקידים יוקרתיים יותר. ההשפעות שהיו אז לא הבטיחו יציבות לאורך ימים, כך שלמרות ההישגים שהיו להם, קשה להם לשמור על מה שכבר השיגו, וגם בעניין זה הם נאבקים ומתקשים ליהנות מביטחון ומקביעות.

קשיים אובייקטיביים אינם מאפשרים להם לקום בבוקר, לצאת לעבודה ולשכוח את הדאגות. בכל יום הם נתקלים בבעיות אחרות. אולם הם יצליחו להתגבר על הקשיים וימצאו מקום־עבודה ותנאים נוחים שבהם יוכלו לתפקד ביתר ביטחון וליהנות מהרגשת קביעות. לפני כן, כאשר יכנס מרס למזל טלה, הבית העשירי (בית

שבתאי ואוראנוס עוברים לבית השביעי של סרטן. שבתאי זקוק למיסגרות. אוראנוס מנתץ אותן. איך יתיישבו הדברים?

הקאריירה), **הם יעברו תקופה לא־קלה, וצפויים להם מאבקים לא־קלים.**

מרס קשור במילחמות ובמאבקים ועל־פי־רוב הוא מעניק לאדם את הכוח להיאבק

(המשך בעמוד 33)

דין התנועה

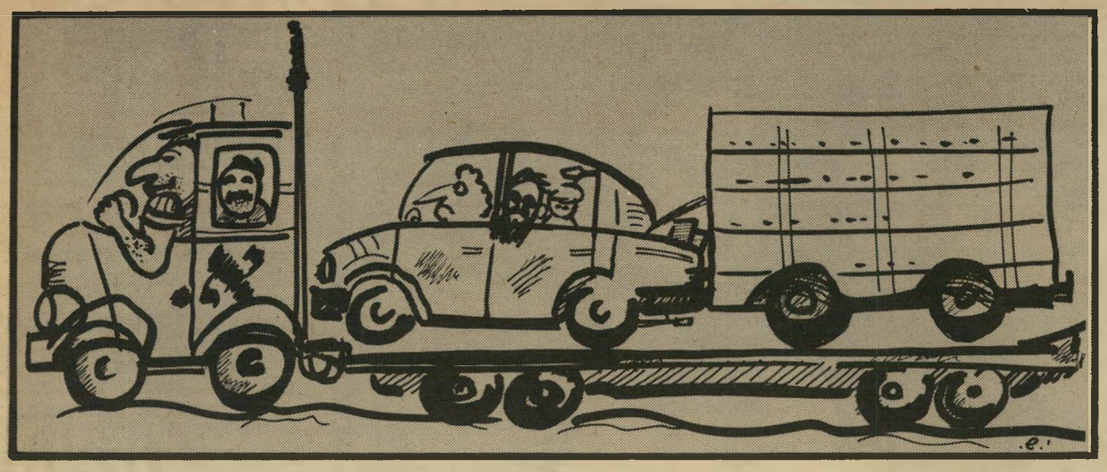

אחרי 15 שנה נהוג לעבור דירה. ככה זה. מי שלא עובר דירה, מיד חושבים עליו שהוא לא הצליח בחיים, שהוא לא שאפתן, שלא הצליח לאסוף כסף ושהוא מסתפק במועט (תכונה מאוד שלילית במקומותינו).

עדיין לא ברור אם הצלחתי בחיים, די ברור שאני לא שאפתנית ועוד יותר ברור שלא הצלחתי לאסוף כסף. יחד עם כל זאת עברתי דירה. נהוג — מה לעשות?

מי שאומר לכם שלעבור דירה זו טראומה — לא צודק. טראומה זה משהו בראש, לא? ולעבור דירה זה רק רגליים נפוחות, גב עקום, שרירים כואבים, שערות מלאות צבע וליכלוך, ציפורניים שבורות ו... בעל ממורמר.

ולמה הבעל ממורמר? כי לא התחשבתי בו ואירגנתי את ההעברה בדיוק ביום שבו הטלוויזיה שיידרה את מישחק־הגמר בכדורגל בין מישהו למישהו אחר.

הזכרתי לו שאחרי 15 שנה גם נהוג לעבור בעל, אבל הוא אמר שההומור שלי לא עובד עליו כשהוא עצבני.

מישחקי מזל

האנשים שעוברים דירה מתחלקים, כמו כל הדברים בעולם, לשני חלקים עיקריים. יש מי שעושה מחקר מקיף ומעמיק על כל חברות־ההובלה, קבלני־הניקיון, הסיידים, האינסטלטורים ושאר אלה ש„אי־אפשר בלעדיהם", ויש מי שפותח דפי זהב.

אני שייכת לסוג השני. גם מטעמי עצלות מפותחת מאוד וגם מטעמי הרצון לשחק עם ה־מזל. זאת אומרת, פותחים דפי זהב, מטלפנים לחברת־ההובלה שבעמוד הראשון ולחברת־הניקיון שבעמוד הראשון, וכך הלאה וכך הלאה, ואחר־כך מרימים את העיניים לשמיים ואומרים „נראה איזה מזל יהיה לי." וכמו כל הדברים בעולם, המזל מתחלק לשני חלקים עיקריים. פעם החברה שבחרת היא הצלחה גדולה, ופעם פשלה אדירה.

עוד כשהסיידים (נורא נחמדים. אחד בימאי בשעות הפנאי והשני זמר־שחקן) צבעו את הדירה החדשה, טילפנתי לחברת־ניקיון ושאלתי כמה שנקבע בסך 290 שקלים הוא רצה תוספת קטנה של 320 שקלים.

הרצון המיידי היה להעיף אותו ממרומי הקומה הרביעית. אבל הזמן לחץ ולכן, במקום להעיף אותו, פשוט צרחתי עליו ואיימתי עליו באיומים בלתי־מתקבלים על הדעת. סגרנו על תוספת של 100 שקלים, במקום 320. הם ניקו את הבית בהתאם, משהו כמו שלוש בסולם של 10. בסוף נתנו לי תעודת־אחריות בלי תאריך.

אם מישהו ימליץ לכם על חברת ניקיון פוליש והדברה בשם המברק — אל תקחו בשום אופן.

אבל העולם אינו כולו שחור. למחרת באו המובילים. יומיים לפני־כן הם הביאו לביתנו ה־ישן 39 ארגזים שבהם הכנסנו את אוצרותינו הכבדים מאוד. ארבעה סבלים. לאחד קוראים ברונסון, כי הוא דומה לצ'ארלס ברונסון. לשני קוראים חכם, כי יש לו זקן והוא חכם. לשלישי קוראים רוני כי הוא מחייך כל הזמן, ואת שמו של הרביעי אני לא זוכרת.

הם הגיעו בדיוק בזמן, חייכו ואמרו לנו לא להתרגש ולא לדאוג. שום דבר לא יישבר ולא יתקלקל. התחילו להעמיס זה על זה את הטונות. מקרר ענק על גב הוף, 70 מדרגות למטה, ואחר־כך 68 מדרגות למעלה. וככה עם הספות ושאר הרהיטים וכל 39 הארגזים.

מהירות שיא, זהירות מדהימה על רכוש של אחרים, התנהגות נימוסית ועדינה. ביקשתי מהם להעביר עוד כמה פריטים (גדולים מאוד) שלא קבענו בהתחלה. כשהגיע זמן התשלום והזכרתי להם שהם צריכים לקבל תוספת עבור הפריטים שלא נלקחו בחשבון, הם רק חייכו ואמרו שמקרר, מיטה זוגית ושני ארגזים זה לא סחורה עבורם, והם לא רוצים תוספת.

נכון שהם רמזו על גובה הטיפ, והוא לא היה קטן אבל הוא ניתן בשימחה גדולה.

אם מישהו ימליץ לכם על חברת ההובלה א. הובלה ושרותים תיקחו, ותמסרו ד"ש חמה ממני. זהו. עברנו דירה.

רומנטיקה

כשמחפשים דירה, מחפשים בכל מקום. בעיתונים, אצל מתווכים, דרך חברים ואפילו על עצים.

אז אולי דירה לא מוצאים על עץ, אבל מיכתבי־אהבה רווקה כן. ברחוב בן־יהודה, על עץ פיקוס ענק, תלה בחור מיכתב־אהבה ליעלת־חן מבית־ספר אנקור. אחר כך, כנראה, החליט שהוא לא יכול לסמוך רק על יעלת־החן שאהב, והוסיף עוד מיכתב לכל המעוניינת באהבתו.

רחוב בן־יהודה, ליד תחנת אוטובוס, שנת 1988. הייתם מאמינים?

ידעתי שלא. אז לכו תראו בעצמכם.

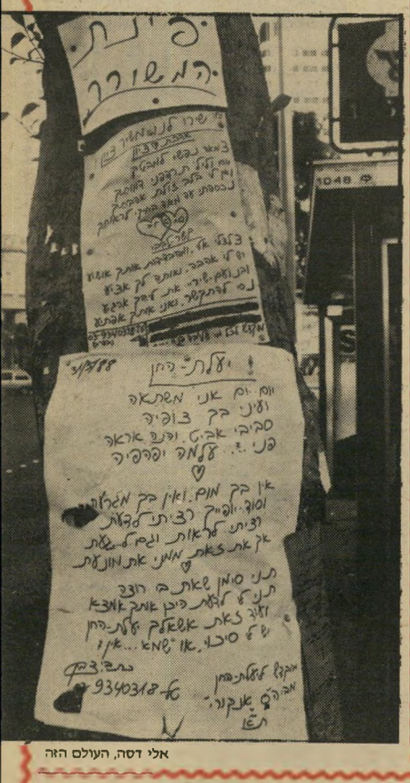

אלי דסה, העולם הזה

התרגזות כחול־לבן

כשעוברים לדירה חדשה רוצים גם להתחדש. יש מי שקונה רהיטים חדשים ויש מי שמסתפק במחזיק־מגבות חדש, מחזיק מיברשות־שיניים, מדף לאמבטיה, וילון לאמבטיה וכו'.

כמו בן־אדם שטוף תשדירי „קנה כחול־לבן" הלכתי למשביר לצרכן, השייך לחברת־העובדים, השייכת להסתדרות פועלי־ישראל. ראיתי כמה דברים, שאלתי את מחירם וכשביקשתי לדעת מדוע המחירים כל־כך יקרים חייך המוכר, ואמר שזה תוצרת־חוץ. „אני רוצה תוצרת־הארץ," אמרתי לו. „אין לנו," ענה לי.

עברתי את הכביש ונכנסתי לחנות סולכור השייכת, לפי מיטב ידיעתי, לכור השייכת גם היא לחברת־העובדים, השייכת להסתדרות פועלי־ישראל. „יש לנו מיבחר גדול," אמר לי המוכר, „זה ממערב־גרמניה וזה תוצרת אנגליה וזה צרפתי." „איפה תוצרת־ישראל?" שאלתי אותו. „אנחנו לא מחזיקים תוצרת־ישראל," ענה המוכר בשימחה.

נסעתי ליפו. מקום מיוחד יפו. מוכרים שם דברים יפים מתוצרת־הארץ. כדאי לכם לנסות.

נשמע מטורף? אז מה?

בעוד חודשיים ייצא לאור, אם ירצה השם וכל הנוגעים בדבר, ספר־בישול לילדים מפרי עטי. יום לפני המעבר לדירה החדשה קיבלתי את ההגהות הסופיות לספר. כשארזתי כל הבית בארגזים שמתי את מעטפת ההגהות במקום מיוחד, כדי שהיא לא תאבד, חס וחלילה. כשהגענו לדירה החדשה ופרקנו את כל הארגזים הסתבר שהכל ישנו — מלבד מעטפת ההגהות.

הפכתי את כל הבית, חיפשתי מתחת לכל ספר ומעל לכל חולצה וליד כל אהיל, אבל לא מצאתי. אני מניחה שאילו הייתי מהטיפוסים המתאבדים — זו היתה הזדמנות חיי. איך בן־אדם רציני כמוני יכול לטלפן להוצאה ולהגיד „איבדתי את ההגהות"?

בערב נפגשנו עם חברים במיסעדה. הייתי די אומללה בגלל עניין ההגהות ואפילו האוכל לא השכיח ממני את צרותי. ידידי יורם אפק שאל מה העניין וסיפרתי לו את הסיפור. „האם כבר איבדת משהו חשוב בעבר?" שאל.

„כן, פעם אחת איבדתי דפי־ראיון שעשיתי עם הסופרת אלונה פרנקל. כשטילפנתי לה בבושת־פנים וסיפרתי שכל החומר הלך לאיבוד, אמרה לי אלונה, ללא שמץ של התרגשות, 'הפכי כוס על השולחן ותוך רבע שעה תמצאי את הדפים.' סגרתי את הטלפון, הכרזתי על אלונה פרנקל כעל מטורפת והפכת כוס. תוך רבע שעה נמצאו הדפים."

את הסיפור הזה סיפרתי ליורם אפק במיסעדה והוא אמר: „למה שלא תהפכי עכשיו כוס?" הפכתי את הכוס במיסעדה, הכרזתי גם על יורם אפק כעל מטורף והלכתי הביתה. בבית, תוך רבע שעה, נמצאה מעטפת ההגהות.

חברים מטורפים זה לא עסק רע כל־כך. תמצאו לכם כמה.

מחלצות־קטיפה ופאי אנגלי מסורתי

ניסיון שלישי

ענת גטניו, עיתונאית במיקצועה, לקחה על עצמה, לפני כמה חודשים, את ניהול מיסעדת התק"ם ברחוב מונ־טיפיורי בתל־אביב. הרבה לא שמעו מאז על המקום. כדי להחזיר את המקום לימי הזוהר שלו היא גייסה את שרותיו של **אורי שטרק**, הידוע כאחד ה"פותחנים" הגדולים בעיר.

לפני שנתיים הוא פתח את פאב ר'דינג, אחר־כך עבר לדאון־טאון ומשם

יונה לחוביץ אשת־החברה (ש
שהן גם חברות
במהלך הערב כמה כוסיות ודאגו לשמ

עדיה מאירצ'יק אחרי רומאנים עם בנימין חזי והקצין יצ־חק תיליו, מאוהבת הפעם ברפי נועם. אורי שטרק (במרכז) מחבק את דפנה וטר (משמאל). סוניה דויד (משמאל למטה), רכזת הצנזורה, בחברת המיסעדן ישראל בויקו והזמרת דפנה ארמוני (למטה מימין).

שי יערי חוקר פרטי במיק־צועו, הגיע למסי־בה יחד עם חברתו דורית פרקש.

עבר לניהול הפרפל. גם שם הוא לא נשאר זמן רב. לתק"ם, שבגירסתו החד־שה נקרא מונטיפיורי, הביא שטרק את כל חבריו. בין החוגגים נראו הזמרת **דפנה ארמוני**, השחקנית **ענת עצמון**, הרבה דוגמניות וכמות אדירה של גרופיס של שחקנים ואמנים.

מהצבא למימבה

מאיר ארזי ו**עמוס אבידוב**, שני אנשי־צבא לשעבר, השקיעו את כל חסכונותיהם, בסך 150 אלף דולר, במיסעדה חדשה ברחוב דיזנגוף בתל־אביב בשם פורום. המיסעדה מיועדת לכל מי שהפאי האנגלי המסורתי גורם לו להזיל ריר. הפתיחה היתה, כמובן, ברוח התקופה איך לא? המלצריות החי־נניות הולבשו מחלצות־קטיפה מתקו־פת הנרי השמיני.

לקינוח הופיע **רובי ראליש**, אנג־לי גבהקומה המתנשא כמעט לגובה שני מטר, ומופיע בתילבושות נשיות בחיקויים של זמרות מפורסמות. רא־ליש הוא בנו של טייס אנגלי בחיל־הא־וויר המלכותי. הוא גם בעליו של מוע־דון־לילה אופנתי בלונדון בשם הפנתר הוורוד וכשיש לו זמן פנוי הוא אוהב לנהוג במכונית הפראי האדומה שלו. הוא כועס מאוד שמכנים אותו טרנ־ווסטייט (גבר הלובש ביגדי נשים) מפני שלטענתו הוא עושה זאת להופעות בלבד. עם זאת הוא לא מכחיש שהוא חובב גברים.

ראליש ביצע חיקויים של זמרות ידועות, אבל הקהל לא בדיוק ידע איך לאכול אותו. במקומו, חיסלו המוזמנים, במשך כמה שעות, כמות נכבדה של פשטידות. את המקום ינהל **אליוט בהן** מי שהיה מנהל אגף המזון והמ־שקאות של מלון מוריה פלאזה וחברה־לחיים של הדוגמנית **רונית אלקביץ**.

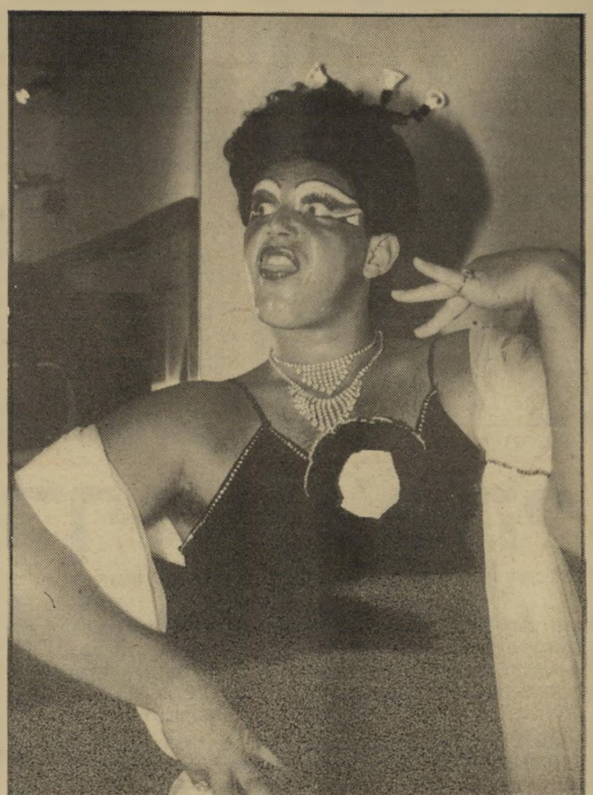

רובי ראליש החקיין, שלובש בהופעותיו בגדי־נשים, בחיקוי חיקוי של הזמרת שירלי בייסי, שבעיקבותיו ביצע הזמרת ריטה. ראליש מתנשא לגובה של כמעט שני מטר.

בארי לנגפורד אביה של השחקנית קרוליין לנגפורד (מימין), עובד בט־לוויזיה הישראלית כבימאי־סרטים. הוא עמד בכניסה למיסעדה, לבוש בידו, כשלפתע והיא אחזה במ

בנו של מנטש

יורם צרפתי (27), בנו של **מרדכי** („מנטש") **צרפתי**, נשא לאשה את **טלי ראבד** (21) בחתונה מפוארת באולמי לב העיר בהרצליה. האב המפורסם, שהיה חברם של חשובי הפוליטיקאים ואנשי־הצבא וזכה לכינוי „מלך הסלוניקאים", ישב בכניסה לאולם וקיבל את פניהם של הבאים. מנטש (71), שלא נמצא בקו הבריאות, עדיין מרשים בהופעתו. ידידיו לא שכחו אותו ובאו לחלוק לו כבוד ולשמוח בשימחתו.

החתן, יורם צרפתי, הסתובב נרגש בין האורחים ורק כמה כוסיות־אלכוהול עזרו לו להתגבר על התרגשותו. ואילו הכלה, בשימלת־פאייטים לבנה, נראתה שולטת במצב. לשולחנות הסבו דמויות מוכרות ומפורסמות מתחומי הבידור, החברה והפוליטיקה. איש־העסקים **מוניה שפירא** ישב בחברת ידידה ולצידם ישבה **נלה יעקובי**, אשתו של השר **גד יעקובי** ונשיאת אגודת ניצן בישראל, ח"כ **עזר וייצמן** ישב בשולחן אחר, בחברת אשתו **ראומה** וגיסתו **רות דיין**. לשולחן נוסף הסבו **רחבעם זאבי**, מנהל מוסיאון הארץ ואשתו, **יעל**, שהם חברים של מנטש זה שנים רבות.

השולחן הבולט ביותר היה של אנשי הסינרמה, שם עובד יורם צרפתי. נציגי הסינרמה כללו את **שלום סנסטר** ואשתו **אריאלה**, **בני וינצלברג** ואשתו **סימה**, **רוני מאנה** וחברתו מלכת־היופי לשעבר **ימית נוי** ו**ענת קריבושה**, היחצ"נית־לשעבר. **יונה לחוביץ** הסתובבה בין כולם, אבל התרכזה בשולחן שבו ישבו הבעלים של מלון אביה־סונסטה **אלי ספרושדו** וחברתו־לחיים **שמעונה שורין**.

גם מקומם של אמני־הבידור לא נפקד. **גדי יגיל** ואשתו **בלהה** ישבו בצמוד ל**ישראל פוליאקוב** ו**גברי בנאי** מהגששים ולאמרגן **שמואל צמח** ואשתו הרקדנית **ברכה צמח**. מישפחתו של איש־העסקים **בצלאל מיזרחי** באה בייצוג מלא.

חלוקת האוכל התחילה בשעות המוקדמות של הערב ונמשכה עד שעה מאוחרת. על החלק האמנותי של האירוע היה אחראי **חופני הגדול**, שהיה מלווה בתיזמורת. ברחבת הריקודים רקדו צעירים ומבוגרים ואלסים, טנגו, פאסדובלה ודיסקו. השימחה הכללית נמשכה עד השעות המאוחרות של הלילה.

יורם צרפתי (27), החתן המאושר, רוקד בחברתה של אשתו, **טלי**. יורם הנאה השקיע מאמצים באירגון האירוע והיה עייף כבר בראשית הערב, אולי בזכות כוסיות האלכוהול שגמע.

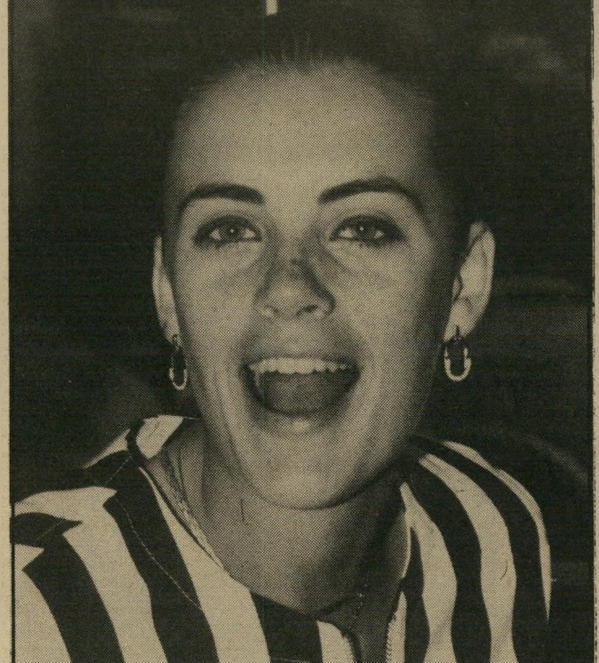

ימית נוי מלכת־היופי של השנה שעברה, סיימה לא מכבר את הטירונות וטענה שהיא נהנתה מכך. נוי, בעלת המראה הזוהר, באה בחברתו של בן־זוגה לחיים רוני מאנה, מבעלי הסינרמה.

...ימין), וענת קריבושה באו בגפן. השתיים, ...טובות מחוץ למיסגרת העבודה, רוקנו ...ח את הקהל שפיזז על רחבת־הריקודים.

...ש בבגדים בסיגנון הנרי השמיני, וסכין ...פנסה בתו קרוליין. הוא הניף את הסכין ...לג שמצאה, והשניים ניהלו דו־קרב סוער.

שמואל צמח האמרגן הוותיק בא בחברתה של אשתו הרקדנית, ברכה צמח. השניים בילו שעות ברחבת הריקודים, כשצמח מנסה, לשווא, להדביק את הקצב של אשתו.

ישראל דנוך שזוף ומרשים, מהדמויות החברתיות המפורסמות של שנות ה־60 שעדיין לא נס ליחן, רקד בחברת רעייתו מרים ונהנה מהעובדה שעדיין זוכרים ומזהים אותו.

כתב: זוהר אוהליאב. צילם: אלי דסה

רחל מרחלת על כל העולם

בלי כדורי־גומי

אחת לכמה חודשים מגיעה לארץ איזה שיקסע בלונדית מהממת. כולם מזיעים כשרואים אותה, ושוב היא נעלמת עד לפעם הבאה, ומשאירה את כל הגברים נפעמים, בלשון המעטה. מלבד אחד.

לעלמה קוראים **סיביל ראוך**, כוכבת הסכס האירוטי מיספר 1 בגרמניה. ושלא תבינו לא נכון. בגרמניה יש הפרדה בין אירוטי לפורנוגרפי.

היא לא בדיוק עושה אהבה על המסך, אלא רק מציגה את חיטוביה לעולם הצמא להכיר אותה מבחינה אנאטומית.

הגבר שלה בארץ הוא הצלם **אלון צעירי**. לא שהיא באה רק בשבילו, אבל הם תמיד ביחד.

מי שהזמין אותה לארץ הוא **מנחם גולן**. היא הכוכבת הסכסית של סידרת אסקימו לימון מזה ארבע שנים.

אז כשיש לה זמן פנוי, היא מבלה עם צעירי, שגם הספיק כבר לצלם אותה לכמה עיתונים גרמניים.

לפני שבועיים היא שוב נחתה בארץ־הקודש, וכמה סבלים ועובדים בנמל־התעופה שוב התעלפו כשראו את המיבנה האנאטומי שלה, והיא שוב צילצלה לצלם שלה, ואמרה לו שיבוא לבקר אותה במלון, ושהפעם הם יבלו במלון בלבד.

כשהוא אמר לה שהוא רוצה להציג לפניה עוד כמה מוסיאונים וסיפריות־וידיאו בארץ, היא אמרה לו שאין לה כוונות לצאת מפתח המלון.

מסתבר שבין סרט אירוטי אחד למישנהו היה חירום. רק אחרי הסבר ארוך הצליח צעירי לשכנע אותה שגם בארץ קוראים עיתונים, אבל הדברים הרעים שהיא קראה עליהם מתרחשים באיזורים אחרים. היא אמנם השתכנעה מההסבר, וכבר התחילה להגיע למקום־העבודה שלו בבקרים, אבל כשהצלם הציע לה לטייל ברחבי הארץ, היא גילתה נחישות וסירבה בכל תוקף.

בחיי שאני מבינה אותה. למה שאיזה כדור־גומי טועה יהרוס את הגוף המהמם שלה, ויפגע לא רק בפרנסתה אלא גם בהנאתם של מיליוני גברים ברחבי־עולם?

סיביל ראוך בפעולה
לבלוות רק במלון

צעירי אדווה, העולם הזה

סיביל ראוך ואלון צעירי
להציג לפניה מוסיאונים

לה גם זמן לראות חדשות בטלוויזיה ולקרוא כמה כותרות בעיתונים, והיא הבינה שבתל־אביב זורקים רימונים ובקבוקי־תבערה, ושיש פה מצב־

לא כמו קשישים

הפעם זאת לא מתיחה. **יהודה ברקן** וחברתו, הדוגמנית **נילי פלד**, נפרדו.

על מה שקרם לפרידה כבר סיפרתי לכם לפני שבועיים. אבל מסתבר שבגיל צעיר — גילה של נילי פלד — החיים נמשכים בקצב יותר מהיר מאשר אצל הקשישים, וכמה ימים לאחר שהיא עזבה את ביתו של ברקן היא כבר עברה להתגורר בביתו של איש־העסקים **רוני סובוטקה**, דמות מוכרת ביותר בחיי־הלילה של תל־אביב.

אני יודעת שסובוטקה אוהב אותן מאוד צעירות, משהו כמו 17 או 18, ונילי כבר בת 25. אבל כיום אי־אפשר לדעת כלום.

שי סרגאי אבקסיס

נילי פלד ויהודה ברקן
קשר חדש

בינתיים הם נראים ביחד, יש אומרים שהם ידידים, ויש אומרים שיש ביניהם רומאן.

אז בינתיים, עד שאני אדע את התשובה האמיתית, אני מסתקרנת לדעת מה עושה יהודה ברקן.

קשר לעיתונות

אתם מכירים את זה: אתם פוגשים במישהו, ולאחר־מכן מתברר שהוא הבן־דוד של דפנה, זו העובדת במישרד של עורך־הדין בן־דויד, שהוא גם הגיס של השכנה מלמעלה.

אז השבוע, כשהיה לי זמן לעיין בעיתונות הזרה, הסתבר לי פתאום שיש קשר בין העיתונאי **נוח קליגר** לבין **נחמן ורנר**, מראשי יהדות גרמניה, שנפטר לפני כמה חודשים וגרם לשערוריית־ענק, בגלל הטענות שהוא מעל ב־30 מיליון מארק.

אז שלא תבינו לא־נכון: הקשר הוא אשתו־לשעבר של נוח קליגר, **אביבה**, שהיא עכשיו אלמנתו של נחמן ורנר.

בכל מיקרה היא קשורה לעיתונות. פעם היתה נשואה לעיתונאי, וכעת כותבים עליה. ועוד איך.

חברה אלמונית

אחת לחצי שנה נוחת בארצנו עורך־הדין המפורסם **ליאון צ'רני**. כל נשות־החברה עטות עליו בהזמנות למסיבות ולאירועים שונים, מפני שהוא עשיר ומפורסם, והוא גם מכיר באופן אישי את הנשיא־לשעבר **ג'ימי קרטר**, והוא משעשע, והשם שלו מרשים הרבה אנשים, ומדי פעם מסדרים לו רומאן עם כל מיני פנויות, אבל דבר לא קורה.

התחלתי כבר לדאוג, וכשהוא הגיע הפעם, החלטתי שאני אתפוס אותו על חם, זאת אומרת איזור הצפון באכזיבי בהרצליה, והשפיון של איזור המרכז ראה אותו בפתיחת תערוכתו של **עודד לרר** בגלריה הלבנה. אבל אלוהי השפיונים הוא רחום וחנון, והביא לי באמצעות מכרים את הסיפור במלואו.

לשדרנית **שוש עטרי** יש **חברה** שהיא גם חברה של ליאון צ'רני, וזו החליטה לערוך ביניהם היכרות. אז באמת הם (שוש וליאון) יצאו יחד כמה פעמים, אבל אחרי הפעם השלישית הם הגיעו למסקנה שהכי טוב שהם יישארו ידידים. כך יש לפחות אפשרות שזה יימשך הרבה זמן.

אבל בכך לא נגמר הסיפור. מחברה אחרת שמעתי, שזו ששידכה בינו לבין עטרי מאוד מו־

ליאון צ'רני ושוש עטרי
חברה משותפת

שאני אראה אותו עם מישהי יותר מפעם אחת.

מאחר ואני יודעת שהוא מאוד אוהב מסיבות, פתיחות ואירועים חברתיים, שיגרתי את השפיונים לכל אתרי־הבילויים, גם בהרצליה ובנתניה, והזהרתי אותם לבל יחזרו בלי הוכחות.

כעבור שלושה ימים ראה אותו השפיון של צאת חן בעיניו, אבל בגלל סיבות מישפחתיות שאינן תלויות בו הרצונות שלו לא מתממשים בינתיים.

עטרי חזרה לעבודה כרגיל, צ'רני חזר לניו־יורק לפני כמה ימים, ורק אני מתה לדעת מי האשה ששידכה ביניהם.

אחים מסודרים טוב

אלמלא היו מספרים לי את הסיפור הזה, לא הייתי מאמינה שבשנת 1988, בתקופה של מיתון כלכלי, אינתיפאדה בשטחים, חום נוראי בשפת־הים, שביתות־רופאים ומחירים מרקיעי־שחקים לדובדבנים, יש לאנשים חשק וזמן לאהוב.

מה זה לאהוב? כמעט כמו בסרט תישעה וחצי שבועות של שיכרון־חושים.

איש־העסקים **עדי שאולי**, אחיו של **רפי שאולי**, נפרד ממש לא־מזמן מחברתו, הבוטיקאית **ציפי גרשונוביץ**, אחרי רומאן בן כמה חודשים. והופ, הוא הכיר את **אביטל חן** בת ה־27, רקדנית ראשית בלהקת קול הדממה. אני לא יודעת אם הוא הספיק להכיר. מה שאני יודעת הוא שהוא מאוהב במידה כואת, שהוא שכר למענה את מיסעדת רוסלקה לערב שלם. שרק הם יהיו במקום והרבה מלצרים לשרת אותם. וברגע השיא הופיע כנר, שניגן להם שירי־אהבה, והמנגינה עדיין מתנגנת בליבותיהם. מאז ימי אהבתו **לדינה ברבה** הוא לא נראה כל־כך מאושר, ואם אני נזכרת ברומאן של אחיו רפי עם **חוה לוי**, אז אני רואה שהאחים האלה מסודרים טוב.

עדי שאולי וציפי גרשונוביץ
נפרדו

רינוני רון

לא מחזר אחרי קולגות

הדימיון בין **מירי ניסני**, חברתו של **צבי לידסקי**, לעורכת־הדין **אורלי קעטבי**, העו־ברת במישרדו, הוא מדהים ממש, או לפחות היה כזה, עד שאורלי קצצה את שיערה לתיספורת־נער.

„ראינו אותך אתמול בלילה עם לידסקי! אמ־רו לקעטבי קולגות בבית־המישפט, מה שאילץ אותה להסביר שהיא לא מבלה בלילות עם הבוס שלה, שזאת היתה החברה שלו, שגם היא עורכת־דין, ושלגמרי במיקרה דומה לה.

קעטבי, רווקה בת 27 שהגיעה לעיר הגדולה מקריית־עקרון שליד־רחובות, אוהבת בעיקר את התחום הפלילי במיקצועה, והיא נראית לצד הבוס שלה בבית־המישפט, וגם מכוכבת לבדה בהרבה תיקים חשובים.

לא־מזמן התפרסמה בעיתון תמונה של לידסקי עם חברתו, מירי, באיזו מסיבה. שותפתה של אור־לי לדירה גזרה את הצילום ואמרה לאורלי: „הנה אתי!" קעטבי הסתכלה בתמונה, ראתה את עצמה לצד הבוס שלה, ושברה לעצמה את הראש —

צילום: דוד רוזנר

אורלי קעטבי
— עם קולגה מהמישרד

צילום: דוד רוזנר

צבי לידסקי ומירי ניסני
בחיים הוא לא יתחיל —

היא לא זכרה שהיתה איתו באיזה אירוע, לא זכרה שבכלל צולמה אי־פעם בחברתו. לקח לה זמן להבין שזו לא היא בצילום. עד כדי כך הן דומות.

וכמו שאומרים לה, והיא נאלצת להסביר, אומרים גם ללידסקי „ראינו אותך אתמול בלילה מבלה עם עורכת־דין מהמישרד שלך," וזה גורם לו להצהיר מיד בשבועה שאצלו יש הפרדה מוחלטת בין עבודה לשעשועים, והוא בחיים לא יתחיל עם קולגה מהמישרד שלו.

הגינקולוג אמר שזה שטויות, השחקנית לא ויתרה

זה לא רינון, בטח לא רכילות. אבל תרשו לי להיות כמה דקות רצינית, לשם שינוי. אם את אשה, יש כאן מסר בשבילך. אם אתה גבר, אתה יכול להראות את הקטע למישהי שיקרה לך.

היא **שחקנית**, אם לילדים. היא סיפרה לי את סיפורה, שקרה לא־מזמן, ביקשה רק שלא אפרסם את שמה, כי זה אינטימי מדי. גם את שמו של הרופא שלה, **גינקולוג תל־אביבי**, היא ביקשה שלא להזכיר. הוא כמעט גרם לה לאסון, אבל היא לא רוצה לפגוע בו.

וזה סיפורה:

היתה לי איזו הרגשה לא־נעימה, אינטואיציה אולי, שמשהו לא בסדר אצלי בבטן. אולי מפני שחברה שלי נשלחה לבדיקה של מישטח־פאפ (בדיקה לגילוי סרטן בצוואר־הרחם) ומצאו שיש לה גידול בשלב התחלתי. זהו סרטן מהסוג המתפתח בצורה איטית, ואם תופסים זאת בזמן, אפשר לסלקו בעזרת טיפול בהקפאה וקרני־לייזר.

ביקשתי מהרופא שלי שיפנה אותי לבדיקה הזאת, והוא אמר: לא צריך, זה שטויות.

לא ויתרתי. הלכתי לרופא של קופת־חולים. ביקשתי הפנייה לבדיקה, והוא שאל אותי: כואב לך? יש לך דימומים? יש סרטן במישפחה שלך?

לא כאב לי, לא היו לי דימומים, ולא היה סרטן במישפחה שלי, אבל מכיוון שהוא ראה בי היפוכונדרית שמבלבלת את המוח, הבנתי שאני צריכה לשקר כדי לקבל טופס־הפנייה.

נבדקתי. הבדיקה הראתה שאני נמצאת בשלב שני (מתוך שלוש דרגות) טרום־סרטני.

צילצלתי לרופא שלי, סיפרתי לו, והוא שוב אמר: זה שטויות, שום דבר! התחלתי לפקפק במהימנות שלו, אבל מצד שני חשבתי שאולי הוא צודק.

עברתי ביופסיה, והתברר לי שאני נמצאת כבר בדרגה השלישית, וזה דורש ניתוח. נכנסתי לפאניקה. צילצלתי שוב לרופא שלי, והוא אמר: טוב, אז צריך להוציא את כל הרחם!

הלכתי לרופא אחר, כדי לקבל אבחנה נוספת. הוא שלח אותי לתל־השומר, לניתוח קוניזציה (הוצאת חלק מצוואר־הרחם). עכשיו אני נמצאת במעקב. אילו הייתי עושה בזמן את מישטח־הפאפ, לא הייתי מגיעה לניתוח הזה.

שאלתי בתל־השומר למה אין מודעות ליזה בארץ, כמו בארצות נאורות בעולם, למה לא בודקים בקביעות את כל הנשים. התשובה זיעזעה אותי: יש מעט נשים החולות במחלה הזאת, וזה יעלה למערכת־הבריאות הרבה כסף לברוק את כולן.

יש לי המון כעס מהסיפור הזה. אולי הסיפור שלי יציל כמה נשים.

כסף תמורת חתונה

סליחה, עוד קטע בעילום־שם. סליחה גם שזה אנטיקה. זה קרה לפני יותר משלוש שנים, אבל השבוע, כאשר ידיד־המישפחה סיפר לי על־כך, במיקרה, בלי לדעת שזה עלול להיות בעיתון, נדהמתי.

מדובר ב**אמן** מאוד־מאוד ידוע. קיראו עד הסוף, ואני לא חושבת שזוהי משימה בלתי־אפש־רית לנחש מי זה.

האמן יצא במשך חודשים אחדים עם **רווקה תל־אביבית**, מבוגרת ממנו בשנתיים, רקדנ־יזרה, בעלת הופעה נערית, העוסקת, בין השאר, בציור ובעיצוב־תכשיטים, בת להורים אמידים, בעלי עסקים בכל העולם.

באחד הערבים, כשהיא לא היתה נוכחת, הוא אמר להורים: אם תתנו לי 100 אלף דולר, אתחתן עם הבת שלכם, ובכסף אשתמש לטובת שנינו.

הם היו המומים מן ההצעה. אחרי שהתאוששו, אמרו: לא, בשום פנים ואופן, לא!

האמן, אשר ככל הנראה חושב שהוא מתנה נפלאה לכל אשה ולכל זוג־הורים של אשה, הגיב בצורה מעליבה. לבת שלכם, הוא אמר, אין סיכוי להתחתן עם אף אחד אחר!

לעבוד ביחד, לבלות לחוד

תמיד רואים אותם באירועים החברתיים הכי־נוצצים. הם נולטים בהופעתם יוצאת־הדופן. לה שיער קצוץ, ולו שיער ארוך, הקשור בסרט מאחד, בנוסח אמדיאוס.

ניחשתם נכון: רופא־השיניים רני מס ורעייתו ברוריה.

כמה שאני אוהבת לשמוע רכילות עליהם, מפני שהם כל־כך שונים מאחרים, והם חיים בסטייל! הם גם עובדים ביחד, היא מנהלת את מירפאת־השיניים שלו והוא מטפל בפאציינטים, ולמרות שהם תמיד ביחד הם טיפוסים אינדיבידואליס־טיים קיצוניים.

רוצים דוגמות? יש בשפע. הם גרים בבית מרווח ביותר בקריית־מוטקין, ויש להם חדרי שינה נפרדים. הם אוהבים לטוס לחו"ל, אבל כל אחד למקום אחר, כלומר הם טסים בנפרד ובזמנים שונים. הוא טס לעשות סקי באחד ממועדוני־היהם־התיכון, היא טסה הרבה לעיר־האורות, פאריס, שם היא רוכשת את בגדיה אצל המעצבת הי־פאנית הירוקן קושינו, או אצל האופנאית סוניה ריקאל. לבעלה היא רוכשת מערכות־לבוש אצל קשארל או אצל קלוד מונטנה.

לפעמים היא גם טסה לניו־יורק ומתגוררת באופן קבוע במלון לקסינגטון.

כשבעלה מדבר בטלפון שבביתם, אין לה שום בעייה להיות מחוברת לעולם החיצון, כי יש להם עוד קו טלפון.

הוא תמיד כרוך אחריה במבט חולמני ומעריץ, והיא קונה לו ולבית עירימות של פרחים לבנים.

או אם אני מסכמת את הכל, אני מגיעה למס־קנה שאולי הם המציאו את הנוסחה הנכונה לחיים משותפים. לעבוד ביחד ולבלות לחוד — כמעט היפוכו של העיקרון של המארשאל הגרמני פון מולטקה, „לצעוד בנפרד, להכות ביחד!" וכשמת־חשק גם אפשר להיות ביחד.

אוהב אותן מבוגרות

את הסיפור הבא שמעתי מבעלת־חנות בצפון תל־אביב.

כבר מזמן אני יודעת שזמר אחד, מאוד ידוע, מאוד נשוי, אוהב נשים מבוגרות. בעלת־החנות היא אשה יפה, מטופחת, חטובה, ודי להחליף איתה שני מישפטים כדי לדעת שהיא גם פיקחית ומעניינת. והיא גם מבוגרת מהזמר ב־10 שנים בערך.

וככה היא סיפרה לי:

הוא נכנס לא־מזמן לחנות שלי. זיהיתי אותו מיד, למרות שאני לא מאלה שמתעניינים ומתמצאים בזמרים. הוא לא קנה שום דבר, רק הסתובב בחנות. המוצרים עיניינו אותו. אמרתי לו שלום, שוחחנו כמה דקות, והוא הציע שניפגש, מתי שארצה, מתי שיהיה לי נוח. הוא נתן לי להבין שלמרות שהוא עסוק מאוד ופופולרי מאוד, הוא ימצא זמן בשבילי. הוא הרשים אותי כבנאדם נחמד, רגיש, אינטליגנטי, די אגוצנטרי, מלא בעצמו. הוא סיפר לי על הצלחותיו בהופעות, וגם על הופעות פחות מוצלחות, שמשפיעות לרעה על מצב־רוחו.

על הצעותו להיפגש עניתי שאני לא הולכת עם נשואים, עם נשואים, ובטח שלא עם זמרים. אני לא שייכת לנושא הזה ולא מתעניינת.

אם אני זוכרת נכון, אמרתי לו: אתה באמת נחמד, אבל אתה צעיר מדי, נשוי מדי וזמר מדי.

לפני שהוא עזב, הוא אמר: בכל אופן, תחשבי.

ברוריה ודני מס
חדרי־שינה נפרדים

פסטיבלים לראות בירושלים

130 סרטים, כמה מרתקים, כמה מעניינים, וכמה מיותרים, ובניגוד לשנים האחרונות – הרוסים הבאים

יש מי שחושבים שצריך להחליף את היונים המצויירות שעל כרזת הפסטיבל בירושלים בחמור לבן. ימות־המשיח הגיעו ואין יפה מסינמטק ירושלים לקבל אותו לשוותיו.

אין ספק, עצם העובדה שהרוסים עונים בפעם הראשונה במיברק רישמי שעליו חתום אלכסנדר סמירנוב, יושב־ראש איגוד הקולנוענים בברית־המועצות, זה כבר נס משמיים. בעבר, היו הרוסים מחייכים יפה לישראלים שהתדפקו על דלתו־תיהם, מבטיחים הבטחות, אבל כשהגיע הענין לידי ביצוע לא היו טורחים אף לענות על המיב־רקים שנשלחו אליהם.

לא ברור מי האחראי לשינוי רשנה. האם זהו הגלאסנוסט או שמא הפרסטרויקה, או שמא השי־חות הסודיות של ארוארד שוורנאדזה. הרוסים — לא רק ששלחו מיברקים, אלא אף הבטיחו לבוא לירושלים.

אם חלק מן ההבטחות יקוימו — דיינו. ואם חלק מן־הסרטים שהובטחו, אכן יוקרנו, תהיה הזדמנות לישראלי היושב בציון לטעום משהו מן הסרטים שהיוו את החדשות הקולנועיות של השנה האחרונה.

כבר בברלין 1987 עורר חמא של גלב פאנפילוב התרגשות רבה. כמה שנים לא שוסתו עין אדם. לא בארצו, ולא מחוצה לה. שהרי איך יכלו הרוסים לעכל סרט המדבר על יובש ומשבר בספרות ובסופרים ועוד לסבול הפי־אנר ציוני ומפוקפק, כשאחד הגיבורים מצהיר שנשבר לו מברית־המועצות והוא עולה לישראל?

בפסטיבל ברלין הקרין הפורום של הקולנוע הצעיר, הרחק מן ההמון הסוער ועם מתרגם לחשן, סרט נפלא של הבימאית קירה מורטובה, ששמה לא היה מוכר עדיין במערב. השמועה כבר הילכה לה מאליה. מורטובה היא אשת־מיקצוע נפלאה שנבצר ממנה לעבוד 20 שנה. הסרט פרידה ארוכה, שעבר תלאות רבות והוחבא מתחת למיטתה של השחקנית הראשית ובמקומות סודיים אחרים, סוהר מאז והיה לחמדת הפסטיבלים, ואילו מורטובה עצמה סיפרה במחווה קולנועית שנערכה לה בפסטיבל לוקארנו, שהיא חשה כסינדרלה. בלוקארנו הוצג גם סרט מצויין אחר שלה — פגישות קצרות.

אין זה פלא איפוא שבפסטיבל קאן האחרון הוצג סרט לא־גמור של מורטובה (בין האבנים האפורות) ואם כי היו בו סמלים אין ספור, והסתום עלה על הבורור, אפשר היה רק להצטער מאוד על שאשה מוכשרת כל־כך נבלמה באיוולת רבה כל־כך.

אלכסנדר אסקולדוב, שלבואו מצפים בכיליון עיניים, הואשם שסירטו הקומיסרית שרת את הציונות. ואמנם, קשה לתאר סוכן טוב יותר ליהדות מסירטו, המתאר בשפה קולנועית עשירה ופיוטית כיצד מגלה קומיסרית קשוחה את נשיותה, והופכת לאדם אחר. כשהיא יולדת את ילדה בבית יהודי חם, מאחורי הגדודים הצועדים בסך במהפיכת אוקטובר. ורחמנא ליצלן — הגיבור היהודי, שמשחק אותו השחקן הלא־יהודי רולן ביקוב, מצהיר על רקע הפוגרום הממשמש ובא — שרק אם תהיה ליהודים מדינה, יקיץ הקץ על האנטי־שמיות!

מלבד זאת, מי שרוצה להיוכר באלטע־זאכן המשובחים ביותר של עולם הקולנוע, שלא יתבייש ויתרכז, הרחק מן התגליות והפוליטיקה האקטואלית, בריאטה של פראנק קאפרה. זה לא רק מחנך, אלא גם משעשע.

מי שרוצה לבקר בשוק־הפישפשים הישראלי, יכול לראות את הרכבת נכנסת ליפו במצלמתו של לומיאר מ־1895, ולעבור לפנינה כמעט ארכיונית, בהתחשב בעובדה שאורי זוהר עבר לעולם אחר, הלא היא חור בלבנה.

ועוד המלצה: אם באמת תגיע לירושלים הגברת־לשעבר של פרנסואה טריפו המנוח, פאני ארדאן, ארוכת־הגפיים ועצובת־העיניים, כדאי הרבה יותר לראות אותה מאשר את הסרט שבו היא מככבת, סירטה של מארגרתה פון־טרוטה שנושא אחיות. אנטון צ'כוב אולי רענן, אבל פון־טרוטה בהחלט מיושנת.

סירטה של ג'יין בירקין, זה שעשה בעלה, ז'אק דואיון, קומדיה, הוא בהחלט מיותר. הישמר פ־מין של בירקין וז'אן־לוק גודאר הוא מסקרן בעיקר מפני שטוענים כי גודאר חושף בו בראשונה חוש־הומור ביד נדיבה, ואילו יופיים של שני סרטיה האחרים של בירקין, נ'ין ב. מאת אנ"ס נ. וקונג־פו מאסטר מיתמצת בצילום המעולה של נורית אביב.

ואם מדובר ב־130 וכמה סרטים, אפשר להניח שיש כמה מרתקים, כמה מעניינים, וכמה מיותרים. זה אופיו של פסטיבל וכל אחד זכאי לנהוג בו כמו בחתונה שבה יש מיזנון בעמידה. לטעום, אם זה מוצא חן, להמשיך ולאכול. אם לא, לשים בשקט את הצלחת כשאיש לא רואה, ולטעום מהמנה הבאה.

עדנה סיינרז ■

הקומיסרית

נונה מורדז'וקובה: מצפים לבימאי

דוב הכסף ופרס־הביקורת של פסטיבל ברלין 1988. לפי סיפור של היהודי ואסילי גרוסמן, עשה הבימאי אלכסנדר אסקולדוב סרט שהצליח לאסור עליו לעבוד בברית־המועצות במשך 20 שנה. קומיסרית קשוחה, המובילה את גדודיה במהפכה האדומה נאלצת להישאר מאחור בשל הריונה. מישפחה יהודית מא־מצת אותה ומלמדת אותה מה פירוש חום אנושי. רב־עוצמה (ברית־המועצות).

יום הדין

ואלרי דולגוב – נידון למוות

התגלית האחרונה בשטח הסרט התעודי בעולם, היתה האסכולה הבלטית, וסרט זה הוא הנציג הבולט שלה. מעקב צמוד של קרוב לשנתיים, אחרי נידון למוות, הופך להתקפה מוחצת על עוצ־המוות וביקורת חברתית על תופעות בלתי־סימפטיות שהן חלק מן המציאות בברית־המועצות. הבי־מאי היהודי־ליטאי הרץ פראנק יבוא עם הסרט לארץ (ברית־המועצות).

תמא

אינה קוריקובה: מחכים לתסריטאי

הסרט שהתעכב שבע שנים, עד שנחשף בברלין 1987 וזכה בדוב הזהב. תסריט של אלכסנדר צ'רוויי־סקי מספר על הניתוק שבין הספרות הרו־סית לבין העם הרוסי, כפי שהתבטא ביח־סים שבין שני סופרים לבני־הכפר שבו באו לפוש. ניסיונות הסופרים ליצור קשר עם אנשי־הכפר עולים בתוהו. הכרזה של דמות בסרט, כי בכוונתה לעלות לישראל, עלתה לסרט באיסור הצנזורה (ברית־המועצות).

תחי הגברת

העשירים חוגגים – העניים משרתים

ארמנו אולמי, חביב־הביקורת מאז ומת־מיד, בעיקר אחרי עץ הקבקבים, בסאטירה חברתית מעודנת ומאופקת על עימות בין העשירים לעניים. העשירים מסובים ליד שולחנה של גברת ישישה החוגגת את יום־הולדתה בטירה מרוחקת, ואילו העניים הם המשרתים הדואגים לכל צרכיהם. שעה אחת היתה מספיקה להעביר את כל המסר, אבל גם כך זה מהנה (איטליה).

פרידה ארוכה

זינאידה צ'רקו: אילו נתנו לה

סרט נוסף שהוצא מן המקרר אחרי 16 שנים. עימות בין מתורגמנית לבין בנה המתבגר על רקע אודיסה של תחילת שנות ה־70. בימוי, צילום, עריכה ומישחק מלאי דימיון והשראה. סרט אותנטי ונוגע ללב. ממש כואב הלב לחשוב למה הבימאית קירה מורטובה יכולה היתה להגיע אילו נתנו לה להמשיך ולהתפתח, תחת לנדות אותה (ברית־המועצות).

בת הנילוס

תעלומה כדאית: הו הסיאו הסיאן

הו הסיאו הסיאן התחבב על חסידי־ה־קולנוע בעיקר בפסטיבלים. סירטו החדש יעמיד לפניהם אתגר רציני ביותר. סירטו העירוני הראשון הוא מאופק יותר מקודמיו. נדמה כאילו בכוונה אין הוא מראה את המתרחש, אלא את תגובת הדמויות. במשך מחצית הסרט קשה לקשור את הקצוות, ומי שיאבד את סבלנותו בטרם עת, יתאכזב. מתאים לבעלי סבלנות (טאיוון).

חרטה

אטנדיל מאחרדזה: סטאלין והיטלר

מי כמו הגרוזים יודע מי היה יוסף סטאלין ומהו סטאליניז־זם? סאטירה פרועה, משולחת־רסן וחסרת־פשרות על דמות הדומה להפליא לחבר ד'ז'ר־גושווילי. הסרט הופק בסרט־טלוויזיה, או־לם אולפני־ההסרטה סירבו לאשר את צילו־מו. גם הוא המתין כמה שנים במקרר, עד לבוא הגלאסנוסט, ששיחרר אותו מכבליו.

בלוז אופרת פקין

יפהפיות פקין: סלט של קונג־פו

צוי הארק מתמחה בפארודיות של סיג־נונות מקובלים. הפעם הוא עושה סלט מר־ענן מסירטי קונג־פו, מלודרמות אוריינט־ליות וסרטים פוליטיים, בסרט שהוא גדוש פעילות מן הרגע הראשון ועד הרגע האחרון ואסור לקחת אותו ברצינות אפילו לשניה אחת. התעלולים והפעלולים לא היו מבני־שים גם את ברוס לי. לא משעמם אך גם לא רציני (הונג־קונג).

עמק הרפאים

השוויצרי אלן טאנר מחפש נואשות השראה, וכאשר זו אינה באה, הוא עושה סרט על בימאי שמחפש השראה. אלא שפניה של לאורה מוראנטה ודאי לא השיקו, וגם לא ישיקו, אלף ספינות, והסרט כולו נראה מאולץ ובלתי־אמין לחלוטין. זאת, למרות שז'אן־לואי טרינטיניאן, בתפקיד הראשי,

לאורה מוראנטה: השראה מאולצת בהחלט יכול היה לעזור. אך אינו מצליח לשנות הרבה לטובה (שווייץ).

החגיגה של באבט

הסרט שזכה השנה לפרס האוסקר כסרט הזר הטוב ביותר. מעשה באשפית־מיטבח מצרפת שמוצאת מיקלט מן המילחמה במולדתה, בחיקה של מישפחה דנית כפרית. כאשר זוכה האשפית לירושה, היא מחליטה לגמול למיטיבה במישתה־ענק שבו היא מפגינה את כל כישוריה מימים עברו. סטפאן

סטפאן אודרן: מטעמי ה„אוסקר"

אודרן הצרפתיה בסרט חביב וסימפטי של גבריאל אכסל (דנמרק).

האיש ושלושת ארונות המתים

מסע של אדם ההולך לקבור את אפר רעייתו המנוחה בכפר הולדתה. בדרכו הוא פוגש ישיש הנוטה למות שבקשתו האחרונה על ערש־דווי היא להגיע לפני כן פעם נוספת למקום־הולדתו בצפון המדינה, ולשם כך מוכן להקריב הכל. סרט איטי, לא מסודר, אבל מעניין מעצם הנושא – קוריאה

מיונג קון – דרישת־שלום מקוריאה

המפוצלת לשניים. מיועד בעיקר לבעלי סבלנות. (קוריאה).

זוהר

הסרט הבולט באפריקה בשנה הקודמת, בחתימתו של סולימן סיסה. ספק מציאות, ספק אגדה, תערובת של מעשיה, של כשפים ושל סמלים מיסטיים. הסרט, המתאר עימות בין אב שתלטן לבנו הקטן, המנסה בכל כוחותיו ללחום להשגת עצמיותו, יכול להיות בעצם תאור של התנגשות מסורתית בין דורות.

מיסטיקה וכישוף מאפריקה האגדית

אך העיקר בסרט זה, הוא יופיו החזותי המהמם, הרצוף בצילומים ססגוניים (מאלי).

צפייה מישפחתית

אטום אגויאן, קנדי ממוצא ארמני, מנסה למצוא שפת־ביטוי קולנועית חדשה בסרט על ניכור והמחאה נגדי. נער מתקומם נגד אדישות אביו כלפי סבתו הארמנית, המנושפת בבית־זקנים. הוא מבריח אותה משם בעזרת צעירה שפגש במיקרה. צנוע במימדיו ובאמצעי־ההפקה שלו. זה אחד

קולנוע חדש – הבימאי יבוא

הניסיונות המעטים לחדש לא רק נושאים, אלא גם שפה (קנדה).

יום שני הסוער

מותחן בריטי שאינו מצטיין בהרבה מקוריות, לא במיבנה ולא בעלילה, אבל מתבלט באנטי־אמריקאיות בולטת, אנטי־תאצ'ריות גלויה, ובהופעתו של סטינג כמנהל מועדון־לילה בעל רגשות פאטריוטיים. כל זה, במיסגרת מעשה על מיליונר אמריקאי המנסה להשתלט על העיר ניוקא־

סטינג: אנטי־תאצ'ר בוער

סל ולנשל את תושביה מרכושם. טומי־לי ג'ונס ומלאני גריפית גם הם בסרט (אנגליה).

עולם נפרד

סיפור אמיתי על עיתונאית דרום־אפריקאית שהקריבה את שלום מישפחתה והזניחה את בנותיה תוך כדי מאבקה העיקש נגד האפרטהייד. הכוונות טובות להפליא, הבעייה עם כל הסרטים הללו שכל הטובים הם טובים כל־כך, ולכל הרעים אין ישועה. בכל זאת, יוצא־דופן הוא הניסיון לעמוד על העי־

ג'ודי מיי: הצלם הפך בימאי

מות בין האם לבת, הסובלת על לא עוול בכפה. בימאי כריס מנגס (אנגליה).

ביבר הזכוכית

עיבוד קולנועי למחזה המפורסם של טנסי ויליאמס, על המחנק השורר בתוך מישפחה דרומית והניסיון לפרוץ ממנו החוצה. בני־המישפחה מתישים זה את זה תוך הפגנת יחסי אהבה־שינאה. פול ניומן עשה כרגיל מלאכה נאמנה ולא מפתיעה, כשהוא נעזר בכמה שחקנים טובים, ובראשם

קארן אלן: מישחק מעולה

רעייתו, ג'ואן וודוורד, כשלצידה עוזרים קארן אלן וג'ון מאלקוביץ' (ארה"ב).

חרונימה

דראמה תעודית שמקורה מארגנטינה והמציירת, באמצעים פשוטים, אבל בכישרון ניכר, את האכזריות השרירותית הלא־מכוונת של החברה המודרנית לכל מי שאינו דומה לה. חרונימה היא אשה שנולדה וגידלה ילדיה בתוך שימון הדרום. היא פרימיטיבית ולא משכילה, אבל לגזול ממנה את ילדיה, לטובתם כבי־

כל הכוונות הטובות מובילות לגיהינום

כול, כאשר היא מאושפזת בבית־חולים, זוהי התעללות (ארגנטינה).

אינטרוויסטה

(הראיון) – $8\frac{1}{2}$ מבעד למצלמה של הטלוויזיה היפאנית. גם כאן פליני מכין סרט, גם כאן עוקבים אחריו עיתונאים כדי לראות מה הוא עושה, אלא שהפעם הביצוע יותר מאולתר, משועשע ומבדח ופחות מגובש ומעוצב. פגישה חוזרת בין מאסטרואני, פליני ואניטה אקברג, שלושה ענקי קולנוע כשלעצמם, על רקע

פליני וחברים – אקברג ומאסטרואני

סצינות המזרקה מן החיים המתוקים שהיא מרגשת במיוחד. (איטליה).

קולות רחוקים, חיים דוממים

מבחינה קולנועית, זהו אולי המעניין בסרטים שהוצגו השנה בפסטיבל קאן. ניסיון להחיות אלבום מישפחתי במינימליזם מכסימלי, תוך תיאור סצינות נפרדות המצטרפות למירקם עשיר ומרתק, פסיכולוגי וסוציולוגי גם יחד. סרט המדגים כיצד ניתן להשיג עושר רב באמצעים פשוטים ביותר.

אלבום מישפחתי: קולנוע מרתק

הנושא: מישפחתו של הבימאי טרנס דייויס בליברפול של שנות ה־40 וה־50 (אנגליה).

הצד האפל של הירח

אדם שרצח את אשתו, משתחרר מן הכלא אחרי 16 שנים, ומנסה לשקם את חייו וליצור מגע עם בתו, שאינה מוכנה לראות אותו. סרט איטי, לעיתים מסורבל, אבל לא פעם מרגש מאוד, מצולם היטב, ומשוחק באיפוק, למרות הנושא, המזמין נחשולי דמעות. סרט שעלול היה ליפול בקלות רבה

פטר תילי: איטי אבל מרגש

לזרועות הקיטש, אך הצליח להישמר מכך. הבימאי – אריק קלאוזן (דנמרק).

הזמר הטוען שמחרימים אותו סיפר על חייו, על אהבותיו וגם על אשתו לנעמי אדווה

„פעם הייתי פרימיטיבי..."

בני אלבז עם בנו גדי
„בעולם הבידור יש הרבה בלוף..."

חייו של הזמר בני אלבז סוערים. אין לו רגע של מנוחה. במשך כל שעות היממה מתקשרות אליו מעריצות מכל חלקי הארץ.

בני מקבל מאות מיכתבים ממעריצות שגילן נע בין 10 ל־40. במקומות שבהם הוא מופיע מסתערות המעריצות על הבימה ומתנפלות עליו בחיבוקים ובנשיקות.

מסיבה לא מובנת אין אמצעי־התיקשורת מתייחסים אליו. שיריו כמעט ולא מושמעים ברדיו ומעולם לא הופיע בטלוויזיה.

לבני אלבז אין איש יחסי־ציבור. אולי זאת הסיבה שהקהל הרחב אינו שותף למעלליו.

לפני כשנה נוכחתי באולם שבו הופיע בני אלבז. הייתי עדה להסתערות של עשרות מעריצות על הבימה.

מאז פגשתי, בהזדמנויות שונות, כמה יפהפיות צעירות, ולשאלתי אם יש להן חבר, ענתה לי כל אחת בנפרד: בני אלבז. לפני כמה חודשים הגיעה אלי שמועה שאחת ממעריצותיו של בני ניסתה לשים קץ לחייה ובלעה 50 כדורי־שינה אחרי שנפרד ממנה. השבוע שוב ניסתה נערה להתאבד בגלל ניתוק קשריו עימה.

מזכירה אוטומטית

התקשרתי עם בני אלבז. היה קשה להשיג אותו בטלפון. בדרך כלל עונה מזכירה אוטומטית. השארתי לו כמה הודעות, אך הוא לא התקשר. כעבור כמה ימים התקשרתי שוב, ולטלפון ענתה אשתו דליה, אם שלושת ילדיו, ושאלה אם אני רוצה להזמין אותו להופעה.

אמרתי שאני רוצה לראיין אותו. היא אמרה שנשים רבות, המטלפנות אליו, מציגות את עצמן כעיתונאיות, כדי להשיג את מספר הטלפון הפרטי שלו.

נעמי אדווה, העולם הזה

אלבז עם אשתו דליה ושלושת ילדיו
„עם כל זה שאני לא חוזר הביתה לפעמים, אשתי יודעת..."

כשהגעתי לביתם, פתחה לי דליה את הדלת. היא לבושה בחולצת־טריקו ובמכנסי־ג'ינס. שיערה אסוף לאחור. היא נראית צעירה מגילה, ואין לה כל איפור.

בסלון ישבו שלושת ילדיהם: בת 3 וחצי, בן 5 וחצי ובת 11 שנים. הם ישבו מול הטלוויזיה וצפו בתוכנית ילדים.

דליה הגישה לי קפה ואמרה: „בני יצא לקנות סיגריות. הוא יחזור בקרוב."

בני נכנס לבית כעבור כמה דקות. הוא נראה כפי שנראה בתמונות שראיתי בעיתונים: שיער שחור ארוך, שפם, משקפי־שמש כהים, חולצת־טריקו ומכנסי־ג'ינס.

הוא הגיש לי חפיסת סיגריות ואמר: „אני מעשן הרבה מדי. אני מנסה להפסיק, אבל זה לא הולך לי."

הוא התיישב על הספה, הרים את בנו הקטן על ברכיו ואמר: „אני מצטער שאני מאחר, אבל היו לי כמה פגישות חשובות. אני מקווה שלא חיכית הרבה."

אמרתי לו שלא חיכיתי הרבה, ושאלתי אותו אם הוא מוכן לענות על כמה שאלות.

„אני מוכן לענות על כל השאלות שלך," אמר, „אבל אני לא מבטיח שאגיד את האמת."

סיפר בני:

נולדתי וגדלתי ברמלה. למדתי בבית־הספר שם ובגיל צעיר יצאתי לעבודה. עבדתי בכל מיני עבודות ובסופו של דבר הגעתי לעבוד במפעל לייצור מוצרי־פלסטיק.

בכל יום חמישי בערב הייתי מופיע עם להקת־נגנים בבתי־קפה ברמלה. הייתי מקבל על כך משכורת נוספת.

יום אחד הגיע אלי בחור ושאל אם אני מוכן לשיר בחתונה. הוא הציע לי סכום כסף שהיה גבוה פי כמה מהמשכורת שקיבלתי במפעל. הסכמתי.

בחתונה ההיא הופיעו כמה זמרים. אחד מהם היה מוכר לי מהרדיו. הוא שר שירים שהיו פופולריים באותה תקופה. אחרי החתונה הוא ניגש אלי ואמר: „אתה יכול להיות זמר מצליח. אני יכול לעזור לך."

הוא נתן לי את כתובתו ואמר לי לבוא אליו. הלכתי אליו, והוא הציע לי לשיר בכמה מועדונים. הוא אמר שהוא יכול לעזור לי להתקדם.

הלכתי לשיר במועדונים, ובאחד הערבים הגיע אלי בחור ושאל אם אני מוכן לשיר בחתונה. הוא הציע לי סכום כסף גבוה מאוד

חבר'ה שהיו איתי בבית־הספר וכאב להם שאני מופיע כזמר. זה מאוד הפריע לי, כי אני הייתי גא שעברתי בשוק. עברתי גם בבית־שחיטה ועברתי בזבל. עברתי והזעתי בשביל הלחם ואני רואה בזה כבוד לעבור בכל עבודה ולא הייתי מוכן שינטו להשפיל אותי.

כשהם צעקו הרמתי את הסטנד (העמוד של המיקרופון) ושלחתי אר־בעה אנשים לבית־חולים. יכול להיות שבמקום אחר לא הייתי עושה את זה, ולמעשה אין בהם כלום. לא קול ולא אישיות.

יש זמרים שאנשי יחסי־הציבור בו־נים סביבם סיפורים. לדוגמה, לוקחים איזה זמר הומו שכולם יודעים שהוא חי עם גבר בתור בן־זוג לחיים, ומציגים אותו כאליל־נשים, שיוצא בכל פעם עם תחיכה אחרת.

או זמר אחר, שכל מה שיש לספר עליו הוא שהוא לוקח סמים או שהוא נגמל מסמים וככה מוכרים אותו. וכך מגיעים הזמרים האלה לרדיו, לטל־וויזיה ולעיתונים.

„כשנודע לי שהיא נשואה, נחתי לה סטירה ושלחתי אותה הביתה..."

„יש לי בעייה עם קטינות. אני לא הולך עם הבתולות האלה..."

„היום גם הומואים יודעים שאני אנטי־הומואים. אני נגד אורגיות..."

אולי עשיתי את זה מפני שזה קרה בעיר שלי.

מאותו יום נשבעתי שלא אופיע יותר ברמלה. עברו מאז כמה שנים ואנשים באו וביקשו אותי להופיע ברמלה. בסוף השתכנעתי, והיום יש לי קהל־מעריצים גדול ברמלה, כמו ב־באר־שבע, בחיפה, באילת ובעוד מקו־מות.

לבקן או נרקומן

מצעי־התיקשורת מתנכלים לי ואני לא יודע למה. פעם, כששאלתי מדוע לא משמיעים שירים שלי, אמרו לי ברדיו שהם צריכים איכות יותר גבוהה. אני חושב שמתוך יותר מ־100 שירים ו־10 תקליטים יכלו למצוא שיר אחד או שניים מתאימים.

באחרונה הוצאתי תקליט, שבו אני שר יחד עם הבן שלי, גדי בן ה־5. התק־ליט יצא לא מזמן ואני מקבל מאות תגובות ממעריצים. ישבתי עם גיטרה

„לא קול ולא אישיות"

אני זמר ששר את כל סוגי השירים — מיזרחי, רוק, ג'ז וגם פופ. אני מבצע את השירים בצורה מיקצועית והקהל אוהב אותי.

אלבז עם סילבסטר סטאלונה
„היא אמרה: תוכל לבוא רק להלוויה שלי..."

אין לי עדיין אמרגן ואני עובד יפה לבד. הייתי מעדיף שיהיה לי אמרגן, שישקיע כסף וזמן, ולא אחד שיזרוק אותי להופעות וכל מטרתו תהיה למ־צוץ ממני כסף. ככה הם עושים בדרך־כלל.

נתקלתי דווקא באמרגנים שלא עזרו לי, ולהיפך, הם דאגו רק לכיס שלהם. יש גם אחרים, כמו שלמה צח, למשל, שראג לאדם וקנה אותו מאפס, ועכשיו אדם הוא, עשר. שלמה צח דאג לפירסום וליחסי־ציבור ועשה מאדם יהלום מלוטש.

בעולם־הבידור יש הרבה בלוף וזה מרגיז אותי. יש הרבה זמרים שהכל מסביבם בלוף. אני לא רוצה לנקוב בשמות. אני מדבר על כאלה שהם מוצרים של פירסום ויחסי־ציבור וניגנתי והילד התחיל לשיר איתי. באר־תו רגע חיברתי מילים ומנגינה. זהו שיר נהדר — דואט של אבא וילד. גם השיר הזה לא הצליח להיכנס לטל־וויזיה.

כבר 11 שנים אני זמר והוצאתי 11 אלבומי־תקליטים, ומעולם לא הופעתי בטלוויזיה. אני אחד הזמרים שמוכר הכי הרבה קסטות. בערך 250 אלף קסטות שלי נמכרו עד היום.

תקליט בשבילי זה לא פרנסה. זה רק כרטיס־ביקור. כי אני חי מהופעות. אני בין הזמרים שעובדים הכי הרבה בארץ. יש לי הרבה הופעות ואני לא מספיק להגיע לכל המקומות שבהם רוצים אותי.

הרדיו והטלוויזיה הכניסו אותי לפלונטר עם עצמי, אבל אני לא ארפה. אני אעשה הכל עד שהם יכירו בי. אולי זה נשמע מוגזם, אבל הם פשוט הורסים אותי. בארץ אוהבים גימיקים.

צריך להיות נרקומן, הומו, או להיות קשור לשואה באיזו שהיא צורה ואז אפשר להצליח. אומרים לי שלירדנה ארזי יש מה להראות, ולאדם יש מה להראות וגם אלי לוזון מיוחד כי הוא לבקן. גם מזה עשו גימיק ותמונת־שער ציבעונית.

ואם זה לא הכל אומרים לי שאני צריך מפיק טוב. לפי דעתי, אם אתה זמר טוב זה לא משנה איזה מפיק יש לך.

הבאתי לרדיו תומר טוב. נתתי אותו לעורכים והם בכל־זאת לא משמיעים. פשוט כך! בזמן האחרון נהייתי מתוסכך מכל זה. הם מנסים להכניס לי לתודעה שאני לא טוב. אבל כנראה אני כן טוב, כי אני מצליח למלא אולמות ולמשוך קהל גדול.

„עושים לי עוול"

אני יכול לספר על הופעה שהיתה לי בבאר־שבע. באולם סמוך הופיע זמר מפורסם מאוד יחד עם רפי גינת. כאולם שבו אני הופעתי היו 1500 אנשים וכאולם שלהם נמכרו 37 כרטיסים.

כשהגעתי לשם התחיל הקהל למ־חוא כפיים ולצעוק: „בני אלבז, בני אלבז!" נתתי שואו מכל הלב והיה שיגעון. ואז חשבתי לעצמי: איך זה הולך? זמר שהוא כוכב טלוויזיה ורדיו והצליח למכור רק 37 כרטיסים, ואילו אני מכרתי 1500 כרטיסים.

יש לי קהל־מעריצים גדול, ואני יודע שאם אכניס רגל לטלוויזיה יבינו כולם מי אני. יש לי מעריצות שמוכנות לעשות הכל בשבילי. יש ילדות קטנות

היא ניסתה להתאבד

ביקשתי את בני אלבז לקחת אותי לביתה של הנערה שניסתה להתאבד השבוע, בגלל ניתוק יח־סיו עימה. בני הסביר לי שהנערה עלולה להזדעזע אם יבוא אליה בהפתעה. אחרי שיכנועים הסכים. שוש בן־חמו רעדה כולה, כאשר פתחה את הדלת

הילדים שלו. במשך היום אני עובדת במישרד תיווך כוח־אדם, ובשעות הערב אני הולכת לכל ההופעות שלו.

„הרבה מעריצות של בני מטלפנות אלי הביתה ומשאירות לי הודעות עבורו. הן יודעות שהוא

שוש בן־חמו עם ילדיו של אלבז
„בשנא בא. הבוחי שאין לי סיבה להמשיך לחיות

וראתה את בני אלבז. היא חיבקה אותו ולא רצתה להרפות ממנו. כשנרגעה מעט, ביקש ממנה בני שתשוחח איתי ותספר לי מדוע ניסתה להתאבד. ישבנו בדירתה בבת־ים והיא סיפרה:

„הסיפור עם בני התחיל כששרתתי בצבא. גרתי אז עם משפחתי בנצרת־עילית ובני הופיע שם. כל־כך התלהבתי ממנו, שלמחרת קניתי כמה קסטות שלו וכל היום שמעתי אותן. המישפחה שלי השתגעה ממני, כי כל היום הם שמעו רק בני אלבז. „כשסיימתי את השרות הצבאי עברתי לגור בבת־ים, בקירבת בני, ויצרתי קשר עם המישפחה שלו. בסוף הצלחתי להיות הבייבי־סיטר של נמצא אצלי הרבה ואנחנו מאוד קרובים ומיודדים.

„בני תמיד התייחס אלי יפה ואף פעם לא צעק עלי, עד שלפני שבועיים, כשבני היה אצלי, התקשרה אליו מעריצה ואני עניתי לה לא יפה בטלפון ובני שמע איך שדיברתי ומאוד כעס עלי ואמר שלא יבוא אלי יותר.

„כשעברו כמה ימים, והוא באמת לא בא, הבנתי שאין לי סיבה להמשיך לחיות. נכנסתי לייאוש וחתכתי את הווריד‌ים. עכשיו אני מקווה שהוא סלח לי ואמשיך לראות אותו, כי אם לא – באמת אין לי סיבה לחיות."

„פעם הייתי פרימיטיבי..."

(המשך מעמוד 29)

נשים מכל הגילים, שהן חולות עלי וכותבות לי מיכתבים ושולחות לי מתנות.

זה רק מוכיח שאני לא בולשיט, כי מה שקורה לי זה תכלס בשטח. עושים לי עוול. שיתנו לי קצת קרדיט. זה לא פייר. אני חי במדינת ישראל, ואם בפאריס הופעתי בטלוויזיה והיתה לי הצלחה גדולה למה שלא יראו אותי גם כאן?

הופעתי גם בניו־יורק וגם שם היתה לי הצלחה. רק כאן בארץ התיקשורת לא מעוניינת בשם בני אלבז. המצב שלי הגיע עד לאבסורד. יש מעריצות שכותבות לרדיו ולטלוויזיה ומבקשות שאני אופיע שם. ברדרכ־כלל אפילו לא עונים להן.

צריך גם כוח וסבלנות לכל המעריצות שמתקשרות אלי מהבוקר ועד שעות־הלילה המאוחרות. יש אפילו בחורות שאני לא מכיר, שאומרות לי בטלפון שהייתי איתן במיטה, ואני לא יודע עם מי אני מדבר. קורה שאני הולך לפגוש אותן. לא תמיד. זה רק כשבחורה מדברת לעניין ואני מרגיש שהיא לא בלוף.

סטירה לאשה נשואה

שתי דליה יודעת דבר אחד. עם כל זה שאני לא חוזר הביתה לפעמים, אחזור אליה בסופו של דבר. היא מבינה אותי ומכירה את הראש שלי.

אני מאוד מעריך אותה ואני יכול לתת לה ציון 10 על זה שהיא מתחשבת בי ולא לוחצת עלי. זו גם אחת הסיבות שהנישואין שלנו יציבים. אני נשוי כבר שש שנים.

יש הרבה נשים נשואות שמטלפנות אלי, אבל אני לא נוגע באשה נשואה. אני בעצמי נשוי וכמו שאני לא רוצה שיגעו באשתי, אני לא רוצה לגעת באשת־איש. אמנם קרו לי מיקרים שהגעתי עם אשה כמעט למיטה ואז, כשנודע לי שהיא אשה נשואה, נתתי לה סטירה ושלחתי אותה לבעלה.

יש לי בעייה עם הקטינות. אתה יוצא עם בחורה שנראית בת 18 או יותר. יש לה גוף יפה ומפותח ופנים מאופרות ופתאום נודע לך שהיא בת 14, ואז אתה נכנס לפלונטר.

יש הרבה בחורות שאוהבות אותי ואני לא מכיר אותן. אני שואל את עצמי: למה? הרי אני לא הכי יפה בעולם. אחת מטלפנת ואומרת שיש לה תמונה שלי ושהיא אוהבת את השירים שלי, כי יש בהם עצב, ויש אפילו כאלה שמתקשרות איתי ומאוננות בטלפון.

אני לא משלה שום בחורה. אני אומר לכולן שאני נשוי באושר. כדי שלא יעשו תוכניות לעתיד אני אומר להן: „את רוצה, בואי נהיה בכיף ביחד, לא יותר מזה."

ומה קורה אז? כשאני הולך איתן פעמיים או שלוש הן רוצות להיות איתי עוד 20 פעם. יש כאלה שקשה להיפטר מהן, ממש נדבקות. אני מנסה בדרך־כלל לגמור את העניין יפה, אבל לפעמים זה לא מצליח ואז הן מתחילות ללכלך מאחורי הגב, אבל כשהן פוגשות אותי אני האלוהים שלהן.

„מיוחמות טבע"

אף פעם אחת אני לא יוצא עם בחורה בשביל זיון. אצלי הזיון זה הדבר האחרון, וכשזה יוצא זה תמיד בזמן הנכון, ובדרך הכי נכונה. אומרים שאצלי הזיון זה ממש אמנות.

אני לא גא בכחורות הישראליות. יש כאלה שהן כל־כך יפות, כל־כך חכמות, אבל כשהן רוצות להשכיב מישהו הן יורדות לתת־דמה ומשפילות את עצמן, בלי שום כבוד עצמי.

לכאלו אני קורא „מיוחמות טבע". לפי דעתי הן רודפות יותר מדי וחבל שזה ככה. לא נותנות לגבר צ'אנס לחזר אחריהן, ישר מתנפלות.

קרו לי גם מיקרים לא כל־כך נעימים, כמו עם בחורה יפהפיה שהיתה דוגמנית מוכרת. יצאתי איתה כמה פעמים. אחרי תקופה מסויימת אמרתי לה שאני רוצה להפסיק את הקשרים איתה, כי אני מתחיל להתקשר אליה, וזה לא טוב, כי אני אדם נשוי עם שלושה ילדים, ויש לי בית חם.

הסברתי לה ששנינו ניפגע בסוף. היא לא קיבלה את זה ואמרה שלא איכפת לה והיא לא מוכנה לוותר עלי. היא רוצה אותי בכל מצב.

ניסיתי להסביר לה עוד כמה פעמים בעדינות וכשהבנתי שזה לא יעזור, נעלמתי. היא נכנסה לדיכאון, הסתגרה בבית ולא אכלה שבועיים. באחד הימים טילפנה אלי ואמרה: „אם לא תבוא עכשיו, לא תראה אותי אף פעם. תוכל לבוא רק להלוויה שלי."

לא ידעתי אם היא רצינית, אבל שלחתי אליה חברה משותפת, כדי שתראה מה קורה איתה. לא הלכתי אליה, כי לא רציתי שתתפוס על זה טרמפ ובכל פעם תאיים עלי שתתאבד ואז אבוא תחת לחץ.

הידידה, שהלכה אליה, טילפנה אלי בהיסטריה ואמרה שהיא באמת תתכה לעצמה את הוורידים. נסעתי לשם וניסיתי להרגיע אותה. לא הלכתי איתה לבית־חולים, כי רציתי שתבין שלא כל־כך איכפת לי, אבל בצורה עדינה. גם לא רציתי להיראות רע־לב.

בסוף זה נגמר איכשהו. בשלב שרברים כאלה קורים מתחילים להטריד את אשתי בדרך כלל.

„חגיגה קטנה"

בחורות מטלפנות לאשתי ומספרות שאני מנהל רומאן עם שכנה באותו בניין. אשתי יודעת שאני הולך עם בחורות, אבל רק עם רווקות והשכנה שעליה דיברו היא אשה נשואה.

לפעמים, כשאני בבית, נותנת לי אשתי להאזין לשיחות ואז שנינו צוחקים.

הרבה קטינות, בנות 14 ו־15, מתקשרות איתי ואומרות לי בבירור שהן רוצות שאהיה הגבר הראשון שלהן. אני לא הולך עם הבתולות האלה, אבל קרה שנכנסתי למיטה עם מישהי ולא ידעתי והיא הפתיעה אותי. או מה לעשות?

בחורה מתפשטת, נכנסת למיטה, כמו כל בחורה שיודעת במה מדובר, ואז אני מגלה שהיא בתולה וזה לא כל־כך נוח לי ואני מצטער לפעמים. לא פעם אני שואל את עצמי אם לגברים אחרים קורים דברים כאלה, ועוד בקצב כזה.

אין לי הרבה מעריצים בין הגברים, אבל קרה שהומואים או אנשים נשואים נטפלו אלי. קרה שגבר טילפן אלי וסיפר לי בטלפון שאשתו מעריצה שלי, והוא מעוניין שאשתתף איתו ועם אשתו באיזו „חגיגה קטנה", אחרים אומרים פשוט „אורגיה".

אני לא משתתף באירועים כאלה. לכל מי שפונים אלי אני מסביר שאני לא שוכב עם נשים נשואות. אם מדובר בחברה של מישהו, לפעמים אני מסכים, גם לא תמיד.

היום כל ההומואים יודעים שאני אנטי־הומואים. יש כאלה שמנסים בכל זאת ואז אני מדבר בצורה קצת קשוחה ואז אותו הומו מבין שעד כאן. אולי זה נשמע קצת אלים, אבל פעם קיבלו ארבעה הומואים מכות־רצח ממני.

„לא נשואות ולא הומואים"

זה קרה בבית־קפה בתל־אביב, כשאיזה אמרגן מוכר, שהוא הומו, ניסה להתחיל איתי. הוא פנה אלי בצורת־דיבור נשית. אמרתי לו שאני לא מהסטייל שלו וביקשתי שלהבא יפנה אלי בצורה אחרת.

זה לא עזר ובפעם אחרת הוא שוב פנה אלי באותה הצורה, ושוב באותו בית־קפה, שבו ישבתי עם כמה חברי מרמלה, שידעו שאני גבר עלא־כיפק. באותה תקופה הגעתי מרמלה לתל־אביב והייתי פרימיטיבי לגמרי.

רפקתי לו בקבוק קוקה־קולה בראש והרבצתי לשלושת ההומואים שהיו איתו. זה נשמע אולי קצת אלים אבל אני בחור שחי לפי כללים: לא נשים נשואות ולא הומואים.

אני יכול להיות חבר שלהם מרחוק ואפילו לשבת איתם באותו שולחן, אבל אני מאוד נוקשה בנושא הזה.

יש אנשים נחמדים שהם הומואים, בייחוד בעולם־הבידור. הבעייה שלהם היא שאין להם גבול, ולמרות שמסבירים להם יפה הם לא מתייאשים ומנסים שוב ושוב.

אני לא מתערב בחיים שלהם ולא איכפת לי מה אנשים עושים בחיי־המין שלהם. אני רק רוצה שיעזבו אותי בשקט. יש לי מספיק בלגאן עם כל הבחורות שמסתובבות סביבי.

אלבז במיטה (בבית)
„נכנסתי למיטה עם מישהי ולא ידעתי..."

מלון הוד. נעים מאוד!

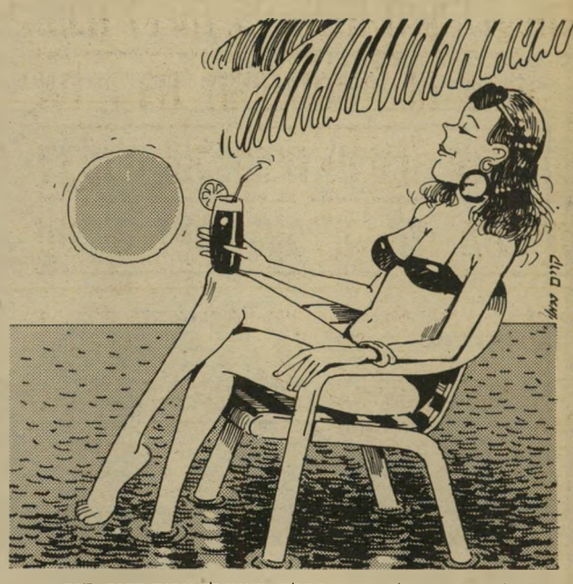

המלון החדש שעל שפת ים המלח, מציע לך שרות מפנק, חוף צמוד, בריכת שחיה, ארוחות נפלאות, חדרים נוחים עם טלויזיה (סרטי וידאו למבוגרים ולילדים) ובידור בשפע.

בנוסף – לרשותך מועדון בריאות חדיש, הכולל בריכה פנימית עם מי ים המלח, סאונה ועיסוי – בתשלום.

מיבצע קיץ — 23 ש"ח × 3

+ מע"מ, לאדם בחדר זוגי, ללילה, לינה וארוחת בוקר, לבעלי כרטיסי אשראי מינימום שהיה 3 לילות, בימים א'-ה'. צמוד לשער החליפין של הדולר. תקף עד 31.8.88.

מלון הוד. החיים המתוקים בים המלח.

מחלקת הזמנות: טלפון 03-5462589 או 057-84644

אלכוהוליסטים אנונימיים (A.A.)

אם אתה רוצה לשתות, זאת הבעייה שלך!
אם אתה רוצה להפסיק לשתות, זאת הבעייה שלנו!

טלפון — 24 שעות ביממה — (03) 319845

ארוע של זהב בברווז הזהב

בת מצווה? ברית מילה? יום הולדת? אורח חשוב מחו"ל?

ברווז הזהב, המסעדה הסינית היוקרתית, מגישה לאחרונה שירות חדש ללקוחותיה. במסעדה ניתן לערוך אירועים לעד 60 איש, באירה אקסקלוסיבית ומעודנת. הצוות המיומן של המסעדה יתרום מנסיונו העשיר ייעוץ לגבי התפריט, הקישוטים וההפתעות. הכל, כדי להעניק לאירוע מגע מלוטש, מקורי ומהודר כיאה לקהל הלקוחות של ברווז הזהב.

לפרטים נא להתקשר 491873
בשעות 11.00-15.00, 19.00-24.00

ברווז הזהב
THE GOLDEN DUCK

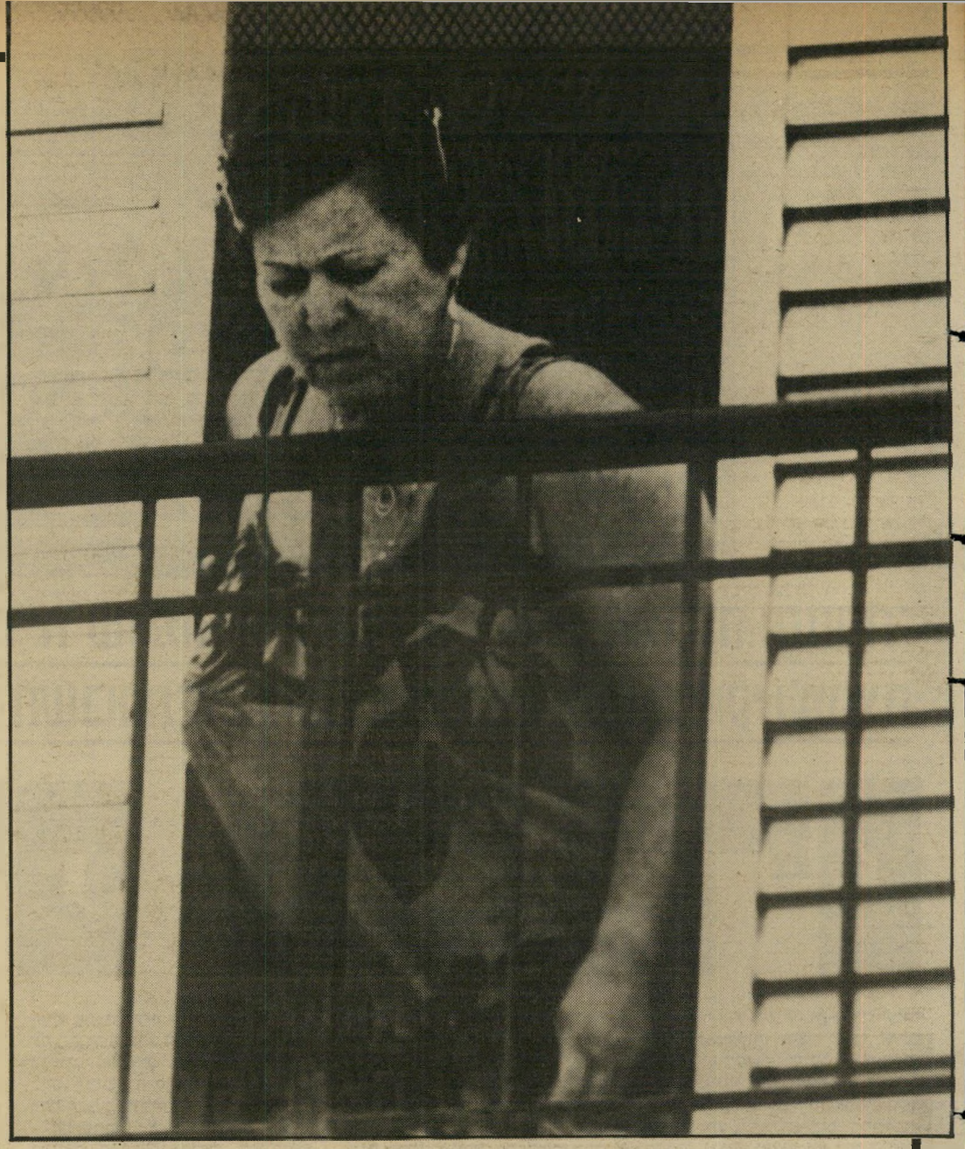

מה קרה כאשר גבר מחעורר בבוקר ונוכח לדעת כי אשתו האוהבת מכרה את דירת המישפחה? זה קרה לבעלה של סוניה (מימין). מדוע היא עשתה זאת? שיילוק היה מתבייש

הנפשים של סוניה

ל עומת סיפורה של סוניה פוקס, סבתא נעימת־מראה מרמת־גן, מתגמד סיפורו של שיילוק.

לפני שנה, הגיע בעלה של סוניה, פייבל שרגא פוקס (50) למישטרה, ובפיו סיפור מדהים.

„ברצוני להגיש תלונה נגד אשתי על זיוף ומירמה. אני נשוי 26 שנה, ואנחנו עדיין חיים ביחד.

„היתה לנו דירה משותפת ברמת־גן, השייכת לשנינו זה 16 שנה. לפני שבועיים הגיעו אלי שמועות שאשתי מכרה את הדירה. לא האמנתי, כי היחסים בינינו היו בסדר, ולא היו בעיות מיוחדות. לכן ניגשתי ושאלתי אותה.

„אשתי לא רצתה לאמר לי כלום ורק אמרה לי: ‚אם תלך לטאבו לברוק, תפסיד הכל.' זה נשמע כמו איום. הלכתי לטאבו וגיליתי שהדירה מכורה לאנשים בשם קקון משה ורחל. פניתי מיד לעורך־דין, שיטפל בעניין.

„מסתבר שהיה יפוי־כוח שלי, כביכול, וחתימתי זויפה. ב־28 ביוני 1987 שוחחתי עם אשתי והיא הודתה כי ביצעה מכירה. היא לא טענה לסיבה מסוימת, רק אמרה כי זייפה את חתימתי וקיבלה סך של 45 אלף דולר."

מלווים בריבית קצוצה

ס וניה, שנעצרה ונחקרה, סיפרה סיפור שקשה להאמין לו, אלא שהוא נתמך בקבלות ומיסמכים. היא הודתה בכל וגילתה את הסיבות להסתבכותה. „בתחילת ינואר 1983 הייתי במינוס בחשבוני בבנק־לאומי. החוב עמד על סך 2000 דולר. במקביל היה לבני משה פוקס חשבון באותו הבנק, שבו היה לזכותו 2000 דולר.

„הייתי זקוקה לכסף, והשתמשתי בכספו של בני שהיה אז חייל, והיה לי יפוי־כוח בשמו. כעבור חודש השתחרר בני מהצבא, והתברר כי הוא הכיר בחורה ורוצה להתחתן."

מאותו רגע, בתחילת 1983, שבו היתה האשה חייבת 4000 דולר לבנק, עברו עליה ימים קשים. רק כאשר ישבה יחד עם בתה במישרדה של עורכת־הדין נירה לידסקי, שיחזרה בראשונה את קורותיה במשך השנים הללו, סגים שהיו מלאות מלווים בריבית קצוצה, חיפוש אחרי ערבים וניסיונות לכסות את החובות החדשים ולשלם לערבים, לנושים ולבנקים.

„הלכתי למלווה־בריבית ברמת־גן, לוויתי ממנו 2000 דולר, ותמורתם נתתי לו את תכשיטי־הזהב האישיים שלי. הוסכם שאני משלמת כל חודש ריבית של 10 אחוזים מהסכום, כלומר 200 דולר. לא הצלחתי לעמוד בתשלומים ולא סיימתי לשלם את ההלוואה עד היום. הסכום שלוויתי נועד כדי להחזיר את הכסף לבני, שהתחתן ביולי 1983.

„נשאר לי חוב של 2000 דולר בבנק, והם הגישו נגדי תביעה מישפטית. הגיעו צווי עיקול והוצאה־לפועל, ונוצר עלי לחץ נורא." משך כל הזמן הזה חששה סוניה לספר על מצבה הכספי לבעלה, מכיוון שהוא אדם חולני וחייה המישפחה שלהם לא היו טובים במיוחד. היא משכה בעול בעצמה וחיפשה דרכים להיחלץ.

למישרד־הלוואות בתל־אביב, ולוויתי 1000 דולר תמורת צ'קים דחויים וערבים. מחברה אחרת לוויתי עוד 1000 דולר בתנאים של הוראת־קבע וערבים. כך כיסיתי את חובי לבנק שהיה בסך 4000 דולר, והייתי חייבת סכום זה לשלושה מלווים בריבית.

מכיוון שלא יכולתי לעמוד בתשלומים, הם פנו לערכאות. הם פעלו נגד הערבים, ועיקלו לבני, אחי וחברתי לעבודה את המשכורת.

כדי להציל את הערבים לקחתי הלוואה נוספת בצ'קים דחויים. לא הצלחתי לשלם את ההלוואה והיא צמחה בתוספת ריבית, הצמדה וקנס. כדי להתגבר על החוב הזה, קניתי בהוראת־קבע, במשכורתי בבית־חולים בילינסון, תכשיטים, ומישכנתי אותם אצל אדם הגר ברמת־גן. כך ביטלתי חלק מהעיקולים של הערבים ושלי. אבל על החלק שטרם שולם, שוב גדלה הריבית, ושוב הגישו נגדי תביעה לבית־מישפט. הם לחצו על הערבים, וכדי להרגיע אותם נתתי להם בכל פעם סכום על החשבון.

יפוי־כוח מזוייף

כ די לשלם למלווים מרמת־גן את החוב, לקחתי מהם עוד הלוואה, ומישכנתי שתי טבעות־יהלומים שלי, את טבעת־הנישואין וטבעת נוספת ובה אבן אחת של 50 נקודות. כיסיתי שוב חלק מהחובות כדי שלא יפגעו בערבים.

הרגשתי שאני לא שולטת יותר ברבית ושילמתי כל מה שאמרו לי. לא יכולתי יותר לעמוד בכך מבחינה נפשית ורציתי לגרום לכך שכל החובות ירוכזו במקום אחד ואז הריבית תהיה בשליטתי.

דרך העיתון הגעתי לארם שישב בתחנה־המרכזית בתל־אביב במישרד לתיווך ולשידוכים. הגעתי אליו בתחילת 1985 ורציתי ללוות ממנו כסף, אבל התברר לי שהוא רק מתווך. מצאתי חברה שהסכימה לתת לי הלוואה, בתנאי שאביא ערבים. חזרתי אל המתווך מהתחנה־המרכזית כדי שיערוב לי להלוואה. בנוסף לכך דרשה החברה כי אמשכן גם את דירתי לטובתם.

במשך 1985 ניסיתי להיאבק לבדי עם הריבית וההצמדות. מהלחץ קיבלתי בדצמבר התקף־לב ושכבתי בבית־חולים. מיד כשהשתחררתי מבית־החולים החל הלחץ עלי מחדש.

מצבי הבריאותי היה קשה מאוד וכן גם מצבי הנפשי. הייתי מוכנה לעשות הכל כדי לצאת מהמצב האיום ולזכות בקצת שקט נפשי. לכן חזרתי אל חברת ההלוואות והם נתנו לי 10,000 דולר, שהיו אז 15 אלף ש"ח. מזה ניכו לי

סיפרה סוניה:
הלחץ של צווי העיקול וההוצאה־לפועל היה כל־כך חזק שנאלצתי ללוות כסף כדי לצאת מזה. פניתי

הדירה של סוניה ושרגא פוקס
„אין די טילים כדי לבטא..."

אילנה אלון,
צילם: אלי דסה

(המשך בעמוד 34)

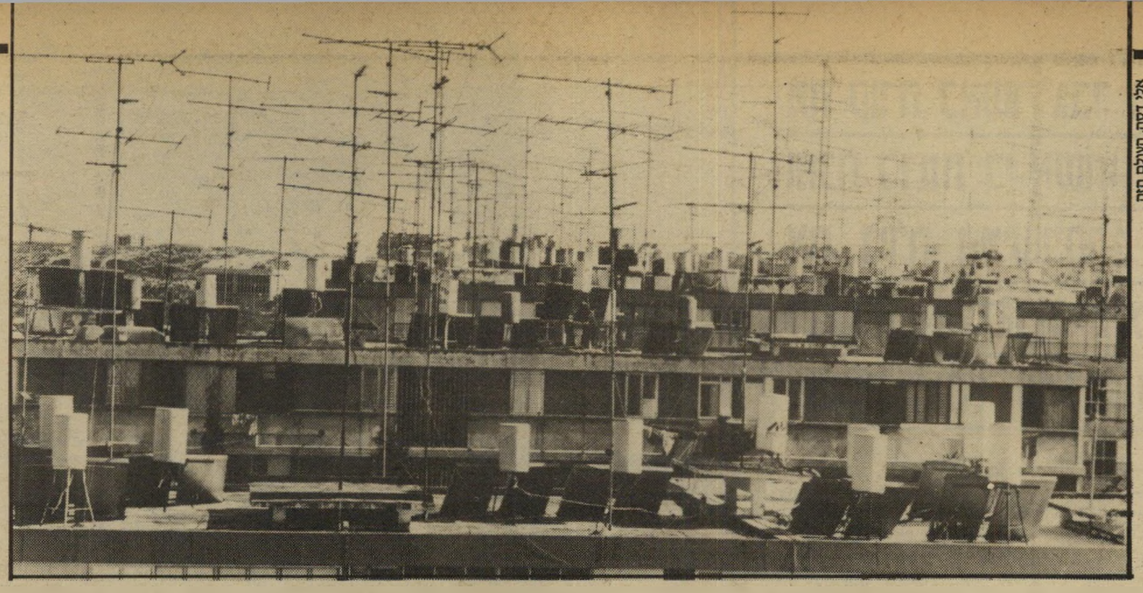

אלי דסה, העולם הזה

זה התחיל בקטן, כיום זו אימפריה שלמה, החולשת על גגות המדינה. תחנות־הכבלים הבלתי־חוקיות מנפיקות חשבונות־מס והפכו מכובדות. מעמדן חוק׳ למחצה

פיראטים מכובדים

עת־ערב. האזרח חזר מהעבודה, עשה קניות ואף שיחק עם הילדים. הוא מתרווח בכורסה בטרקלין, לוחץ על הכפתור בשלט־רחוק ומדליק את קופסת־הפלא.

בישראל מוקרנת עכשיו קומדיה וולגארית, אחריה תוכנית־דת, ואחר־כך החדשות. שוב השטחים הכבושים, שוב פוליטיקה.

בערוץ השכן, אצל הירדנים, אין תרגום, כך גם בטלוויזיות המיזרח התיכון בדרום־לבנון. בסוף מסע־התלאות מערוץ לערוץ הוא מגיע, כמו בכל ערב, אל התחנה המקומית, שם מוקרן סרט, שרק לפני חודשים אחדים הוקרן בבתי־הקולנוע.

בקיץ 1986 הסכים איש־כבלים לשוחח איתי. אחרי תיאומים רבים ובדיקת הזהות שלי, הזמין אותי דני (השם בדוי) לדירה כמעט־מיסתורית בקריית־מוצקין. הדירה, שהיתה מלאה בחוטים ובציוד, שימשה כנקודת־מיפגש לאנשי־הכבלים.

יומיים לפני הראיון העביר השר (דאז) אמנון רובינשטיין את חוק השידור בכבלים. דני האשים את השר בניסיון לסלק את כל המפעילים הנוכחיים מהשטח.

„מכיוון שיש לנו עבר פלילי, אסור לנו לגשת למיכרז. העסק יעבור לידיים של חברות גדולות, כמו נולן־נלובוס או תדיראן. אם הדבר יקרה, אנחנו נארגן הפגנת אלפים מול הכנסת, נקרע את תעודות־הזהות שלנו ונתאסלם!" איים אז.

יוזמת החקיקה של הפרופ׳ רובינשטיין גוועה עם התפטרותו מן הממשלה. כיום, כמעט שנתיים אחרי, כבר עוב הדור של דני את הכבלים. הכל מאורגן, ממוסד. מדברים יפה. אין מאיימים בהתאסלמות.

קצת היסטוריה: הקריות שליד חיפה הצמיחו, לא רק את הזמר אדם, להקת בנזין ואריק סיני, אלא גם את הכבלים.

לפני קצת יותר מחמש שנים הקימו אורי שטרית ואלי אברג׳ל (שעזב בינתיים את הכבלים ומתגורר בבלגיה), את תחנת־הכבלים הראשונה בארץ: 15 בניינים מחוברים בחוט. שני סרטים ביום. למישטרה לא היה איכפת, ראו בהם תופעה שולית.

ההתפתחות היתה מהירה. מאות בתי־אב התחברו, והרשת הסתעפה. כיום פועלים בקריות, אחד האיזורים המכובלים ביותר בארץ, 25 תחנות־כבלים, בשטח שהאוכלוסיה שלו מגיעה ל־150 אלף נפש בלבד.

בקריות הכל מחוברים, והדבר הפך, כך מסתבר, לחלק מהווי־החיים של הפרובינציה.

פיראטיות מיקצועית

מ־שדרים משעות הצהריים עד השעות הקטנות של הלילה.

בהפרשים בין הסרטים מוקרנים קטעי־בידור, שהוקלטו בעזרת אנטנת־צלחת מיוחדת מהלווייתים של גרמניה ולוכסמבורג.

לפני שלוש שנים, כשהתחנות בחיפה, בקריות, בטבריה ובחדרה היו עדיין בשלב של פיראטיות מיקצועית, התחילו לשלב בשידורים גם פירסומות. בתי־העסק הקטנים, שידם לא השיגה את הכסף לפירסום בעיתונות הארצית, העדיפו לשדר ישירות לתוך בתיהם של התושבים המקומיים.

אז חיברו מיקרופון לרשת, וקראו את הפירסומות. יותר מאוחר הקרין מחשב מודעות־לוח בגרפיקה ירודה. אחר־כך עברו לשקופיות. משם לסרטים פשוטים, אילמים, בלי קריינות. היום הגיעו להישגים מרשימים ביותר — סרטי־פירסומת ברמה ארצית, הכוללים בתוכם מעין „עלילה" (כמו אלה המוקרנים בבתי־הקולנוע), כשהקריינים הם אנשי טלוויזיה ורדיו מהשורה הראשונה.

הרבה זמן היה דרוש כדי לשכנע את המפעילים להתראיין. המישטרה בכל זאת מטילה פחד.

אביעד (שם בדוי) היה הוגה רעיון הפירסומות בכבלים. היום הוא מנהל חברת־צילום בווידיאו, הקשורה בקשר הדוק למפעיל־התחנות. עמית עובד יותר בשטח. מתקן, מעביר חוטים, עומד בקשר ישיר עם המנויים.

על גגו של בית בן ארבע קומות אפשר להתרשם מהעוצמה של הכבלים. הגג מהווה „נקודת פיצול". כבלים מגיעים מכמה גגות, מתפצלים לעוד שלוחות, ומשם הלאה. כמו קורי־עכביש לבנים מכסים הכבלים את הגוף, בולטים בין האנטנות, כבלי הטלפון ודוד־השמש.

גם מקום־הפגישה היה הפעם הרבה יותר סימפטי. דירה מרוהטת בטוטעם. ליד אחד השולחנות נערה, המתקשרת באמצעות מכשירי־קשר, איתרית וטלפונים ניידים עם אנשי־התחזוקה והמינהל לשם העברת מידע.

אביעד: „בתחילה היה לאנשים קשה לבלוע את נוסא הסרטים. הייתי בא לחברה גדולה ומציע לה להפיק סירטון־וידיאו פירסומי, והיו עונים לי

אלי דסה, העולם הזה

תיבת־החלוקה על הגג
„בוא נהרוג חמור־חמור!"

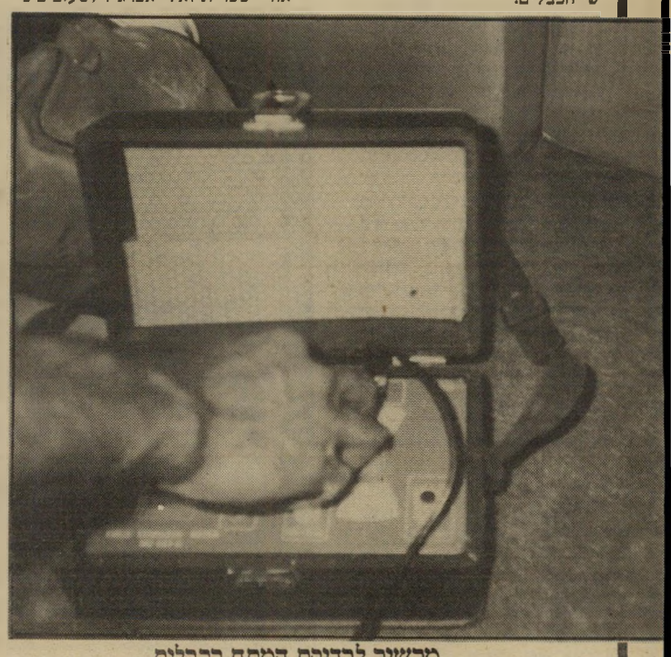

מכשיר לבדיקת המתח בכבלים
„יסודות פליליים? רק באיזורים אחרים!"

כיצד העסק פועל?

ברור שבכל תחנה מקובלות שיטות־פעולה משלה, אך העיקרון זהה בכולן:

במרכז הבקרה, הנקרא „המוקד", נמצא המתפעל, ולידו מוצבים 2־4 מפשירי־וידיאו מיוחדים, המשדרים את תכולתם למגבר ראשי, הנמצא על גג הבית.

המגבר יוצר תדר־תיקשורת ייחודי לכבלים, ומעביר בו, דרך החוטים ה־פרושים מבית לבית, את מה ששודר אליו ממרכז־הבקרה.

הסרטים נלקחים על־ידי מיספר רב של אנשים במיספר רב של ספריות־וידיאו, כדי למנוע איתור.

את מרכז־הבקרה ניתן להפעיל מכל מקום המחובר לרשת, ולכן הוא קל להעברה. מיקומו, כמובן, נשמר בסוד.

בעיקבות המרחק הרב שצריך הגל לעבור עד למקלט הצרכן, הוא נחלש ומאבד מאיכותו. להשבחת השידור מוסיפים, בתדירות של חמישה בתים, מגבר המחזק את עוצמת הגל.

ניתוק תחנת־כבלים
„ילדים קטנים כבר ישנים"

מפעיל תחנת־כבלים על פניות רבות, שהגיעו אליו מצד אנשים שומרי־מסורת. אלה ביקשו להקרין סרטים פורנוגרפיים גם ביום חמישי בלילה, מפני שבליל־שבת אוסרת התורה להפעיל טלוויזיה. אלמלא זה היה עצוב, זה היה מצחיק.

„ושנית, בקשר לזכויות־הסרטים, אנחנו בהחלט מוכנים לשלם, אבל למי לשלם, היכן וכמה? הדרישות מעולם לא הופנו אלינו. כל עוד התחנות אינן חוקיות, גם לא נוכל לשלם כלום. תשלום הזכויות יפגע רק במנויים. הם יידרשו לשלם הרבה יותר. אני לא רואה חידושים בחמש השנים הקרובות."

לאונן מול עמית מסביר

מדוע צמחו הכבלים באיזור הצפון העסיקו אנשים אינטליגנטיים, לא פושעים."

דובר על מיליוני דולארים, המסתובבים בעסק. כמה מרוויח בעל תחנת־כבלים?

„מרוויח טוב, וחייבים לזכור שהוא השקיע כסף רב בהקמת התחנה. אבל טיפשי לדבר על מיליונים. המחיר היום עומד על 25 שקלים לחודש, משהו כמו חמישה סרטים בקולנוע, כשהמנוי יכול לצפות במאות סרטים בחודש. חיברנו בתים מכוני־דיאליזה ובתי־זקנים, ובראש המיבצעים עמד מיבצע התרמה, שערכנו באמצעות הכבלים, למען חולי־כבד. הצלחנו לבדנו לאסוף 150 אלף דולר. החלולה נותחה בהצלחה."

מה בדבר הקמת אולפן לשידור ישיר?

„כל עוד העסק אינו חוקי, אנחנו לא נעבור לשידור ישיר. לא נוכל להשקיע כסף רב באולפן ולהסתכן בהחרמת הציוד הנמצא בו. ברגע שנקבל אישור, יהיה שידור ישיר."

ועל המישטרה?

„המישטרה פושטת כרגע רק על תחנות שמפעיליהן עוסקים בסמים ובזנות. אנחנו מגישים שרות לציבור."

זוהי תמונת־מצב, נכון לעכשיו. גורמים נתח ניכר של מכירות המודעות בעיתונות המקומית, שגם היא מפותחת מאוד בקריות ובחיפה. האזרחים מרותקים, חוסכים את כספי הכרטיסים לקולנוע, ובשעות הקטנות גם חוסכים את הבושה לקחת סרט פורנוגרפי בספריית הווידיאו.

„אנחנו מקטינים את הזנות. אנשים מעדיפים לאונן מול הטלוויזיה מאשר לשלם ליצאנית."

תסמונת הפרובינציה.

רזנן ברגמן ■

חוליית־פיקוח מנתקת כבלים
„יש דרישה עצומה לסרטים כחולים"

תוך מיקצועיות טהורה. יש תסריטאי מיקצועי, מפיקים, בימאים, צלמים, אולפנים, חיתוך הקול, קריינים, הכל מיקצועי."

והעלות?

„למודעות־לוח ושקופיות, המחיר נע מ־150 ש"ח ועד 500 ש"ח בחודש, כשמדובר במיספר שקופיות וגראפיקה נלווית. העלות לסרט מתחילה ב־2000 דולר. סכום מיזערי, כשמדובר בסירטוני־וידיאו. חידוש אחרון שהוספנו הוא ה„שקופיות הדינאמיות". זוהי שרשרת שקופיות מלוות בסרטים מתאימים מחוץ לארץ, מלוות באפקטים מיוחדים לווידיאו."

סירטי פורנו

ד תדמית שהרוציאה התיקשורת לתחנות אינה חיובית. שמועות הילכו אימים על מעשי־הפחדה והתערבות גורמים פליליים בכבלים. מה קורה?

„כל הדברים האלה נכונים באיזורים אחרים בארץ. כאן אין פושעים. עובדה שלא שמעו אף פעם על תקלות ותקריות באיזור חיפה והקריות. אנחנו שומרים על אריבות, והציבור אריב ונחמד אלינו. היחס כאן מעולה. כולם מחוברים, גם הרבה שוטרים, ביניהם בדרגות בכירות ביותר. העסק אמנם לא קיבל אישור רישמי, אבל הלכה למעשה הוא חוקי. אנחנו, חברת־הפיראטים, מנפיקים חשבוניות־מס."

האם אין הם עוברים על חוקים, ובראשם הפרת זכויות־יוצרים והפרת חוקי־הצנזורה בהקרנת סרטים כחולים? התאגיד האמריקאי של חברות הסרטים דרש לפני שבועות אחדים מהקונגרס לאסור ייצוא סרטים לישראל, שכן לטענתו גוזלות תחנות־הכבלים 50 אחוז מרווחיהן בארץ־הקודש.

הדוברת אינה מחוברת

דוברת מרחב־חיפה היתה לבבית. אין היא מחוברת לכבלים, משום שיש לה וידיאו.

לטענתה היו באיזור חיפה מיספר רב של פשיטות, אולם הדבר אינו משנה כלום. לפני הפושטים עומדת בעיית איתור המוקד, המשנה את מיקומו אחרי פרק־זמן קצר. הקהל אינו משתף פעולה, שכן הוא אוהב את המפעלים, המספקים לו בידור בכמעט חינם.

„התחנות, לפי מידע מודיעיני, בנויות בשיטה מחוכמת להפליא. העובדים בתחנה בדרך כלל אינם הבעלים, ולפעמים אף אינם מכירים את בעלי התחנה. כל אחד יודע מעט מאוד על השני, כך שאם תופסים מישהו, אין הוא יכול לספר על שאר החברים.

„רק לפני יומיים נתפסו בחדרה מפעילי־תחנה, אולם אנחנו בטוחים שתוך יומיים־שלושה הם עולים שוב לחלל האוויר."

מהתמונה שמצטיירת מהשיחה אפשר ללמוד שאביעד צדק. המישטרה אמנם לא משכה ידיה מהפשיטות, אולם גם שם מבינים שאת התופעה פשוט אי־אפשר להפסיק.

לפני שנתיים ניתקו את כל החוטים בקריות, נוסף על חיסול המוקד. התחנות השובו במיבצע נגדי ורישתו מחדש את האיזור, תוך שלושה ימים. אביעד ועמיית ממשיכים לעבוד במרץ. הם עובדים קשה, לא אוכלים חינם. הנוף הצפוני לא יחסר אותם בעתיד הנראה לעין.

בשלילה. פחדו מפני החוק, וחששו שהכבלים ייעלמו וההשקעה תרד לטימיון. כיום הוויכוח היחידי שיש לי עם אנשי החברות הוא לגבי עלות הסרט."

אביעד מונה רשימה ארוכה של חברות גדולות, שפירסמו בכבלים, בי־ניהן רשת חנויות־האופנה נולף, מיפעלי נעמן של בור, כרמל תעשיות רהיטים, נעלי ברמא.

„מכרנו להם אמצעי שונה מכל מה שהם הכירו עד היום. הסרטים מופקים בהתאם לקהל־היעד של כל מוצר. אנחנו מוכרים לחברות שרוצות לפרסם בשעות מסוימות, ולא מכרנו מעולם לחברות שרוצות שהפרסומת שלהן תופיע בסרט מסוים. אנחנו מוכרים לפי שעות, ולא לפי סרטים."

בוא נהרוג חמור־חמור. ראשית, לגבי הסרטים הפורנוגרפיים. הסרטים מוקרנים פעם בשבוע, בשעה 2 בלילה. ילדים קטנים כבר ישנים בשעה זו. אנחנו לא מקרינים פורנו מפני שאנחנו מסתכלים, אלא מפני שיש דרישה עצומה מצד המנויים. אנחנו נפסיד מאות מנויים אם נפסיק את השידור!"

ואכן, בקריות ובשכונות מסויימות בחיפה ניתן לראות בהצצה מבחוץ, בשעות הלילה של ליל־שבת, אלומות־אור בוקעות מטלוויזיה. בעבו סיפר

הורוסקופ

(המשך מעמוד 20)

על דיעותיו ועל עצמאותו, כך שהמילחמה הפעם תהיה ממושכת ועיקשת. מסוף אוגוסט ועד סוף אוקטובר, כשמרס יהיה בנסיגה, הם עלולים לחשוב שהם הפסידו בקרב. אך אם רק ייאזרו בסבלנות ובאמונה הם יצליחו להתגבר על הקשיים ושוב ימצאו להם מקום שבו יוכלו להרגיש בטוחים יותר, ובעיקר חופשיים, ללא הגבלות ואיומים, שמהם סבלו קודם לכן.

כוכב יופיטר, שעזר להם ב־1987 וממשיך לתמוך בהם ב־1988, באמצעות ידידים בעלי רצון טוב, יימצא ב־1989 בבית ה־12 שלהם. הם יצטרכו לתכנן את עתידם המיקצועי בשקט, מבלי להצהיר על כוונות ותוכניות. חשוב יהיה לשמור על סודיות ולהפתיע את כולם ב־1990.

● מישפחה

האיזורים המייצגים את המישפחה במפה שלהם פגיעים ורגישים מאוד השנה. כך שיתכן שבנוסף לכל הבעיות, יצטרכו בני מזל סרטן לטפל בהורים מבוגרים הזקוקים לעזרתם. זוהי דרישה קשה ועול כבד, אך בשלוש השנים הבאות אי־אפשר יהיה להתחמק מה־בעייה.

● מנורים

לא מומלץ לעבור דירה, למכור, לקנות או לעסוק בתחום זה השנה. מי שאין לו ברירה יהיה חייב למצוא לעצמו סידור כלשהו וגם זה לא יהיה קל. אך אם אין זה הכרחי כדאי שהסרטנים יישבו במקומותיהם ולא ינסו לבצע שינויים. אלה שיאלצו לעבור דירה יווכחו לדעת שזהו מיבצע קשה מאוד בתקופה הנוכחית. גם כך תגזל ההתייחסות למישפחה ולבית זמן רב יותר מתמיד, ולא כדאי להוסיף על כך את הניסיון לשפר את תנאי המגורים.

● כספים

בנושא זה לא צפויים קשיים מיוחדים. אמנם לא צפויים שינויים דרסטיים, אולם את השנה הם יעברו בצורה מתקבלת על הדעת. גם אם יהיו תקופות מעורערות דאגה, תמיד יתברר שיש מוצא מכל קושי.

● מה שבינו לבינה

הנושא בעייתי השנה. בני מזל סרטן שמיסגרת הנישואין והחברות חשובה להם, ישנו לפתע את המושגים, ומה שנראה להם קודם לכן, כ„יהרג ובל יעבור", יראה להם לפתע פחות חשוב ומשמעותי.

הם לא יסכימו לסבול ולוותר, כדי לשמור על מיסגרת שממנה הם בעיקר סובלים. הצורך בשינוי יהיה כל־כך חזק שהם יהיו מסוגלים לבצע אותו בזמן ובצורה הפחות־צפויים. כל מי שמכיר אותם יופתע מהצעד הלא־מקובל.

לזוגות נשואים שחייהם מעורערים יש סיכוי חזק לפרק את המיסגרת ולהחליט על פרידה. בני מזל סרטן שעדיין אינם נשואים, יוכלו למצוא להם בני־זוג, אלא שגם כאן הדברים אינם פשוטים. הם אמנם ימצאו את עצמם מאוהבים מאוד, וההרגשה תהיה שסוף־סוף מצאו להם בן־זוג שמבין אותם וקרוב אליהם, אלא שגורמים חיצוניים לא יאפשרו להם לקשור קשר מקובל.

סטורן אינו מאפשר להם לבנות מיסגרת משותפת. יתכן שאחד מבני הזוג נשוי, או שתנאים גאוגרפיים או אחרים לא יאפשרו את האיחוד המיוחל. הקשרים שיווצרו יהיו חזקים ויוכלו להימשך זמן רב לפני שאפשר יהיה למסד אותם. כל הקשרים שלהם יהיו בעייתיים מסיבה זו או אחרת. יוצאים מכלל זה זוגות שכבר הוכיחו את עצמם בשנים שעברו. אלה יחזיקו מעמד גם בעתיד.

תשבץ העולם הזה 2651

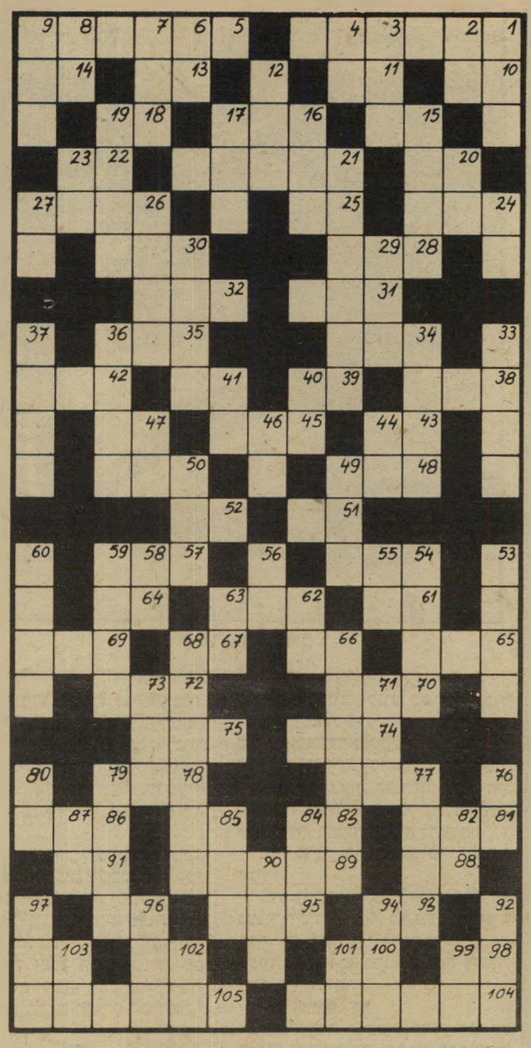

מאוזן:

1) הכל יחד, אשור התוק בשלמותו; 5) מכת אגרוף; 10) נמצא; 11) קידומת לשמות בור־מזיים; 13) אויב; 14) לאום; 15) מילת שאלה; 16) הלל; 18) בקשה; 20) קרס באף; 21) גיבורת שיר של ביאליק וסיפור ילדים של שלונסקי; 22) קליפת ענבים; 24) תחנתו האחרונה של משה; 25) פלת, גזה; 26) ארץ מישור; 28) שוט לייסר בו; 30) שוויו של דבר; 31) השרץ הזוחל; 32) תבל; 34) נעשו; 35) צנור המוביל מים אל השוקת; 38) קריאת עידוד; 39) לא ער; 41) שווא בראש המילה או ההברה; 42) בהשאלה — תקווה, תוחלת; 43) קידומת הולנדית; 45) צמח מן הגרעינים שנפלו בעת הקציר בשנה שעברה; 47) מתנפל; 48) מבחן, אות; 50) הארץ שהיא מרכז התרבות של האינקה; 51) מילת פנייה אל האלוהים; 52) סופר והוגה דעות יהודי (ש"מ); 54) אלונו של אב־רהם; 57) סלע; 61) אבא אריכא; 62) גיא בן הינום; 64) ואטוט; 65) משגיח במחנות הריכוז; 66) הגיע; 67) לא כאן; 69) המישקל ללא האריזה; 70) גרם לעיוורון; 72) מטבע קטן (חלק 24 של סלע); 72) שניים (ארמית); 75) התרמה למען צה"ל; 77) חיה שמעורה עשו מכסה למשכן; 78) אליל הברק; 81) מרפא; 83) העיר אשר ב־66 מאונך — כאן בר"ת; 85) הסכמה; 86) עקר; 88) בן נח; 99) אגודת ידידים; 91) תינוקות של בית רבן; 93) עמוד נוולים; 95) תגובה של אי־הסכמה לפסק הדין; 96) צונן; 98) אש מעופפת כחץ; 100) בולל קמח במים; 102) בן־בקר; 103) נכרי; 104) סוצ־יאליסט צרפתי שנלחם יחד עם אמיל זולא את מילחמתו של דרייפוס (שם וש"מ); 105) עמיד בפני חום ולהבה.

מאונך:

1) בהשאלה — שר, נגיד; 2) בן־אדם; 3) עייפה; 4) אות החי־בור; 6) עוף טרף; 7) סופר, בעל „בית ספר לרובינזונים"; 8) ידיד; 9) השתוממות; 12) אבן בחושן; 15) כאב קל; 16) כמות קטנה; 17) תנועה המרכבת משווא וקמץ; 19) יליד הארץ או מושרש היטב במקום; 20) חיק; 21) עוף ביצות; 23) חפירה למקווה מים; 24) מופת; 26) קישור; 27) בירה אי־רופית (ח); 29) אולם; 30) הנגינה בסוף המילה: 3ג ר34 — אוסף סיפורי אגדה של ח.נ. ביאליק ורבניצקי; 34) ראה 33 מאוזן; 36) נשיא ביוגוסלביה בשנות החמי־שים; 37) אמן בפיסול אבנים ועץ; 40) שם מישפחתו של מפקד שנפל לפני מילחמת השיחרור — על שמו מבצע דני; 41) שווא בסוף ההברה; 44) נמלט; 46) עיר במרוקו; 47) שיח רפנה; 49) מפקד צבאו של אלנבי — חוצה נהר הירקון (ש"מ); 50) סופר בעל „אחי גיבורי התהילה" (ש"מ); 53) מסך הטלוויזיה; 54) בעל חיצי האהבה; 55) זקן; 56) איבר לת־נועה; 58) מילת המעטה; 59) מל־שינות; 60) פיתרון; 62) לישכה; 63) חלש רפה; 66) ארץ הנגב; 68) קרום עור מתוח המסוגל לי־צור או לקלוס צלילים; 71) מכ־שיר התעמלות; 73) קבוצת כו־כבים; 76) אילן; 77) דרום; 79) אבי חקר החיידקים (ש"מ); 80) בהמה משאות; 82) עני; 84) אגו־דה למען החרשים בישראל; 85) חכה (ארמית); 87) מדף; 90) פרח נוי; 92) סופר ישראלי בעל „היושבת בגגים"; 94) העלו ממ־עמקים; 96) אסון, מרי; 97) אמן במלאכה; 99) בית; 101) מזמר; 102) רצועה; 103) יהיר.

אביגיל יגאי

איתן עמיחי
הדברת מזיקים בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים),
תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים,
עירפול מיוחד לארועים למניעת
יתושים וחרקים מעופפים.
רמת־גן רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272, טל. 777-22-75-03
בשמירה על בריאותך ורכושך

הנושים של סוניה

(המשך מעמוד 31)

מראש ריבית של 15 אחוזים ומע"מ. תמורת חתימת ערבות דרש ממני המלווה מהתחנה־המרכזית סכום של 3000 ש"ח, כך שביד קיבלתי רק 9000 ש"ח.

כדי למשכן את הדירה הייתי זקוקה ליפוי־כוח מבעלי. אבל עקב המצב ביניינו לא יכולתי אפילו לדבר איתו על הנושא, פשוט פחדתי. המלווה אמר לי שהוא מוכן לגשת איתי לעורך־דין, להציג את עצמו כבעלי, ולחתום. הס־כמתי מחוסר ברירה. לקחתי את תעו־דת־הזהות של בעלי והמלווה חתם על יפוי־הכוח, שבאמצעותו מישכנתי מאו־חר יותר את הדירה. עבור החתימה על יפוי־הכוח, לקח ממני המלווה סכום של 3000 ש"ח.

המלווה, שחתם על יפוי־הכוח, מצא עבורי אדם שהיה מוכן להלוות לי 40 אלף דולר בריבית נמוכה יותר, של 8 אחוזים בלבד, ולשחרר את המשכנתה. אומנם כיסיתי את החובות שלי, אבל שוב לא הצלחתי לעמוד בתשלומים. שוב פנה הנושה להוצאה־לפועל ושוב החלו להגיע אלי עיקולים וצווים. באחד ההסדרים עיקלו לי מהמשכורת 500 ש"ח לחודש, ונתתי צ'ק־ביטחון על 60 אלף ש"ח.

„הטרדות בטלפון"

כאשר החלו לחזור צ'קים שלי, איים המלווה להפעיל עלי לחץ דרך בעלי, וזה מאוד הלחיץ אותי. יצר־תי קשר עם אדם מיבנה, שהלווה לי 45 אלף דולר, מתוכם החזרתי 40 אלף למלווה הקודם והמתווך דרש את היתרה של 5000 דולר. הוא הסכים לבסוף להתפשר על 2000 דולר.

בשלב זה הגיע הלחץ לשיאו. הנושים הטרידו את בנותי בטלפון, חיפשו אותי במקום־העבודה שלי, איימו עלי ועל בנותי. בשעת בוקר מוקדמת טילפנו אלי ואיימו כי ישלחו אלי אנשי עולם־התחתון, והם יחכו לי באיזו פינה. הייתי בלחץ נורא. הם דרשו שאוציא את הדירה למכירה.

פניתי למתווך ברמת־גן והתחילו להגיע אנשים לדירה. השכנים התחילו לדבר ולשאול שאלות, נורא חששתי, וביקשתי מהמתווך שיפסיק לשלוח קונים. חיפשתי פיתרון אחר. דרך חנות־עוגיות ברמת־גן היפנו אותי למר קקון. נאמר לי כי הוא נותן הלוואות לאנשים בכל מחיר. הוא הבטיח לסדר לי הלוו־אה תמורת משכנתה לדירה, בסכום של 15 אלף דולר.

הייתי מאוד לחוצה. הוא שאל אותי לפשר הלחץ וסיפרתי לו את הסיפור. הוא קבע פגישה עם הנושה הקודם ואמר שיש באפשרותו לעזור לי. הוא אמר שהוא יסדר לי קונה לדירה ואני אמשיך בינתיים להתגורר בה למשך שלוש שנים נוספות. אם עד אז אמצא פיתרון הוא יבטל את מכירת הדירה.

לאחר שהסכמתי הוא אמר לי שהוא מתכוון לקנות את הדירה לעצמו. הוא הגיע עם הנושה להסדר תשלומים ואז ביקש ממני שאבוא לטאבו לגמור את העניין.

אחרי מכירת הדירה עשיתי הסכם עם המלווה שאני אמשיך לגור בדירה ואשלם לו שכר־דירה, 250 דולר לחודש. הוא התחיל ללחוץ עלי שאספר על העניין לבעלי. הוא לא ידע שייפוי־הכוח היה מזויף. מכיוון שראה שאני מתמהמהת, אמר לי שהבשורה תגיע לבעלי דרך אחרים ובאמת הוא דאג לכך, זה הגיע לגיסי וגיסתי ומהם לבעלי."

עד כאן סיפורה של סוניה.

סחרחרת ללא שליטה

לונת הבעל גרמה לכתב־אישום נגד סוניה, בבית־משפט השלום בתל־אביב. התובעת אורנה ברנר הגי־שה כתב־אישום על התחזות כאחר, שימוש במימסך מזויף, זיוף וקבלת דבר במירמה. סוניה הודתה בכל ההאשמות נגדה, אבל סיפרה לשופטת דבורה ברלינר את סיפור הסתבכותה.

הסניגורית, נירה לידסקי, הוסיפה בסיכומיה את כל הפרטים על חיי־הנישואין של הנאשמת שנהרסו ללא תקנה בעיקבות ההסתבכות הכלכלית ועל בתה הקטינה, שהבעל אינו מפרנס אותה והנאשמת צריכה לדאוג לה.

לבית־המישפט נודע כי כל כספי הפיצויים שהגיעו לסוניה מבית־החו־לים בילינסון, שם עבדה 20 שנה, נלקחו ממנה והועברו לנושים. אין לה פנסיה או רכוש וכל הכנסתה היא המשכורת שלה כאחות רחמניה.

הסניגורית הדגישה לפני בית־ה־מישפט כי עונש־מאסר יגרום לכך ש־סוניה לא תוכל להמשיך לעבוד ולא תוכל להחזיר את חובותיה. השופטת קיבלה את הטיעון.

„אין די מילים כדי לבטא את חומרת המצב. זה מיקרה יוצא־דופן באופיו ומשמעותו," כתבה השופטת ברלינר ב־גזר־הדין. „היחסים בין הבעל והנאשמת מתוחים. הנישואין למעשה הסתיימו. אולם גם במצב כזה אין להעלות על הדעת מעשה מעין זה, של מכירת דירת־מגוריו של אדם, בלי לאמר לו דבר על כך.

„הסניגורית טוענת כי המצב הוא מעין סחרחרת שהנאשמת איבדה עליה כל שליטה. הסכומים צברו תאוצה מטורפת והגיעו מסכום של 2000 דולר עד למאה אלף ש"ח. סכומים אלה כמעט לא ייאמנו, אולם מהעיון בהו־ראתה מתברר כי הבלתי־ייאמן אכן קרה. ככל שרבו ההלוואות תפחה הריבית, וכדור־השלג התגלגל במורד.

„מלכתחילה, בגלל יחסים קשים ביניהם, לא יכלה הנאשמת לספר לבעלה על החוב, וכאשר גדל, על אחת כמה וכמה. כאשר קיבלה הצעה למכור את הדירה קיוותה כי תוך שלוש שנים תוכל איכשהו לפתור את הבעייה. אלא

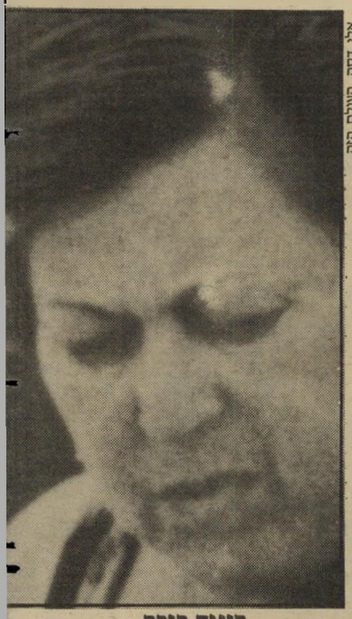

אלי דסה, העולם הזה

סוניה פוקס
„כרתה הענף שעליו היא יושבת..."

שהגם לא קרה, היא מצאה את עצמה על ספסל־הנאשמים.

„אין לה הרשעות קודמות ואיש אינו טוען כי ניהלה אורח־חיים עברייני... הנאשמת אינה מסוגלת לעמוד ביום בקנס משמעו[illegible]אך למרות זאת החלטתי שלא [illegible]יל עליה עונש של מאסר־בפועל, משום ששוכנעתי כי מדובר בהידרדרות שהביאה למעשי־יאוש.

„במידה רבה כרתה הנאשמת את הענף שעליו היא יושבת, והעניש את עצמה. כי יהיה אשר יהיה, מחצית הדירה לא תחזור אליה."

השופטת דנה את סוניה לשנה־מאסר על תנאי ולקנס בסך 3000 ש"ח, שישולם ב־0 [illegible]ומים. כאשר יצאה סוניה מאו[illegible]ת־המישפט צנחה מעולפת כמע[illegible]ל כתפי הסניגורית והתפרצה בראש[illegible]ה, בבכי קורע־לב. חלק מהנטל שנשאה על כתפיה בשנים האחרונות ירד. כעת תנסה לשקם את חייה בעבודה קשה ובזיכרונות העבר המרים.

בפנוכו

תחת ערבי בסאטירה יהודית

„אני לא גבר, לא אשה / לא ערבי, לא יהודיה / התחת שלי הוא שווייץ של המיזרח התיכון..." שר הקוקסינל הערבי מחמודה בסטריפטיז אחרון (של המחזאי הילל מיטלפונקט והבימאי גדליה בסר), שהוא גם הסטריפטיז הסאטירי הראשון של האינתיפאדה, של יצחק שמיר המשחק את זאב ז'בוטינסקי, של מנחם בגין המתבודד. סטריפטיז של הממשלה כולה, בהתפשטות נואשת של שש נפשות המחפשות מחבר, על בימת צוותא.

ליאורה ריבלין היא ריטה הסטריפטיזאית המתאבדת והמתכתבת. את העתק המיכתב ששלחה לנשיא חיים הרצוג היא מוצאת אחרי חיפושים נואשים בתחתונים.

רוברטו פולק הוא ברונו, אביו הרוחני של הקברט, הנאבק על הקונספציה של סטריפטיז־פוליטיקה. גם הוא שולף את המיכתב שנשלח לנשיא מתוך התחתונים. המיכתב חזר. הכתובת לא ידועה.

עמי וינברג הוא סמי הלום־הקרב, המשוחח עם הזין שלו — הברומטר של המדינה (אותה בובת־זין הזכורה לטוב מסטריפטיז אחרון של מיטלפונקט וסובול 1980).

ענת צחור היא היידי החושפת ישבן צחור ופיטמות מזדקרות בסטריפטיז ממשלתי־הסתדרותי. מוחמד בכרי, בתפקיד הקוקסינל הערבי, מחפש את זהותו המינית־הלאומית דרך חור הישבן.

תחיה רנון היא מירלה ליטבק, זמרת־אופרה הנודפת על־ידי אדולף אייכמן.

ענת צחור ב„סטריפטיז אחרון"
חושפת ישבן צחור

הכל מתערטלים, חושפים חלקי גוף ונפש. לדנון אין צורך בכך. במונולוגים שנתן בפיה מיטלפונקט, בטמפרמנט סוער ובמישחק כובש היא נותנת סטריפטיז מושלם.

מי שזוכר את שלמה בר־אבא בתפקיד הקוקסינל (סטריפטיז אחרון 1980) יערוך השוואה. לא בהכרח לטובת בכרי.

איך אומר הקוקסינל מחמודה: „אבו־נידאל נתן לי פטור... אני אוהבת לעשות את זה רק עם היהודים."

רקוויאם לוואדי סאליב

חשיבותו של ואדי סאליב לח
כמוה כחשיבותו של המונמרטר ל
ריס, אומר הד"ר ראובן הכט, ופרי
הדרך הרב־מסלולית, שהרסה את
רית המדרגות בטבורו של הוא
הביאה את הקץ על פנינת העיר.

בכך נדון לכישלון מאמץ של ש
שהשקיעו גורמים ציבוריים ופרט
בניסיון לשמר, ולו במעט, משרידי
פה הים־תיכוני של חיפה.

האדריכל סעדיה מנדל קובע
הריסתה של גימנסיה הרצליה הי
„אסון מיבני, חברתי ותרבותי כאר
ואילו הריסתו של ואדי סאליב
המחיר שהיה על החיפאים לשלם,
להגיע להכרה בחשיבותה ההיסטו
של מורשת הבניה.

היוזמה לעריכת הרקוויאם לוו
סאליב מקורה בוועד הציבורי שה
במחאה על הרס הוואדי. הוצע
להוציא אסופה של יוצרים בתח
האמנויות הפלסטיות, השירה והפרו
האסופה, שתתפרסם בקרוב, נע
בידי נתן זך, וכוללת סיפורים, פר
פרוזה, שירים ורשימות שעניינם נ
של העיר, וכן ציורים, רישו
וצילומים, מעשה ידיהם של מיטב א
ישראל. באסופה משתתפים האמ
אביגדור סטימצקי, יגאל תומרי
אורי ליפשיץ, עמוס קינן, אמיל חב
אבות ישורון, יעקב אורלנד, סיד
דאור, אשר רייך ועוד רבים אחרים

הקובץ הוא לא רק ספר, המע
נוסטלגיה לארץ ישראל בעלת הנ
הים־תיכוני. הוא משמש גם אות־אז
לאנשים הטרודים בבניין ארץ אחת
הריסת ארץ אחרת.

נשוי לקולנוע

שיש קולר נשוי לקולנוע, מכור לפסטיבלים, רואה קולנוע, חולם קולנוע, עכשיו גם מפיק. כשקולר מגיע לפסטיבל הסרטים בקאן, אומרים: אפשר להתחיל את הפסטיבל — שיש הגיע.

שיש קולר הוא האחראי לסרטים האיכותיים המגיעים לארץ. האיש שהכל מתייעצים בו: בימאים, שחקנים, מפיקים וקולגות מהארץ ומארצות אחרות. אפשר למצוא אותו בכל הפסטיבלים בעולם — קאן, ברלין, ונציה, יריד הסרטים הבינלאומי במילאנו ואחרים.

הוא רואה את כל הסרטים ומביא את הטובים שבהם. מבקרי־קולנוע רבים יכולים להתקנא בבקיאות וביד הקולנועי שלו, על־אף שהאוניברסיטה שבה למד נמצאה ברדיוס שבין גן־רינה לבין בית־העם.

מגיל אפס ראה סרטים, היה אלוף־הארץ בחידוני־קולנוע והירצה על קולנוע במועדוני־קולנוע.

הוא אחת הדמויות הציוריות של תל־אביב — קרחת מושלמת, שזופה ובוהקת, שפם ומבט חודר, מרחיק קימעה. בן לאם צברית ממוצא בולגרי, אב ממוצא גרמני, ונראה יותר צועני מצועני, יותר סמוראי מסמוראי.

בין הסרטים הידועים שהביא לארץ זוכרים לו את שיבעת הסמוראים, פדרה פדרונה, אהבה בגרמניה, הוי חיים ארורים, ועוד.

„אני מריח סרטים טובים ממרחק. סרט שדחיתי הוכח מאוחר יתר ככלשון. ביום שארחה סרט ויסתבר לי שטעיתי אפרוש מהקולנוע. די לי לראות 10 דקות מהסרט, כדי לקבוע את גורלו. זה כמו לפתוח דלת של בית ולדעת שיש שם סירחון. לא צריך לשבת שם שבוע כדי להיווכח בצחנה."

שחי אצבעות מצידון יצא לאקרנים הודות להבחנתו החדשה של שיש. „הוא היה בסך הכל סרט־הדרכה של צה"ל. גיליתי אותו בהקרנה מיקרית ואיש לא האמין בו. מאז הפך הסרט להצלחה, נמנעים המפיצים, שהטילו בסרט את כל הספקות והפיקפוקים, ללכת איתי על אותה מדרכה.

„לקחתי את הסרט לפסטיבל קאן, לפסטיבל טורונטו ולמכון האמריקאי לקולנוע, אמרו שהוא טוב מפלטון, ואילו היה נשלח כמועמד לפרס האוסקר, היה בוודאי נכלל בין חמשת הסרטים הזרים הטובים ביותר.

„בארץ העדיפו לשלוח את הסרט אוונטי פופולו," אומר שיש בנימה מרה וביקורתית. „הסרט הוא סטודנטיאלי, וכך התייחסו אליו בחו"ל. דיקאן הפקולטה לקולנוע, שישב בוועדה שבחרה את הסרט שיישלח, בחר בעבודתו של בוגר הפקולטה שלו, רפי בוקאי.

„מדוע רק עכשיו התחלתי להפיק סרטים בעצמי? מפיק ללא מפיץ, הוא כמו כפפה ללא יד. הייתי צריך לבסס את עצמי קודם לכן כמפיץ, להפיק סרט, ורק אחר־כך לחפש מפיץ. בארץ הקטנה שלנו זהו מיבצע חסר־סיכוי, מאחר ורוב המפיצים הם בעלי בתי־קולנוע.

„יש לי נשימה למרחקים ארוכים. לא מחפש פראיירים שיפיקו את הסרטים שלי ושאני ארוויח מעצם ההפקה. אני רוצה לעשות סרט שיצליח בארץ ובעולם.

„כיום כותבים לי שלושה תסריטים. יחד עם זאת, אני עדיין בודק תסריטים רבים ופתוח לקבל חדשים. אחד התסריטים העומדים אצלי על הפרק נקרא — התחנה. מדובר בקבוצת־צעירים המקימים תחנת־שידור פיראטית, כדי לשנות את פני החברה."

הביקורת של שיש על הקולנוע הישראלי היא כמעט קטלנית. „הם, הבימאים, אחראים למוצר הסופי. אני מכיר אותם היכרות אישית. הם חסרי ביצים, אימפוטנטים קולנועיים, לא ממולחים, לא מבריקים, מחפשי פרנסות, צועדים בין הטיפות, העיקר — לא להפחיד, לא להרגיז.

„הם חסרי כל אמירה אנושית, פוליטית. אילו יבוא מחר מישהו שיהיה מוכן לממן להם סרט, הם ימכרו את כל השקפה שלהם בעד נזיד־עדשים. עלילה, המתרחשת ברוסיה, דוברת אנגלית ומצולמת ביוגוסלביה.

„הקהל מאז התבגר. סרט ישראלי בארץ צריך להיות דובר עברית, ולצורך הפצה בחו"ל אפשר לעשות גירסה נוספת באנגלית. בחו"ל לא מכירים, על־פי רוב, את הרקע. די אם יוסיפו הגיה זרה וזה כבר יישמע אחרת."

את הפופולריות שלו בפסטיבלים בינלאומיים הוא מסביר בחליפה שחורה ופפיון. „אני נראה מולטי־מיליונר וכאחד המפיקים הגדולים בעולם."

זה נשמע פשטני מדי, אבל אנשי־קולנוע בארץ יודעים לספר על קשריו של שיש עם מפיקים יודעי־שם, בימאים ושחקנים ברחבי העולם שניגשים אליו ומתייעצים איתו. אחד מהם הוא השחקן הידוע קלאוס מריה ברנדאוור (מפיסטו), שלאחר התייעצות עם שיש החליט שלא להשתתף בסרט שהוכח לאחר מכן כנפילה.

השחקנית סוניה ברגה (דונה פלור ושואה לשניים) מוכנה להופיע בסרט עובדה, שום סרט ישראלי לא חדר לשוק העולמי, אף אחד בעולם לא רוצה לראות סרט ישראלי.

„סרט ישראלי לא יכול להיות אמיתי אם הוא דובר שפה זרה. את החולמים של אורי ברבש לא הצילה אפילו קלי מקגיליס (כוכבת העד). איש לא האמין לברבש. אבד הכלח על הבלוף של הקולנוע ההוליוודי, כשה־

שיש קולר עם השחקן קלאוס מאריה ברנדאוור
מבור לפסטיבלים

שיפיק. „אני ממתין לתסריט שית
ללהט הדרום־אמריקאי שלה."

בתחילה העניק שיש את כל ה
שצבר כמעט־חינם למפיצים שון
„באחרונה החלטתי לעשות לעצמי
מה שעשיתי למען אחרים."

בזכותו של שיש אפשר היה לר
גם את מפיסטו ואת מוסקווה א
מאמינה בדמעות. הוא העניק ש
לסרטים כמו: אסקימו לימון, השנ
ושתי אצבעות מצידון (שבתחילה נ
טווס בלבנון).

„כשאני קורא ביקורת־קולנוע
צוחק. הם הרי בקושי הולכים לר
סרטים. בפסטיבל קאן אני פוגש
טים שנשלחים בכספי־ציבור כדי
אות ולבחור. בשבילם זוהי נסיעת־
ומלון חמישה כוכבים.

„אני נוסע על חשבוני. זאת גם
חיים. אני צולל בקולנוע שלא
רווחים. גם אם יציעו לי את ה
במתנה לא אקח! אני נשוי לקו
חזק."

מונולוג של רחל קרמרמן

„אף פעם אינני משתמשת במילה נסיכה!"

חשבון נפש עם זמנה ברק

מה זה „נסיך"? נסיך זה בכלל... זה לא שייך לחיים. זה שייך לאגדות. מי שנולד נסיך, קיבל הכל במתנה...

מתי אני משתמשת במונח „נסיך" בלכסיקון היומיומי שלי? אף פעם! אף־פעם אינני משתמשת במילה הזאת!

דווקא אדם שנולד ועובר דרך כור־ההיתוך של החיים, מגיעה לו הברכה, הוא בעצם נסיך.

אני יכולה להבין מדוע הדביקו לי את התואר „נסיכה". חושבים שנולדתי במזל קל, והכל בא לי בקלי־קלות. לא יודעים שאני, כילדה, סבלתי קשה, כי המצב הכלכלי בבית התחיל להש־תפר אחרי הרבה־הרבה שנים. עוד כס־טודנטית עבדתי כדי להרוויח את לחמי בבית־חרושת לטקסטיל, כשלמדתי שנה ראשונה מישפטים. גרתי עם שתי חברות נוספות בחדר, התחלקתי עימן בכל דבר. היו זמנים כשעבדתי בשתי מישרות, כדי לממן את לימודיי. דווקא הייתי מרוצה.

בתקופה מסויימת זה קרה במפא"י: שהבנים המשיכו בדרכי הוריהם. אני רואה בזה ניצחון של התנועה (חרות), שזה קורה אצלנו כיום.

לבקש תמיכה כיום? לא! אף־אחד לא מזכיר, אף־אחד.

אמא שלי היא אישיות לפני עצמה. אני גרה באותו הבית עם אחותי (מיקה, הנשואה לזמר יגאל בשן) ועם הורי. איך אפשר? אילו היית מכירה את אמא שלי, היית מבינה שזה אפשרי. זה בכלל לא מפריע. יש ימים שאני בכלל לא רואה את אמא שלי או את אחותי. אנחנו מכבדים זה את הפרטיות של זה.

מה הורי אומרים על מועמדותי לר־שימה לכנסת? בלשון־המעטה, אבא שלי לא כל־כך אוהב את זה. הוא מס־תייג בעיקר מסיבות מישפחתיות: הוא לא דואג רק לבת שלו — אלא גם לנכדות.

האם אני מרגישה כממשיכת דרכו? של בעלי? אני ממשיכת־דרך של שני־הם — אבא שלי ובעלי. בעיקר, אני שמחה על הקטע הזה, שמיעוט (חרות) הפך לרוב.

תמיר, כילדה, חשבתי שאבא שלי וחבריו צודקים. אבל בכל־זאת חשבתי: למה רבים לא חושבים כך? זה תמיד העסיק אותי:

מועמדת רחל קרמרמן השבוע
„השחור הוא הרגל של שנים..."

אבא שלי היה טרוריסט ופושע. בבית־הספר הרביצו לי מכות בגלל זה.

האם הייתי פופולרית בילדותי? בכיתה שלי נחשבתי כמקובלת, אולי. זאת אומרת, מי שהכיר אותי, אולי בעיניו הייתי מקובלת.

מי שלא? תמיד הייתי המיעוט הנר־דף.

מבחינה כלכלית היה קשה: לא תמיד יכולים היו הורי לקנות לי ספרי־לימוד. למדתי להסתדר עם בגד אחד. את הבגד הראשון שלא היה תפור משאריות קיבלתי אולי בגיל 13. כאן ניתן לאמר — פאראפרזה על המישפט של זאב ז'בוטינסקי — „עברי גם בעו־ני בז'רשו:" דווקא בתקופה הקשה הזאת למדתי שצריך להילחם.

האם הייתי ילדה יפה? רגילה מאוד. אנשים לא מפרגנים לכאלה שגודלו כ„יורשים"? אצלי זה היה הפוך: מצד אחד באמת היתה כאן הצלחה של הורי, להנחיל לי את הרצון להמשיך, אך מצד שני הורים, שטעמו את טעם הפולי־טיקה, לא היו מאחלים לעולם לילדיהם לעסוק בכך.

לי? לא היה ברור שאהיה פוליטי־קאית עד גיל מבוגר מאוד. בגיל צעיר הייתי מאוד פעילה, אך בהחלט לא שי־ערתי שאהפוך זאת למרכז חיי.

● בגדים: „אני הולכת רק בשחור!"

אני הולכת רק בשחור. מדוע? אין לי מושג. כשאני בבגד שחור, זה תמיד מסתדר לי, נראה טוב בעיני.

האם זה מפני שאני אלמנה? לא! המונח „אלמנה" בכלל לא עולה לי במודעות. אנשים לא מבינים איזו הר־גשה היא לאשה, לא להיות תלויה באף־אחד.

השחור הוא הרגל של שנים. אבא שלי היה מכנה אותי, בתור נערה, „הי־וניה".

מדוע אני עונדת תמיד עדיים בצבע תורכיז? מפני שזה פשוט הולך עם הש־חור.

● „בת שלי": „הרגשתי חוסר־אונים!"

כיוון שיש לי הורים נהדרים, אני מסתדרת עם זה טוב מאוד. אני גאה בשני הורי.

כשאבא שלי היה שר? כבר כולנו (לרחל אח ואחות) היינו אנשים מעו־צבים.

את התקופה של הפירסומים הפחות־סימפטיים על אבא שלי (תקופת „ההמ־צאה") עברתי ביחד איתו. כולנו עמדנו מאחוריו, כל המישפחה. לא, לא נוצר חילוף־תפקידים בין אב לבין בת, מי נשען על מי. הרגשתי אז שאולי יותר טוב לאדם פרטי, העושה דברים, ולא לאדם ציבורי.

עוול? הרגשתי עוול, אבל חלק מזה הבנתי.

האם הרגשתי כעס? עלבון? הרגשתי אז כל מה שהוא הרגיש, וזה כלל הכל.

בעיקר? חוסר־אונים: אבא שלי מאוד נפגע באותה תקופה.

האם מזכירים לי זאת, כשאני באה אנשים לא מבינים איזו הר־גשה היא לאשה, לא להיות תלויה באף־אחד.

השחור הוא הרגל של שנים. אבא שלי היה מכנה אותי, בתור נערה, „הי־וניה".

מדוע אני עונדת תמיד עדיים בצבע תורכיז? מפני שזה פשוט הולך עם הש־חור.

● „בת שלי": „הרגשתי חוסר־אונים!"

כיוון שיש לי הורים נהדרים, אני מסתדרת עם זה טוב מאוד. אני גאה בשני הורי.

כשאבא שלי היה שר? כבר כולנו (לרחל אח ואחות) היינו אנשים מעו־צבים.

את התקופה של הפירסומים הפחות־סימפטיים על אבא שלי (תקופת „ההמ־צאה") עברתי ביחד איתו. כולנו עמדנו מאחוריו, כל המישפחה. לא, לא נוצר חילוף־תפקידים בין אב לבין בת, מי נשען על מי. הרגשתי אז שאולי יותר טוב לאדם פרטי, העושה דברים, ולא לאדם ציבורי.

עוול? הרגשתי עוול, אבל חלק מזה הבנתי.

האם הרגשתי כעס? עלבון? הרגשתי אז כל מה שהוא הרגיש, וזה כלל הכל.

בעיקר? חוסר־אונים: אבא שלי מאוד נפגע באותה תקופה.

האם מזכירים לי זאת, כשאני באה

נסיכה בעל כורחה

„נסיכה", „בת של" – בקטגוריות אלה נוהגים לקטלג את רחל קרמרמן, בתו של השר־לשעבר יעקב מרידור – מהאצולה הוותיקה של חרות, איש שהוכיח עצמו בעסקים ועשה הון.

כשמשתמשים במונח „נסיך/ה" או „בן/ת של" מתכוונים לבן/ת תפנוקים שנקודת־הזינוק שלהם במירוץ־החיים היא גבוהה מהמ־מוצע. מדובר על זן מיוחד של ילדים שגודלו משחר ינקותם להיכנס לנעליים של אחד מהוריהם, להיות „יורשים". איש לא שאל אותם במה היו מעוניינים לעסוק כש„יהיו גדולים", איש לא בדק למה הם מוכשרים. הם גודלו להיות כמו אבא/אמא, תוך כדי טיפטוף תמידי של הרעיון שלעולם לא יהיו נפילים כמותם.

חרף התווית שהודבקה לה, לא ניתן לקטלג את רחל קרמרמן עם אותו זן מיוחד. היא אינה נוהגת בגסות־רוח, אינה מתחבאת מאחורי פקידות/עוזרים/דוברים, אינה מנסה לחפות על שום חרדות ומעצורים, האופייניים כל־כך ל„נסיכים".

מדוע דבק התואר הבלתי־מחמיא הזה, „נסיכה", באשה שנאבקה בקשיים כלכליים וחברתיים כדי להתקדם בחיים, שהתאלמנה, שהפסידה מערכת־בחירות (ב־1984)?

נראה לי שהתשובה נעוצה דווקא בכור־ההיתוך שהיא עברה. קרמרמן כינתה זאת „כור־ההיתוך של החיים". הרגישות שהיא מקרינה, הקשר המיידי שהיא יוצרת עם הסביבה מגובה־עין, ולא בנימה מתנשאת, פשטות הליכותיה – הם שיוצרים לה דימוי אצילי.

קשה לאמר על רחל קרמרמן שהיא יפה, במובן המקובל של המילה, אך ההבעה העצובה שעל פניה, שערה השחור ועיניה השחורות הגדולות יוצרים דמות של אשה אטרקטיבית מאוד. צדק אביה, כשכינה אותה בנערותה „היווניה".

בתחילת הראיון סיפרה לי בכנות איך התראיינה לפני ארבע שנים, במיסגרת מירוצה לכנסת. קרמרמן הכנה, הבלתי־מנוסה ברזי־התיקשורת, לא השתמשה בגימיקים ובניסוחים מהוקצעים. את המאמר ההוא ואחרים, שהכתירו אותה בתואר „נסיכה", דאג מישהו להפיץ ערב הבחירות במרכז־חרות – נסיכה נולדה, קרמרמן חוסלה. לכן החליטה להתמודד הפעם – ארבע שנים אחרי־כן – עם הכתר הכפוי, הבלתי־רצוי הזה. היא ביקשה ממני להסיק מסקנות ממה שסיפרה לי ולנהוג בה בזהירות.

● ההחלטה: „לרוץ!"

לפני ארבע שנים הפסדתי במי־רוץ. הגבתי אז ברוח ספורטיבית. לא הרגשתי שהיתה כלפי שימחה לאיד, כמו שהיתה כלפי „נסיכות" במיפלגות אחרות.

במבט לאחור? אני חושבת שהפ־סדתי אז, מפני שכמובן נכנסתי מאוחר מדי... ובעיקר עלה עניין „הנסיכים". הפיצו אז כתבה שנכתבה עלי, וש־הרגישה את העניין הזה. זה חיסל אותי.

לדעתי, מאיר שיטרית שעבר כור־היתוך ומגלה תכונות של מנהיגות, הוא נסיך!

לא היה לי ברור שהפעם ארוץ. הע־יין הוא שאצלנו במיפלגה — מכנים זאת „תנועה" — תמיד היתה אשה אחת. מבין 28 ח"כים מחרות היתה רק אשה אחת (מרים תעסה־גלזר). הסיבה לכך, נראה לי, תלויה בהתייחסות הדו־מיננטית של חרות לעניני־ביטחון.

האם אני רצה על מישבצת של

עם אחותה מיקה
„אבא שלי מאוד נפגע"

רחל ויוסף קרמרמן בחתונתם (1967)

את הבגד הראשון שלו, שלא היה חפור משאריות, קיבלתי בגיל 13"

צילום: מנשה, העולם הזה

רחל בהלוויית בעלה

אלמלא זה היה יוסק'ה, לא הייתי מחתנתו"

"אשה"? למעשה, לכל פוליטיקאית יש פיצול־אישיות מאוד קשה: מצד אחד אני כמו גבר — חייבת להתמודד במיגרש הכללי וצריכה להוכיח שאני אפילו טובה יותר מגבר. מצד שני, אם אני לא נכנסת למישבצת של "אשה" — אז אני לא בסדר.

המחקרים הראו שדווקא ההתמקדות של נשים באירגונים נשיים כמו ויצ"ן, נעמ"ת, מנעה מהן להתקדם. לגברים זה היה נוח: הם טיפלו בדברים החשובים, ואילו הנשים — בשוליים. גם לנשים זה היה נוח — לפחות היה להן אפיק לפעולה.

החלטתי שאני יכולה לרוץ, מפני שההתנגדות בבית הוסרה. אצלי יש בית דמוקרטי: לא עושים הצבעות, אבל שיחות. הבנות מאוד מעורבות: הגדולה היא בת 14 וחצי, מאוד מגובשת בדיעותיה על זכויות־הפרט, שוויון בין נשים לגברים. הקטנה בת 12.

ואז באה ההחלטה לסגת... מתי נסוג־תי בעבר? לא נלחמתי על תפקיד היוע־צת למעמד־האשה במישרדי ראש־הממשלה? בחייך! לא הייתי הולכת על זה! שמעתי על מועמדותי כשהייתי בלונדון, ואילו היו שואלים אותי — לא הייתי נענית. מה, הייתי מוותרת על תפקידי בהוצאת־ספרים בשביל זה?

● ההחלטה לסגת מהמירוץ: "בלעתי את הרוק..."

דר יו אלי פניות של נשים רבות שט־ענו, שכניסתי למירוץ ברגע האח־רון עלולה לפגוע בסיכוייהן של נשים אחרות במירוץ.

מטעם מי הן נשלחו? לא בדקתי, לא יודעת.

האם נפגעתי? כן ולא. מובן שברגע הראשון — כן. בעצם, אם את פועלת במשך שנים עם אנשים, אינך צריכה להיעלב. באופן אישי, בלעתי את הרוק.

חברים שלי עשו בדיקה — לא מד־עית — בשטח. הם גילו שאנשים רבים במרכז־חרות מתכוונים להצביע הפעם בעד כמה נשים, ושיש שינוי בגישה כלפי נשים בפוליטיקה.

● ההחלטה לשוב למירוץ: "ליבנת? זה מביך יותר!"

אחד מהחברים שלי בתל־אביב אמר לי במפורש שהוא בדק ובדק, ושאני לא פוגעת בסיכוייה של שום אשה אחרת (המדובר בלימור ליבנת ובמרים תעסה־גלזר). החלטתי שהפעם עלי להתמודד!

היו פניות אלי, אחרי פרישתי, מה־צפון, מהדרום. אנשים הבטיחו לי, אי־שית, שבאיזורים שלהם יצביעו בעד יותר מאשה אחת. אני מרגישה, שדווו־קא בגללי הנושא של הנשים קיבל חשיפה מוגברת.

האם ניתן לראות בנסיגה־שיבה למירוץ תרגיל מבריק? אירך? כולם דוו־קא חושבים שהפסדתי המון נקודות בכך שאני מאחרת במירוץ. יש תהליך במיפלגה — זה כבר נכנס ממש לאינ־רציה — שאתה חייב להבטיח, לבקש שיצביעו בעדך. אם לא הספקתי לבוא ולבקש, אז... הרבה מאוד אנשים לא מבינים אותי, למרות שהייתי פעילה בכל ענייני הנשים באופן מאוד אינ־טנסיבי. הכל — מפני שנכנסתי באי־חור.

נורא מתסכל אותי, שאינני מצליחה להגיע לאנשים. בסך־הכל, עבדתי במ־שך שנים עבודה קשה מאוד שאין לה פיצוי. הייתי פעילה, מבלי שרציתי בשום תפקיד בתמורה. את יודעת, למ־של, שבמרחב תל־אביב יש רק אשה אחת (היא עצמה) שהיא חברת מזכי־רות־בתנועה? אין לי אפשרות, אין לי זמן, להעביר לכולם את ה"אני מאמין" שלי. לא שאני חושבת שאילו הייתי מספיקה, כולם היו בוחרים בי, אבל...

האם אני מרגישה במשבי־רוח צר־ננים מצד ליבנת ותעסה־גלזר? תשאלי אותן. אני לא חושבת. יש מעט, אבל זה טיבעי...

עם מרים כבר התמודדתי בעבר.

האם אני מוטרדת מהיריבות אשה־לאשה? במיקרה הספציפי הזה — כן, זה מטריד אותי.

יש נשים החושבות ששיניתי את מצבן, מפני שנכנסתי מאוחר למירוץ. אני חושבת ששיניתי זאת לטובה. הן, אולי, חושבות אחרת. לימור (ליבנת)? זה מביך יותר, לא מפני שהיא צעירה מתעסה־גלזר, אלא מפני שהלכנו בי־חד. ביקשתי מאנשים שיתמכו בלימור לכנסת, הייתי פעילה במערכת־הבחי־רות שלה — כל זה עד לרגע ההחלטה שלי לרוץ: אני חושבת שלימור תהיה חברת־כנסת טובה.

האם נשים יצביעו בעדי? מעולם לא הרגשתי אלמנט של קינאה מפני שאני צעירה יותר, נשית, לא מתאימה לדי־מוי של פוליטיקאית.

אם התעמקתי בכך? כן, בהקשר של מחקר שנעשה בנעמ"ת. המחקר הוכיח שנשים לא מפרגנות זו לזו.

לדעתי, הבוחרת הממוצעת של מר־כז־חרות תצביע בערי. הקשר שלי עם חברות־המרכז הוא מעולה. דווקא יש לי דימוי של אחת מהחברה': אני משתדלת תמיד להתיישב בצד, ולא בשולחן הנשיאות.

בחיי הפרטיים? אינני זוכרת מיקרה בולט של חוסר־פירגון — לא מצד נשים ולא מצד גברים.

● יוסק'ה ז"ל: "הוא הולך להיות בעלי!"

יוסק'ה נפטר לפני שבע שנים. היינו ביחד 15, 16 שנים. אני הייתי אשתו השניה.

היכרנו שנים קודם לכן, מפני שאחיו היה איתי בבית.

במשך שנים היה לי ברור שאתחתן עם יוסק'ה. לכן תמיד פחדתי ממנו. כשהוא היה מופיע, הייתי עוברת לצד השני של הרחוב. כן, מהפחד, מהידיעה שזה יהיה בעלי.

יום אחד, אני זוכרת, הלכתי עם חברה להלווייה. הוא עמד במרחק־מה מאיתנו. אמרתי לחברתי: "את רואה שם, את השמן ההוא? הוא הולך להיות בעלי!" היא בוודאי חשבה שיצאתי מדעתי.

"ומי את האשה שלצידו?" שאלה. עניתי: "אשתו!"

זה קרה שלוש שנים לפני שהתחתנו. מי שהיה בעניינים ידע שהנישואין שלו לא יחזיקו מעמד.

יום אחד ישבנו — יוסק'ה ואני — עם הוריי בהתייעצות מיפלגתית כל־שהי. שנינו היינו מישפטנים. לפתע אמרתי ליוסק'ה: "תזמין אותי לארוחת־ערב ונפתור את העניין."

"אם אזמין אותך לארוחת־ערב, אצ־טרך לבקש ממך להתחתן איתי. חשבי על כך עד מחר, ותני לי תשובה..."

נתתי. לפעמים את יכולה לפגוש את אותו האדם בתקופות שונות, ובת־קופה אחת זה לא יתאים ואילו בשניה קשה להבין, איך זה לא קרה קודם־לכן.

יוסק'ה היה גיזבר חרות ויושב־ראש מחוז תל־אביב. זה היה תפקיד עם הרבה כוח.

האם אני נמשכת לכוח? לא חושבת. הוא היה אדם מיוחד. היא סיים חמש־שש פקולטות שונות, היה פעיל מאוד בקרב התעשיינים. היה בורח מתפקי־דים ומכבוד.

האם היה לי חשוב ששנינו הש־תייכנו לאותה המיפלגה? אני לא יו־דעת אם זה היה חשוב, אבל זה היה טיבעי, טיבעי ונוח. אבל זה בהחלט לא תנאי, או תנאי חשוב. זאת פשוט מע־רכת־יחסים שהתפתחה לשותפות מל־אה.

כשהתחתנתי עם יוסק'ה, הייתי בת 29. האם הופעל עלי לחץ להתחתן? האמת היא שלא הרגשתי לחץ. לולא זה היה יוסק'ה, לא הייתי מתחתנת.

רוב מישפחתי ניספתה בשואה: הו־ריו של אבי ואחותו נרצחו בשואה. רק דודה אחת ניצלה, וחיתה בסיביר. כל חיי גדלתי עם הידיעה שאין לי מיש־פחה. הייתי מנודה תקופות מסויימות, מפני שאבי היה במחתרת. פתאום, כש־התחתנתי עם יוסק'ה, היתה לי מיש־פחה. ליוסק'ה היתה מישפחה גדולה, מאוד גדולה. עד עצם היום הזה הם מישפחה עבורי, תומכים בי לאורך כל הדרך.

יוסק'ה נפטר פתאום. הוא קיבל התי־קף־לב. לא היו לו התקפים קודמים. זה קרה במסיבה שאני אירגנתי. מכיוון שאני גרה בתוך המעוז המישפחתי (באותו הבית שבו גרה רחל גרים גם הוריה ואחותה), לא היתה לי הרגשה של בדידות לרגע.

גם במערכת־היחסים עם יוסק'ה היי־תי עצמאית. אמנם, כשהילדות היו קט־נות, הפסקתי לעבור — רק למרתי. כל־כך חיכיתי לילדות האלה... כשזה קורה בגיל מאוחר יותר, רוצים לחוות את ההורות עד הסוף. זאת תקופה מאו־שרת מאוד בעיניי, עד היום.

לחצים להתחתן שוב? אולי דודים, דודות, רבנים... לחצים ממשיים? מעו־לם לא. היו תקופות שהרגשתי דחף להקים מישפחה, אך מהר מאוד הבנתי שיצביעו בעדך. אם לא הספקתי לבוא ולבקש, אז... הרבה מאוד אנשים לא מבינים אותי, למרות שהייתי פעילה בכל ענייני הנשים באופן מאוד אינ־טנסיבי. הכל — מפני שנכנסתי באי־חור.

נורא מתסכל אותי, שאינני מצליחה להגיע לאנשים. בסך־הכל, עבדתי במ־שך שנים עבודה קשה מאוד שאין לה פיצוי. הייתי פעילה, מבלי שרציתי בשום תפקיד בתמורה. את יודעת, למ־של, שבמרחב תל־אביב יש רק אשה אחת (היא עצמה) שהיא חברת מזכי־רות־בתנועה? אין לי אפשרות, אין לי זמן, להעביר לכולם את ה"אני מאמין" שלי. לא שאני חושבת שאילו הייתי מספיקה, כולם היו בוחרים בי, אבל...

האם אני מרגישה במשבי־רוח צר־ננים מצד ליבנת ותעסה־גלזר? תשאלי אותן. אני לא חושבת. יש מעט, אבל זה טיבעי...

עם מרים כבר התמודדתי בעבר.

האם אני מוטרדת מהיריבות אשה־לאשה? במיקרה הספציפי הזה — כן, זה מטריד אותי.

יש נשים החושבות ששיניתי את מצבן, מפני שנכנסתי מאוחר למירוץ. אני חושבת ששיניתי זאת לטובה. הן, אולי, חושבות אחרת. לימור (ליבנת)? זה מביך יותר, לא מפני שהיא צעירה מתעסה־גלזר, אלא מפני שהלכנו בי־חד. ביקשתי מאנשים שיתמכו בלימור לכנסת, הייתי פעילה במערכת־הבחי־רות שלה — כל זה עד לרגע ההחלטה שלי לרוץ: אני חושבת שלימור תהיה חברת־כנסת טובה.

האם נשים יצביעו בעדי? מעולם לא הרגשתי אלמנט של קינאה מפני שאני צעירה יותר, נשית, לא מתאימה לדי־מוי של פוליטיקאית.

אם התעמקתי בכך? כן, בהקשר של מחקר שנעשה בנעמ"ת. המחקר הוכיח שנשים לא מפרגנות זו לזו.

אחרי הגירושים חיית

קרמרמן בביתה

"דעתי שאחתחן איתו"

שגם מישפחה של שלוש נפשות (רחל ושתי בנותיה) היא מישפחה.

האמת היא שגם המישפחה של יגאל גיסי (הזמר יגאל בשן, בעלה של מיקה אחותה) וגם המישפחה של גיסתי (הנ־שואה לאחיה) הן מישפחות גדולות, ומ־תפקדות כמישפחה עבורי.

את הרגעים הקשים אני כבר רגילה לעבור לבד, בלי יוסק'ה, אבל ברגעים היפים — קשה לי מאוד. ביום שבת, כשהבת שלי סיימה את חטיבת־הבי־ניים — זה היה מרגש — היה לי קשה, לבד.

"אני מאמינה!"

"אני אדם לאומי, עם רגישות לפרט!" – הצ־הירה רחל קרמרמן, אחרי שחשבה, לבקשתי, מהו בעצם ה"אני מאמין" שלה.

ביקשתי מעט יותר פרטים: "הכוונה שלי היא לפעול בתחום שבין הפרט לבין השילטון, לשיפור חיי־הפרט. צריך להביא להרגשה שהפרט הוא השליט!"

אחר־כך עצרה והסתכלה מעט נפחדת: "זה נשמע כזה גדול, לא!"

"האם את מגדירה את עצמך כקיצונית בתוך חרות?"

"הסיגנון שלי אינו קיצוני. האמת היא שבתנו־עת־החרות היונים פרחו מהקן. ההגדרה היותר־נכונה היא: מי יותר סובלני ומי פחות. גם מי שמדבר בניסוח סובלני, עשוי להיות קיצוני. ה־מסר של רובנו הוא אחד – ארץ־ישראל השלמה!"

"ועמדתך לגבי האינתיפאדה?"

"לצערי, אני חושבת שזה בא כתוצאה מכך שהערבים הרגישו שישנה אי־הסכמה ביניינו, ה־יהודים – נגמר הקונסנזוס. יש כמה נקודות רכות שבהן ניתן לשבור אותנו. זה, לדעתי, היה האות להתחלת המסע. האינתיפאדה היא נשק פוליטי חשוב מאוד עבור הערבים. פיתרון? הלוואי והיה לי פיתרון..."

"את נשמעת כאילו את מאשימה גורמים יהו־דיים כלשהם בהיווצרות האינתיפאדה. מקדי את ההאשמה."

"אני בהחלט מאשימה את ההשקפה שאמרה שאי־אפשר לחיות יותר – צריך למצוא פיתרון עכשיו!"

"אפרופו פיתרונות מדיניים, מהי עמדתך לגבי הסכמי קמפ־דיוויד?"

"אני בעד ההסכמים, בעד תוכנית־האוטונומ־יה ושינויים. לא השתייכתי לחלק בחרות שהת־נגד להסכמים (יצחק שמיר, משה ארנס, יגאל כהן־אורגד), אבל אני לא שבויה בקונספציה הזאת מפני שככה זה, מישהו החליט לפניי. תדגישי שאם לא נבין את זכותנו לשבת בשכם או בחברון – אז נפסיק להבין את זכותנו לשבת ביפו או בתל־אביב. עובדה שהפלסטינים מתחילים לדבר על זכות השיבה. דעתי המוחלטת היא שיהודים יכולים להתיישב בכל חלקי ארץ־יש־ראל, בתנאי שהחוק מאפשר זאת!"

דרכי חיים

האשה אינה רכוש

האשה יצאה מהמיקלחת. הבעל חשק בה. האישום: ניסיון לאונס.

נעמי רון ■

חייהם המשותפים של מנסור פרג'ר (30) ואשתו הידרדרו בתקופה האחרונה. הם לא הסתדרו זה עם זה, הירבו לריב ומירדו זה לזה את החיים.

הפיצוץ הגדול היה לפני שבועות אחדים. בני־הזוג, שהם ממוצא פרסי, תושבי קריית־שלום, הורים לשלושה ילדים, הגיעו הפעם למישטרה.

האשה הגישה תלונה, טענה שבעלה תקף אותה וניסה לאנוס אותה. מנסור, העובד כמלצר במיסעדה בתחנה המרכזית בתל־אביב, הכחיש את עניין התקיפה והניסיון־לאונס.

ראה ועזב. בשבוע שעבר סיפר הבעל בבית־מישפט השלום בתל־אביב שאשתו „מנעה את עצמה ממנו" במשך 10 ימים. בערב היום ה־11, לדבריו, היא יצאה מן המיקלחת, טריה ורעננה, והוא רצה לקיים איתה יחסי־מין.

עורך־דין יוסף סלטון, שייצג את פרג'ר, סיפר לשופט, חיים אילת, שב־

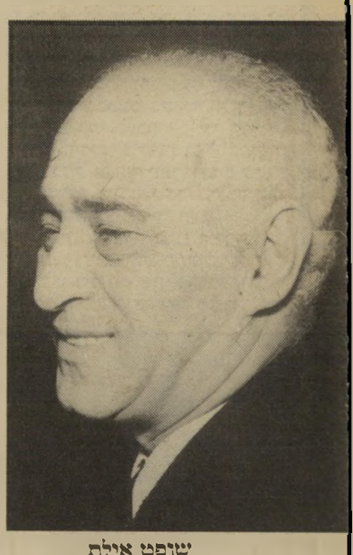

שופט אילת
הבעל ניסה לאונס

שלב די מוקדם נוכח הבעל לדעת שאשתו נמצאת במחוז החודשי שלה, ועזב אותה. אבל זה לא הפריע לאשה להתלונן במישטרה שעד לרגע שבו החליט לוותר על העניין, הוא השתמש בכוח, תקף אותה, וניסה לאנוס אותה.

עורך־הדין סלטון טען שהיא בוודאי חיפשה תירוץ, כדי למרר את חיי הבעל. האשה, שיוצגה על־ידי התובע המישטרתי, סיפרה: „התחננתי שהוא יעזוב אותי, והוא לא עזב." היא גם טענה שמנסור נתן לה סטירה באותו לילה. הבעל הכחיש את עניין הסטירה.

יריקה בפרצוף. טענה נוספת של האשה: בתחנת־המישטרה ירק לה מנסור בפרצוף. „זה מפני שהוא נעלב בגלל התלונה שהיא הגישה נגדו," אמר סלטון. את עניין היריקה הבעל לא הכחיש.

השופט אילת האמין לאשה, טען בסיכום ש„אין לתת לבעל לחשוב שהאשה היא רכושו, והוא יכול לעשות בה מה שהוא רוצה," ושלח את מנסור פרג'ר לשישה חודשי מאסר בפועל, כשהוא מצרף אליהם ש־שה חודשי מאסר על־תנאי.

עורך־דין סלטון מתכוון לערער על גזר־הדין בבית־המישפט המחוזי.

הבן עומד להתחתן ואינו יכול להיכנס לביתו, מפני שאלמנת האב יושבת שם, והנושים מעקלים את הרכוש בגלל חובות של מאות אלפים

הקרב על הרכוש

חתונתו של לירון נלסון עם חברתו, ג'ודי, תערך באילת בסוף חודש זה. מזה כמה חודשים הוא מבקש ממריאן, אלמנתו של אביו, לעזוב את דירת אביו, שאותה הוא ירש, כדי לאפשר לו להתגורר בה עם אשתו־לעתיד. בינתיים הוא גר בכפר של נלסון על חוף ימה של טאבה, בחדר אחד ללא שרותים וללא מיטבח.

אחרי פניות רבות, שבהן ביקש לירון ממריאן לפנות את הדירה, ולאחר שהציע למריאן סכום־כסף נכבד, סירבה מריאן להצעותיו של לירון ופנתה למישרדם של עורכי־הדין אלכסנדר זק וחרותה הראל, שהגישו בשמה תביעה נגד עיזבונו של רפי ובנו לירון, כמויאה־לפועל של הצו'אה. בתביעה התבקש בית־המישפט לאשר למריאן מהעיזבון מזונות זמניים, ולקבוע את מזונותיה הקבועים.

עם פירסום צוואתו של רפי נודע כי הוריש את כל רכושו לבנו לירון. אנשים הופתעו מכך שרפי השאיר את אלמנתו בחוסר־כל, וגם לבנו גיא, מנישואיו הראשונים, לא הוריש דבר. לחבריו הקרובים של רפי נראה הדבר מובן. הם ידעו על מערכת־היחסים המעורערת בין רפי ומריאן. הם גם ידעו על ניסיונותיו של רפי לקרב אליו את גיא, שחי עם אמו בארצות־הברית.

אשתו הקודמת של רפי, בת למישפחה מכובדת, היא בת אחיו של השופט דב לוין. היא עזבה את הארץ עם בנה, גיא, לאחר גירושיה מרפי. באותה תקופה לא היתה הפרוטה מצוייה בכיסו של רפי, שחי חיי־הרפתקן.

בארצות־הברית התחתנה גרושתו של רפי עם הכוריאוגרף הכושי מק־קייל, אדם חביב ותרבותי, והם גידלו את גיא ביחד.

לאחר שנים, כשהכפר של רפי החל מכניס רווחים, הוא השקיע את כספו בכמה עסקים, רובם באילת. בין השאר רכש מיסעדה שהפכה ליוקרתית בשם ברקודה. היום מושכרת המיסעדה תמורת 2500 דולר לחודש.

לפני שמונה שנים נסע רפי לארצות־הברית כדי לפגוש את בנו גיא. במשך שנים לא היה כל קשר ביניהם.

כשפגש רפי בלוס־אנג'לס את בנו שהיה אז בן 19, היה רפי נרגש. רפי אמר לגיא שהוא רוצה לפצות אותו על כל השנים שלא היה באפשרותו להעניק לו דבר.

השיחה בין רפי לגיא התנהלה בשפה האנגלית. גיא אינו מבין עברית. לאחר הסבריו של רפי ענה לו גיא: "If you love me so much, and really love me, why don't you buy me a Cadillac?" („אם אתה אוהב אותי כל־כך, ואוהב אותי באמת, למה שלא תקנה לי קאדילאק?")

רפי שנפגע עד עמקי נישמתו, ענה לגיא לאחר רגע של תדהמה: „אני באמת אוהב אותך כל־כך ומציע שתבוא לישראל ותשרת שלוש שנים בצבא, ואחרי זה אקנה לך יותר מקאדילאק!"

תשובתו של גיא היתה: "Are you nuts?" („אתה משוגע?").

במילים אלו הסתיימה הפגישה בין רפי לבנו גיא והקשר ביניהם נותק.

בתצהיר לבית־המישפט בבאר־שבע מתאר לירון את היחסים בין אביו לבין אשתו מריאן.

רפי ואשתו חתמו ב־22 במרס 1987 על „הסכם חיים משותפים" שבו הצהירו על רצונם לחיות ביחד במיסגרת הדומה לחיי־מישפחה. באותו הסכם לא הוזכר נושא המזונות.

אחרי דיונים ארוכים עם מריאן על ענייני כספים, פנה רפי אל פרקליטו ברוך שיפמן, שהיה ידידו הקרוב במשך שנים ארוכות, וביקש ממנו לערוך צוואה. בצוואה זו הוריש את כספו ונכסיו לבנו לירון.

אחרי מותו של רפי התייעץ לירון עם עורך־הדין שיפמן. הוא רצה לדעת אם חובה עליו לתת מזונות למריאן. שיפמן הסביר לו שמריאן אינה זכאית למזונות מעיזבונו של נלסון, לפי הוראות „הסכם החיים המשותפים".

אחרי מות נלסון הסתבר שהשאיר אחריו חובות גדולים, חלקם לבנקים, ובעיקר לשילטונות מע"מ ומס־ההכנסה, שם נשאר חייב למעלה מ־200 אלף ש"ח.

לפני ימים אחדים באו אנשי ההוצאה־לפועל לעקל חלק מעיזבונו של נלסון.

בינתיים מנהל שיפמן משא־ומתן עם בעלי־החוב, ומקווה להגיע עימם לפשרה כלשהי.

נעמי אדווה ■

תצהירו של לירון נלסון בבית־המישפט: הם עמדו להיפרד

להלן החלקים העיקריים של התצהיר שהגיש השבוע לירון אילת־נלסון לבית־המישפט:

אני בנו של המנוח רפי נלסון ז"ל אשר נפטר באילת ביום 6.2.88, והנני היורש היחיד של עזבונו על־פי צוואת

הבן גיא
„חן לי קאדילאק"

רת הדומה לחיי מישפחה. („הסכם החיים המשותפים").

הסכם זה כלל התנאות מפורשות, שלפיהן לא רכשה המבקשת, והיא אף לא היתה עתידה לרכוש, זכויות כל־שהן ברכושו ובנכסיו של אבי המנוח, לא באלה שהיו בבעלותו ביום חתימת הסכם־הנישואין ולא בכל רכוש או נכסים שהיו מתווספים לנכסיו בזמן כל־שהו במהלך חייהם המשותפים שלו ושל המבקשת.

לאחר חתימת הסכם־החיים־המשותפים, עברה המבקשת להתגורר בביתו של המנוח.

כ־10 חודשים לאחר חתימתו על הסכם זה הלך אבי לעולמו.

זמן קצר ביותר לאחר תחילת חייהם המשותפים של המבקשת והמנוח, התערערו היחסים ביניהם לחלוטין, והגיעו למבוי סתום.

המבקשת הירבתה להתלונן, לפני כל מכריו ומודעיו של המנוח, על כך שחייה המשותפים עם המנוח אינם יכולים להימשך, על־כך שהמנוח קופץ ידו ומסרב לספק לה אמצעים כספיים, אשר לדעתה הינם בבחינת המינימום הדרוש לה לצורכי־מחייתה, על־כך שהמנוח לא שיתף אותה בחייו בדרך כלשהי, והמשיך באורח־חייו כרווק, תוך התעלמות מוחלטת מקיומה, ועל

פרקליט שיפמן
„לא מניע לה כלום"

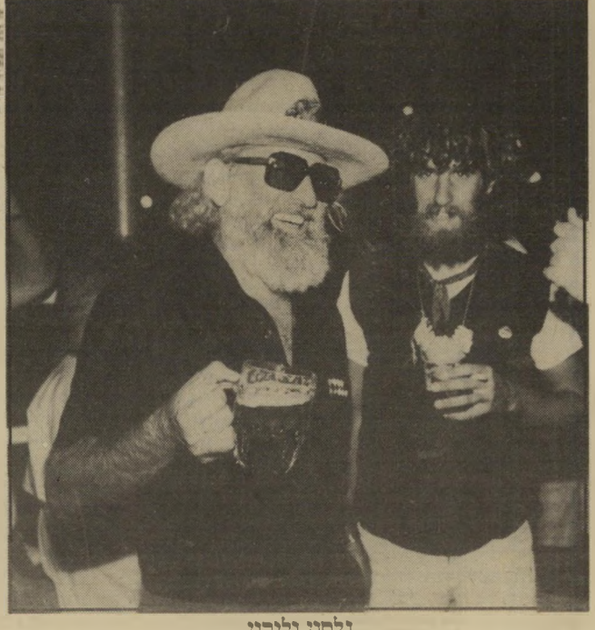

נלסון ולירון
„הוא נתן לה 600 ש"ח לחודש..."

כך שהוא מגלה כלפיה יחס של אדישות, חוסר־איכפתיות והתנכרות.

„דוע לי שבעודו בחיים — ועד ליום פטירתו — נהג המנוח ליתן למבקשת סכום חודשי של 600 ש"ח לסיפוק כל צרכיה האישיים, כגון מספרות, מכוני־יופי, תרופות במידת הצורך, ביגוד, הנעלה ואף חלק מההוצאות השוטפות של משק־הבית המשותף, כגון לחם, פירות ועוד. מירב המיצרכים לכלכלת הבית, כגון בשר, חלב ומשקאות שונים, סיפק המנוח למשק־ביתו שלא מתוך קיצבתה החודשית של המבקשת.

המבקשת מצידה טרחה בניהול משק־ביתו של המנוח, עסקה בעבודות המנוח, אשר קיבלה תוקף וקויימה בהחלטת בית־המישפט.

מסכת חייו של אבי המנוח עם המבקשת (מריאן) מוכרת וידועה לי היטב, בין היתר מתוך שיחות רבות וממושכות ששוחחה איתי המבקשת בעבר, בעוד המנוח בחיים, ואשר רובן ככולן נסובו על התקציב הזעום, לדבריה, שנהג המנוח להקציב לה לצורכי מחייתה, הוצאותיה והוצאות משק־ביתם המשותף.

חייהם המשותפים של המבקשת והמנוח תחת קורת־גג אחת החלו בחודש מרס 1987, לאחר שביום 22.3.87 נחתם ביניהם הסכם בכתב, שבו הצהירו שניהם על רצונם לחיות יחדיו במסגרת הדומה לחיי מישפחה. („הסכם החיים המשותפים").

הסכם זה כלל התנאות מפורשות, שלפיהן לא רכשה המבקשת, והיא אף לא היתה עתידה לרכוש, זכויות כל־שהן ברכושו ובנכסיו של אבי המנוח, לא באלה שהיו בבעלותו ביום חתימת הסכם־הנישואין ולא בכל רכוש או נכסים שהיו מתווספים לנכסיו בזמן כל־שהו במהלך חייהם המשותפים שלו ושל המבקשת.

לאחר חתימת הסכם־החיים־המשותפים, עברה המבקשת להתגורר בביתו של המנוח.

כ־10 חודשים לאחר חתימתו על הסכם זה הלך אבי לעולמו.

זמן קצר ביותר לאחר תחילת חייהם המשותפים של המבקשת והמנוח, התערערו היחסים ביניהם לחלוטין, והגיעו למבוי סתום.

המבקשת הירבתה להתלונן, לפני כל מכריו ומודעיו של המנוח, על כך שחייה המשותפים עם המנוח אינם יכולים להימשך, על־כך שהמנוח קופץ ידו ומסרב לספק לה אמצעים כספיים, אשר לדעתה הינם בבחינת המינימום הדרוש לה לצורכי־מחייתה, על־כך שהמנוח לא שיתף אותה בחייו בדרך כלשהי, והמשיך באורח־חייו כרווק, תוך התעלמות מוחלטת מקיומה, ועל

פרקליט שיפמן
„לא מניע לה כלום"

נלסון ולירון
„הוא נתן לה 600 ש"ח לחודש..."

כך שהוא מגלה כלפיה יחס של אדישות, חוסר־איכפתיות והתנכרות.

„דוע לי שבעודו בחיים — ועד ליום פטירתו — נהג המנוח ליתן למבקשת סכום חודשי של 600 ש"ח לסיפוק כל צרכיה האישיים, כגון מספרות, מכוני־יופי, תרופות במידת הצורך, ביגוד, הנעלה ואף חלק מההוצאות השוטפות של משק־הבית המשותף, כגון לחם, פירות ועוד. מירב המיצרכים לכלכלת הבית, כגון בשר, חלב ומשקאות שונים, סיפק המנוח למשק־ביתו שלא מתוך קיצבתה החודשית של המבקשת.

המבקשת מצידה טרחה בניהול משק־ביתו של המנוח, עסקה בעבודות

ניקיון, בישול, כביסה, גיהוץ וכיוצא־באלה.

ידוע לי כי משביקשה המבקשת לי־טול שיעורי־נהיגה, סרב המנוח לשאת בהוצאה זו והודיע למבקשת כי יהיה עליה לממן הוצאה זו מתקציבה שלה בלבד.

אין כל שחר לטענתה של המבקשת, כאילו סיפק לה המנוח חיי הדר ופאר, כאילו ערך סעודות מפוארות בביתו, כאילו העניק לה מתנות יקרות־ערך ואיפשר לה אורח־חיים של זה.ר, פאר והדר.

האמת הינה שאבי המנוח קיים אורח־חיים צנוע ביותר. הוא נהג לצאת מביתו לעבודתו בשעה 6.00 בבוקר, ולחזור הביתה בשעות־הערב. נדירים היו המיקרים שבהם יצא המנוח מביתו לאחר שעות־העבודה, אם לצורך בילוי או למיסעדות־יוקרה, כביכול, כטענת המבקשת.

אכן, המנוח נהג לצאת לעיתים מזו־מנות לנסיעות למו"ל לרגל עיסוקיו ועבודתו, אך פרט לחודשים הראשונים שלאחר חתימת ההסכם עם המבקשת, כאשר המבקשת הצטרפה אליו לשתי נסיעות להו"ל, נהג המנוח לנסוע בגפו, לפרקי־זמן ממושכים ובלא שהמבקשת התלוותה אליו.

יתר על כן, מיספר חודשים לפני פטירתו של אבי המנוח, נסעה המב־קשת בגפה, בלא שהמנוח הצטרף אליה, לטיקס־נישואיו של אחיה בצר־פת.

המנוח סירב אז להתלוות אל המב־קשת לנסיעתה, ואף סירב לממן את הוצאות נסיעתה זו.

המבקשת שהתה באותה הזדמנות בצרפת במשך כמה שבועות, כשהיא עצמה נושאת בהוצאות נסיעתה, שהייתה בחו"ל וכלכלתה במשך כל התקופה.

ידוע לי שהמנוח הפציר במבקשת במשך חודשים רבים — ואף ניסה להפעיל השפעתם של חברים וידידים משותפים לו ולמבקשת — על־מנת שהמבקשת תסכים להיפרד ממנו ולהביא את חייהם המשותפים לכלל סיום.

ידוע לי שהמבקשת, מצידה, הסכי־מה שאין עוד טעם להמשך חיים משו־תפים ביניה לבין המנוח, וכי טובת שניהם מצריכה פרידתם המיידית וה־מוחלטת, אלא שהיא היתנתה הסכמתה לפרידה ביניהם בדרישה לתשלום פיצויים כספיים בסכומים מופרזים ביותר, אשר לא היה להם כל צידוק כלכלי או מוסרי.

כשלושה חודשים לפני פטירתו, יצא המנוח למסע ברחבי ארצות־הב־רית וכמה מדינות באירופה לתקופת־זמן של למעלה מחודש ימים. המנוח יצא לנסיעה זו בענייני עיסוקיו ועבו־דתו, בגפו, והמבקשת נשארה באילת.

עם שובו לישראל, לאחר המסע המ־מושך באמריקה ובאירופה, חזר המנוח והציע למבקשת למצוא דרך כלשהי להביא את יחסיהם לכלל סיום, ולהי־פרד זה מזו בדרך מכובדת ודיסקרטית.

המבקשת אף היא הסכימה עם המנוח — וזאת כמה שבועות לפני פטירתו — כי אכן מוטב להם להיפרד איש מרעותו, ולהביא את חייהם המ־שותפים לכלל סיום.

המבקשת היתה אף זו שהציעה להי־וועץ באישיות מסויימת ונודעת, על־מנת שזו תחווה דעתה באשר לתנאים ההולמים להסדרת הפירוד ביניהם.

למרות כל ניסיונותיו ומאמציו, לא עלה בידי המנוח להשיג את הסכמתה של המבקשת לתנאי־הפירוד ביניהם, עקב דרישותיה הכספיות של המב־קשת, אשר נראו למנוח מוגזמות ביותר ובלתי־מוצדקות.

לאחר שנכשלו כל מאמציו של המ־נוח להגיע עם המבקשת לכלל הבנה הדדית והסכמה על תנאי הפירוד ביני־הם, הוסכם על־ידי המנוח והמבקשת הדדית, שהמבקשת תתחיל לעבוד ולהשתכר על־מנת לתרום בהכנסותיה לאחזקת משק־הבית המשותף ולהוצ־אות מחייתה.

** הכוונה לשולמית אלוני. שערה את ההסכם לחיים משותפים בין השניים.*

מריאן בהלוויית נלסון

אבי ולדמן, העולם הזה

„דרישותיה נראו לנלסון מוגזמות..."

לירון וגעדי

אבי ולדמן, העולם הזה

חתונה בסוף החודש

זהו הנוסח של „הסכם בחיים המשותפים"

אמנת הנישואין

שנערכה ונחתמה ביום 22 לחודש מרס שנת 1987.

בין: מריאן ויצמן,
לבין: רפי נלסון.

אנו החתומים־מטה, מבוגרים, פנויים ועומדים ברשות עצמנו, מצהירים בזה שאנו רוצים לחיות זה עם זו וזו עם זה במשותף כאיש עם אשתו וכאשה עם אישה, ואין בהתקשרות בינינו ובהקמת בית ומישפחה על־ידנו משום פגיעה באיש.

הואיל וכאזרחים ריבונים במדינה דמוקרטית, המאמינים בשיוויון המינים, רצינו להינשא בנישו־אין אזרחיים, ואין נישואין כאלה בישראל.

הואיל ואנחנו מאמינים בחשיבות הקשר בינינו ורוצים לתת ביטוי ליחסי האהבה והרעות בינינו על־ידי מעשה פורמלי שיקבע את המחוייבות ההד־דית בינינו, כשותפים להקמת תא מישפחתי, ובכ־לל זה גידול וחינוך הילדים:

אי־לכך אנו חפצים להתקשר זה לזו וזו לזה בק־שר־מישפחה בהתאם להסכם זה שהוא הסכם, המסדיר את יחסינו ההדדיים, זכויותינו וחובותינו על יסודות הצדק והיושר, זכויות־האדם ושיוויון־המינים, כבוד הדדי ועזרה הדדית, ומצהירים כי החלטנו לכרות אמנה והסכם זה ולהתחייב על פי־הם כדלקמן:

...אנו מצהירים בזה כי הגענו להסכמה לנהל את חיינו במשותף, וכל הכנסה שתהיה לנו, תוך תקופת חיינו המשותפים, תהיה משותפת לשנינו.

רכוש שהיה שייך לאחד מאיתנו לפני חתימת הסכם זה לא יהיה לרכוש משותף, ויישאר רכושו הבלעדי של בעליו, לרבות כל תוספת ו/או שבח שיתווספו לאותו רכוש גם לאחר חתימתנו על הס־כם זה, במהלך חיינו המשותפים.

ירושות או מתנות שיקבל מי מאיתנו במהלך חיינו המשותפים יהיו בבעלות הצד שיקבלן, ולא ייהפכו לרכוש משותף.

ילדינו שיוולדו לנו ו/או אשר יאומצו על־ידינו בהסכמה הדדית, ננהג בהם כדרך שהורים מסורים חייבים לנהוג בילדיהם. כל ההחלטות הכרוכות בגידולם ובחינוכם של ילדינו תתקבלנה על־ידינו ביחד, ובאחריות שווה. כל ההוצאות הכרוכות בגידולם של ילדינו תחולנה עלינו ביחד ובאחריות שווה, וכל אחד מאיתנו ינהג ויעשה למענם כמיטב יכולתו וכישוריו.

...אנו מתחייבים בזה איש כלפי רעותו שלא לע־שות מעשה כלשהו, ולא לנקוט בצעד כלשהו, אשר יהא בהם כדי לפגוע בזכויותיהם של ילדינו ו/או של מי מילדינו, כיורשים חוקיים של כל אחד מאי־תנו, ושלא להדירם ו/או את מי מהם, אם בדרך של כתיבת צוואה ו/או אחרת, מכל זכות ירושה המוק־נית לילד בעיזבון הוריו על־פי דיני מדינת־ישראל.

...לצורך פירוד ביניהם די בהבעת רצון לכך של אחד מאיתנו. הפירוד ביניהם יכלול, בין השאר, חלוקת הרכוש המשותף שווה בשווה, והסדר האפוטרופסות על הילדים, כל זה מתוך הסכמה. באין הסכמה הדדית נפנה לבורר מוסכם על דעת שנינו...

עדים לחתימה: עמי גילעדי (מנתח פלאסטי, מאורחי הכפר של נלסון) ומיכאל בר־זוהר (כיום מועמד לכנסת). הם חתמו לפני ח"כ שולמית אלוני.

נלסון ומריאן למחרת חתימת ההסכם

זהר אוהליאב, העולם הזה

„הרכוש שהיה שייך לאחד מאיתנו לא יהיה רכוש משותף..."

כפועל יוצא מההסכמה ההדדית שכרו המבקשת והמנוח חנות במרכז מיסחרי באילת, על־מנת שהמבקשת תפעיל ותנהל בחנות בית־מיסחר לבג־דים, כאשר מוסכם ביניהם, בנוכחות עדים, שהמנוח ילווה למבקשת סכום השווה ל־5000 דולר לצורך שכירת החנות ופתיחת העסק בה, והמבקשת תפרע למנוח את סכום ההלוואה מתוך ההכנסות הראשונות שיופקו על־ידה מהעסק.

בטרם היה סיפק בידי המבקשת לפ־תוח את החנות ולהפעיל בה את העסק, נפטר המנוח באופן פתאומי, ואז מיהרה המבקשת לבטל את הסכם־השכירות לגבי החנות ואף נטלה לעצמה סכום של כמה אלפי שקלים, אשר הופקדו על־ידי המנוח בידי משכירי־החנות, ואשר לדרישתה של המבקשת, הוחזרו לידיה.

המבקשת מתגוררת כיום בביתו של המנוח, אשר המנוח ציווה לי בצוואתו ביחד עם כל נכסיו האחרים, וזאת למרות שיש באפשרותה לעבור ולגור בדירת־מגורים נאה, אשר הוקצתה לה מכוח היותה עולה חדשה לישראל.

דירת־המגורים שהוקצתה למבקשת היא תוצאה של פניות ודרישות שנעשו בשמה על־ידי המנוח, בעודו בחיים, על־מנת לאפשר לה בבוא העת לגור בדירה מסלה.

למיטב ידיעתי, הגיעו לידי המב־קשת סכומי־כסף, מזומנים, מתוך הכ־ספים שהיו ברשותו של המנוח ביום פטירתו, בסכום נכבד מאוד, והמבקשת נוהגת בכספים אלה כאילו היו שלה, ובאורח בזבזני ביותר.

לפי ייעוץ מישפטי שקיבלתי, אין המבקשת זכאית למזונות מעיזבון המנוח מכל וכל, הן לפי הוראות הסכם החיים המשותפים בינה לבין המנוח והן בהתחשב בכל נסיבות העניין.

זה קרה שוב, הפעם בבית־שמש: בלוני־גאז בתוך הדירות, סוככי־הכביסה דליקים, מחסור חמור בציוד כיבוי, אין ברז־כיבוי, אין מנוף גבהים

התחדל הלוהט

הבית ברחוב הרצל בבית־שמש, למחרת השריפה
„לא נחזור לכאן!"

„אנחנו לא מוכנים לחזור ולגור בבניין שנשרף! נוצרנו בו סרקים: אין בו תנאי־בטיחות מינימליים. אין שום דרך להיחלץ במיקרה הצורך," טוענים דיירי הבית ברחוב הרצל בבית־שמש, יום אחרי שפרצה בו שריפה, שכילתה דירת־מגורים ופגעה בשש דירות נוספות, כולן באגף המערבי של הבניין.

מחקירה ראשונה של מכבי־האש בבית־שמש עולה שהאש פרצה בקומה השלישית, הגיעה למיסתור־הפלסטיק של מיתקן־הכביסה ואחזה בו. הפלסטיק טיפטף והצית את מיסתורי־הכביסה של הקומות התחתונות.

מלאכת כיבוי השריפה ארכה שעתיים וחצי, לא מפני שהאש היתה בעוצמה כזו שהיה קשה להתגבר עליה, אלא משום שבידי מכבי־האש במקום לא היו האמצעים הדרושים כדי לכבות את השריפה במהירות.

הבניין שייך לחברת עמידר והדיירים גרים במקום בשכירות. עמידר היא האחראית למיתקני־הביטחון ולאחזקת הבניין. מהנדס מטעם החברה בדק את תוצאות השריפה והחליט שכל הדיירים יכולים לחזור ולהתגורר במקום, למעט דיירי הדירה שנשרפה כליל.

החלטה זו מעוררת תרעומת קשה בקרב 13 המישפחות, שפונו לשלושה ימים למלון מקומי.

צידו המערבי של הבניין מפוייח כולו. בחזית הבית יש סדקים. חדר־המדרגות מלא במים. זרם־החשמל לבניין נותק במהלך השריפה. הבתים פרוצים. ריח כבד של עשן עולה מחדר־המדרגות, ויעבור עוד זמן רב עד שייעלם לגמרי. זיכרון השריפה לא ימחה במהרה.

ילדתו של מאיר בן־אברהם, דייר בבניין, עדיין לא התעוררה. בתחילה היו לה קשיי־נשימה, אחר־כך התעוררה כשהיא בוכה ומפוחדת ומאז לילי־אמש לא התעוררה.

בכניסה לבניין מתגודדים דיירים אחדים, אלה שאין ביכולתם לשהות חסרי־מעש בבית־המלון. צריך לטפל במה שנשאר. לרבר עם נציגי עמידר, עם מהנדס המועצה המקומית. המועצה הביאה למקום שומרים, העומדים בפתח הבניין ומונעים גניבות־רכוש. שומר קפדן, שוטר־לשעבר, לוקח את תפקידו ברצינות מלאה ומנסה למנוע כניסת עיתונאים למקום.

יושב־ראש ועד־הדיירים, יעקב דרור, המתגורר במקום עם אשתו ושני ילדיו, זה 13 שנה, מעוניין מאוד שיבדקו כיצד פרצה השריפה. „המצב כאן הוא בלתי־נסבל. המקום מכונה שכונת־עוני. כשיש כאן אסונות נזכרים כולם להגיע," הוא אומר.

הזנחה בטיחותית

מיסתורי־הפלסטיק עומדים בתקן של מכון התקנים הישראלי. על־כן מוזר כל־כך שלא נלקחה בחשבון אפשרות של שריפה. אילו היו המיסתורים עשויים חומר אחר, לא־דליק, יתכן והיתה נמנעת התפשטות האש לדירות שבקומות התחתונות.

בבניין־מגורים זה, כמו בשאר הבניינים ברחוב, הנמצאים בבעלות עמידר, אין כל אמצעים לכיבוי שריפות. אין מטפים, אין אינדרטים (ברזים מרכזיים לחיבור למים למיקרה שריפה) ליד כל בניין, וגם לא ליד חמשת הבניינים הנוספים שברחוב.

דיירי הבית עצמו אינם מודעים למיקרים כגון אלה. בחצר שמסביב צומחים עשבי־פרא. ואילו בלוני־הגאז ממוקמים בתוך הדירות עצמן. רק בדרך מיקרה לא אירע אסון כבר. אילו היתה מגיעה האש לבלוני־הגאז היו התוצאות שונות לחלוטין.

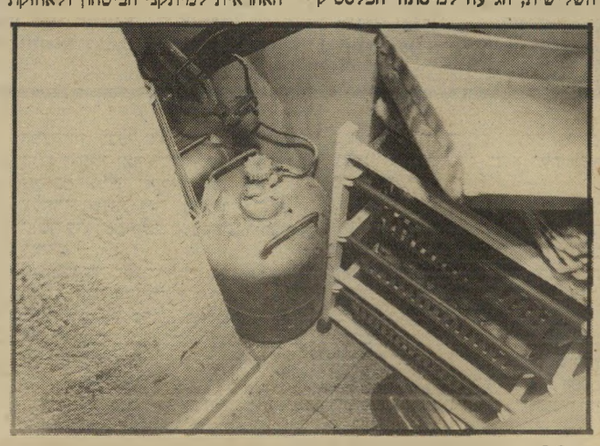

בלון־הגאז במיטבח (מימין), דיירים זועמים ליד הבניין
„לא דואגים לנו!"

דיירים מפונים בבית־המלון שערי ירושלים (למעלה ומשמאל)
"מכאן נגיע ישר לבניין המועצה!"

אף שהבניין נבנה לפני למעלה מ־20 שנה, אין כל סיבה שלא יותקנו בו מיתקנים לשעת חירום ולכיבוי שריפות. הבעייה היא בעיקר מודעות האנשים עצמם, ומודעות הרשויות השונות שהנושא נתון באחריותן.

בבית־שמש חזרו החיים למסלולם. בעיית מיפעל־המנועים, בעיות מיסוי, רישיונות־בנייה. רק ברחוב שבו התרחשה השריפה לא ירד הנושא מסדר־היום. בכניסה ללישכתו של יושב־ראש המועצה המקומית, יהודה בן־זאב, ממתין תושב מקומי שלא מפסיק לרטון: "ראש־המועצה תמיד מתחמק מתשובות. אף פעם אין לו זמן. גם בימים שבהם יש קבלת־קהל אי־אפשר לדבר איתו."

כעבור זמן־מה יוצא ראש־המועצה מלישכתו ומנהל עם התושב ויכוח קולני. אחר־כך, בלישכתו, הוא אומר: "אתם רק מחפשים להשחיר את בית־שמש!" במיקרה זה השחירה השריפה את המקום. כשנדרש להתייחס לנושא אמצעי־הבטיחות הקיימים בבניינים הוא משיב: "על בטיחות הבניינים אחראית החברה המשכנת."

הוא לא רואה כל בעייה בטיחותית, וגם אם קיימת בעייה כזאת, היא לא בתחום אחריותו. דיירי הבניין חושבים אחרת: "הוא עסוק בשנת־בחירות ולא בטיפול בתושבים. הכל כאן מוזנח, שום דבר לא מטופל," כך הם ממשיכים לשטוח את בעיותיהם ללא קשר למיקרה עצמו. בן־זאב מגיב: "אין אדם נתפס בשעת צערו."

מעבר להתנגחות בין שני הצדדים יש בעייה נוספת הדורשת טיפול דחוף: מאחר וכל הדיירים מתגוררים במקום בשכירות, ויש הגרים במקום למעלה מ־10 שנים, התייחסותם למקום היא כאל מקום ארעי ועל־כן ההזנחה הנראית.

אף לא אחד מהדיירים היה מבוטח למיקרה שריפה. בקומה השלישית, בדירה שנשרפה כליל, כורע על ברכיים צ'רלי קרדונה ומחפש מיסמכים שנותרו שלמים. "הייתי במיקלחת, שמעתי צעקות, או יצאתי ורצתי לעזור. חילצתי את אמא שלי ובת־אחותי. כל תכולת הבית נשרפה. אני אסיר משוחרר, שמנסה לשקם את עצמי. עכשיו גם מה שהיה לי נשרף."

יוסף לנקרי, שאמו מתגוררת בבניין, אומר: "היה בערך 3 וחצי, ישבתי עם אחי ושתינו קפה. אמי אמרה שהיא מריחה ריח של עשן, רצתי לקומה השלישית והועקתי מכבי־אש."

הדיירים טוענים שהאש פרצה בקומת־הקרקע ולא בקומה השלישית, כפי שחושבים מכבי־האש. ההתלקחות היתה מהירה מאוד.

בבניין אין שום אפשרות למילוט בשעת חירום. במיקרה זה יצאו כולם מהבניין בכוחות עצמם, אולם אם היו נאלצים לעלות לגג הבניין, היתה קיימת בעייה לחלץ אותם, משום שלמכבי־האש בבית־שמש אין מנוף הידראולי, ולא סולם הידראולי, שבאמצעותם ניתן לכבות שריפות במהירות, להגיע למוקד האש, ולחלץ אנשים.

כבאית להצלת חיים

"רק שלנו בעיה בחילוץ נפגעים מקומות עליונות. אין לנו מנוף הידראולי. הציוד שלנו ישן. המחסור הזה מסכן חיי־אדם. שיטת העבודה הנוכחית מסכנת גם את חיי הכבאים הבאים לכבות את השריפה," אומר נחום עזרא, ראש מישמרת בתחנת מכבי־האש בבית־שמש.

"דרשנו ממישרד־הפנים שיקציב לנו כסף לרכישת כבאית, אך הוא מסרב. הדרישה הזו חוזרת על עצמה מדי פעם בפעם. לטענתם, 15 בניינים בייי־שוב לא מצדיקים כבאית," משיב בן־זאב.

עלות כבאית היא 200 אלף דולר, וכנראה לא־מצדיקים חיי־אדם הוצאה כזו, לדעת המועצה המקומית ומישרד־הפנים. בן־זאב מלא טענות למישרד־השיכון־והבינוי. לטענתו, אין באחריותו לדאוג לתנאי מגורים הולמים לתושבים. "אני לא ספק הדירות של מדינת ישראל," מסכם בן־זאב.

אך גם מה שאינו קשור במישרדי הממשלה אינו כראוי בבית־שמש. "הבעייה היתה שלא היו אינדרטים בקירבת מקום. יש שם שורה של שישה בניינים ונאלצנו למתוח קו־מים ממקום אחר," אומר עזרא. גם לעובדה שמיכלי־הגאז נמצאים בתוך הדירות עצמן לא היו מודעים במכבי־האש.

בינתיים הבעיות אינן מטופלות. הדברים נופלים בין הכיסאות. כל צד מאשים את מישנהו באחריות לציוד כיבוי מודרני, להתקנת אמצעי־בטיחות הכרחיים, לתחזוקה מתאימה. מודעות הציבור להתנהגות במיקרה שריפה גם היא לוקה בחסר. רואה שחורות יכול לראות בקלות כיצד חוזר על עצמו תסריט המינדל הלוהט במציאות, ולא כהמצאה קולנועית.

יוסי עין־דור
צילם: ציון צפריר ■

דייר צ'רלי קרדונה מחפש מיסמכים בשרידי דירתו
"נשרף כל רכושי המועט!"

מכתבים לרוחי

נעמי רון

מיני שיגעונות

א גרושה טריה פלוס שני ילדים, נחמדה, חתיכה, 1.60 מטר, אוהבת ת, מוסיקה וכל מיני שיגעונות, גם היא לא פירטה באוזניי. מה כן אמרה, שזה ממש רחוק לה, קוקה לגבר לצידה, שיהיה גם אבא לילדיה. היא בעלת־אמצעים, רוצה שגם אתה תהיה. שאל על (62/88).

* * *

ק באשמתו

גי מחפש את הכמעט־בלתי־אפ־ ברמות טובת־מזג ולא מעשנת, ת גוף של רקדנית וראש של ת־חשבונות (לאו־דווקא על־פי זוק)." אותן תכונות בהיפוך, הוא ף, לא יתקבלו.

מורת זה את מקבלת 39/1.75, באשמתו," הוא מודיע, "אקדמאי, חוש־הומור, חובב טבע, בלשנות, ה ספרותית, פולי־טיקה ומוסיקה. מעוניין להיות מופתע מקיומך קים מישפחה." שאלי אותי על (63).

* * *

יתי בטלפון, אם זה עדיין לא ם אצלכם היכן־שהוא, עדיין 22101, תל־אביב.

* * *

אה במקומות בונים

יא בלונדית, ירוקת־עיניים, חב־ נית, גיזעית, טובת־לב, רגישה, רו־ טית, בת 35, מורת־דרך במיקצועה, מטר גובה. את התיאור הזה היא ימת בהצהרה שהיא גם "סכסית, זה במקומות הנכונים, פרופור־ רית."

הגורו של השמנים

אי־אפשר לראות את זה בת־ וונה, אבל מאחורי המישקפיים חתיכיים של גיא גורן מסתת־ ות עיניים כחולות. יש לו גם ויער בהיר, גוף שרירי וגובה רשים של 1.88 מטר.

הוא בן 25, תושב גבעתיים, על שלושה עיסוקים: כדורסלן, דריך במכון־כושר וכתב באחד מקומונים. לפעמים, כאשר נחה לו ההשראה, הוא כותב שי־ רים.

עד לפני חצי שנה, הוא סיפר ל, הוא נראה זוועה: הגובה היה פותו גובה, אבל פניו היו עגולות ומו ירח וכרסו הלכה לפניו. בוקר אחד, כאשר הסתכל במראה, הוא הרגיש שהוא נמאס על עצמו, ונדר שמרגע זה הוא מפסיק את ארוחות־השחיתות והממתקים, מתחיל לעבוד ברצינות על הכושר הפיסי.

כוח־רצון יש לו, זה ברור. מ־91 הקילו המקוריים הוא ירד ל־78. וכשיו הוא מתאמץ לא לקלקל את ההישג, כי לפי גיא: "מה שיורד מהר, עולה מהר. הגוף, בעצם, רוצה להיות שמן, והכי קשה זה להמשיך לשמור, בתום הדיאטה."

הוא הפך לאטרקציה בין מכריו, וכל השמנמנים והשמנמנות עולים־אליו־לרגל בתחינה: תעשה גם אותנו רזים! והוא, כמו גורו עם הרבה סבלנות, מעודד, נותן עצות וגם נותן־על־הראש ומנדנד. כל האמצעים כשרים בדרך לרזון. אחת מידידותיו דיווחה לי השבוע שהוא ממש לא עזב אותה, ותוך תקופה קצרה היא הורידה חמישה קילו ממישקלה.

גיא גורן
מה שיורד מהר, עולה מהר

במדינה

אסונות

פיצוץ במיסעדה

פיצוץ עז במיסעדה בהרצליה גרם לבהלה המונית. עשרות נפצעו ופונו בעזרת מנוף.

יוסי עין־דור ■

הידיעה ששודרה במהדורת־החד־שות של השעה 5 אחרי־הצהריים, סיפרה על פיצוץ עז שהחריד את מרכז־הר־צליה וגרם לעשרות פצועים. הסברה היתה שהפיצוץ נגרם כתוצאה מפיצוץ מכונית תופת. כך, ללא בדיקה, שודרה ידיעה המפנה אצבע מאשימה לערבים, שעמלו אותה שעה על פינוי ההריסות במקום ועל ניקוי השטח.

הפיצוץ אירע כתוצאה מהתפוצצות בלוני־גאז שהוחזקו במרתף הבניין שבו שוכנת פיצרייה רימיני בבעלות מנפרד כץ. בקומה שנייה שוכן מעון־קשישים, מוגבלים מבחינה פיסית, שפונו על־ידי כבאיות של מכבי־האש. 24 קשישים נפצעו, מהם אחת באורח קשה ושניים באורח בינוני. הם חולצו בעזרת מנופים הידראוליים.

בעל־פיצריה כץ במקום־האסון
הבלונים הוחזקו במרתף

ציון צפריר, העולם הזה

פינוי מצועה ליד הפיצריה
הפצועים פונו בעזרת מנוף

ראש עיריית הרצליה אלי לנדאו היה בין הראשונים שהגיעו למקום. מאות סקרנים ובני־משפחה של הקשישים, הצטופפו במקום הפיצוץ, בכיכר דה־שליט בהרצליה־פיתוח. השוטרים הרבים שהוזעקו, עמלו לפנותם וכתוך כך ניסו למנוע מהעיתונאים והצלמים לסקר את הנעשה.

הפיצוץ במיסעדה אירע חודשיים אחרי השריפה הגדולה שפרצה במעון־קשישים ברמת־אביב. גם אז היו בלוני־הגאז הגורם לפיצוץ ולדליקה. באחרונה חוזרים ונישנים מיקרים רומים. מכ־בי־האש, שכבר מתורגלים בכך, הגיעו למקום במהירות כשהם מצויידים בכל הציוד הדרוש, ובמנופים הידראוליים לחילוץ נפגעים.

במשך שעות אחדות עמלו עוברי־הניקיון של עיריית־הרצליה בפינוי הה־ריסות שנערמו במקום.

עובדים ערביים מנקים את השטח
אצבע מאשימה לערבים

FUJIFILM

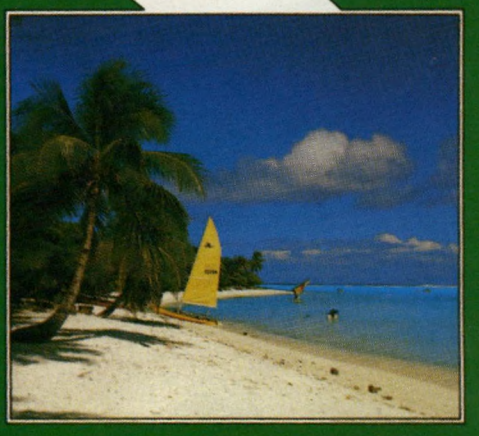

סרטי צילום פוג'י

FUJICOLOR
SUPER HR 100 200 400 1600

אלבום תמונות חינם

עם כל סרט צילום של פוג'י

עם כל קניה של סרט צילום
פוג'י SUPER HR תקבל **חינם** אלבום
תמונות מיוחד (לבחירתך 5 תמונות
שער שונות).

פוג'י SUPER HR סרט הצילום
היפני, שפרץ קדימה והשאיר את כל
מתחריו מאחור.

פוג'י SUPER HR - סרט הצילום של
הצלמים המקצועיים.

פוג'י SUPER HR סרט הצילום שלך
- מהתמונה הראשונה.
אל תשכח לדרוש את האלבום בזמן
קנית הסרט.

FUJICOLOR
SUPER HR 100·200·400·1600

FUJI FILM

סרט הצילום המפותח ביותר בעולם

אי. מור

ז' בתמוז תשמ"ח, 22.6.1988 מיספר 2651 שנה 52 המחיר 5.00 שקל חדש (כולל מע"מ)

העולם הזה

תצהיר הבן על חיי אבין

- האם היה נלסון קמצן?
- האם עמד להיפרד מאשתו?
- איך הוא חי באמת?

סודותין של נלסון

האלמנה מריאן והבן לירון

וידוי אישי של הזמר בני אלבז

„אינני סובל בתולות!"

„אני נותן סטירות לנשים נשואות!"

„הייתי פרימיטיבי!"